BESTSELLERURILE ULTIMULUI DECENIU

Justin Scott

AUTORUL CELEBRULUI ROMAN
TRIUNGHIUL NORMANDIEI

MÎNDRIA REGILOR

JUSTIN SCOTT

MÂNDRIA REGILOR

Volumul II

Traducere: Anca Irina Ionescu

Editura ORIZONTURI Bucureşti – 1995

CARTEA A TREIA

MARELE CADRIL AL DUCILOR

29

Tamara Tişkova se trezi aproape înţepenită de spaimă. Copertina se contura vag deasupra ei. Printre draperiile trase pătrundea o geană de lumină. Îşi mişcă cu precauţie mâna, pipăind. Degetele îi alunecară într-un teritoriu îngheţat, dincolo de culcuşul cald. Atunci îşi dădu seama că nu se întâmplase nimic, că era în siguranţă; la ea în pat. Din nou, visul acela. Coşmarul ei.

Avea două coşmaruri. Pe primul îl visase aproape toată viaţa. Era un vis comun tuturor artiştilor. Se făcea că intră în scenă la Teatrul Mariinski şi descoperea că nu are costumul pe ea. Visul abunda în detalii: vedea stalurile, primul rând de lumini strălucitoare ale rampei, loja ţarului, galeriile care urcau până în vârful sălii. Două mii de spectatori aplaudau din răsputeri, părând să nu observe că ea este în pielea goală. Dar aplauzele se transformau apoi în huiduieli şi orchestra începea să cânte o muzică pe care n-o mai auzise niciodată. Începea să danseze ceva din *Lacul Lebedelor* şi publicul o huiduia, încerca atunci *Frumoasa din pădurea adormită* – acelaşi rezultat. *Cleopatra, Giselle, Carnaval* – era în pielea goală şi oamenii continuau să râdă. Visa visul acesta de câteva ori pe an şi cu timpul, înaintând în vârstă, ajunsese să-l privească cu scepticism ca pe un prieten vechi, de familie. Un intrus, dar unul care pleca fără să-i provoace neajunsuri.

Coşmarul de dată mai recentă, din care tocmai scăpase şi care o lăsase udă de transpiraţie, era cel cu focul. Pe acesta îl visa de când începuse războiul şi nu avea în el nimic familiar sau prietenos, înfricoşând-o de fiecare dată.

Uneori se făcea că teatrul arde în timp ce ea dansa pe scenă şi continua să danseze, dansa, dansa… Publicul se îmbulzea urlând spre uși, iar galeriile se prăbuşeau trosnind peste cei de

la parter, într-o explozie continuă de flăcări purpurii. Alteori visa că luase foc oraşul şi ea privea de la fereastră. Flăcările izbucneau, din palate şi apoi treceau râul.

Tamara îşi întinse, mâinile şi picioarele în porţiunile reci ale patului mare şi se strădui să rămână trează până când frigul alungă şi ultimele reminiscenţe ale coşmarului din mintea ei. Căzuse din nou într-un somn adânc, când veni camerista s-o trezească. Marele Duce Valeri trecuse pe la ea în drum spre ţarină, unde avea fixată o audienţă.

— Luăm ceaiul în seră, porunci ea, scuturându-şi negura de pe creier. Valeri avea nevoie de curaj în dimineaţa aceasta. Îşi aranjă părul, se parfumă, îşi puse un capot de mătase de culoare închisă care îi plăcea lui şi coborî să-l îmbărbăteze.

Tamara îl conduse spre uşă şi se ridică în poante ca să-i aşeze căciula de blană neagră într-o poziţie ştrengărească pe cap. Valeri purta uniforma sa preferată pentru audienţele la ţarină, aceea de colonel al regimentului căzăcesc al Corpului de Pază, şi mantaua lungă, roşie, căciula de blană – *papaha* – precum şi sabia grea, de cavalerie – *palaș* – care, se potrivea cum nu se poate mai bine unui bărbat atât de impunător ca el.

Înalt de un metru nouăzeci şi opt de centimetri, cu capul osos şi o mustaţă ca de morsă – acum cu firişoare argintii – Marele Duce Valeri cântărea şi acum tot nouăzeci de kilograme, ca pe vremea când era tânăr cadet.

Tamara ar fi putut ajunge la căciula lui dacă s-ar fi ridicat numai pe vârfuri, dar lui Valeri îi plăcea faptul că era dansatoare, aşa că Tamara execută un arabesc complet, gest care îi făcu şi lui tot atâta plăcere ca şi ei. Tamara se dădu înapoi ca să vadă efectul, constată că figura nu-i reuşise şi se ridică din nou în poante ca să-i pună *papaha* în aceeaşi poziţie, perfect dreaptă pe vârful capului.

Arăta exact aşa cum era, îşi spuse ea – bun, de nădejde şi deosebit de loial. Valeri se aplecă s-o sărute. Tamara întoarse capul şi îi zise pe un ton categoric:

— Spune-i că asta este ultima ei şansă.

— Nu pot s-o ameninţ pe ţarină ca pe un copil răzgâiat.

— Ştii bine ce vreau să spun. Vor fi răsturnaţi de la putere, dacă nu se descotorosesc de miniştrii lui Rasputin.

— N-ar fi mai bine să-i străpung ochii cu un băţ ascuţit?

protestă Valeri. Ştia că ţarina nu este deloc dispusă să asculte de glasul raţiunii şi nu fusese ideea lui să-i facă o vizită tocmai astăzi.

Cu o zi înainte, cadavrul lui Rasputin fusese scos din râu, deşi zvonul despre moartea lui circula de trei zile. Ucigaşii neîndemânatici scăpaseră una din cizmele lui Rasputin lângă copca din gheaţă. În Petrograd lumea radia de bucurie, dar la Ţarskoe Selo, împărăteasa era îndoliată. Iar cei care o cunoşteau păreau profund îngrijoraţi.

În furia şi deznădejdea ei, ţarina îi impusese unuia dintre nepoţii lui Valeri, Marelui Duce Dmitri, arest la domiciliu, la fel ca şi prinţului Felix. Susţinea că se amestecaseră în anchetarea crimei, efectuată sub conducerea directă a protejatului lui Rasputin, ministrul de interne, Protopopov.

Dar încălcase legea. Marii Duci – fraţii, verii, unchii şi fiii fără drept de moştenire – se situau deasupra legii şi numai ţarul însuși avea puteri legale asupra lor. Tamara profitase de indignarea lui Valeri ca să-l convingă să mai încerce o dată, pentru ultima oară, s-o determine pe ţarină să numească alţi miniştri.

— Trebuie să spui ceea ce socoteşti că este corect. Ţarul are încredere în tine. Şi ea ar trebui să aibă. I-ai slujit cu mult mai-bine decât oricare altul dintre ceilalţi Mari Duci.

Nu exagera cu nimic în privinţa aceasta. Cei mai mulţi dintre Marii Duci se grăbeau să se plângă de Nikolai al II-lea, indiferent că îi erau unchi, nepoţi, veri sau fraţi, dar puţini dintre ei slujiseră Rusia aşa cum făcuse Valeri, preferând să-şi petreacă timpul în străinătate, la Paris sau la Monte Carlo, şi pufnind din nas de la distanţă în timp ce Valeri străbătuse necontenit Rusia şi Europa în calitate de ambasador personal al ţarului, de negociator şi observator competent.

— Dar Alexandra este împărăteasă, o contrazise el blând, întinzând mâna după Tamara. Ea îl opri din nou, dându-i la o parte mâinile nerăbdătoare.

— Dacă ţarina nu-ţi dă ascultare, atunci merită să-şi piardă tronul.

— Nu vorbi aşa!

Ochii migdalaţi ai Tamarei emiteau un inconfundabil semnal de alarmă. Tamara Tişkova moştenise de la mama ei italiancă temperamentul mândru şi cascada de păr negru. Iar de la tatăl

ei, pe lângă pometţii laţi, pielea albă şi tăietura oblică a ochilor, moştenise şi o încăpăţânare ţărănească de care Valeri nu contenea să se mire. Îşi spunea că trebuie să aibă încredere în judecata ei rece, ceea ce şi făcea, dar în realitate era oarecum intimidat de această femeie pe care o iubea aşa de mult.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el. Nasul Tamarei, aşa cum remarcase o dată Serov, pictorul Curţii, fusese modelat de însuşi Dumnezeu.

— Dragul meu, spuse ea sărutându-l pe obraz şi ferindu-se, în acelaşi timp, de îmbrăţişarea lui, dacă ţarina nu-şi schimbă atitudinea, atunci ea şi Nicolas vor trebui înlocuiţi.

— Şi aş putea să te întreb ce să facem cu ei? Să-i împuşcăm?

— Bineînţeles că nu. Dar, de dragul Rusiei, trebuie să coboare de pe tron.

— Unde?

— Dragul meu, nu-ţi face griji în privinţa aceasta. Trebuie să fie înlocuiţi. Toată lumea e de acord. Şi toată lumea știe că *tu* eşti singurul bărbat din Rusia în stare să preia puterea.

— Sunt mulţi alţii care ar dori să încerce, obiectă Valeri. Vor ieşi imediat la iveală ca termitele.

— Dar toată lumea ştie că numai tu poţi lua şi *păstra* tronul. *Toată lumea.* Evident, cu excepţia ta.

— Voi face ceea ce trebuie să fac, spuse el morocănos.

— Asta îţi cere toată lumea.

— Dar mai întâi voi sta de vorbă cu ea. Voi încerca s-o fac să se răzgândească.

— Bineînţeles că trebuie să încerci, dragul meu. Tamara îl îmbrățișă strâns, apoi îi dădu drumul să plece, convinsă fiind că ţarina nu se va schimba niciodată, chiar dacă Rasputin murise. Spera totuşi ca o nouă vizită la Ţarskoe Selo să-l convingă pe Valeri de ceea ce spuneau ceilalţi Mari Duci şi colegii lui ofiţeri de luni de zile – numai un ţar adevărat putea salva Rusia. Nu Nicolas cel slăbănog şi nevasta lui isterică, ci un conducător autentic. Iar acest conducător, după cum sperau conspiratorii din preajma ţarului, trebuia să fie Marele Duce Valeri.

Rămase în picioare, în uşă, făcându-i cu mâna, în semn de rămas bun, în vreme ce Valeri se urca în sania lui roşie uriaşă, iar cazacii încălecau graţios. Admiră priveliştea pe care o ofereau în timp ce se îndepărtau de casa ei, apoi se întoarse în seră, de unde avea o vedere încântătoare spre râu şi spre

Palatul de Iarnă.
Sania lui Valeri se îndreptă spre pod. Gheaţa era încă subţire ca să suporte greutatea uriaşă a vehiculului. Tamara o urmări cu privirea până când aceasta se pierdu printre tramvaiele galbene şi albastre. În partea cealaltă, Palatul de Iarnă stătea ghemuit pe faleza lui ca un leu roşu în zăpadă. Tamara se uita intens la el, în timp ce se gândea la conspiratori.
De fapt, s-ar fi cuvenit mai degrabă să se numească instigatori. Voiau ca Valeri să-i conducă şi să-şi asume toate riscurile. Într-un fel, îi aminteau de dansatoarele diletante – fete din familii bogate care visau să plutească prin aer, dar nu erau dispuse să se înhame la munca de sclav care condiţionează atingerea unei asemenea performanţe.
Încercase sentimente contradictorii când veniseră s-o tatoneze pentru prima oară în legătură cu o eventuală reacţie a lui Valeri la ideea unei lovituri de palat. Amantă oficială a unui ţar necăsătorit, ar fi făcut, după părerea multora, un salt cu totul remarcabil pentru fiica unui bărbat născut rob. Dar în cazul în care lovitura ar fi dat greş, Valeri ar fi plătit cu viaţa.
Cu toate acestea, Tamara îşi dădea seama că cei care o contactaseră în numele marii conspiraţii a ducilor reprezentau tot ce era mai bun în familia Romanovilor şi că îi unea teama pentru destinul Rusiei, precum şi ura împotriva revoluţionarilor şi a Germaniei duşmane. Şi veniseră la ea pentru că presupuneau că poate exercita o influenţă mai mare asupra lui Valeri decât ei înşişi. În felul acesta, Tamara Tişkova ajunsese să cunoască o nouă dimensiune a poziţiei sale sociale în Petrograd, care fusese şi până atunci destul de importantă.
În ciuda faptului că se apropia de cincizeci de ani, arăta de treizeci şi dansa ca la douăzeci şi şase. Nu se căsătorise niciodată şi îşi folosise celebritatea pe care i-o aduseseră extraordinara ei frumuseţe şi talentul aparent fără vârstă pentru a obţine cât mai multe avantaje. Ştia cum să procedeze pentru a scoate cât mai mult de la un bărbat şi se supusese unei discipline stricte – cu o excepţie – în alegerea partenerului potrivit. Niciun fel de artişti, compozitori sau dansatori şi, evident, niciun impresar, căci toţi purtau aceleaşi lanţuri ca şi ea. Artiştii erau, aşa cum le dădea de înţeles sistemul Teatrelor imperiale cu sute de mici împunsături, nişte obiecte exotice.
Până şi ea, una dintre cele mai mari stele ale Rusiei, avusese

de suferit atunci când i se pusese în vedere că nu este mai presus de voinţa regală. Chiar şi după atâţia ani, amintirea aceea tot o mai durea… Ţarul Nicky, care o admira încă de pe vremea când era elevă, o rugase să danseze în particular, la Palatul Alexandru. Nici mai mult nici mai puţin decât *Pasărea de Foc,* care tocmai răscolise întreg Parisul şi părea o alegere cam îndrăzneaţă din partea unui bărbat atât de conservator. Dar Maiestatea sa era un om cult şi, ei bine, nu se ştie niciodată, cu oamenii aceştia atât de instruiţi…

Tişkova consimţea rareori, ca să nu spunem niciodată, să danseze în particular, dar aceasta era o excepţie cu totul aparte, o deosebită onoare, şi în acelaşi timp, şi o poruncă regală. Fusese subjugată de-a dreptul de această idee, de efortul pe care îl impunea partitura baletului, şi, totodată, emoţionată de faptul că va dansa în faţa Curţii şi îl va prezenta pe un artist atât de modern cum era Stravinski unui public ales, format din membrii Casei Romanovilor. Copleşitoare problemă, într-adevăr – asta până când află ţarina de pregătiri.

Maiestatea sa pocnise din degete şi interzisese *Pasărea de Foc.* Nu invocase niciun motiv şi nu i se ceruse niciunul. Ţarul capitulase şi totul se terminase cu o seară înainte de repetiţia cu costume. Regii comandaseră un dans, apoi se răzgândiseră. Săptămâni în şir, Tamara simţise cum pasărea de foc se zbate în trupul ei, în sufletul ei, fluturând neputincioasă din aripi căci nu avea încotro să zboare… Dar fusese o lecţie foarte bună pentru ea: înţelesese că bărbatul ideal pentru o dansatoare trebuia să descindă dintr-o familie regală şi să dispună de o avere moştenită. Carieriştii milionari erau obişnuiţi, se pare, să lupte şi să câştige impunându-şi strict condiţiile… în timp ce ea îşi dorea şi avea nevoie de protecţia unui bărbat, dar şi de viaţa ei personală, de arta ei. Tocmai de aceea evitase legăturile acaparatoare, ce nu admiteau compromisurile. Tocmai de aceea se străduise să se depărteze de Kenneth… dar cu foarte multă durere, căci, de fapt, nu reuşise niciodată să se detaşeze complet de el. Şi tocmai de aceea Marele Duce Valeri era aşa de potrivit pentru ea – dacă izbutea să-şi ţină în frâu adevăratele sentimente pentru Kenneth.

Evident că balerinele se culcaseră cu Marii Duci încă înainte de inventarea papucilor cu poante, dar Valeri nu era căsătorit, ceea ce schimba complet lucrurile. Ani de zile domnise pe

scenă şi când, în cele din urmă, după ce îl respinsese în repetate rânduri, acceptase să-i aparţină lui Valeri în exclusivitate, devenind consoarta lui, pe faţă şi în public, începu să domnească şi peste o mare parte din înalta societate a Petrogradului. Nu toţi o acceptau cu căldură, dar, când se plecau în faţa lui Valeri, i se supuneau şi ei, în acelaşi timp.

Iar acum se gândea cam ce gust ar putea avea puterea din spatele tronului şi trebuia să recunoască faptul că era un amestec delicios de respect şi veneraţie cu care până atunci fusese înconjurată numai când dansa. Se simţea foarte tentată să cultive această putere pentru a trece în siguranţă spre înfricoşătoarea vârstă de mijloc. O tentaţie puternică şi, totodată, un vis fantastic. Dacă Valeri devine ţar, nu s-ar putea căsători cu ea? S-o facă ţarină? Împărăteasa lui? Împărăteasa tuturor Rusiilor…

Îşi controlase până atunci destinul mult mai bine decât majoritatea artiştilor pentru că ştiuse să-şi examineze acţiunile şi dorinţele cu aceeaşi severitate cu care îşi observa şi îşi critica mişcările trupului atunci când dansa. Acum, în timp ce analiza marea conspiraţie a ducilor pe cale să se formeze în jurul lui Valeri, recunoştea faţă de ea însăşi că i-ar fi plăcut foarte mult să devină împărăteasa Rusiei. Dar Valeri era un om precaut. Şi nici nu râvnea la putere. Nu avea de gând să lupte pentru tron decât dacă era absolut convins că Rusia se va prăbuşi fără el. Aşa că Tamara privea cu ochii larg deschişi la Palatul de Iarnă şi se ruga în gând ca ţarina să rămână aceeaşi femeie impulsivă şi capricioasă când va sosi Valeri la Palatul Alexandru, în dimineaţa aceasta…

Valetul îi întrerupse gândurile, anunţându-i sosirea directorului Teatrului Imperial. Tamara văzuse sania acestuia apropiindu-se de casă şi presupusese că venise să pună la punct ultimele detalii în legătură cu *Lacul Lebedelor,* un spectacol de binefacere pe care îl dădea duminică la Teatrul Mariinski, ca să obţină fonduri în beneficiul spitalului militar.

Aceasta avea să fie ultima reprezentaţie cu *Lacul Lebedelor,* îşi promise Tamara în gând. Salturile ei nu mai erau aceleaşi. Există şi anumite limite. Încă o dată… apoi alte roluri.

— *Anulat*?

— Din ordinul împărătesei, spuse atunci trist directorul

Teatrelor Imperiale. Ţarina Alexandra a decretat zi de doliu în memoria lui Rasputin.

— Anulat? repetă ea, ridicând vocea. Tişkova? Anulată? Spectacolul meu de binefacere? *Lacul Lebedelor*? Nu poate face asta.

Abia cum îşi dădu seama că directorul se îmbrăcase cât mai potrivit pentru această împrejurare solemnă. Purta uniforma sa de colonel cu tunica acoperită de panglicile diferitelor ordine şi medalii. Erau prieteni de douăzeci şi cinci de ani de zile şi tocmai din prietenie venise personal să-i comunice edictul împărătesei.

— Draga mea, îmi pare foarte rău.

Tamara se ridică în picioare. Aşa ceva nu i se putea întâmpla ei. Fiecare apariţie a ei pe scenă era o adevărată sărbătoare la Petrograd şi o confirmare a faptului că avusese dreptate să-şi lege soarta de Rusia Imperială şi să nu danseze pentru publicul mai puţin exigent din Europa. Aici se formase, aici se cizelase, aici era venerată. Printr-un uriaş efort de voinţă, se strădui să nu explodeze.

— Sunt cea mai mare dansatoare din Rusia, spuse ea sec. Şi adăugă imediat, în sinea ei; sau cel puţin, am fost.

— Aşa este, *mademoiselle*!

— Nu-mi poate face una ca asta!

— Din păcate, poate. Împărăteasa este în doliu după Rasputin. A poruncit ca teatrele imperiale să-şi închidă porţile din respect pentru prietenul ei asasinat…

— Dar Petrogradul jubilează. Moartea lui Rasputin este cel mai bun lucru care s-a întâmplat de la izbucnirea războiului.

Directorul făcu o mişcare ce ar fi putut fi luată drept o mică ridicare din umeri, o afirmaţie sau pur şi simplu un gest menit să-i slăbească strânsoarea gulerului.

Se mulţumi să spună doar atât:

— Nu am opinii politice. Nu-mi pot permite.

— E nebună. La fel de nebună ca şi el.

Directorul se ridică în picioare, nevoind să audă asemenea afirmaţii periculoase.

— Edictul ţarinei va fi făcut public duminică, în toate catedralele.

— Mă urăşte pentru că…

Directorul făcu o plecăciune şi dispăru. Tamara porni în

urma lui, strigând:

— Nu poate să…

Uşa de la intrare se trânti. Tamara fugi înapoi, în seră, şi se trânti pe jos în mijlocul încăperii. Vedea roşu în faţa ochilor. Ţarina mă urăşte din cauza lui Nicky, voia ea să urle. Apucă obiectul cel mai apropiat şi îl aruncă spre Palatul de Iarnă care se afla în depărtare. Telefonul smuls din priză străbătu ferestrele duble. Frigul năvăli înăuntru şi frunzele cele mai apropiate se chirciră imediat, ca şi când plantele s-ar fi crispat de durere.

Valeri! Trebuie să-i telefoneze lui Valeri. Telefonul zăcea în zăpadă, cu firele rupte; îşi chemă servitorii, ţipând cât o ţinea gura. Valetul veni în fugă, urmat de majordom şi de vizitiu, înarmaţi amândoi cu bâte groase, apoi bucătarul, mujicul care se ocupa de sobe şi cel care făcea micile reparaţii în casă. Tamara le arătă cu un gest telefonul din zăpadă. Se repeziră după el. Omul care se ocupa de reparaţii spuse că va înlocui imediat geamurile.

— *Niet*!

Tamara voia telefonul.

Se plimba furioasă printre plante, strigând la servitori să se grăbească. Apoi îşi aduse brusc aminte că Valeri era în drum spre Ţarskoe Selo.

— *Mademoiselle*?

Majordomul se apropiase şovăitor de ea.

— Ce este?

— A venit un domn.

— Cine e? Nu aştept pe nimeni. Majordomul aruncă o privire pe cartea de vizită.

— Chevalier François Roland.

— Dă-l afară. Adică nu. Stai, spune-i să aştepte. Trebuia să-şi revină puţin. Oare ce voia Roland de la ea?

Îi reproşase într-o revistă de la Paris că este prea scundă pentru a fi, cu adevărat, o mare balerină. Toate complimentele pe care le revărsase de atunci asupra ei nu o făcuseră să uite injuria. Ce naiba pot să fac, îl întrebase ea pe Kenneth, să mai cresc? Kenneth se oferise să-l împuşte pe critic, arborând un zâmbet pentru care fusese nevoit să doarmă în noaptea aceea în altă parte. Acum surâse acelei amintiri, gândindu-se cât era el de tânăr pe atunci şi cât de nou în lumea ei ca să înţeleagă

ce mult putea să o rănească o asemenea cronică.

Când se calmă suficient, pentru a putea gândi limpede, porunci să fie introdus Roland.

— Vă rog să mă iertaţi, *mademoiselle*, spuse el încă din prag, dar este vorba de o chestiune extrem de importantă.

Mâneca lui goală îi tăie respiraţia Tamarei. Auzise despre accident, evident, dar anul trecut fusese încă prea slăbit ca să poată transmite reportaje de la sezonul de balet, astfel că acum îl vedea pentru prima oară de când fusese rănit. Durerea pe care o resimţi pentru el îi domoli furia stârnită de ţarină. Sărmanul om! Dacă exista vreo fiinţă pe lumea aceasta care n-ar fi trebuit să fie schilodită, aceea era tocmai acest francez graţios, puternic, cu picioare şi braţe suple, aşa cum visa să le aibă orice dansator. Şi, din câte ştia, era un bărbat foarte cochet, ca o pisică atunci când se auto-descoperă în oglindă. Tamara îl privi drept în ochi.

— Eşti cel mai frumos bărbat pe care l-am văzut vreodată. Roland se uită la ea pentru o clipă, conştient de legătura dintre ei în planul perfecţiunii; ea, dansatoarea, el – scrimerul. În cele din urmă îi făcu o plecăciune.

— *Merçi*, prietenă… ai aflat de venirea lui Kenneth la Petrograd?

— Am auzit, răspunse ea rece.

— Ştiai că a fost arestat?

— *Ce*?

— Ohrana l-a arestat în apropierea Palatului Iusupov, în noaptea când a fost asasinat Rasputin. L-au dus la „Petru şi Pavel”.

— Dar de ce? Ce a…

— Nimeni n-a putut să-mi spună de ce. A fost pur şi simplu înghiţit. Am făcut investigaţii prin intermediul ambasadorului meu care l-a informat pe ambasadorul american.

— Şi?

— Ambasadorul Paléologue are impresia că ambasadorul lui Kenneth a primit instrucţiuni de la Departamentul de Stat să nu se amestece. Se pare că Ash raportează despre misiunea sa direct ambasadorului american de la Londra.

— Dar nu pot să aresteze un diplomat.

— Aşa ar trebui să fie, totuşi l-au arestat… Mi-am epuizat toate mijloacele prin care aş fi putut să-l ajut. Dumneata eşti

singura persoană căreia mă pot adresa.

Ce ar fi putut să facă fără să-l irite pe Valeri? În momentul de faţă era în joc mult mai mult decât relaţia dintre ei – toată conspiraţia Marilor Duci… Dacă i se distrăgea atenţia lui Valeri cu arestarea lui Kenneth… dar Kenneth… era şocată să constate cât de tare o afecta vestea arestării lui. Ea însăşi rămase surprinsă de propriile simţăminte. Dumnezeu se ţinea de pozne.

— Pot să-l sun pe prietenul meu, generalul Halle. Este şeful poliţiei din districtul patru. Cel puţin vom afla care sunt acuzaţiile poliţiei, nu-i aşa?

— Oui, mademoiselle.

Roland aruncă o privire spre mujicul care şedea ghemuit pe pardoseală şi repara telefonul, apoi la gaura din geam.

Generalul Halle fusese încântat să-i audă vocea. Ascultase cu multă seriozitate şi îi promisese să-i dea telefon peste zece minute, ceea ce şi făcu. După ce închise telefonul a doua oară, Tamara îşi întoarse spre Roland privirile îngrozite:

— A fost mutat la Litovski.

— Dumnezeule mare, de ce?

— Susţin că a comis un delict politic. Generalul Halle n-are nicio putere… Nimeni nu poate să ne ajute. Este interogat de Ohrana.

30

La început, când paznicii îi scoaseră cătuşele, Ash avu impresia că noua închisoare în care fusese mutat reprezenta o ameliorare faţă de „Petru şi Pavel” unde îi puseseră cătuşe imediat ce sosise, dar când gardianul veni din nou după el – la câteva ore după ce poliţia îl transportase prin tot oraşul într-o dubă neagră şi friguroasă – Ash ar fi preferat să fi rămas la „Petru şi Pavel”.

Acolo, celula lui fusese deosebit de silenţioasă, cu pereţi groşi căptuşiţi cu pâslă, pentru a-i împiedica pe deţinuţi să transmită mesaje. Aci se auzeau ţipete şi gemete, slabe şi intermitente, venind de undeva, din adâncurile închisorii reci şi umede.

Ash se ridică în picioare cuprins de presimţiri rele când

gardienii descuiară uşa. Îi puseră din nou cătuşe la mâini şi la picioare, îl îmbrânciră afară din celulă, îl împinseră şi îl târâră în jos, făcându-l să coboare trepte după trepte. Cu cât coborau mai adânc, pereţii deveneau mai umezi şi ţipetele se auzeau mai tare. Deodată, acestea amuţiră. Dacă gardienii avuseseră intenţia să-l înspăimânte, reuşiseră pe deplin, îşi spuse Ash, însă frica avea şi un efect secundar binevenit, îi ascuţea mintea, pe care zilele de detenţie tindeau să i-o tocească.

Cătuşele îi făcuseră răni la încheieturile mâinilor la „Petru şi Pavel" şi se temea să nu se infecteze în celula lui mizeră. Gândurile i se mutaseră de la misiunea lui măreaţă de a-l scoate pe ţar din Rusia la detaliile tot mai mărunte ale existenţei cotidiene. Războiul rămăsese undeva, departe, la fel şi necesitatea de a-i pune capăt. Lanţurile, liniştea, lumina electrică aprinsă tot timpul şi gardienii omniprezenţi care îi urmăreau orice mişcare prin orificiul din uşă dobândiseră pentru el o importanţă mult mai mare, până când Ash începu să se întrebe oare cum făceau oamenii ca Lenin şi tovarăşii lui ca să-şi menţină mintea trează şi ascuţită de-a lungul perioadelor de exil şi detenţie. După numai patru zile, el simţea că înnebuneşte. Poate tocmai de aceea Lenin i se păruse atât de neînsemnat şi contradictoriu la Zürich.

Dar cel puţin Lenin avea prieteni. Ohrana îl ţinuse pe Ash complet izolat din momentul în care îl arestase, şi sentimentul însingurării devenise atât de puternic, încât se întreba dacă mai ştia şi altcineva în afară de Ohrana că este arestat. François Roland fugise în direcţie opusă de la Palatul Iusupov – aşadar cine altcineva ar fi putut să-i vadă pe poliţişti când îl îmbarcaseră în maşină, îl duseseră dincolo de Neva, prin poarta fortăreţei „Petru şi Pavel"?

În momentul în care intraseră în închisoarea aflată într-unul din bastioane, gardienii din hol se întorseseră imediat cu faţa la perete în încăperea mică şi întunecoasă, până când Ash fu condus într-o a doua sală.

— În felul acesta, n-au cum să ştie cine se află aici, îi explicase ofiţerul de la Ohrana. Îi ordonase apoi lui Ash să se dezbrace. Niciun fel de nume. Numai numere de celulă.

Într-o cameră mobilată doar cu o masă de lemn, îi confiscaseră sabia, portmoneul, paşaportul şi, în cele din urmă, şi Lugerul cu ţeava retezată, bine ascuns, pe care îl

examinaseră cu un interes profesional. Pe perete erau câteva cârlige pentru haine, pe care le luaseră imediat ce Ash le atârnase acolo şi când rămase în pielea goală îi dăduseră nişte pantaloni de bumbac decoloraţi şi o cămaşă, după care îi puseseră din nou cătuşe. Nu-l văzuse nimeni, în afară de ofiţerii care îl arestaseră.

Fusese condus apoi în sus pe treptele de piatră până la etajul superior. Trecură dincolo de o uşă grea, de fier, păzită de un gardian care aruncase o privire lipsită de curiozitate spre acest nou deţinut, într-o uniformă fără contur, identic cu toţi ceilalţi deţinuţi ce se perindaseră prin faţa lui de-a lungul timpului. Străbătuseră apoi un coridor lung pe care se înşirau uşile celulelor, grupate două câte două. În fiecare uşă de lemn era o deschizătură de formă pătrată, barată cu grilaj metalic, prin care priveau gardienii. Între perechile de celule se afla o uşă mică, pătrată, de la soba care încălzea cele două încăperi. Spre deosebire de căldura, chiar confortul celulei lui Ash de la „Petru şi Pavel” în întreaga clădire a noii închisori persista un frig umed, nesănătos.

Paznicii introduseseră o cheie în broască şi deschiseseră uşa. Ash văzuse imediat că în celulă se afla o toaletă, într-un colţ, un pat de fier şi o masă, o lampă electrică în dreptul mesei, o saltea de paie subţire, o pernă, un cearşaf şi o cuvertură; în partea de sus se vedea o fereastră zăbrelită. Îl împinseseră înăuntru şi trântiseră uşa, care rămăsese închisă câteva ore, până când fusese adus aici.

Paznicii îl opriră brusc în faţa unei uşi de oţel, şi unul dintre ei bătu în uşă cu bastonul. Ash deveni atent, conştient de faptul că paznicul bătuse în uşă cu oarecare respect, ca şi când s-ar fi temut de omul aflat de partea cealaltă a ei. După câteva clipe un tânăr ofiţer cu înfăţişare de intelectual şi cu degetele pătate de cerneală, ca orice secretar, le deschise uşa, făcu un pas în afară şi le spuse ceva paznicilor, care îl împinseră pe Ash înăuntru şi închiseră uşa în urma lui.

Era un birou cu pereţi de piatră şi o sobă cu cărbuni care alunga umezeala caracteristică, încăperilor de la subsol din Petrograd. În încăpere nu se afla decât o singură masă de lemn la care şedea un bărbat slab, cu spatele spre uşă. Bărbatul purta costum civil şi lăsa impresia că se uită la peretele de piatră, în timp ce se juca cu un baston de promenadă, aparent

fără să-şi dea seama de faptul că Ash se afla în spatele lui.

Pentru o clipă, Ash se gândi să-l stranguleze cu lanţul pe care îl avea la mâini – dar după aceea ce-ar fi putut să facă? Chiar dacă omul ar fi avut chei asupra lui, câte uşi ar fi putut deschide cu ele? Şi apoi, în mod sigur omul acela ştia că Ash se afla în încăpere, dar se mai juca puţin cu el, înainte de a face ceea ce avea de gând.

Aşteptarea luă sfârşit mult mai repede decât presupusese Ash şi într-un mod pe care nu şi l-ar fi putut imagina nicicând. Bărbatul de la birou se întoarse şi, în momentul în care Ash îi văzu faţa cadaverică nu mai înţelese nimic, căci ultima persoană pe care s-ar fi aşteptat s-o întâlnească într-o închisoare rusească în mijlocul Petrogradului era duelistul psihopat german cu numele de contele Philip Von Basel.

— Mi-a fost teamă să nu mă dai de gol faţă de paznici.

— Nu înţeleg.

— MÂNDRIA REGILOR. Sunt în serviciul împăratului Wilhelm.

Ash simţea cum şocul iniţial i se transformase în uşurare şi uimire.

— Împăratul are un dezvoltat simţ al umorului, trimiţându-ne pe noi doi, pe dumneata şi pe mine în acelaşi oraş, spuse Ash rece. Ba mai mult, cu aceeaşi misiune.

— Dar Maiestatea sa nu ştie nimic despre mine şi despre dumneata, replică sarcastic Von Basel. Ai uitat cât de grijuliu ai fost ca să păstrezi aparenţele?

— În orice ţară civilizată, Von Basel, un nebun ca dumneata ar fi fost de mult închis într-un ospiciu. Ţi-am mai spus la Monte Carlo şi o să-ţi repet şi aici… armata germană n-are decât să permită ofiţerilor săi să spintece oameni în stânga şi dreapta, dar Marina Statelor Unite interzice duelurile. Dacă tot îţi mai este dor de un duel cu mine, va trebui să aştepţi până mă pensionez.

— Este o zi pe care mă tem că dumneata o s-o tot amâni, comandorule. Doar dacă nu-ţi aduni ceva fărâme de curaj, ceea ce nu este cazul în momentul de faţă.

Ash ridică mâinile cu cătuşe şi zise:

— Explică-mi ce înseamnă astea?

Von Basel zâmbi din nou, savurând momentul. Toată încurcătura de la Monte Carlo culminase cu un gest stupid

– din punctul de vedere al lui Ash – o seară petrecută cu şampanie la Cazino, o remarcă voit insultătoare din partea unui neamţ insolent care, văzând că aceasta nu are niciun efect, o apucase de braţ pe Tamara; un puternic croşeu de stânga al lui Ash îl lăsase lat pe pardoseala cazinoului. Urmase o mănuşă aruncată în faţa lui Ash. O înscenare. Von Basel era un duelist cunoscut, un ucigaş notoriu care nu mai avea cu cine să se lupte în Germania şi umbla în căutare de vânat proaspăt. Ash îl văzuse o dată duelându-se la Heidelberg, pe când Von Basel era foarte tânăr şi, fără îndoială, extrem de periculos. Ash refuzase să se bată. Era în vara incursiunii împăratului în Maroc – criza de la Agadir –, şi Germania căuta cearta cu lumânarea. În calitatea sa de ofiţer ai Marinei SUA, Ash nu avea câtuşi de puţin intenţia să provoace un incident internaţional, şi, deşi ştia că procedase corect, acuzaţia de laşitate pe care i-o adusese Von Basel îl irita şi îl răni din nou când o repetă. Era însă o bagatelă în comparaţie cu misiunea lui de a-l îndepărta pe ţar…

— Cum naiba ai ajuns aici? întrebă Ash.

— Ai putea să fii ceva mai recunoscător, domnule comandor. Am avut serios de furcă până când am reuşit să te scot din ghearele Ohranei. Unii ofiţeri ar fi vrut să fii supus celui mai dur interogatoriu. Aţii gândeau că ar fi cel mai bine să dispari pur şi simplu.

— Pentru ce?

— Eşti implicat cumva în asasinarea lui Rasputin. Împărăteasa cere să se verse sânge. Au fost unii care s-au gândit că ai reprezenta o jertfă frumoasă. Din fericire, am reuşit să-i conving că un ofiţer american nu este un candidat potrivit pentru aşa ceva.

— Cum ai reuşit?

— Asta nu te priveşte. Fără întrebări. Trebuie să-mi apăr propria poziţie. Dar ia spune-mi, înainte să trecem la treburile noastre, cum te-ai băgat în asemenea încurcături?

— Cred că sunt urmărit de armata germană.

Fu rândul lui Von Basel să fie nedumerit.

— Glumeşti?

Ash îşi scutură lanţul de la mâini.

— Arată astea ca o glumă?

— Explică-te.

— L-am văzut pe împărat la Berlin.

— Ştiu.

— Imediat după aceea, nişte agenţi germani au încercat să mă omoare în trenul cu care am plecat din München. Au comis un nou atentat în Elveţia. Apoi la Paris. Şi din nou în Finlanda. Şi în noaptea de dinaintea uciderii lui Rasputin, un rus a încercat să mă împuşte la şatra ţigănească de pe Insula Krestovski.

— Dar ce te face să crezi că erau din armata germană?

Îl ascultase cu atenţie pe Ash relatând fiecare atac, apoi conchise:

— Ai avut mare noroc că mai eşti încă în viaţă. Dar, ca de obicei, te pricepi să o iei la sănătoasa.

— Dă-mi voie să te întreb ceva, Von Basel. E adevărat că ai cicatricea de la duelul din Heidelberg pe obrazul pe care şezi?

Neamţul roşi violent.

— Ai grijă, Ash. Pot oricând să te scot de aici şi să-i pun să te împuşte.

— Pe ruşi? Interesant. Mai spune-mi ceva despre poziţia ta de aici… haide, Von Basel. Ce-dracu’ faci aici? Mort, nu am nicio valoare pentru tine şi pentru împăratul tău.

Ash avea impresia că Von Basel aflase de atacul din Finlanda. Şi îi era ciudă că individul arăta surprins şi chiar puţin îngrijorat.

— O să mă interesez. Între timp însă, ar trebui să renunţi la hotelul dumitale. Am să-ţi fac rost de un apartament pe Insula Vasili – acolo ai să fii în siguranţă în seara aceasta, căci nimeni nu se aşteptă să fii eliberat. Mâine du-te la ambasada germană. Vom folosi ruinele ei drept cutie poştală ca să ne lăsăm mesaje. O să găseşti o cheie şi o adresă în spatele uşii laterale. Voi pune, de asemenea, să fii urmărit, ca să te apăr.

Ash simţi o nouă împunsătură de cuţit în spate aflând cum operează Von Basel la Petrograd.

— Băieţii ăia care mă filează în taxiul ăla caraghios sunt ai tăi?

— Ţi-am spus că nu am de gând să discut situaţia mea de aici. Nu trebuie să fii deosebit de inteligent ca să-ţi dai seama că am anumite relaţii în domeniul poliţiei. Dar te previn că, dacă îmi periclitezi în vreun fel poziţia, te voi elimina. Şi poţi fi sigur că voi avea mai mult succes decât armata germană… Important este ca dumneata să faci ceea ce ţi-a cerut

împăratul. În ce stadiu te afli?

— Ţarina a ascultat oferta regelui George, dar după aceea a refuzat să mai stea de vorbă cu mine. Tocmai încercam să-l manevrez pe Rasputin ca s-o influenţeze în sensul dorit de mine când a fost ucis.

— Acum nu este în stare să ia niciun fel de decizii înţelepte, de asta poţi fi sigur. Moartea lui Rasputin a zdruncinat-o cumplit.

— Mai rămâne ţarul, spuse Ash.

— Ţarul este în drum spre casă. Vine de la Moghilev ca să-şi consoleze soţia. Probabil că va rămâne câtva timp la Ţarskoe Selo înainte de a se întoarce la cartierul general al armatei. Este foarte probabil ca ţarul să primească felicitările Corpului Diplomatic cu ocazia Anului Nou. Presupun că poţi aranja în aşa fel încât să fii şi dumneata invitat acolo.

Ash încuviinţă din cap. Se ivea aşadar o posibilitate. Von Basel bătu cu bastonul în birou.

— Încearcă să înţelegi, domnule comandor, că moartea lui Rasputin pune în primejdie sănătatea mentală a ţarinei. Ea are o putere uriaşă asupra soţului său. Starea ei se repercutează nefavorabil asupra ţarului. Rusia e pe cale să se prăbuşească. Şi conducătorii ei la fel. Ţi-a rămas foarte puţin timp.

— Săptămâni?

— Dacă ai noroc. Dar nu m-ar mira dacă telefonul ar suna chiar acum ca să mă informeze că o bandă de răsculaţi au pornit încoace, spre închisoare.

Von Basel privi o clipă spre telefon, apoi lăsă bastonul jos, apucă receptorul, vorbi repede în limba rusă, după care i se adresă lui Ash:

— Vei fi dus înapoi în celulă până pun la punct ultimele detalii în vederea eliberării dumitale.

Ash ridică lanţurile.

— Te-ar deranja să-mi scoţi chestiile astea?

— Asigură un plus de autenticitate, răspunse zâmbind Von Basel. La fel ca şi asta, adăugă el, lovindu-l pe Ash peste faţă cu bastonul şi secerându-i picioarele prinse în lanţuri. Ash se izbi violent de podea. Von Basel puse piciorul pe lanţul de la mâinile lui.

— Nebun? Ţinut sub lacăt în orice ţară civilizată?… Ai nevoie de câteva vânătăi ca să-i convingi că m-am purtat dur cu

dumneata. Îl mai lovi de două ori pe Ash. Nu te teme, o să se vindece până la recepţia oferită de ţar.

○

Ash se întoarse în celula lui. Îl durea cumplit capul. Uniforma îi fusese aşezată frumos, pe bancheta de lemn. Temnicerii îi scoaseră lanţurile. Îl băgară într-o altă dubă neagră şi îl plimbară prin oraş o oră. Locotenentul care îl escorta îi înapoie documentele, sabia şi Lugerul.

— Cine este ofiţerul care m-a interogat în după-amiaza aceasta?

— Domnule comandor, trebuie să-i mulţumeşti lui Dumnezeu că răspunsurile dumitale l-au satisfăcut. Nu mai pune întrebări stupide.

— Nu voiam decât să-i trimit o mică scrisoare de mulţumire.

— Conform legii, pentru a intra cu o armă în Rusia este nevoie de un permis special.

— Vrei să mă arestezi din nou?

Locotenentul îi făcu semn spre uşă. Duba se oprise. O clipă mai târziu, Ash se trezi singur pe strada Sadovaia, la câţiva paşi de Nevski Prospekt, privind în urma vehiculului care se îndepărta. Acesta nu avea niciun fel de număr de înmatriculare şi dispăru curând printre tramvaie şi trăsuri.

Tot îl mai durea capul, însă aerul rece îi făcea bine. Porni spre hotelul „Europa”. Dacă ar fi avut timp şi dacă ar fi fost dispus să-şi folosească relaţiile de care dispunea, probabil că ar fi reuşit să descopere identitatea rusă a lui Von Basel. Dar timpul îl presa. Şi nici nu merita. Aşa nebun cum era, contele german părea să fie de partea lui…

După cele cinci zile de detenţie avea impresia că Petrogradul e scăldat în lumini şi culori. De la hotel „Europa” telefonă la Palatul Alexandru unde reuşi să dea, numai de colonelul care îi îngăduise s-o viziteze pe ţarină.

— Maiestatea sa nu primeşte pe nimeni.

Se pare că Von Basel avusese dreptate. Îi telefonă lui Roland în cameră.

— Ne vedem la bar, îi spuse acesta.

Era la al doilea pahar de scotch, când francezul intră în încăpere.

— Ce s-a întâmplat? Cu ai reuşit să scapi?

— Am dat peste o cunoştinţă mai veche. Îţi aminteşti de Von

Basel?

— Nătărăul ala…

— Chiar el. Să nu mă întrebi cum a ajuns aici, fiindcă nu ştiu.

— Ce-ai păţit la obraz?

— M-am lovit de o uşă.

— De vreo trei, după cum arăţi.

Ash îşi termină paharul şi mai comandă unul.

— Cine ştie că am fost arestat?

— Eu. Ambasadorul francez. Ambasadorul american.

— Cum a aflat ambasadorul francez?

— Am văzut când te-au ridicat. Aşa că m-am dus la el ca să mă ajute.

Ash ar fi preferat să nu se fi dus. Asta acum, când era afară. Se mulţumi să spună doar atât:

— Ştii ce a făcut ambasadorul american?

— Nimic. Ambasadorul meu a fost primul care i-a spus şi avea impresia clară că ambasadorul tău primise ordin sa stea deoparte.

Uşurat că nu fusese compromis, Ash zise:

— Aşadar, nu mai ştie nimeni altcineva. Roland ezită o clipă.

— Cine mai ştie? întrebă Ash.

— Când am văzut că nu mai am nicio speranţă, m-am dus la Tamara.

Maxilarul lui Ash se contractă, trimiţându-i un val de durere prin faţa plină de vânătăi. Îi stătea pe limbă să întrebe cum reacţionase, dar, în loc de asta, spuse:

— Aş fi preferat să nu te fi dus la ea.

— Era ultima mea şansă. Roland ridică din umeri. Am preferat să aţâţ o flacără mai veche, decât să te ştiu putrezind în închisoare. Am telefonat imediat unui şef din poliţie. Dar nici acela nu ne-a putut ajuta. A aflat totuşi de la el că fuseseşi transferat la Litovski.

— La Litovski?

Foarte bine, Von Basel, am făcut un pas înainte.

— În momentul acela am renunţat. Ni s-a spus că eşti interogat de Ohrana.

— Fă-mi, te rog, o favoare. Spune-i că sunt teafăr.

— I-am telefonat imediat după ce m-ai sunat.

Ash ar fi vrut să mai întrebe şi altceva, dar nu fu în stare. Cum arăta Tamara? Părea fericită?… Era adevărat că Marele

Duce cu care trăia pusese la cale o lovitură de palat?

— Cum te-a tratat?

— A fost amabilă. zise Roland, invitându-l din priviri pe Ash să mai pună şi alte întrebări, dar acesta rămase cu ochii pironiţi în paharul cu băutură şi nu spuse nimic.

— De ce e Dumnezeu aşa de crud? întrebă ţarina. Doamna de onoare păstră tăcerea, căci ştia că întrebarea nu aşteaptă răspuns. Împărăteasa zăcuse plângând toată ziua pe şezlongul ei mov. Durerea ei se transformase în furie în dimineaţa aceasta, când o vizitase Marele Duce Valeri, dar acum nu-i mai rămânea decât să-şi plângă soarta.

— Trenul Maiestăţii sale se apropie de Malaia Vişera, rosti blând doamna de onoare. După câteva ore o să fie acasă.

Niciun răspuns. Doamna de onoare încercă altceva:

— Colonelul Riajin mi-a spus că a telefonat americanul acela care v-a adus un dar atât de frumos din partea regelui George. Să-i…

Ţarina o împinse în lături. Părintele Grigori văzuse sângele lui pe mâinile americanului. Dacă l-ar fi ascultat… Încă mai plângea când sosi ţarul. Țarina se repezi în braţele lui şi îi povesti printre sughiţuri tot ce se întâmplase. Ţarul purta o tunică obişnuită, care mirosea reconfortant a fum de ţigară şi piele argăsită. Fetele veniră alergând în cămăşile lor de noapte. Se duseră cu toţii în camera lui Alexei şi se aşezară în jurul patului lui, în timp ce Nikolai asculta ce făcuse fiecare din ei şi le spunea cât de dor îi fusese de ei toţi acolo, la Stavka.

Mai târziu, după ce duseseră copiii la culcare, făcuseră dragoste. Ţarul îi sărută pe întuneric lacrimile de pe obraz şi o întrebă:

— Iubito, ce a spus, de fapt, comandorul Ash?

31

Adresându-se imaginii sale din oglindă şi simţindu-se destul de ridicol, Ash exersase vorbitul în şoaptă: „Am un mesaj de la regele George”, încercând să rostească acele cuvinte fără să-şi mişte buzele. Peste o sută de curteni ruşi şi diplomaţi străini avizi de bârfe vor urmări cu atenţie fiecare moment al recepţiei de Anul Nou.

Cuvântul care-i punea cete mai multe probleme era *mesaj.* Pe celelalte – *am, de la regele George* – le putea pronunţa printr-un murmur şi o şoaptă, dar pentru *mesaj* trebuia să deschidă gura mai mult şi să mişte buzele. Se hotărî să-l înlocuiască cu veşti. „Am *veşti* de regele George”. Mergea chiar mai bine cu un zâmbet abia schiţat. Dacă avea să meargă…

Petrogradul era foarte agitat în ziua de Anul Nou. Se zvonise că greviştii se răsculaseră împotriva poliţiei în cartierul Vîborg; după unele versiuni, era vorba de cartierul Narva, după altele, de cartierul Moscova. Se spunea ca regimentele chemate să restabilească ordinea trăseseră în poliţie, nu în demonstranţi. Cu ajutorul cazacilor, guvernul reuşise să preia controlul asupra situaţiei.

Ofiţerii din Gardă care beau şampanie în barurile hotelurilor dădeau vina pe revoluţionarii sprijiniţi de spionii nemţi, însă proprietăreasa apartamentului murdar şi întunecos pe care îl închiriase Von Basel ca ascunzătoare pentru Ash îi spusese acestuia, într-o franceză stricată, că regimentele rebele fuseseră formate din recruţi proaspeţi, ce proveneau din acelaşi cartier cu rebelii. Vecini. Ambasadorul Hazzard sublime încă o dată când îl invită pe Ash să se alăture delegaţiei care urma să fie primit de ţar – că, dacă zvonurile ar fi fost lemne de foc, Petrogradul n-ar mai fi dus lipsă de combustibil. Dar nu era, iar stivele de lemne scădeau văzând cu ochii.

În timp ce străbătea în trăsură drumul de la ambasada americană, la gara Ţarskoe Selo, Ash avu impresia că la toate brutăriile se formaseră şiruri lungi de femei care tremurau în frig. Aflase că ruşii numeau aceste şiruri lungi la pâine, gaz sau zahăr *hvost* – coadă. *Hvost*-uri se vedeau peste tot în Insula Vasili, unde Von Basel îi găsise apartamentul, într-o clădire locuită de vatmani de tramvaie, prostituate şi profesori de

muzică. Când coborî din trăsură, afară erau douăzeci de grade sub zero. Oamenii preziceau că va fi o iarnă mai grea decât toate cele precedente, aşa cum nu se mai văzuse de mult.

Poliţia înconjurase cu un cordon de frânghii strada Zagorodnâi, de jur-împrejurul gării Ţarskoe Selo, şi patrula călare, în timp ce membrii Corpului Diplomatic, optzeci la număr, îmbrăcaţi în ţinută de mare gală, se urcau în trenul special ce-i ducea la reşedinţa ţarului.

— Sunt încântat, *bineînţeles* că sunt încântat să-i fiu de folos ambasadorului Page… spuse ambasadorul Hazzard pe un ton vizibil iritat şi puţin derutat, după ce delegaţia americană se instalase în trenul imperial, albastru-argintiu. Spre deosebire de şefii misiunilor diplomatice ale Aliaţilor, care erau în uniformă, Hazzard purta un frac cu vestă albă, cravată şi mănuşi. Şi departe de a părea încântat, lăsa impresia că ar fi preferat ca ambasadorul Page să-l fi trimis pe Ash în China. Pe la începutul săptămânii, Hazzard se răstise la Ash, pe când acesta se afla în biroul lui.

— Ai de gând să transformi Rusia în Vestul Sălbatic? Jefuirea unui tren, răpire, acum arestat în secret. Cum naiba de ai scăpat, ai fugit pe acoperiş?

Ash îl liniştise, asigurându-l că fusese găsit nevinovat şi i se dăduse drumul după ce i se ceruseră scuze.

— Dar nu ştiu cum să te prezint ţarului. E cam complicat să-i spun că-l reprezinţi pe ambasadorul Page.

E greu de înţeles şi pentru mine, darămite pentru ţar, îşi zise el în sinea lui.

— Spuneţi-i că sunt trimis de la Londra, Excelenţă.

— Nu ştiu, mormăi Hazzard. Şi Londra îmi sună la fel de confuz.

— E o explicaţie plauzibilă pentru faptul că sunteţi însoţit de doi ataşaţi navali, domnule.

Aşezat în partea cealaltă a compartimentului, căpitanul Hamilton îl privea bănuitor, iar ataşatul militar al lui Hazzard, maiorul Sheppard, părea deprimat, căci marina era reprezentată de doi oameni, iar armata numai de unul singur.

Ash dorea să fie pronunţat cuvântul *Londra* atunci când va fi prezentat ţarului. Formalitatea dura numai câteva secunde şi voia să fie sigur că va fi remarcat. Londra – Scoţia – regele George.

— Presupun că da, deşi nu se prea obişnuieşte…

Trenul porni încetişor – indiferent ce necazuri avea Rusia cu materialul rulant, ele nu afectau această linie. Hazzard îşi scoase ceasul de aur din buzunarul de la vestă.

— Două treizeci şi cinci. Exact la timp. Probabil că este singurul tren din Rusia care nu are întârziere. Călătoria de întoarcere de la Moscova a fost cumplită.

Primirea la ţar, care fusese anulată cu un an înainte din cauza obligaţiilor ce-i reveneau în calitate de comandant al armatei, îi luase pe toţi prin surprindere. Ambasadorii se grăbiseră să se întoarcă înapoi la Petrograd de la Moscova sau din vacanţa pe care şi-o petreceau în Finlanda, ceea ce spunea ceva despre sursele de informare ale lui Von Basel, îşi zise Ash.

Comandorul încerca să privească afară prin ferestrele îngheţate, fascinat, aşa cum fusese şi prima dată, de gândul că această singură linie ferată era, cel puţin iarna, unica legătură între ţar şi capitala Rusiei. Trenul luă viteză străbătând cartierele muncitoreşti dărăpănate şi suburbiile, trecu apoi pe lângă cazărmile primului batalion feroviar şi porni în goană de-a lungul câmpiei netede, acoperite de zăpadă – şinele păreau un dig pe o mare de zăpadă, iar stâlpii de telegraf îmbrăţişau linia de cale ferată ca şi când ar fi căutat protecţie împotriva imensităţii nesfârşite.

La gara imperială din Ţarskoe Selo, fiecărui ambasador i se repartizase o caleașcă separată. Păturile de pe spinările cailor erau pline de gheaţă. După ce toţi ambasadorii se urcară în căleşti, apărură alte trăsuri şi sănii pentru personalul ambasadelor, îndreptându-se apoi prin porţile mari din aur şi fier forjat în stil rococo spre parcul imperial.

După ce străbătuseră cam o milă în interiorul parcului şi trecuseră de vilele nobililor, dintre copaci apăru frumosul Palat Ecaterina, vopsit în bleu şi vernil. Soarele strălucea în cupolele aurite ale capelei solitare. Deasupra acesteia fâlfâiau din aripi ciorile şi pescăruşii, ţipând la fel cum ţipaseră şi cu câteva săptămâni înainte, când Ash trecuse pe aici în drum spre Palatul Alexandru.

Prima care urcă treptele palatului fu delegaţia britanică. Cincisprezece persoane conduse de ambasadorul Buchanan, un bărbat înalt şi cu părul alb. Urmară delegaţiile Franţei şi Italiei, celelalte două puteri aliate, apoi americanii, spaniolii,

delegaţiile europene mai mici şi, la urmă, însărcinatul ca afaceri al Japoniei.

În interior era cald. Sute de servitori îi ajutară pe diplomaţi să-şi scoată paltoanele şi pălăriile. Pajii dirijaţi de maestrul de ceremonii îi conduseră în sus, pe o scară plină cu vaze de marmură, în holul mare – o sală de bal aurită, al cărei parchet avea un model deosebit de sofisticat, cu ferestre înalte de-a lungul pereţilor, ce dădeau spre grădinile acoperite acum de zăpadă şi cu nenumărate oglinzi între ele. Lumina care venea prin ferestre şi cea dată de lămpile electrice punea în evidenţă mobila aurie, cu tapiţerie roşie.

Maestrul de ceremonii îi aşeza pe ambasadori în linie dreaptă, iar personalul fiecăruia se alinie în spate, la doi metri distanţă. Ash era ultimul din grupul american, în spatele maiorului Sheppard şi al căpitanului Hamilton, exact acolo unde dorise să stea ca să-i atragă mai bine atenţia ţarului şi să poată face încă un pas înapoi, pentru a se îndepărta de cei care ar fi putut să-l audă. Curtea funcţiona ca o maşinărie – extrem de bine pusă la punct. În momentul în care personalul maestrului de ceremonii se retrase, uşile se deschiseră şi ţarul intră în încăpere, în fruntea a treizeci de generali şi curteni.

Nikolai al II-lea era îmbrăcat în roşu. Se îndreptă cu pas ferm spre ambasadorul britanic Buchanan, îi strânse mâna și făcură un schimb de saluturi cu voce joasă. Apoi Buchanan începu să citească ceva de pe o hârtie. Vorbea foarte încet, astfel că ceilalţi nu-l auzeau. Consilierul lui Hazzard şi primul secretar al ambasadei făcură schimb rapid de priviri. Se pare că englezul nu se consultase şi cu americanii, care erau îngrijoraţi ca nu cumva să se creadă că Buchanan vorbea şi în numele Statelor Unite.

Ash îşi zise că ţarul arată mai slab şi mai bătrân decât în 1913. Dar se simţea la largul lui şi avea, fără îndoială, prestanţă în haina lui roşie, lungă şi cu paloşul fixat la talia subţire. Cel puţin în aparenţă nu era nicio discrepanţă între titlul de ţar al tuturor Rusiilor şi omul care îl deţinea. Dar cei din anturajul său aveau priviri îngrijorate. Frecare chip părea să reflecte tensiunea războiului – lipsurile, înfrângerile, incertitudinea.

Ţarul şi Buchanan discutară vreo cinci minute – destul de mult îşi spuse Ash, pentru o ceremonie de felicitări. În cele din

urmă, Buchanan începu să-şi prezinte personalul extrem de numeros. Ash observă că ţarul avea de spus câte o vorbă pentru fiecare. Trecu mai departe, schimbă câteva cuvinte cu italienii, apoi se apropie de Paléologue, ambasadorul francez, cu care purtă o discuţie mai lungă în franceză.

Nikolai făcu cunoştinţă cu cei nouă membri ai delegaţiei franceze şi din nou găsi câteva cuvinte să spună fiecăruia dintre ei. Urmat de suita sa, ţarul se apropie de ambasadorul Hazzard şi îi strânse mâna cordial. Ash îl auzi pe ţar spunând că îşi amintea de el de acum trei luni, când îşi prezentase scrisorile de acreditare. Hazzard răspunse că între timp aflase o sumedenie de lucruri despre Rusia şi găsea că multe dintre ele merită toată admiraţia.

— Sunt încântat să aud asta, răspunse ţarul serios.

— M-am străduit să strâng relaţiile dintre Rusia şi America, spuse Hazzard. Ash se crispă. Relaţii mai strânse puteau fi interpretate în cercurile diplomatice ca o promisiune de angajare în război, ceea ce nu fusese intenţia lui Hazzard. Contrastul dintre americanul naiv şi cinstit şi ambasadorii versaţi şi vicleni ai Angliei şi Franţei arăta în mod dramatic cât de serios abordau diplomaţia europenii – deşi, dacă te gândeai la războiul în curs de desfăşurare, îţi venea să te întrebi dacă mai are vreo importanţă.

Ţarul zâmbi.

— Da, spuse el în engleza lui fără urmă de accent, am auzit de acţiunile dumneavoastră în acest sens şi consider că s-a realizat un progres remarcabil.

Hazzard îi ură un an nou fericit şi-i ceru permisiunea să-şi prezinte personalul. Ţarul, se apropie şi îi strânse mâna consilierului când Hazzard îi rosti numele. Trecură apoi mai departe, la primul secretar, apoi la al doilea şi la al treilea şi Ash simţea cum i se strânge stomacul de emoţie. Privit de aproape, ţarul semăna în mod straniu cu regele George, cu excepţia ochilor, care nu erau mari, ca ai regelui, ci adânci, ciudaţi, oarecum visători. Privirea lui se opri o clipă asupra lui Ash. Oare şi-l amintea din Scoţia sau de la Berlin?

Hazzard îi prezentă pe ataşatul militar, apoi pe cel naval. Ţarul le strânse mâna amândurora. Apoi Hazzard spuse:

— Comandor Kenneth Ash, sosit recent de la Londra.

Strângerea de mână a ţarului fusese fermă, privirea directă.

Avea un trup atletic şi părea într-o formă foarte bună pentru un bărbat de cincizeci de ani, dar, privindu-l de aproape, Ash îşi spuse că era prea palid şi prea slab. Epuizat.

— V-aţi obişnuit cu iarna noastră, domnule comandor Ash?

— Consider că iarna dumneavoastră este tonică, Maiestate. Ca ploaia din Scoţia.

— Cum spun scoţienii? Că se poate vorbi de o zi frumoasă atunci când plouă?

— Exact, Maiestate. Nu cred că vă mai amintiţi, Sire, dar am avut onoarea să vă fiu prezentat cu câţiva ani în urmă în Scoţia, la Castelul Balmoral.

— Pe atunci eraţi locotenent, răspunse ţarul fără nicio ezitare. Şi un trăgător aproape la fel de bun ca şi regele George. Mă îndoiesc că populaţia înaripată de pe acele meleaguri ale Scoţiei s-a mai refăcut de atunci.

— Am veşti de la regele George, şopti Ash cu buzele neclintite, arborând un zâmbet timid.

Ţarul Nikolai se îndreptă spre celelalte delegaţii. Spaniolii nu mai puteau de nerăbdare. Ambasadorul Hazzard stătea foarte aproape, atât cât îi permitea protocolul, totuşi nu reuşi să audă cuvintele rostite în şoaptă de ţar:

— Mai târziu.

În calitatea sa de ofiţer din suita ţarului, Dmitri Dan avea datoria să-i escorteze pe diplomaţi înapoi, până la gară, după ce luau masa. Salută împreună cu oamenii lui călări în clipa în care trenul se puse în mişcare, pufăind spre Petrograd. Apoi Dmitri îşi conduse grupa la cazarma din apropierea Palatului Ekaterina.

Dmitri îl văzuse pe comandorul Ash în delegaţia americană – îl recunoscuse după fotografiile pe care i le arătase generalul Ludendorff la Spa. Acum stătea la îndoială dacă să-l prevină pe fratele lui sau nu. Încă de la început avusese unele dubii în legătură cu necesitatea şi moralitatea acestei acţiuni – era oare nevoie ca „Zăpada Roşie” să-l asasineze pe Ash? Şi acum, un tovarăş murise şi se irosise o mulţime de timp pentru a fi pusă în aplicare o schemă complicată, în baza căreia Ash urma să fie ucis de Ohrana – iar Dmitri Dan se întreba dacă pentru aurul nemţesc merita să mai fie distraşi şi alţi tovarăşi de la problemele revoluţiei. Şi el, şi Vladimir lipsiseră prea mult din

Rusia unde se întorseseră numai de câteva zile. Nu i se părea că lucrul cel mai important era să se ocupe de Ash. Acum, că Rasputin fusese omorât, se impunea asasinarea ţarului şi a ţarinei.

O jumătate de oră mai târziu, grupa lui primi ordin să iasă din nou şi să întâmpine un alt tren special de la Petrograd. Porniră în galop prin parcul imperial şi se aliniară în gară exact în momentul în care intra şi locomotiva.

Din tren coborî Ash. Dmitri era uluit. Ash se urcase probabil în el la Petrograd, imediat după ce coborâseră ambasadorii. Dar ce rost avea să plece de la Ţarskoe Selo la Petrograd numai ca să se întoarcă imediat înapoi? Americanul era escortat de un locotenent-colonel din corpul de pază – *podpolkovnik* Ivan Roskov, un ofiţer despre care Dmitri ştia că i se încredinţează chestiuni mai discrete.

După cât se pare, îşi spuse Dmitri în timp ce urmărea cu privirea caleaşca care trecea pe sub poartă şi pătrundea în parc, comandorul Ash s-a întors pentru o întâlnire particulară cu cineva de la Curte, o întâlnire despre care nu ştia nimic nici propria lui delegaţie diplomatică. Escortând caleaşca unei Mari Ducese pentru care fusese convocată echipa lui, Dmitri Dan observă caleaşca lui Ash care îşi continua drumul pe lângă Palatul Ekaterina spre Palatul Alexandru. Indiferent cu cine urma să se întâlnească Ash, era o persoană foarte sus-pusă de la Curte. Curios, Dan urmă caleaşca până la poarta Palatului Alexandru, unde garda îl întrebă dacă avea autorizaţie să intre în incintă. Nu avea. Deocamdată.

Un paznic etiopian negru ca smoala deschise ultima uşă spre apartamentele regale, şi însoţitorul lui Ash îşi luă rămas bun de la acesta. Ţarul aştepta înăuntru. Se schimbase şi purta o tunică simplă, fără ornamente, pantaloni şi cizme şi stătea în picioare cu mâinile încrucişate la spate, înconjurat de o jumătate de duzină de mese acoperite cu hărţi militare.

Mese de biliard. Deasupra fiecăreia dintre ele atârna câte o lampă cu abajur verde. Şase pete de lumină – Prusia orientală – pierdută, Galiţia – pierdută, Polonia – pierdută, ofensiva lui Brusilov – oprită, România – pierdută, Baltica – abandonată.

— Îţi mulţumesc că ai venit, Ash, îl salută ţarul pe un ton blând. Vrei să fii aşa de amabil şi să repeţi exact ceea ce i-ai

spus soţiei mele?

— Regele George vă roagă să acceptaţi un refugiu în Anglia, Maiestate.

Ţarul oftă. Ash îşi spuse că părea intimidat, chiar stânjenit.

— Pot să-ţi spun Kenneth?

— Bineînţeles, Maiestate.

— Cred că aşa se cuvine, din moment ce Georgie are o părere aşa de bună despre dumneata…

Vocea ţarului se frânse brusc. Ash aşteptă, impunându-şi răbdare, în timp ce mintea îi zbârnâia. Ce intenţii avea ţarul? Îşi luase toate precauţiile pentru a-l aduce pe Ash înapoi, la Ţarskoe Selo. Era clar că ţarina îi vorbise despre oferta regelui George şi nu încăpea nicio îndoială că ţarul manifesta interes faţă de această perspectivă.

— De ce este Georgie aşa de îngrijorat? întrebă Nikolai pe neaşteptate. Ştie el ceva mai mult despre Rusia? Sau se teme că soldaţii mei vor decepţiona Anglia? Ţarul continuă să vorbească înainte ca Ash să apuce să răspundă, dar vocea lui trăda un amestec de tristeţe şi oboseală. Aş vrea să-i spui regelui George că sunt hotărât să continui războiul până la obţinerea victoriei – a unei victorii decisive şi depline. Aminteşte-i că am promis armatelor mele că vom cuceri Constantinopolul.

Ash întoarse privirile într-o parte. Constantinopolul – vechiul vis al Rusiei Imperiale de a avea un port la Marea Mediterană. Dar armata germană tocmai ocupase România blocându-le astfel unicul drum spre Constantinopol, iar ruşii, care continuau să bată în retragere, nu aveau nici cea mai mică şansă să-i disloce. Constantinopol – şi niciun cuvânt despre dezastrul din propriile oraşe.

— Despre asta e vorba, Kenneth? întrebă ţarul cu o voce plină de amărăciune. George crede că nu sunt în stare să conduc războiul?

— Nu, Maiestate. Câtuşi de puţin. Regele George este profund recunoscător pentru sacrificiile armatei ruse. Frontul de vest nu ar fi rezistat dacă nu aţi fi menţinut o presiune permanentă pe frontul de est… Este vorba de siguranţa dumneavoastră şi a familiei dumneavoastră…

Ţarul îi aruncă o privire vagă lui Kenneth şi rămase pe gânduri, tăcut. Ash nu era sigur dacă îl auzise, nu avea nici cea

mai mică idee la ce se gândeşte ţarul şi, în clipa aceea, se întreba dacă ţarul însuşi ştie.

— Tulburările? întrebă în cele din urmă ţarul. E vorba de tulburări, nu-i aşa?

— Da, Maiestate, oarecum... tulburările şi lipsa de alimente şi necazurile cu căile ferate, toate acestea l-au pus pe gânduri pe regele George care se întreabă dacă nu cumva acţiunile unor anumiţi miniştri au subminat încrederea poporului rus în Maiestatea voastră.

— Este de datoria poporului să-şi recapete încrederea, îi spuse ţarul Nikolai. Trebuie să creadă în mine.

Ţarul se îndreptă cu paşi rapizi spre una din mesele de biliard pe care era întinsă harta Turciei şi o privi cu maximum de interes.

Ash aştepta. *Să nu spui niciodată mai mult decât trebuie,* obişnuia să-i zică tatăl lui când încerca să-l convingă pe Ash să preia administraţia plantaţiei din Virginia de Vest. *Cel mai greu lucru din lume este să pui capăt vorbelor.* Ash se lupta împotriva tentaţiei de a-l întreba: *Tulburări*? Mai curând revoluţie. Discuţiile între delegaţi în trenul care îi dusese înapoi, la Petrograd, îi confirmaseră faptul că cazacii fuseseră chemaţi în cartierul Narva ca să disperseze trupele rebele. Timp de câteva ore, la începutul acelei săptămâni, între Petrograd şi anarhie nu s-a aflat decât o mână de soldaţi călări primitivi.

— Înţeleg, spuse într-un târziu ţarul... Ştiu că în saloanele elegante de la Petrograd se vorbeşte foarte mult... dar am cincisprezece milioane de oameni sub arme şi fără îndoială că poliţia mea cunoaşte mai bine condiţiile reale de aici decât regele George al Angliei.

Nu ştia în ce hal ajunsese armata sa. Cum îşi închipuia el oare, îşi zicea Ash, că nişte recruţi proaspeţi aveau să tragă în prietenii lor? Cât despre poliţie – câte rapoarte corecte treceau vreodată dincolo de Ministerul de Interne? Şi câţi Von Basel infiltrase Germania în rândurile ei?

— Nu eşti de acord? întrebă ţarul.

— Vărul Maiestăţii voastre examinează evenimentele din Rusia de la o mare distanţă. Poate că teama pentru siguranţa Maiestăţii voastre îl face să fie prea îngrijorat, dar poate că tocmai distanţa de la care priveşte lucrurile îi permite să fie

mai obiectiv…

Spre uşurarea lui Ash, ţarul nu-l contrazise, lăsându-i impresia că, într-un fel, şi el ar fi vrut să tragă aceeaşi concluzie. Îşi desfăcu şi îşi strânse apoi din nou degetele şi privi de jur-împrejurul încăperii. Se uită la hărţile posomorâte.

— Care este planul lui? întrebă el brusc, luându-l pe Ash prin surprindere.

Dumnezeule mare… avea de gând să coopereze?

— Va veni un crucişător pentru Maiestatea voastră la Murmansk.

Ţarul îi zâmbi vag, ca şi când s-ar fi amuzat de o glumă.

— Flota? Amândoi avem o slăbiciune pentru mare; şi Georgie, şi eu… sufletul îţi este atât de împăcat când eşti pe mare…

Se îndreptă spre o masă din colţ. Ash îl urmă la o distanţă respectuoasă. Ţarul privi în jos, la hartă, şi trasă, cu degetul drumul de la Petrograd spre nord, o mie două sute de mile până pe coastă.

— Calea ferată spre Murmansk este aproape gata, spuse el. Mai mult ca pentru sine decât pentru Ash. Apoi degetul lui se mută în Marea Barents, în jurul Capului Nord, pătrunzând în Marea Norvegiei. La jumătatea drumului spre Scoţia, ţarul ridică degetul de pe hartă şi se uită la Ash.

— Georgie a uitat de submarinele nemţeşti, U-boot? Nu cumva am să cad din lac în puţ?… şi o să mă înec în el?

Ash trase adânc aer în piept. De întrebarea aceasta se temuse mai mult decât de oricare alta şi sperase ca ţarul să n-o pună decât atunci când crucişătorul va fi deja departe în larg, cu ei la bord, căci ţarina se exprimase cu atâta ură la adresa Germaniei Imperiale. Dar acum, că fusese întrebat, trebuia să, răspundă, şi Ash nu vedea nicio modalitate de a evita. Să pomenească numele lui Wilhelm.

— Regele George i-a cerut vărului dumneavoastră, împăratul, să-i asigure o escortă de submarine până în Scoţia.

— Willy! O, Dumnezeule, ce îşi închipuie ei despre mine?

Se întoarse din nou la harta Turciei şi privi la Constantinopol.

— Împăratul Wilhelm a fost de acord?

— De la bun început. Împăratul o bolnav de îngrijorare, ştiţi ce crede despre dumneavoastră, în ciuda războiului.

— Willy mă crede un prostănac! Dar vehemenţa bruscă îi

dispăruse repede din privire şi murmură cu o voce blândă şi lipsită de expresie ca şi mai înainte: Poate că Willy are dreptate…

Oare ţarul începea să-şi piardă încrederea în propriile forţe? Poate se gândea la lucrul acela de neconceput – la abdicare. Ar putea fu presat puţin în direcţia aceasta?

— Împăratul Wilhelm mi-a cerut să vă spun că e o chestiune de familie. Este vorba de copiii Victoriei, aşa s-a exprimat, Maiestate. O înţelegere…

— Eu sunt ultimul, îl întrerupse ţarul.

— Poftim?

— Eu sunt ultimul împărat. Ultimul autocrat autentic. Alții nu mai există. Tot imperiul lui Willy reprezintă o întreprindere de parveniţi. Georgie este rege. Numai cu numele. Bătrânul Franz Joseph a murit. Împăratul chinez a căzut de mult. Sultanii otomani sunt oamenii cei mai bolnavi din Europa. Cine crezi că o să-mi ia locul, domnule comandor?

O s-o facă, îşi zise Ash, *o să plece.*

— Cine? repetă ţarul. Trei sute de ani de domnie a Romanovilor. Cine îmi va lua locul?

— Puteţi să vă întoarceţi, minţi Ash, mişcat de tristeţea sinceră şi profundă a omului din faţa lui, în ciuda misiunii pe care o avea în minte, aceea de a pune capăt războiului. În momentul de faţă familia Maiestăţii voastre este îngrijorată din cauza dumneavoastră…

— Ce vor crede ţăranii dacă plec?

Ash adoptă din nou o poziţie fermă.

— Regele George spunea că o înţelegere între regi nu poate fi judecată decât de Dumnezeu. Împăratul Wilhelm este de aceeaşi părere. Presupun că, după părerea lor, siguranţa Maiestăţii voastre este o chestiune a familiilor regale, nu a ţăranilor.

Ţarul se uită din nou la hărţile de pe mese. Ash intui că ar fi dorit să fie înapoi, la Stavka, acolo unde forfota generalilor şi a aghiotanţilor dădea chiar şi celei mai disperate situaţii speranţa unei răsturnări fericite.

— Da, bineînţeles… Presupun că ai dreptate… sărmană Rusia, Dumnezeu s-o aibă în pază…

A mers. Lui Ash mai că nu-i venea să creadă. Îl va scoate pe ţar din Rusia într-o săptămână. În felul acesta, se va netezi

calea intrării Statelor Unite în război. Şi-i vor pune capăt.

Uşa se dădu brusc de perete şi ţarina năvăli în încăpere, plângând.

— Nicky!

Cu privirile pierdute, nepieptănată, îmbrăcată în haine negre, strângea disperată la piept rubaşca ţărănească pătată de sânge a lui Rasputin. Dând cu ochii de Ash, scoase un urlet.

32

Țarul porni grăbit printre mesele de biliard în întâmpinarea ei, cu braţele întinse:

— Iubito, draga mea…

Ţarina se smuci, ţipând isteric spre Ash.

— Părintele Grigori ţi-a văzut mâinile pătate de sângele lui.

Părul despletit îi ajungea până la brâu, pielea îi era albă ca în hârtia, ochii înroşiţi şi umflaţi de plâns. Ţarul întinse din nou braţele spre ea:

— Linişteşte-te, draga mea…

— Nu l-am ascultat! Nu l-am ascultat! Părintele Grigori m-a prevenit că eşti diavolul. Ar fi trebuit să ţin seama de spusele lui.

Alt şuvoi de lacrimi. Nikolai o cuprinse strâns în braţele sale, murmurându-i cuvinte de consolare la ureche. Trupul ei se lăsa din ce în ce mai greu şi făcu un gest cu mâinile spre Ash ca şi când ar fi vrut să-l lovească. Țarul privea pe deasupra capului ei, implorându-l din ochi pe Ash să plece.

— Am fost trimis de rudele Maiestăţii voastre, spuse Ash. Nu sunt diavolul. Chiar verii Maiestăţii voastre m-au rugat să vă ajut…

— Noi n-o să plecăm din Rusia…

— Vor să vă ajute pe dumneavoastră şi pe copiii.

Ţarina îşi acoperi urechile cu mâinile.

— Spune-i să plece!

— Plecaţi, porunci ţarul.

— Dar, Maiestate…

— Afară.

Paznicul negru uriaş deschise uşa.

— Conduceţi-l afară, se răsti ţarul, apoi se întoarse spre Ash

care se retrăgea cu spatele spre uşă şi spuse: Prin voinţa lui Dumnezeu ne aflăm aici şi dacă vom rămâne nu vom face decât să-i împlinim voia.

Etiopianul îl luă de braţ şi îl conduse ferm afară din sala de biliard, prin coridoarele înguste şi pe scările din spate. Deschise, în sfârşit, o ultimă uşă, cea care dădea spre sala de recepţii.

— Aveţi grijă cum coborâţi, dom'le!

Ash străbătuse deja jumătate din drumul spre uşă, când îşi dădu seama că negrul îi vorbise în dialectul dulce, uşor cântat pe care îl vorbeau servitorii tatălui său. Privi spre el şi negrul zâmbi:

— Ceilalţi băieţi sunt africani adevăraţi, dar eu sunt american.

— Dar cum…

— E o poveste lungă, răspunse el, închizând discuţia şi uşa în acelaşi timp şi făcând semn spre scări.

— Bărbatul acela de sus este foarte cumsecade şi familia lui la fel.

Marele Duce Valeri şedea singur în fumoarul întunecos al Yacht Clubului, întrebându-se dacă micul său grup de cazaci ar putea să apere Piaţa Palatului în intervalul de timp necesar pentru a convinge armata rusă să-l accepte ca ţar. O jumătate de duzină de alţi Mari Duci, veri şi unchi îi aruncau priviri îngrijorate din sala de jocuri de alături. Interesant, îşi spune Valeri, acum, după ce îl convinseseră să acţioneze, foarte puţini dintre conspiratori mai riscau să fie văzuţi împreună cu el, până şi în cel mai intim club din Rusia.

Valeri pufni în râs şi un chelner neamţ veni în goană.

— Votcă.

Îşi imagina că era potrivit pentru a fi ţar… dacă s-ar fi pus problema. Fără îndoială avea în vine mult mai mult sânge rusesc decât majoritatea celorlalţi membri ai clanului Romanov – sărmanul Nicky abia dacă-i mai rămăseseră vreo câteva picături, deşi nici acest lucru nu era sigur. La o examinare mai atentă a misterioasei ascendenţe a Ecaterinei cea Mare, aşa cum observase drăgăstoasă Tamara în ultima vreme, se constata că-i curgea ceva mai mult sânge rusesc prin vine, în schimb, în materie de călătorii îi întrecea pe toţi, inclusiv pe

cosmopoliţii de parizieni care nu veneau niciodată acasă.

În plus, el o avea şi pe Tamara, care devenea de-a dreptul înfricoşătoare când se punea problema încrederii în forţele lui. Adesea se simţea ca un copil mic în preajma ei, dar după aceea devenea mai bărbat decât majoritatea celorlalţi nobili egali cu el în rang. Cât timp va putea oare păstra tronul? Oricum, mai mult decât Nicky şi suficient pentru a învinge Germania înainte ca trupele să se răscoale şi să se întoarcă la casele lor.

Şi după aceea, ce va fi? Nimeni nu ştia. Dacă îi va hrăni pe ţărani şi muncitori, pentru început le va potoli furia. Însă îmbogăţirea ţăranilor avea întotdeauna drept consecinţă creşterea într-o măsură mult mai mare a prosperităţii orăşenilor. Şi din nu se ştie ce motiv blestemat, cu cât aveau mai mult, cu atât emiteau pretenţii mai mari, cu atât mai tare se plângeau copiii lor prin universităţi. Şi, în mod ciudat, se grăbeau să părăsească Rusia pentru a se stabili în oraşe ale plăcerii.

Nu contează. Sarcina principală şi imediată era să câştige războiul. Armata rusă avea nevoie de sprijin acasă – arme, alimente, muniţie. Îşi aminti de mândria pe care o simţise în 1914, când Rusia intrase în război. Mase imense de oameni se adunau în gări. Mai mulţi bărbaţi ruşi decât şi-ar fi putut imagina cineva vreodată că există. Hoarde de supuşi ai ţarului, mii, milioane, până când trenurile au devenit neîncăpătoare. Şi tot mai continuau să se scurgă de la sate, urmaţi de neveste triste şi taţi îngrijoraţi, bărbaţi viteji care meritau mai mult de la tătucul ţar decât fusese în stare Nikolai să le ofere.

Valeri ştia că regimentul lui de cazaci va lupta pentru Piaţa Palatului până la ultimul om. Îi lăsase să se stabilească pe moşiile lui, împreună cu familiile, din momentul în care fuseseră desemnaţi să-l apere în timpul răscoalei din 1905. Le permisese să trăiască potrivit tradiţiilor lor, să desemneze anual în vederea recrutării pe cel mai viteaz tânăr din fiecare sat – un tânăr care nu avea să se mai întoarcă niciodată acasă, decât dacă era expulzat din armată. Dar chiar şi cei mai loiali dintre luptători – îşi dădu el seama cu tristeţe – nu puteau alcătui decât nişte trupe de şoc. Din nefericire, conspiratorii care îi promisesem câteva regimente, acum ezitau.

Se ridică brusc în picioare şi se îndreptă rapid spre uşă. Şase perechi de ochi îl urmăriră din camera unde se jucau cărţi. Cu

cine avea să se întâlnească diseară? Cu colonelul regimentului Preobrajenski? Cu un membru al Dumei din aşa-numita Sută Neagră? Cu un şef al poliţiei? Care dintre conspiratori consimţise să facă prima mişcare?

Valeri îi părăsi cu un zâmbet trist. Nu prea se simţea ca un lup printre oi, ci mai degrabă ca un urs rătăcit în pădure. Cât despre seara aceea, avea de gând s-o petreacă împreună cu Tamara la balul ambasadorului francez.

Ţarul avea un prieten, pe nume Ivan Roskov, locotenent-colonel în suita imperială, care făcea şi oficiul de curier regal particular – aşa după cum şi Ash îl servea uneori pe regele Angliei – atunci când Nikolai simţea nevoia să opereze în mai mare secret decât putea să-i garanteze curtea sa. Se adresă acum *podpolkovnik*-ului Roskov.

Cei doi bărbaţi se cunoscuseră pe când aveau nouăsprezece ani, cu aproximativ treizeci de ani în urmă. Nikolai, pe atunci ţarevici, primise comanda escadronului de cavalerie al tânărului Roskov. Viaţa le rezervase o soartă diferită, dar prietenia dintre cei doi bărbaţi rămăsese nealterată. Nikolai nu părea mult mai bătrân decât atunci, cu excepţia zilelor când era obosit sau sfâşiat de durere din cauza suferinţei fiului său, iar lumina placidă, visătoare din ochii ţarului îi amintea adesea lui Roskov de anii tinereţii lor.

Roskov arăta însă ca un venerabil veteran, cu chipul ars de vânturi şi ploi, purtând pecetea războaielor pe care le dusese pentru Rusia. Barba şi părul lui încărunţiseră de mult. O sabie japoneză îi crestase sprâncenele în timpul campaniei de pe râul Ialu. O lance chinezească pe care o înfruntase în Manciuria, în timpul revoltei boxerilor, îi marcase gâtul. Câteva fragmente ale unei bombe ce explodase în timpul unei expediţii de pedeapsă îl făceau să şchiopăteze, iar un atac cu gaze al Germaniei în Polonia îi arsese plămânii, provocându-i o insuficienţă respiratorie permanentă, din cauza căreia a fost reformat.

Ţarina se plângea că e prea necizelat, dar împărtăşea părerea lui Nikolai cu privire la loialitatea lui şi ştia că îi amintea soţului ei de atmosfera aspră, bărbătească de la Stavka după care tânjea acasă, unde era înconjurat numai de femei.

Ţarul formulă ordinele pentru Roskov în rusă, limbă pe care

împăratul dorea ca ofiţerii lui s-o vorbească în locul francezei sau englezei preferate de mulţi dintre ei.

— Adu-l pe Ash înapoi.

Podpolkovnik-ul Roskov ajunse cu trenul la Petrograd într-o oră. Comandorul Ash nu se afla la hotelul lui, însă recepţionerul îl informă că americanul fusese invitat la balul ambasadorului francez.

Ash nu fusese surprins să primească în ultimul moment o invitaţie la balul de la ambasada Franţei. Un ofiţer naval american arestat de Ohrana, care, după numai două săptămâni, tăifăsuiește cu ţarul la recepţia de Anul Nou, părea un personaj potrivit să alimenteze bârfele de salon în opinia ambasadorului scund şi bondoc al Franţei.

Excelenţa sa era însă prea politicos şi prea viclean ca să lanseze un atac frontal. Deschise însă discuţia – după ce cavalerul Roland îl prezentase pe Ash – cerându-şi scuze pentru că nu îşi mai amintea unde se întâlniseră prima dată.

— La Haga, Excelenţă. Am avut onoarea să-l servesc pe amiralul Mahon.

— *Mon Dieu*, a trecut o veşnicie de atunci. Şi s-au depus atâtea strădanii fără niciun folos.

Diplomaţii francezi preferau conversaţiile uşoare în locul comentariilor, dar Ash nu avea câtuşi de puţin intenţia să deschidă discuţia despre arestarea lui; se mărgini doar să-i mulţumească ambasadorului pentru ajutorul pe care i-l acordase lui Roland când acesta încercase să dea de urma lui.

— Poate că, totuşi, Conferinţa de pace a reprezentat un timp câştigat pentru ca Aliaţii să-şi dea seama cine sunt adevăraţii lor prieteni.

Ambasadorul îşi ascunse dezamăgirea în spatele unui zâmbet. Acum el fu nevoit să spună:

— Cine putea şti în 1907 care vor fi combatanţii?

Şirul de oaspeţi era lung. Ash îi mulţumi pentru invitaţie, şi ambasadorul mai apucă să spună doar atât:

— Sper să mai avem ocazia să ne întâlnim cât timp mai staţi la Petrograd. *Intime*?

— Ar fi bine să parezi la fel de îndemânatic şi pe planşeta de scrimă, remarcă Roland în timp ce se îndreptau spre bar, să

bea o şampanie.

— Era distrat. Îl frământă ceva.

— A avut o audienţă la Ţarskoe Selo în dimineaţa aceasta, înţeleg că nu s-a simţit deloc încântat de felul în care vede ţarul realitatea.

Nu era de mirare. Ambasadorul francez nu avea decât o singură misiune la Petrograd, şi anume aceea de a-i încuraja pe aliaţii ruşi să continue războiul împotriva duşmanului comun, Germania. Dacă ar fi văzut ceea ce văzuse Ash în seara Anului Nou… Ash nu-şi putea scoate din minte preocuparea ţarului pentru Constantinopol. Revedea parcă aievea expresia chinuită de pe chipul lui Nikolai în momentul în care soţia lui fusese cuprinsă de atacul de isterie. Se părea că ţarul rămăsese dezolant de singur după moartea lui Rasputin, care o îmbolnăvise de durere pe ţarină.

Balul de la ambasada franceză reprezenta evenimentul culminant al sezonului din înalta societate, întrucât ambasadorul Franţei era unul din personajele favorite de la Petrograd. Crema nobilimii – aristocraţia, armata, guvernul, precum şi corpul diplomatic înfruntaseră viscolul care şuiera dinspre Golful Finic pentru a participa la petrecere. Ash examina mulţimea strălucitoare şi se întreba dacă se află printre cei de aici un singur bărbat sau o singură femeie în stare să-l salveze pe ţar înainte ca Rusia să se prăbuşească şi revoluţionarii să pună mâna pe putere, anihilând orice şansă a Americii de a intra în război de partea aliaţilor.

După părerea lui Ash, cea mai impresionantă modalitate folosită de ruşi pentru a-şi etala bogăţia o constituia maniera în care se îmbrăcau rusoaicele pentru bal. Se obişnuise cu palatele mari, în culori pastel, aliniate de-a lungul râurilor şi al canalelor, cu echipajele de cai pursânge perfect asortaţi, cu atitudinea docilă a servitorilor. Dar nici palatele, nici splendorile moşiilor lor pe care Ash le vizitase cu prilejul altor şederi la ţară, nici caii superbi nu demonstrau atât de convingător strălucirea de suprafaţă a Rusiei Imperiale cum o făcea jocul pietrelor preţioase pe pielea goală a femeilor.

Petrogradul era un oraş cu femei dureros de frumoase, pe care le întâlneai în înalta societate într-o uimitoare varietate de tipuri, de la exemplarele exotice cu părul de culoarea corbului,

până la blondele regale. Rochiile lor lungi foşneau delicat şi, când îşi luau mantilele de pe umeri, lăsau să se vadă o mulţime de diamante, de smaralde, sclipitoare şi rubine ca sângele. O mişcare rapidă ca să întindă mâna, o întoarcere uşoară în semi-profil ca să adreseze un zâmbet, şi bijuteriile străluceau sălbatic – smaralde, safire, nenumărate perle – de parcă ar fi vrut să le amintească tuturor că o şesime din suprafaţa Pământului se afla în posesia lor.

Dintr-o dată, la capătul celălalt al sălii de bal scăldată într-o lumină blândă, gălbuie, Ash îl văzu pe Lordul Exeter care despica în două marea de rochii şi uniforme; iar la braţul lui, subţire ca o fregată, Lady Exeter. Rochia îi acoperea gâtul şi braţele, şi singura bijuterie pe care o purta era o broşa cu smaralde, dar, cu toate acestea, în încăperea plină de femei frumoase, pe jumătate goale, Lady Exeter reuşea să pară interesantă.

Exeter, unul din puţinii bărbaţi care nu purta uniformă, zâmbi binevoitor când Ash se înclină deasupra mâinii Lady-ei Exeter, schimbă câteva fraze convenţionale despre sosirea lor la Petrograd, până când Lady Exeter intră în vorbă cu o nobilă cu înfăţişare de ţigancă, aflată la braţul unui poet aristocrat. Apoi Exeter îl trase de o parte şi aruncă câteva priviri furişe împrejur, ca să verifice dacă puteau discuta în siguranţă.

Acordurile unui cadril vioi răsunau în sala de bal. Zgomotul făcut de dansatori şi de orchestra lui Mihailov putea concura liniştit cu o desfăşurare de forţe a artileriei.

— Am auzit cam tot ce s-a întâmplat. Presupun că treaba cu închisoarea a fost o greşeală grosolană.

— E în ordine.

— Ai obţinut vreun rezultat?

— Aparent, da. Foarte puţină lume a aflat de arestarea mea şi ambasada americană nu s-a implicat deloc. Cred că pot să continui ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Şi, de fapt, nici nu s-a întâmplat, nu-i aşa?

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că n-am auzit să se ceară până acum vreun crucişător.

— Ţarina a ascultat propunerea regelui George, spuse Ash. Dar când am ieşit din închisoare, mi s-a explicat clar că nu doreşte niciun fel de azil. Am reuşit să obţin o audienţă la ţar,

dar se pare că nici el nu este interesat.

Nu după ieşirea de deunăzi a ţarinei, adăugă el în gând.

— Ce intenţionezi să faci?

— Nu ştiu. Uciderea lui Rasputin i-a zdruncinat serios pe amândoi.

— Naiba s-o ia de treabă, spuse Exeter blând, aşa cum numai un englez ştia să fie, nici surprins, nici supărat.

— Ei bine, dacă nu sunt în stare să vadă singuri realitatea, va trebui să-ncerci să-i convingi într-un mod ceva mai energic…

Ash privi în pământ, ca şi când sugestia lui Exeter s-ar fi împrăştiat pe parchet ca un lucru deosebit de neplăcut. Se opusese încă de la început participării lui Exeter la misiunea regelui, căci era îngrijorat din cauza legăturilor acestuia cu Serviciile Secrete. Şi ambasadorul Page, şi asistentul special al preşedintelui Wilson, Harold Banks, îşi exprimaseră aceleași îndoieli în maşină, când se întâlniseră la gara Charing Cross.

Capitala britanică era unul din artizanii modernizării industriale a Rusiei. Nu exista nicio fabrică şi nicio cale ferată din Rusia care să nu aibă înglobate în ea bani englezeşti, nu exista niciun oraş care să merite acest nume, fără un consul britanic. Poate că regele George era îngrijorat numai pentru vărul lui – ceea ce se potrivea perfect cu scopul lui Ash de a transforma Rusia într-un posibil aliat al Americii prin înlăturarea ţarului dar, după toate probabilităţile, Serviciile Secrete Britanice manifestau mai puţin interes pentru războiul actual, dominanta lor constituind-o teama ca nu cumva o eventuală revoluţie să lipsească Anglia de unul din principalii săi parteneri de afaceri.

Scopul lui Ash era mai simplu. Să creeze o situaţie favorabilă intrării Americii în război. Şi să-i pună capăt. Ceea ce însemna să nu mai fie ţar, dar nici revoluţie.

— Exeter, sunt gata să renunţ la îndeplinirea planului Maiestăţii sale. După ce am luat atunci masa la dumneata, am aşteptat încă o oră în faţa casei dumitale şi mi-am jurat că voi ieşi imediat din joc dacă văd apărând vreo persoană care să semene fie și de departe cu vreunul din superiorii dumitale, sau dacă îi faci dumneata vreo vizită unui membru al Serviciilor Secrete.

Nu s-ar fi retras, dar voia să-l facă pe Exeter să înţeleagă clar că nu avea de gând să servească drept cal troian Serviciilor

Secrete Britanice.

— Eşti şi dumneata puţin spion.

— Nu, dar mă străduiesc să învăţ.

Ash ar fi putut să adauge, dar n-o făcu, că *cineva* plecase totuşi din casa lui Exeter – musafira acestuia, Vera Sedovina, pe care Ash o urmărise, pentru că ora trei dimineaţa nu era chiar momentul cel mai potrivit pentru o tânără nevinovată să se plimbe singură, mai ales după ce se strecurase ca o umbră pe uşa din spate a casei cufundate în întuneric, pentru a se întâlni cu nişte personaje dubioase la Covent Garden.

Exeter îi puse o mână pe braţ. Pentru un om aşa de uriaş, avea gesturi neaşteptat de delicate, îşi zise Ash. Se uită la el şi Exeter îşi retrase mâna, spunând:

— Trebuie să-l convingi pe ţar să plece.

— Să-i pun pistolul la tâmplă? Ce vrei să fac?

— O cunoşti pe Tişkova, dansatoarea?

Podpolkovnik-ul Ivan Roskov, emisarul ţarului, intră în sala de bal, îi înmână majordomului mantaua plină de zăpadă şi porni în căutarea lui Ash printre cele câteva sute de invitaţi. Dar exact în momentul în care era gata să-l abordeze, Roskov fu surprins să-l vadă pe american prins într-o conversaţie înfierbântată cu Lordul Exeter.

După ce veghease o viaţă întreagă la securitatea ţarului, Roskov învăţase să fie foarte precaut. Uimit de faptul că cei doi bărbaţi se cunoşteau, se hotărî să-i ţină un timp sub observaţie de la distanţă, înainte de a-i spune lui Ash că ţarul dorea să-l vadă. În calitatea de locotenent-colonel în suita ţarului, Roskov era informat în permanenţă de către Ohrana. Ştia că Exeter lucrează pentru Serviciile Secrete Britanice şi mai aflase că lordul englez petrecea seri întregi la Iaht Clubul Imperial, fără îndoială complotând cu Marii Duci trădători. Ce avea de discutat un om ca el cu Kenneth Ash?… Indiferent care ar fi fost subiectul, se pare că lui Ash nu-i făcea plăcere. Arăta ca un om gata să tragă sabia din teacă.

— Da, o cunosc pe Tişkova. Şi ce e cu asta?

— Am auzit că Marele Duce Valeri pune la cale un fel de lovitură de palat.

— Exeter, ce naiba faci dumneata la Petrograd?

— Maiestatea sa m-a rugat să te ajut, dar oricum aș fi venit aici. Cred că ţi-am mai spus, familia mea are nişte fabrici de muniţie şi de îmbrăcăminte pe Neva, în apropiere de Lacul Ladoga. Sunt vitale pentru război, dar producţia stagnează, din cauza grevelor şi a lipsei de combustibil. Am venit ca să urnesc treburile din loc.

— Asta e tot ce vrei să urneşti din loc?

Exeter îl apucă din nou de braţ pe Ash şi de astă dată nu-i mai dădu drumul.

— Ash, oamenii mei spun că Marele Duce Valeri are mari şanse să reuşească. Tişkova este, bineînţeles, aliata lui.

— Dacă şi dumneata ştii despre asta, spuse Ash rece, nu crezi că ştie şi Ohrana?

Tamara… de ce naiba s-o fi băgat în treaba asta?

— Nu crezi că ştie şi poliţia? N-a fost nevoie de prea mult timp ca Marele Duce Dmitri şi prinţul Felix să fie exilaţi pentru uciderea lui Rasputin.

— Asta e cu totul altceva…

— Pe naiba, altceva. O să-i execute pentru înaltă trădare.

— Nu, spuse Exeter. Marele Duce Valeri are şanse de reuşită. Dar ar trebui asistat în anumite chestiuni de logistică. Ai putea să iei legătura cu ei…

— *Nu*.

— De ce nu?

— Nu am venit în Rusia ca să răstorn guvernul. Am venit ca să-l salvez pe ţar.

Venise ca să-l *înlăture* pe ţar, dar asta rămânea între el şi Cercul Interior al ambasadorului Page.

— Ei bine, cine crezi că ar putea să-i ia locul?

— De ce să nu-i lăsăm pe ruşi să-şi bată capul cu asta? Dacă dumneata şi Serviciile Secrete o să le impuneţi cine ştie ce plan aiurit, s-ar putea ca toată Europa de răsărit să se prăbuşească.

— Acesta este unicul dumitale motiv?

— Mi se pare cel mai plauzibil. Orice alt motiv nu te priveşte pe dumneata.

Ash o zări pe baroneasa Balmont, soţia bancherului de la Rocca şi se grăbi spre ea, descotorosindu-se de Exeter care se pierdu în mulţime.

Lordul Exeter urmărea drumul lui Ash în oglinzi. Cine va prelua moştenirea ţarilor, se întreba el. Nu cei blajini, nici cei

scrupuloşi, de asta era sigur. Şi nici cei precauţi…

Blonda înaltă depuse câte un sărut pe fiecare obraz al lui Ash şi îi adresă din nou invitaţia de a participa la o partidă de vânătoare pe moşia ei. Braţele ei lungi şi pieptul ridicat erau puse în valoare de rochia bleumarin. Între sâni îi străluceau cascade de safire. Ash se interesă de sănătatea soţului ei, iar aceasta îi răspunse că tocmai terminaseră de săpat un canal, astfel că una din mlaştinile ei avea legătură directă cu Golful Finic, pentru a putea adăposti amatorii de iahting pe gheaţă.

Ash recunoscu că se simţea tentat de o asemenea perspectivă. O zi de vânătoare şi de iahting pe gheaţă, urmată de o noapte în patul baronesei ar fi fost antidotul perfect al catastrofei în care simţea că se prăbuşise. Intervenţiile lui Exeter de pe margine erau foarte iritante şi deosebit de periculoase, iar sugestia lui de a se adresa Tamarei pentru a-i cere ajutor i se părea de-a dreptul deprimantă. Oare datorită ei se oprise alegerea regelui asupra lui? Această eventualitate îi accentua şi mai mult starea de depresie, dar indiferent cum ar fi stat lucrurile, Ash ştia că trebuie să facă ceva, şi asta cât mai repede. Stivele de lemne de lângă hotelul Astoria scădeau pe zi ce trecea, iar crivăţul care vuia acum dinspre Golful Finic era de-abia primul viscol al acestei ierni.

Vladimir Dan îl recunoscu pe Ash din fotografiile pe care i le arătase generalul Ludendorff. Ieri, fratele lui, Dmitri, îl văzuse pe Ash la Ţarskoe Selo. De două ori, o dată la Palatul Ekaterina şi apoi, în mod misterios, la Palatul Alexandru. Se pare că Ash era ceva mai mult decât un comandor de marină, ceea ce explica, parţial, motivul pentru care generalul Ludendorff era dispus să plătească aşa de mult ca să-l ştie mort.

Conducătorul organizaţiei „Zăpada Roşie” fusese foarte nemulţumit când se întorsese la Petrograd şi aflase că americanul era tot în viaţă. Banii nemţilor păreau gata depuşi la bancă. Dar, în loc de asta, un tovarăş murise, iar fratele lui Vladimir, Dmitri, susţinea că nu merita efortul. Cu toate acestea, Vladimir îşi continuă investigaţiile şi descoperi că Ash nu dormise niciodată la el în hotel.

Fusese de-a dreptul o întâmplare norocoasă că îl zărise pe Ash în seara aceasta.

— La cine te uiţi? întrebă logodnica lui, o fată frumoasă dintr-

o familie bogată, care nu ştia nimic despre organizaţia „Zăpada Roşie”, însă prezenţa ei în viaţa lui Vladimir era foarte necesară pentru a-i consolida statutul de tânăr ofiţer credincios ţarului. Singurul ei defect îl constituia o gelozie ieşită din comun şi, în timp ce el se uita după Ash, gândindu-se cum să-l ucidă în seara aceasta, Elena credea că îi face ochi dulci frumoasei baroane Balmont. Din fericire, italianul, soţul acesteia, veni şi o luă la braţ.

Dar atunci când Vladimir îi spuse că va trebui s-o ducă acasă imediat după supeul de la miezul nopţii, Elena se bosumflă şi îl acuză că are de gând să se întâlnească în secret cu baroana Balmont la ţigani.

— Nu ştiu de unde îţi vin asemenea idei, protestă Vladimir Dan. Se gândea foarte serios la efectul pe care îl va avea asupra vieţii lui personale revoluţia, o dată câştigată. Probabil că va face cam tot ceea ce face şi acum, îşi va continua cariera militară, va avea o soţie potrivită rangului său, o casă la Petrograd şi o moşie şi, dacă zestrea ei era chiar aşa de mare cum lăsa să se înţeleagă, va petrece o lună pe an la Paris. Dar, evident, nu va realiza nimic din toate acestea pe spinarea ţăranilor, aşa cum se întâmpla acum. Un guvern competent, condus de popor, va înlătura distorsiunile din procesul de producţie şi pe intermediarii venali care ruinau economia Rusiei. Fratele lui, Dmitri, avea o viziune ceva mai spartană asupra vieţii de după revoluţie, dar el fusese întotdeauna un ascet. Cu acest viitor în minte – la care nu visa continuu, ci numai câteodată – îşi dădu seama că Elena ar fi fost o soţie îngrozitoare. Mai ales atunci când va veni vremea să-şi găsească o amantă…

— Sunt la fel de credincios ca orice bărbat din Petrograd. Îmi pare nespus de rău, dar colonelul mi-a dat ordin să mă prezint înapoi la cazarmă…

— De ce tu?

— Ofiţerul care este de serviciu pe timpul zilei a rugat să fie schimbat mai devreme. Nu s-a refăcut complet de pe urma rănilor…

Era pe jumătate adevărat, pentru că nu dorea ca Elena să-l pună pe vreunul din numeroşii ei fraţi să-l urmărească prin oraş; primul drum urma să-l facă la cazarmă ca să ia un pistol sau poate chiar şi o grenadă de mână.

○

În timpul cadrilului, zgomotul din sala de bal devenise şi mai puternic. Două sute de dansatori urmăreau figurile perechii din mijlocul sălii, care conducea cadrilul; acesta executa paşi foarte complicaţi, pe care ceilalţi ruşi îi imitau cu precizia unui corp de balet. Bărbatul care conducea cadrilul, un ofiţer înalt de cavalerie, îmbrăcat într-o uniformă albastră, dădea cu glas tare instrucţiunile necesare pentru fiecare figură de dans care urma şi sala de bal răsuna de râsete, pe măsură ce paşii deveneau din ce în ce mai rapizi. Şi Ash condusese o dată un cadril împreună cu Tamara. Nimic nu se putea compara cu cadrilul: o singură mişcare greşită din partea conducătorului, şi două sute de oameni riscă să se izbească de pereţi şi de oglinzi.

— Ash!

Un locotenent de marină scund, cu părul de culoarea nisipului, îşi făcu drum printre spectatori şi se opri în faţa lui Ash, fremătând din călcâie ca un terrier agresiv. Rodney Skelton, pe care Ash avea intenţia să-l viziteze la baza britanică de submarine de la Reval. O simplă coincidenţă sau un semn bun? Aceasta era calea de scăpare a lui Ash dacă nu-i reuşea figura cu crucişătorul. Cel puţin aşa plănuise el, înainte ca ţarul să refuze oferta.

Skelton observă că fusese avansat în grad şi îl salută în glumă:

— Domnule comandor! Marina americană se va compune în curând numai din şefi şi nu vor mai exista marinari de rând.

În vocea lui Skelton era o nuanţă de asprime. Avuseseră o încăierare în India pe care niciunul din ei n-o putuse uita complet. Bătuseră echipa de polo a unui rajah dintr-o provincie îndepărtată şi, în furia lui, acesta poruncise să fie omorâţi toţi caii echipei sale. Neştiind nimic, Ash şi Skelton îşi luaseră ginul şi chinina şi porniseră să se plimbe prin grădinile rajahului, nimerind la locul măcelului. Curtea grajdului era înecată în sânge şi Skelton, în bună tradiţie englezească, le poruncise indienilor să înceteze. Dar Ash văzuse lucrurile în alt mod – treizeci de oameni furioşi înarmaţi cu cuţite şi hotărâţi să termine ceea ce începuseră – aşa că îl dusese aproape cu forţa pe Skelton înapoi, în incinta coloniei britanice. Skelton îl acuzase de laşitate pe Ash, acesta îl făcuse nebun tâmpit şi, deşi continuaseră să joace polo împreună, îşi păstraseră

ranchiună toată vara aceea lungă.

— Ce faci la Petrograd? îl întrebă Ash, strângându-i mâna. Tocmai mă gândeam să-ţi fac o vizită la Reval.

— Sunt erou al Rusiei. Ţin discursuri în favoarea războiului, se strâmbă Skelton.

I se dăduse voie „să nu se mai bărbierească”, după cum se exprima Marina Regală, aşa că îşi lăsase o barbă bogată, blondă. Ash îşi spuse că arăta ca sportivul britanic tradiţional, transformat de rege şi de patrie în luptător.

— Am scufundat trei vase încărcate cu minereu de fier care încercau să ajungă din Suedia în Germania. Să-i mai pun nişte beţe în roate lui Krupp. Dar tu ce faci aici?

Ash nu putea să-şi ascundă invidia, deşi, privindu-l mai atent pe fostul lui coechipier, îşi dădu seama că cei doi ani de activitate în apele inamicului îşi puseseră pecetea pe chipul lui. Dincolo de aparenta sa de jovialitate şi veselie, îl simţea pe Skelton încordat ca un arc – totuşi, comanda… să ai comanda unui vas de război…

— Ai văzut vreo acţiune în Golful Finic?

— Sigur că da, protejarea Flotei Mării Baltice din Reval… până îngheaţă complet. Al naibii de mică adâncime! De fapt, toată Baltica este aşa, şi conţinutul de sare fiind foarte scăzut, nici nu poţi să-ţi controlezi ca lumea adâncimea. Din păcate, cenzura nu dă voie ziarelor să ne tipărească discursurile, fiindcă, dacă ar afla Hans că ofiţerii de la submarine dansează la Petrograd, ar organiza imediat un raid la Reval şi ar scufunda naibii toată flota Mării Baltice… Dar tu ce faci aici, sport?

Faţă de anumiți oameni simţeai parcă nevoia să te lauzi, astfel că, înainte de a se putea opri, Ash se trezi că-i mărturiseşte speranţele lui cele mai intime:

— S-ar putea să primesc şi eu un distrugător, cât de curând.

— Când?

Când? Când o să-l salvez pe ţar pentru regele tău. Pe acelaşi ţar care tocmai m-a dat afară din palatul său.

— Mai spre sfârşitul primăverii, aşa sper – ascultă, zău că vreau să vin pe la tine să-ţi vizitez baza.

Într-un fel sau altul, avea să-l scoată pe ţar din Rusia, dar, pe măsură ce se complicau lucrurile, simţea mai acut nevoia unei rute de salvare.

— O să fiu încântat să te primesc, răspunse Skelton cu o strâmbătură care, de regulă, preceda o observaţie ironică. E mai bine să telegrafiezi în prealabil, ca nu cumva să fiu ocupat cu scufundarea vreunui vas de război sau a unui distrugător chiar în dimineaţa aceea. A, uite-o pe una din invitatele mele. Mi-a făcut plăcere să te văd. A grijă să nu-ţi pierzi servieta diplomatică.

Ash făcu un schimb de saluturi din cap cu prinţul Paustovski, care nu-l mai căutase după ce îi promisese că îi aranjează o audienţă la ţarină şi care acum se întoarse repede şi porni în altă direcţie. Câteva momente mai târziu, fu umilit şi de Serghei Gladişev, milionarul moscovit, lider al Partidului Cadeților. Ash dorea să nu fi venit la bal, când fu salutat din nou, de astă dată de Catherine Hazzard, pe care n-o mai văzuse de când sosiseră la Petrograd.

— Domnule comandor!

Era la braţul tatălui ei şi urmată de vărul Andrew. Părul auriu îi cădea drept pe umeri. Părea puţin descumpănită de splendoarea din jur şi bucuroasă să vadă un chip cunoscut. Ochii ei albaştri irezistibili îi căutau pe ai lui Ash. Fără îndoială, era primul ei bal la Petrograd. Ash se plecă deasupra mâinii ei.

— Arăţi superb, Catherine. Bună seara, domnule ambasador. Bună, Andrew.

Hazzard scoase un plic din buzunarul hainei sale de seară. Şi i-l dădu lui Ash.

— De la ambasadorul Page. L-a adus mesagerul regelui. Ash strecură plicul în buzunar. Era gros şi abia aştepta să-l citească, dar trebuia să petreacă câteva clipe şi cu familia ambasadorului pentru a-l convinge pe Hazzard, care rămăsese tot suspicios în urma arestării lui, că acest gen de scrisori urmau să devină o chestiune de rutină.

Simţi privirea Catherinei aţintită asupra lui şi se întoarse spre ea:

— Balul este minunat, nu-i aşa?

— Nici nu-mi vine să cred că mă aflu aici. Muzica e atât de frumoasă, şi culorile…

Ash privi de jur-împrejurul camerei, ca şi când atunci ar fi văzut-o pentru prima oară şi, într-adevăr, becurile electrice fixate în candelabre luminau o incredibilă varietate de roşu,

albastru, verde şi uniforme albe, pline de epoleţi şi panglici aurii. Şi la braţul fiecărui ofiţer era o femeie frumoasă, cu rochie lungă şi bijuterii sclipitoare.

Dintr-o dată, dansatorii se opriră şi se întoarseră spre uşile în stil rococo, de unde se propagă un val de tăcere în toată sala.

— Vine un personaj important, şopti ambasadorul Hazzard.

— O, priveşte! Catherine se agăţă de braţul lui Ash. Uită-te la ei!

Ash îşi simţi sufletul plin de amărăciune.

33

— Cine este, Ash? întrebă ambasadorul Hazzard. Îmi pare o figură cunoscută.

— Este Marele Duce Valeri, vărul ţarului, Excelenţă... Presupun că îl va reprezenta în seara aceasta pe Maiestatea sa.

Valeri purta o uniforma roşie peste care avea o eșarfă de mătase albastră. Pe pieptul lui străluceau decoraţiile pe care le primise slujindu-l o viaţă întreagă pe ţar. Ash găsi că arăta mai arogant şi mai plin de sine decât cu doisprezece ani în urmă, la tratativele de pace de la Portsmouth, dar trebuia să recunoască faptul că Marele Duce se ţinea bine. Pe jumătate chel, cu câteva firişoare cărunte, ca de călugăr, deasupra urechilor, avea o frunte foarte înaltă... ca a lui Lenin. Ironia sorții.

— Aceea e soţia lui? întrebă Catherine.

— Nu... nu e căsătorit. Este Tamara Tişkova, primă balerină absolută a Teatrului Imperial Rus.

Ash n-o văzuse niciodată atât de frumoasă.

Lebăda neagră. Purta o rochie lungă, de mătase neagră, părul negru ca pana corbului îi era ridicat în sus, pe gâtul frumos modelat şi împletit cu câteva şiraguri de perle. Părea că alunecă pe pardoseală în timp ce străbătea încăperea la braţul Marelui Duce, cu bijuteriile sclipind în decolteul ei adânc şi cerceii lungi, cu diamante mângâindu-i umerii. Daruri din partea lui Valeri, ca să se poată lăuda cu consoarta lui. Gura ei senzuală se arcuia în zâmbetul elegant pe care îl arbora totdeauna în lumina reflectoarelor, un zâmbet pe care Ash adora să-l vadă transformându-se într-un râs plin şi înfometat în pat.

— Nu este femeia de care ne-ai vorbit? întrebă Andrew.

— Vreţi vă rog să mă scuzaţi, domnule ambasador, Catherine?

Ash dispăru înainte ca vreunul din ei să apuce să răspundă. Inima îi bătea nebuneşte în piept.

Tamara era foarte conştientă de efectul produs de intrarea lor. Niciunul din invitaţii prezenţi la bal nu putea ghici frământarea ei sufletească, după cum nu ştiau nici că ceilalţi membri ai conspiraţiei, înfricoşaţi, îl părăsiseră pe Valeri. Aceiaşi oameni, îşi spunea ea furioasă pe sub zâmbetul de scenă, care se ținuseră de capul lui ca să conducă lovitura de palat, îşi pierduseră tot curajul în momentul în care Marele Duce venise de la ţarină şi anunţase că aceasta nu mai este în toate minţile şi că trebuie îndepărtată spre binele Rusiei.

Era şi Sirotkin aici şi se plimba ţanţoş în uniforma verde a regimentului fie gardă Preobrajenski, cel care promisese că va lua cu asalt Palatul de Iarnă, dar care devenise dintr-o dată „prea loial” ca să se angajeze la ceva înainte de reuşita loviturii lui Valeri. Şi iată-l şi pe Kamenev, care îi făcea ochi dulci prinţesei Paley. Oamenii lui din regimentul Jaegherski deveniseră subit „recruţi prea proaspeţi” pentru a se putea avea încredere în ei. Şi căpitanul Sokolov, în splendida uniformă albastră a regimentului Semionovski, cel care acum conducea cadrilul, – de fapt, singurul lucru pe care se arăta dispus să-l conducă, alt nobil ofiţer al Gărzii, care prefera să vorbească atunci când Valeri lupta. Tamara se consolă într-o oarecare măsură cu faptul că Sokolov dansa ca o maimuţă, fluturându-şi braţele lungi, dar ar fi preferat să-l poată împuşca pe loc.

Sărmanul Valeri! Ţarina Alexandra îl primise în mare ţinută de doliu, plângând şi spumegând de furie împotriva forţelor întunericului care îl atacaseră pe prietenul ei Rasputin. Iar când Valeri încercase s-o convingă să-l elibereze pe Marele Duce Dmitri pentru că numai ţarul avea puterea legală de a aresta un Mare Duce, ţarina îşi pierduse complet controlul şi îl dăduse afară pe Valeri, urlând că *ea* este ţarul. Întorcându-se imediat la Petrograd, hotărât să-i răstoarne, pe ea şi pe Nicky, Valeri fusese uimit să constate că fraţii lui Mari Duci şi ofiţeri jurau că îl vor sprijini *după ce* ţarul va fi răsturnat, dar niciunul

nu voia să fie primul.

Era situaţia clasică în care fiecare voia să scoată castanele din foc cu mâna altuia. Toţi ducii se ofereau să ajute la formarea unui nou guvern şi toţi ofiţerii din rândurile conspiratorilor promiteau că regimentele lor vor contribui la restabilirea ordinii. Dar mai înainte de asta, urlase Valeri atât de furios, încât Tamara se temuse să nu i se spargă geamurile de la seră, trebuia ca un regiment să pună mâna pe ţar, altul să ocupe Palatul de Iarnă, un al treilea să asedieze clădirea poliţiei şi un al patrulea să-i conducă pe membrii Dumei de la Palatul Turid la Palatul de Iarnă pentru a-şi exprima aprobarea în mod public.

Riscuri şi detalii. Ceea ce armata numea logistică. Munca şi efortul pe care îl făcea un dansator pentru ca visurile să se elibereze de forţa gravitaţiei. Erau nişte leneşi şi nişte laşi, şi dezertarea lor îl umplea de scârbă pe Valeri. Se afla pe punctul de a se retrage din toată conspiraţia. Spunea mereu: „Poate că dacă ieşim din iarnă...”

Tamara ştia că este îngrijorat şi din cauza ţarului. Voia să ştie exact ce se va întâmpla cu Nicky. Ce vom face cu el? Ţarinele turbulente erau, prin tradiţie, închise în câte o mănăstire. Dar istoria ţarilor răsturnaţi de la putere fusese mult mai tristă. Boris Godunov şi Pavel I fuseseră amândoi asasinaţi. Şi Valeri spusese de la bun început că nu intenţiona să ia parte la niciun fel de lovitură de palat care să se termine cu uciderea lui Nicky. Ceruse să i se garanteze securitatea ţarului înainte de a face prima mişcare.

Acest sânge rece reprezenta una din calităţile pe care Tamara le admira la bunul ei Mare Duce, chiar dacă acesta nu era deosebit de inteligent. Complicii lui preferau să aştepte derularea evenimentelor ca şi când ar fi sperat că totul se va aranja de la sine şi, printr-un miracol, Nicky nu va fi atins deloc în focul luptelor. Dar problema destinului lui Nicky devenise din ce în ce mai controversată, cu fiecare zi în care aliaţii lui Valeri se dovedeau a fi nişte laşi.

Dar poate că tot răul era spre bine, îşi zicea ea, în timp ce continua să se plimbe prin sala de bal. Cine putea să ştie încotro se îndrepta sărmana Rusie? Cine ştia cu adevărat ce trebuia făcut?

Tamara înclină capul, răspunzând la salutul lui Serghei

Gladişev. Ce păcat că Valeri îl ura atât de tare pe milionarul moscovit. Ca dansatoare, Tamara era obişnuită să se mişte cu uşurinţă între curteni, membrii Gărzii, în lumea boemă, printre artişti şi chiar în anumite cercuri ale negustorimii. Un bărbat ca Gladişev, cu aliaţii lui puternici din Dumă, putea da un impuls deosebit loviturii, aducând cu el o mulţime de oameni puternici în sprijinul noului ţar. Dar Marii Duci rigizi şi conservatori ca Valeri şi industriaşii întreprinzători de felul lui Gladişev se suspectau reciproc în toate chestiunile referitoare la soarta Rusiei.

Erau adversari ireconciliabili – Duma şi industria modernă împotriva regalităţii. Înţelesese.

Dar cum de ajunsese ea să fie implicată în această chestiune? De ce să rişte o femeie care domnea pe două scene să le piardă pe amândouă? Cu o ironie amară, Valeri însuşi spusese lucrurilor pe nume, atunci când consimţise să conducă lovitura de palat: „Dacă n-o s-o facem noi, or s-o facă revoluţionarii sau, încă şi mai rău, nemţii…”

Era vorba de supravieţuire.

Mesajul ambasadorului Page era scurt, şi exprima nerăbdare:

„Ce naiba se petrece? Raportează!” În acelaşi plic se mai afla un al doilea mesaj – o întrebare nesemnată care, judecând după conţinutul ei, părea să-i fi fost adresată de George al V-lea: „Suntem nerăbdători să ştim dacă problema este sub control”. Acelaşi mesaj, în altă formulare. Ash răsuflă adânc în toaleta pentru bărbaţi unde se refugiase ca să citească scrisorile. O să raporteze când o să aibă ce, la naiba! Întors în sala de bal, începu să se plimbe, având mare grijă să nu se întâlnească cu Tamara, dar fiind incapabil să reziste tentaţiei de a se uita la ea, cum mergea la braţul lui Valeri. Într-o încăpere plină de femei frumoase, Tamara făcea să se întoarcă multe capete după ea, chiar dacă se afla la braţul unui Mare Duce.

Tamara Tişkova se împiedică. Îi făcuse pe plac lui Valeri şi acceptase să danseze un vals, când îl zări brusc pe Kenneth. Era o uniformă într-o mare de uniforme, dar Tamara îl recunoştea întotdeauna după mers. Prima dată îl văzuse mergând în soare…

— Balerina mea se poticneşte? o tachină Valeri.

Îl văzuse pentru prima oară mergând prin soare, la New Hampshire, în apropierea mării. Ea se urcase într-o mică ambarcaţie ancorată la capătul digului, în golful albastru de lângă hotelul Wentworth. O briză uşoară sufla dinspre Oceanul Atlantic. Hotelul cu cinci etaje albe se întindea de-a lungul ţărmului, mare cât un oraş, izolat pe o limbă de nisip, la câteva mile mai jos de baza navală Portsmouth de pe coasta New Hampshire.

Stătea întinsă în barcă, privind steagurile şi turnurile hotelului Wentworth, jucându-se cu degetele în apă şi gândindu-se la Nicky, la dansul nou pe care îl pregătea pentru New York şi la Valeri, care începuse deja s-o preseze ca să-i devină consoartă. Era în vara anului 1905, acum unsprezece ani şi jumătate – ani minunaţi pe care războiul îi distrusese.

Şi atunci Ash păşise pe dig. Tamara îl urmărea printre pleoapele întredeschise, cu ochi somnoroşi, admirând mersul lui vioi. În momentul în care se trezi, gândindu-se că poate se afla chiar în barca lui, era prea târziu să mai plece şi apoi, dintr-o dată, se simţise pierdută.

Toate gândurile la Nicky, Valeri şi chiar la dans îi zburară din minte. Nu mai vedea decât un tânăr în pantaloni şi cămaşă albe, cu pielea bronzată de soarele verii, cu părul rebel bătând în auriu. Paşii lui făceau să se cutremure digul, scuturau şi barca acolo unde se atingea de debarcader. Privirea lui era concentrată asupra golfului, examinând apa aşa cum examina ea un costum nou. N-o văzu decât în clipa în care îngenunche ca să dezlege frânghia.

— V-am uzurpat barca? întrebase Tamara zâmbind în sus, spre el.

— Nu este a mea, am închiriat-o, răspunse el vrăjit de făptura ei.

Tamara continua să stea nemişcată, mulţumindu-se doar să-şi scoată degetele din apă.

— Atunci, vă incomodez?

Tamara era conştientă de impresia pe care i-o produsese, şi răspunsul lui grăbit nu făcu decât să-i confirme acest lucru.

— Nu, dacă sunteţi de acord să mă însoţiţi într-o plimbare pe mare.

Îl privea cum pregăteşte barca, fascinată de trupul lui tânăr, zvelt – corp de scrimer sau de dansator, dar prea lat în umeri

pentru oricare din cele două posibilităţi. Avea şi mâinile mari şi bătătorite din cauza frânghiilor bărcii. Dar, în mod ciudat, nu erau aspre. Nu fuseseră aspre când o atinseseră…

Valeri îi întrerupse din nou şirul gândurilor, strângând-o de braţ.

— Te simţi bine, draga mea?

○

Ash nu avea niciun chef să participe la supeul de la miezul nopţii, iar anunţul ambasadorului francez că „vitejii marinari britanici de pe submarine” vor ţine discursuri în timpul mesei îi accentuă starea de lehamite. Când oaspeţii începură să treacă în încăperea învecinată unde erau aşezate mesele, Ash se duse să fumeze o ţigară împreună cu Mihailov, pianistul, în timp ce acesta făcea o pauză. Bătrânul palavragiu îi povesti lui Ash un zvon fantastic. Printre mujici şi muncitori se şoptea că fiica ţarului, frumoasa Mare Ducesă Tatiana, se deghizase în locotenent al Gărzii călare ca să asiste la uciderea lui Rasputin.

— A poruncit ca preotul muribund să fie castrat, pentru că încercase o dată s-o violeze. După aceea, Rasputin fusese aruncat în râu încă viu.

— Şi dumneata crezi? întrebă Ash, care ştia foarte bine că îl văzuse pe Rasputin cu ochii lui împuşcat şi mort.

Mihailov ridică din umeri.

— Ţăranii cred în răzbunare. Şi mai ştiu că un om înecat nu poate deveni niciodată sfânt…

— Cu alte cuvinte, Ohrana a răspândit zvonul ca să-l discrediteze pe călugăr.

— Poate…

— Când vine fiica dumitale acasă?

— E pe drum. Va dansa duminica viitoare în *La Sylphide,* rolul lui Effie. Ar trebui să apară cât de curând.

— Arăta mai degrabă a Silfida însăşi.

— Şi-a făcut prea mulţi duşmani în teatru cu ideile ei politice ca să poată obţine roluri mai bune.

Ash nu era deloc surprins, dacă se gândea la faptul că îi înmânase un mesaj unui marinar rus în toiul nopţii la Covent Garden. Oare bătrânul ştia?

— Probabil că eşti foarte fericit.

Mihailov strivi chiştocul ţigăni şi îşi fixă privirile în ochii lui Ash.

— Sunt îngrijorat. Nu voiam să se întoarcă aici. Dacă izbucneşte o revoluţie, ea va fi chiar în centrul ei.
— Poate că n-o să fie nicio revoluţie.
— Poate că pianul meu o s-o pornească pe jos până la Moscova.

Ash intră din nou în sala de bal când se reluă dansul, dar se pare că Tişkova plecase devreme. Tocmai voia să facă şi el acelaşi lucru, când Lordul Exeter îl zări lângă uşa de la balcon.
— Ash, te rog, fii băiat bun. Trebuie să mă duc pe râu, în sus. Mi-au fost semnalate nişte complicaţii la una din fabricile mele. Vrei s-o conduci pe Lady Exeter acasă?
Lordul Exeter părea foarte îngrijorat, aşa că Ash, deşi nu-şi dorea nimic altceva decât să rămână singur, fu de acord. Exeter îi băgă în mână numărul de la garderobă şi porni apoi repede spre ieşire, cu pulpanele hainei fluturând în urma lui pe coridor ca două aripi negre.
Ash luă paltonul Lady-ei Exeter şi aşteptă apoi într-un colţ urmărindu-i pe ruşi care îşi luau blănurile de la garderobă. Serghei Gladişev veni cu o tânără foarte serioasă la braţ şi îl privi sfidător pe Ash. Prietenul lui, Skobelev, diplomatul, plecă cu capul în jos. Ash presupunea că acesta fusese ultimul lui bal la Petrograd – urma să se ducă undeva, în vreo provincie uitată de Dumnezeu. Observă şi un locotenent-colonel al Gărzii călare care părea să-l urmărească pe el. Semăna cu ofiţerul ţarului care îl însoţise la Palatul Alexandru în ziua de Anul Nou. Apoi Lady Exeter ieşi măreaţă din sala de bal, discutând cu poetul şi cu femeia cu păr negru scurt, care părea să fie artistă. Ofiţerul se întoarse şi plecă.

Podpolkovnik-ul Roskov îi pierduse urma lui Ash când dansul se întrerupsese pentru supeu. Şezuse la masă cu nişte doamne cu care cândva petrecuse bine, cu ani în urmă, suportase nişte discursuri interminabile ale unor comandanţi britanici nesuferiţi de submarine, care păreau să fi uitat că prima oară când Marina Regală operase în Golful Finic, cu mulţi ani în urmă, atacase Rusia şi fusese oprită ferm în dreptul oraşului Kronstadt. Englezii nutreau visuri ambiţioase şi aveau memoria scurtă.
În timpul mesei se hotărâse să-l urmeze pe Ash până la

hotelul lui şi să-l abordeze acolo. Pe parcursul serii lungi, Ash vorbise cu foarte mulţi oameni, inclusiv cu ambasadorul american şi fiica acestuia, cu un comandant de submarine britanic, care, probabil, era un vechi prieten de-al lui, precum şi cu baroana Balmont şi cu italianul, soţul acesteia. Exeter era singura persoană dubioasă cu care se întreţinuse Ash, astfel că Roskov hotărî că nu era nicio primejdie dacă îl aducea la palat.

Printr-un adevărat noroc, îl zări din nou pe Ash în foaier, aşteptând cu un palton de femeie în braţe. Roskov se grăbise să se ducă spre el, dar atunci apăruse femeia: era Lady Exeter, soţia Lordului Exeter… Roskov dispăru imediat, zicându-şi că e mai bine să-l informeze pe ţar despre misterioşii prieteni ai lui Ash.

— Comandorule, arăţi ca un băieţel gata să izbucnească în plâns!

— Probabil că e din cauza fumului, Lady Exeter. Îmi permiteţi?

Ash o ajută să-şi pună mantoul.

— Soţul meu îşi cere scuze, dar a trebuit să ia trăsura. M-am gândit că am putea merge pe jos, dacă nu vă deranjează faptul că ninge. Între timp, trăsura se va întoarce de la gară şi o să vă ducă acasă. Eu am cizme.

Lady Exeter ridică fusta ca să-i arate şi Ash înţelese că îşi pusese pantofii de lac în poşetă.

— Sper că soţul dumneavoastră nu are necazuri prea mari.

— Ba da. Se pare că este vorba de o altă greva. Ultima a avut drept consecinţă închiderea fabricii timp de trei săptămâni.

— Ce produceţi?

— Obuze de artilerie… exact lucrul de care duce lipsă armata rusă în cea mai mare măsură…

Tamara se strânse la braţul lui Valeri, îmbrăcat în şubă. Valeri insistase să ia sania lui preferată, roşie, neacoperită, deşi ningea aşa de des, încât nici nu-i vedea pe cazacii din escortă. Luaseră şi un pasager – pe Sirotkin de la regimentul de gardă Preobrajenski, căruia Valeri îi explica foarte răbdător necesitatea de a-l imobiliza pe ţar *înainte* ca să anunţe formarea unui nou guvern. Sirotkin părea hotărât să valseze în Palatul de Iarnă ducându-i trena lui Valeri.

Tamara privea luminile de pe pod care se reflectau în lăncile cazacilor şi se gândea la Kenneth. Dumnezeu se ţinea de pozne. Dumnezeu îi dăruise atât de mult – talentul ei, voinţa de a-l folosi, frumuseţea şi puterea de a-i manevra pe unii ca Valeri care voiau s-o aibă numai pentru ei. Toate acele haruri care făcuseră din ea ceea ce era – Tamara Tişkova.

Şi apoi, tot El îi adusese în faţă un tânăr, un bărbat mult prea tânăr, sărac, marinar şi, pe deasupra, democrat american. Aşa ştiuse Dumnezeu să glumească cu ea, îi îngăduise să aibă aproape tot ce-şi dorea. Fusese cât pe-aci să renunţe la tot şi să rămână cu Kenneth, să nu fie nimic altceva decât o dansatoare cu iubitul ei tânăr şi frumos, dar un accident o salvase de la această nebunie, un os metatarsian rănit care îi amintise în mod brutal că trupul unui dansator avea un viitor la fel de nesigur ca pânza unui păianjen ţesută pe o uşă.

Ningea abundent şi zăpada era purtată peste Neva de un vânt rece, din nord. Mergeau cu capul plecat de la ambasada franceză pe chei, spre cartierul Amiralităţii. Distanţa nu depăşea o milă, dar înaintau foarte încet.

— Cel puţin avem vântul în spate, observă Lady Exeter pe la jumătatea drumului.

— Să caut un taxi?

Ash se opri şi se uită la chipul ei în dreptul unui stâlp de lumină.

— Nu, mă simt foarte bine. Doar dacă vrei dumneata.

Mantoul ei avea glugă şi tivul de blană închisă la culoare îi îndulcea trăsăturile destul de colţuroase ale feţei şi îi punea în valoare ochii frumoşi. Pe şuviţele de păr care scăpaseră de sub glugă se agăţaseră fulgi de zăpadă.

Clădirea în care se afla apartamentul lor era lângă Canalul Ekaterina şi dădea spre grădinile Muzeului Alexandru, acum acoperit complet de zăpadă.

— Nu vrei să urci să bei un pahar de coniac?

Ash şovăi o clipă. Simţise mai înainte nevoia de a fi singur, dar îi făcuse plăcere plimbarea aceasta şi se simţise cu ea mai bine decât în tot restul serii.

— Trăsura noastră va veni de la gară ceva mai târziu. N-o să fie nicio problemă ca să ajungi înapoi, la hotel.

Pentru a se afla în siguranţă, trebuia să ajungă pe Insula

Vasili, dar putea lua oricând o sanie de la hotel Europa sau o troică din spatele Catedralei Kazan.

Clădirea ocupată de familia Exeter era tipică pentru cartierul acesta de oameni înstăriţi – apartamente luxoase la etajul întâi şi doi şi camere pentru servitori, vizitii şi grăjdari la etajele superioare. Fusese mobilată în manieră rusească, ceea ce însemna, bineînţeles, cu mobilă franceză de import şi cu câteva tablouri de calitate pe pereţi.

Lady Exeter îl trimise pe majordom la culcare şi turnă ea însăşi coniacul. Se aşezară în faţa focului care ardea în bibliotecă.

— Te simţi mai bine? întrebă ea.

— Mult mai bine, zise Ash, dar Napoleon o să fie foarte furios când o să afle unde a ajuns butoiaşul lui personal de coniac.

— Soţul meu are posibilitatea de a obţine absolut *orice.* Odată, pe când eram la Beijing, ni s-au adus raţe de la acelaşi fermier care le creştea pentru împăratul Chinei.

Ash se întreba dacă Lady Exeter ştie că soţul ei făcea parte din Serviciile Secrete. Îi spusese oare ceva despre misiunea de „salvare” a ţarului Nikolai iniţiată de regele George şi despre ajutorul pe care Lordul Exeter urma să i-l acorde în acest sens?

Îi străfulgera prin minte ideea că Exeter ar fi putut să-i ceară soţiei sale să încerce să-l influenţeze pe el, pe Ash, în sensul cooperării cu Marele Duce Valeri. Totuşi, părea puţin probabil.

— Aş putea să vă întreb ce vă frământă? spuse ea, umplând din nou paharele.

Ash îşi întinse picioarele mai aproape de foc. Coniacul era delicios şi începea să i se urce la cap. Nu se mai simţise atât de bine de foarte multă vreme, din seara când luase supeul cu contesa la Paris, în noaptea când începuseră toate acestea…

— Am revăzut un prieten vechi… m-a tulburat oarecum.

— Pe cine? întrebă Lady Exeter. Ash se uită la ea. Faţa îi era luminată de un zâmbet luminos – părea mai curând interesată, decât curioasă, interesată să-l asculte dacă dorea să vorbească.

— Nu este chiar un secret. Am fost împreună cu Tamara Tişkova câţiva ani buni. Când am venit aici, la Petrograd, mi-au înviat o mulţime de amintiri.

— Tamara Tişkova?

Îi povesti cum se cunoscuseră şi cum petrecuseră câţiva ani împreună, în Europa, cum Tamara îi modificase cursul vieţii,

cum îi umpluse anii în care ar fi fost de aşteptat să se căsătorească, cum reuşise să-l transforme într-un fel de hibrid euro-american care se simţea bine pretutindeni şi dădea rareori pe acasă.

— Din cauza ei ai rămas în diplomaţie?

— Presupun că da. Probabil că am refuzat mai multe misiuni ca să rămân în preajma ei.

Îi explică cum se străduia să-şi aranjeze misiuni şi posturi în oraşele în care dansa ea. În cele din urmă, după ce Lady Exeter mai umplu de două ori paharele şi Ash mai puse un buştean pe foc, Lady Exeter întrebă:

— Şi acum totul s-a terminat?

— De la sfârşitul anului 1913. Tamara a considerat că e momentul să se aşeze la casa ei.

— Au trecut trei ani de atunci, comandorule. E cam mult pentru a menţine prospeţimea amintirilor…

Ash ridică din umeri.

— Poate că, uneori, amintirile durează mai mult decât oamenii.

— Dar sunt sigură că n-ai rămas… cum să spun… *credincios* amintirii Tişkovei în tot acest timp?

— Ei bine, dar nici n-am mai fost cotoiul de pe vremea când n-o cunoşteam pe Tamara.

Lady Exeter zâmbi:

— Ce expresie oribilă! Americană?

— De acasă.

— Poate că eşti mai bătrân.

— Sau mai selectiv.

Lady Exeter se ridică în picioare, îşi netezi cutele rochiei, se duse la fereastră şi dădu puţin la o parte draperiile.

— Un ofiţer rus stă şi aşteaptă în zăpadă… stă şi se uită la clădire… probabil că aşteaptă ca soţul amantei sale să se ducă la culcare. Este atât de romantic aici, nu crezi?

Ash se apropie de ea. Zăpada era spulberată în vârtejuri pe stradă. Ofiţerul stătea în spatele conului de lumină aruncat de stâlpul cu trei becuri, cu ochii pironiţi asupra clădirii. Purta *papaha* unuia dintre regimentele de gardă.

— Se spune că aristocraţia o detestă pe ţarină în primul rând pentru că face prea mult pe mironosiţa, zise Lady Exeter. I-a tot tăiat pe păcătoşi de pe lista de invitaţi la palat şi, până să-şi dea

seama, nu mai rămăsese nimeni.

Trase draperiile şi se întoarse spre Ash cu un zâmbet uşor, trădat numai de o venă care îi zvâcnea la tâmplă şi o strălucire mai intensă a ochilor.

— Ninge în continuare N-ai vrea să-ţi petreci noaptea aici?

Ţarul îi dădu drumul *podpolkovnik*-ului pe una din uşile secrete în labirintul de coridoare şi treceri care făceau legătura între apartamentele regale. Roskov îi raportase la o oră după ce îi văzuse pe Ash şi pe Lady Exeter în foaierul ambasadei franceze. Ţarul sorbea dintr-un pahar cu lapte fierbinte şi examina ultimele hărţi primite de la Stavka, cartierul general. Suveranul dădea dovadă de un înalt simţ al datoriei, observă admirativ Roskov – hărţile erau revizuite zilnic şi trimise cu trenul de la Moghilev.

Ţarul păruse foarte tulburat când Roskov se întorsese fără Ash.

Roskov îi explicase temerile lui. Ţarul îl ascultase cu atenţie şi dăduse afirmativ din cap.

— Bineînţeles că ai avut dreptate să fii precaut. Rămase tăcut. Roskov aştepta. Habar n-avea de ce dorea ţarul să vorbească cu Ash, dar se pare că era foarte important… Arborase o mină atât de îngrijorată!

— Informaţiile tale despre lordul acela englez sunt sigure?

— Da, Maiestate. Exeter are nişte fabrici pe Neva, în sus, dar activitatea lui în slujba Serviciilor Secrete datează încă din timpul Războiului Burilor. În niciun caz nu poate fi socotit un nevinovat.

— Ce-o fi avut de discutat Ash cu el şi cu soţia lui? Despre ea ce ştii? Este şi ea agentă britanică?

Roskov şovăi o clipă.

— Nu sunt sigur, Maiestate. Dar mi s-a părut prea periculos să-l aduc pe Ash aici fără să vă informez mai întâi în legătură cu cele văzute de mine.

— Ai avut dreptate, bineînţeles… dar uite ce trebuie să faci acum, fără să-i mai consulţi pe cei din Ohrana sau pe altcineva. Să culegi cât mai multe informaţii despre Ash. Să vezi cu cine se mai întâlneşte. Dar repede, Roskov. Trebuie să ştiu cât mai curând. Comandorul Ash ar putea fi o persoană deosebit e importantă pentru mine. Foarte importantă…

○

Ash fu puţin surprins. Nu părea genul de femeie în stare şi de altceva decât de un flirt nevinovat.

— Francezii au un proverb, Lady Exeter: să iubeşti soţia unui alt bărbat este un lucru civilizat. Dar să iubeşti soţia unui prieten e un act de anarhie. Mă simţ foarte măgulit şi deşi nu-l consider pe soţul dumitale prietenul meu, totuşi te-am cunoscut în casa unui prieten şi m-am bucurat de ospitalitatea dumitale…

— Dai înapoi, comandorule?

— Cam aşa ceva. Mă simt cam dezorientat în seara asta, ţi-am mai spus.

— Eu nu sunt dezorientată. Nu m-am mai culcat de ani de zile cu soţul meu.

— Îl iubeşti?

Ash îşi dădea seama că se poartă ca un nătărău şi nu era foarte sigur dacă ştie ce vrea.

— Mi-a oferit o portiţă de salvare. Cea mai bună prietenă a mea din cadrul mişcării pentru drepturile femeilor s-a aruncat sub copitele cailor la derby. După ce a murit, o mare parte din activitatea pe care o desfăşura ea a trecut asupra mea. Soţul meu s-a străduit din răsputeri să mă facă să-mi revin de pe urma şocului. Încă nu sunt pe deplin restabilită, dar simt că-mi recapăt puterile şi când o să se termine războiul ăsta blestemat am să mă întorc la luptă. Lady Exeter zâmbi. Crezi în drepturile femeilor, comandorule?

— În toate drepturile lor, Înălţimea voastră.

— Inclusiv acela de a-ţi sugera să faci dragoste cu mine?

— Nu, spuse Ash. Mă simt deja mult prea flatat.

O sărută uşor, în spatele urechii, savurându-i gustul pielii. Tremurând uşor, femeia făcu un pas înapoi şi îl privi.

— Eu voi uita de soţul meu în noaptea aceasta – nu vrei să uiţi şi dumneata de balerină?

Ash o sărută din nou şi se hotărî să încerce încă o dată să îngroape trecutul.

— De cine? întrebă el, simţind că i se rupe inima.

— Eşti drăguţ, zise ea, luându-l de mână. Vino.

Se auzi soneria de la intrare.

— La naiba, probabil că s-a stricat din nou telefonul. Trebuie să fie un mesaj de la soţul meu. Mă întorc imediat.

Ash ridică receptorul telefonului după ce Lady Exeter ieşi din bibliotecă. Linia era liberă, operatorul răspunse imediat. Ash se duse la fereastră şi crăpă puţin draperiile. Ofiţerul de sub stâlp dispăruse. Alergă după ea şi o ajunse în hol, când tocmai se pregătea să deschidă uşa.

— Telefonul merge.

— Atunci trebuie să fie vizitiul. O să-l trimit acasă.

Înainte ca el s-o poată opri, Lady Exeter deschise uşa.

— Unde e portarul? întrebă ea sever.

Apoi se trase înapoi şi ofiţerul pe care îl văzuseră prin fereastră pătrunse în hol. Ash întinse mâna spre pistol, dar era prea târziu.

34

Vladimir Dan se blestemă în gând pentru că nu avusese răbdare. „Zăpada Roşie” merita să fie slujită mai bine. Bineînţeles că englezoaica se afla în casă. Probabil că era apartamentul ei. Ar fi trebuit să-l aştepte pe Ash, chiar dacă asta ar fi însemnat să rămână acolo toată noaptea. Dar viscolul era aşa de năprasnic, iar zăpada îi sleia sângele în vine. Acum trebuia să ucidă doi oameni.

Le făcu semn cu pistolul să ridice mâinile deasupra capului. O englezoaică şi un american ucişi în cartierul rezidenţial al Amiralităţii? Poliţiştii vor turba de furie. Aceste asasinate îi vor determina să facă treaba la care se pricepeau cel mai bine – să-l hăituiască ca pe un borfaş şi un criminal de rând, nu ca pe un revoluţionar. Probabil că oamenii îl văzuseră aşteptând afară, îl auziseră în hol. Poate că şi portarul pe lângă care se furişase îl auzise când sunase la uşă. Ce ironie amară a sorții – să fie arestat drept criminal când, de fapt, el comitea un act revoluţionar, să fie prins, precum Raskolnikov al lui Dostoievski, pentru nişte „fleacuri”.

Trebuia să ducă la bun sfârşit o acţiune pusă în slujba revoluţiei, îşi spuse el, care valora două sute de mii de mărci germane într-o bancă din Elveţia, în contul companiei „Zăpada Roşie”, al cărui trezorier era însuşi Vladimir Dan. Îi vedea cum îl examinează atent şi ştia ce se petrece în mintea lor – amândoi se întrebau cum ar putea să pună mâna pe el, fără să-şi dea

seama că acest lucru era imposibil.

— Înapoi, îi somă el, în timp ce mintea îi clocotea. Avea o idee strălucită. Să înscenze un adulter surprins de soţul înşelat. În felul acesta, asasinatul va fi luat drept crimă pasională.

— Înapoi. În dormitor.

La douăzeci de mile depărtare, la sud de oraş, în Palatul Alexandru de la Ţarskoe Selo, Dmitri Dan, fratele lui Vladimir, şedea pe vine ascuns într-o încăpere mică, sub scară, în apropierea sălii de biliard unde ţarul petrecea atât de multe ore, privind hărţile. Dmitri aşteptase jumătate din noapte, până când în palat se făcuse linişte şi era sigur că nu mai exista niciun paznic pe coridoare cu excepţia unui singur etiopian care stătea de strajă la uşa sălii de biliard.

Tovarăşii din „Zăpada Roşie” alcătuiseră cu multă trudă un plan al apartamentelor regale din diverse frânturi de informaţii. În cele din urmă descoperiseră o intrare secretă, nepăzită, ce făcea parte din labirintul de coridoare şi scăriţe folosite de servitori. Dmitri fusese desemnat să se îmbrace în uniformă completă şi să-şi croiască drum prin această breşă din sistemul de apărare al ţarului.

Avea un pistol. Îşi făcuse un plan extrem de simplu. Etiopienii erau nişte zdrahoni, aşa că va trage trei gloanţe în paznic. Va intra apoi pe uşă şi se va Duce direct spre ţar, deşertând în el celelalte trei gloanţe. Avea şi un cuţit ca să-l lichideze definitiv pe tiran, dar nu-i trecuse nicio clipă prin cap să-şi elaboreze şi un plan de retragere. Dacă s-ar fi gândit la asta dinainte, ar fi însemnat să-şi distragă atenţia de la scopul primordial al acţiunii. Masele de oameni care sufereau în Rusia meritau din plin sacrificiul lui Dmitri.

Se ridică în picioare şi îşi scoase pistolul din buzunarul tunicii.

În momentul acela se deschise o uşă pe care n-o văzuse pentru că era mascată sub un panou al lambriului şi prin ea intră *Podpolkovnik*-ul Ivan Roskov, cel mai sever ofiţer din suita ţarului, mergând cu sprinteneala unui bărbat de două ori mai tânăr decât el. Dmitri înţelese imediat că ieşise din sala de biliard printr-unul din coridoare.

— Ce dracu faci aici, locotenente?

Luat prin surprindere de tonul arogant şi barba cenuşie a ofiţerului, Dmitri ridică automat mâna schiţând salutul regulamentar. Şi atunci Roskov îi zări arma. Bătrânul se mişcă repede. O mână puternică îi prinse încheietura lui Dmitri, mai-mai să-i sfărâme oasele. Pistolul îi scăpă şi căzu zăngănind pe scări.

Roskov îl plesni pe Dmitri peste faţă cu cealaltă mână.

— Lepădătură!

Furia îl electriză pe Dmitri. Îi arse lui Roskov câteva palme peste faţa plină de cicatrice, îl lovi cu picioarele şi cu genunchii în stomac. Roskov se strâmbă de durere, dar strânse şi mai tare încheietura lui Dmitri, silindu-l să îngenuncheze.

Dmitri ştia acum că soarta Rusiei depinde de puterea lui, de capacitatea lui de a suporta durerea. Va trebui să-l omoare şi pe Roskov ca să-l poată asasina pe ţar. Oasele încheieturii lui trosneau în timp ce bătrânul ofiţer strângea tot mai tare. Dmitri îl izbi cu pumnul mâinii libere în piept, o dată şi încă o dată. Roskov avu senzaţia că îi explodaseră plămânii. Începu să se clatine tuşind. Dmitri se ridică încet în picioare, silindu-l să dea înapoi. Se eliberă din strânsoarea lui Roskov şi îl apucă pe acesta de gât cu amândouă mâinile. Roskov se repezi cu unghiile spre faţa lui Dmitri, îl lovi cu picioarele. Dmitri strângea din dinţi şi rezista loviturilor, de parcă toată revoluţia ar fi depins de el.

Vladimir Dan observă că americanul încerca s-o îmbărbăteze pe englezoaică din priviri. Degetele lor se atinseră o clipă, înainte ca el să le poruncească să se depărteze unul de altul. Scenariul lui nu era chiar pură imaginaţie. Zâmbi nervos la gândul că s-ar putea aplica în cazul unei jumătăţi dintre femeile nobile din Petrograd, fără ca nimeni să-şi pună întrebări. Cu excepţia soţului, dar poliţia era obişnuită ca acesta să nege.

— În dormitor, repetă Vladimir. Grenada de mână pe care o luase de la cazarmă îi atârna la centură, pe sub manta, dar pentru planul lui părea mai potrivit pistolul. Era chiar nevoie de pistol. La urma urmelor, care soţ, oricât ar fi el de suspicios, ar intra în budoarul soţiei sale cu o grenadă în mână?

Se retraseră încet spre living. Oameni bogaţi, îşi zise Dan. Picturi de Repin şi Serov pe pereţi. O icoană veche care valora o avere. Şi, ici şi colo, câţiva pictori ruşi de avangardă. Chagall,

Goncearov, Kandinsky.

— În dormitor, nu aici.

Lady Exeter vorbi pentru prima oară de când întrebase unde este portarul.

— Care dormitor?

— Îl dumneavoastră, *madame.*

— Uite ce e, locotenente, spuse Ash, putem să rezolvăm treaba numai între noi doi, afară.

— Camera dumneavoastră, *madame,* repede. Îşi armă revolverul, un Webley-Fosbery de fabricaţie englezească pe care îl cumpărase în Franța pentru incredibila lui putere de şoc şi care, fiind englezesc, va face ca bănuielile să se îndrepte şi mai clar spre soţul ei, căci îl va arunca undeva, în apropiere…

Lady Exeter îi aruncă o privire pe furiş lui Ash şi murmură:

— Nu te apropia de pat.

— Depărtaţi-vă.

Ash se opri, ca să-i distragă atenţia.

— Las-o pe ea în pace. Ai venit după mine, ştiu cine eşti şi nu are niciun rost…

— Mişcă.

Ash se mişcă. Rusul era prea încordat ca să-l mai poată şicana. *Nu te apropia de pat.* Oare ce avea de gând? Aştepta ca bărbatul să se uite în altă parte, ca să ducă mâna la spate, la revolverul lui.

Lady Exeter se opri în dreptul primei uşi de pe coridor şi întrebă pe un ton rece:

— Aici e bine?

Vladimir aruncă o privire înăuntru, la dormitorul mic, evident o cameră de oaspeţi cu două paturi mici de o persoană.

— Nu. Camera dumitale.

Lady Exeter se opri la următoare uşă şi zise:

— Aceasta este a mea.

Lui Vladimir mai că-i veni să râdă. Era austeră ca o cameră de internat, cu un pat îngust şi noptiera plină de cărţi. Parcă-l auzea pe detectivul de la omucideri care le găsea trupurile aici mormăind: Absurd.

— Camera soţului dumitale.

O să-l împuşte mai întâi pe Ash şi îl va dezbrăca după ce o va ucide şi pe femeie. Nu. O să se descopere găuri de glonţ în tunica lui Ash. Şi va dura prea mult după zgomotul făcut de

împuşcături. O, Dmitri, dacă ai fi şi tu aici! Dmitri nu s-ar fi pripit. El ar fi aşteptat să iasă Ash din casă, chiar dacă zăpada i-ar fi trecut zece centimetri peste creştetul capului.

— Aici, anunţă în sfârșit Lady Exeter, ajungând la capătul coridorului. Ash se înghesui în ea, în momentul în care femeia arătă către uşă. Vladimir le porunci să intre în dormitor şi se uită apoi înăuntru. Bine. Luminat slab de o singură lampă de lângă patul uriaş, părea o adevărată simfonie de piele şi lemn închis la culoare. Camera unui om bogat. Ar fi putut ghici cu uşurinţă natura relaţiilor dintre cei doi, dar patul corespundea scopurilor lui. Femeia l-ar fi adus oricum pe Ash aici, dacă n-ar fi apărut el.

Înăuntru – făcu el un gest cu mâna. O împinse pe Lady Exeter şi se depărtă de Ash, în aşa fel încât acesta să nu-l poată atinge. Se simţea mult mai bine acum, după ce alesese locul execuţiei. Îşi închipuia că este Dmitri şi că e în stare să ducă la îndeplinire un plan aşa de simplu.

— Scoate-ţi cizmele, comandorule.

— Stai puţin.

Vladimir se răsuci spre femeie şi îndreptă pistolul spre capul ei. Ea se dădu cu spatele înapoi spre pat.

— Fă ce-ţi spun. *Acum*!

Ash se îndreptă spre scaunul din colţ. Vladimir îl urmă cu pistolul în mână. Ash trăgea de timp.

— Grăbeşte-te!

— Nu e nevoie să ne ucizi pe amândoi.

— Gura!

— Indiferent cine eşti, pentru numele lui Dumnezeu, las-o în pace pe ea!

Vladimir simţea cum îi năvăleşte sângele în creier. Se străduia să-şi facă curaj ca să apese pe trăgaci. Dar nu înainte să-şi scoată hainele…

— Scoate-ţi cizmele!

Ash se aşeză pe scaun încet şi începu să tragă de una din cizme.

Vladimir auzi un declic brusc în stânga lui. Lady Exeter stătea acolo unde o lăsase, lângă pat. Sertarul noptierei era deschis. În mână ţinea un alt Webley. Pistolul soţului ei.

Vladimir se întoarse ca să tragă în ea. Părea că se mişcă extrem de încet şi, înainte de a o prinde în cătarea armei, două

lovituri cumplite îl făcură să sară înapoi, strivindu-l de tocul uşii şi aruncându-l apoi la pământ. După aceea auzi şi împuşcăturile.

Ash pornise deja de-a curmezişul camerei, scoţându-şi Lugerul din buzunar, când răsunară cele două împuşcături ale Lady-ei Exeter. În momentul în care punea piciorul pe încheietura mâinii rusului, smulgându-i pistolul, îşi spuse că, de bună seamă, Lady Exeter ştia foarte bine ce făcea soţul ei pentru Serviciile Secrete Britanice şi că, mai mult ca sigur, lucra alături de el.

— E mort?

— Mai respiră.

— Un prosop, repede. Trecu repede pe lângă Ash, îngenunche lângă rus şi începu să-l descheie la gât.

— Ai grijă, spuse Ash.

— Repede, e în viaţă.

Vladimir, cu chipul alb ca varul, clănţănea din dinţi. Lady Exeter îi plasase cele două gloanţe la mai puţin de un centimetru unul de altul, în partea de sus a pieptului. Era de mirare că încă mai respira. Mâinile lui se strânseră convulsiv în jurul centurii şi Ash îşi dădu seama, prea târziu însă, că omul se strâmba nu numai de durere, dar şi din cauza efortului pe care trebuia să-l facă pentru a scoate siguranţa unei grenade de mână.

Îi scăpă din mâini pe covor, iar cuiul siguranţei i se agăţă de deget. Se rostogolea. Ash reuşi să împingă trupul rusului exact în momentul în care grenada exploda. Şrapnelele făcură ţăndări o oglindă, găuriră un scrin, dar trupul rusului absorbise cea mai mare parte a forţei exploziei. Întreaga încăpere era plină de fum alb.

— Kenneth! Vocea ei suna stins, ca o rugăminte. O văzu prin perdeaua de fum, cum încerca să se ridice în picioare, în timp ce o pată purpurie se lăţea pe corsajul rochiei ei albe. Ash o prinse în braţe şi o aşeză blând pe pat.

— Mă duc după un doctor.

— Nu mă părăsi!

— Dă-mi voie să văd, spuse Ash, întinzând mâna spre nasturii de la gât. Ea îl opri printr-un gest cu capul.

— Ţine-mă în braţe, numai atât.

— Lasă-mă să te ajut.

— Sunt zdrobită toată, pe dinăuntru… simt…

— O, Dumnezeule, îmi pare aşa de rău…

— Ascultă-mă… nu ştiu ce treburi ai tu cu soţul meu… dar n-ar fi bine să fii găsit aici, cu toate acestea. Pleacă, te rog…

— Or să creadă că…

Femeia trase adânc aer în piept, încercând să-şi adune puterile. Reuşi chiar să schiţeze un mic zâmbet.

— Presupun că în locul unde mă duc acum o să am la dispoziţie suficient timp să-mi refac reputaţia… dacă ai vreodată ocazia, spune-i soţului meu că ţi-am mărturisit ce a făcut pentru mine…

Şi apoi mai zise ceva, dar Ash nu auzi. O sprijini mai bine cu braţele sale şi îşi apropie urechea de gura ei.

— Ce-ai spus?

— Aş fi dorit să mai avem o oră la dispoziţie.

Când Roskov îşi dădu ultima suflare, Dmitri Dan îşi luă pistolul şi urcă scara, pregătindu-se să-şi ducă la bun sfârşit misiunea. Să-l ucidă pe ţar. Aşteptă suficient de mult timp ca să fie sigur că poate folosi arma, în pofida durerii ascuţite pe care o simţea la încheietura mâinii; bătrânul diavol aproape că i-o strivise de tot. Deschise uşa şi se trase înapoi. Etiopianul dispăruse. Pe sub uşa sălii de biliard nu se mai vedea nicio dâră de lumină. În cele zece minute în care *podpolkovnik*-ul Roskov se luptase cu el, ţarul se dusese la culcare, fără să ştie nimic. Dormitoarele erau păzite cu mai multă străşnicie. Era exclus ca un bărbat înarmat cu un pistol să se poată apropia de uşa lor.

Dmitri se aşeză pe trepte şi încercă să-şi ordoneze gândurile.

Trupul lui Roskov… or să întreiască paza ţarului dacă se descoperă o crimă în apartamentele regale. Trebuia să scoată cadavrul afară din apartamentele regale şi chiar din incinta Palatului Alexandru. Ba mai mult, îşi spuse el fără să întrevadă vreun plan de acţiune, chiar în afara localităţii Ţarskoe Selo.

O patrulă a batalionului feroviar numărul unu descoperise cadavrul lui Roskov, strivit de un tren, la jumătatea distanţei dintre Ţarskoe Selo şi Petrograd. Dmitri Dan îl lăsase pe şine. Avusese noroc. Acelaşi viscol, la adăpostul căruia ieşise din Palatul Alexandru cu cadavrul în braţe, îi acoperise şi urmele

prin zăpadă.

Şi poliţia era preocupată de un asasinat mult mai spectaculos comis în cartierul Amiralităţii, decât de moartea unui ofiţer al gărzii care probabil se îmbătase şi căzuse din tren. În aceeaşi noapte fusese văzut de funcţionarii de la căile ferate făcând naveta de câteva ori între Ţarskoe Selo şi Petrograd. La prima vedere, în cartierul Amiralităţii aveau de-a face cu o dublă sinucidere – încă una din morţile acelea bizare care surveneau din ce în ce mai des în sferele înalte ale boemei petrogrădene, ale cărei saloane, după cum se ştia, erau asiduu frecventate de Lady Exeter.

Avea fratele lui cunoştinţe în aceste cercuri, îl întrebaseră poliţiştii înţelegători. Dmitri reuşise să-şi mascheze furia, făcând-o să semene a durere. Ash îi ucisese fratele. Şi Roskov îi irosise cea mai bună şansă de a-l ucide pe ţar. Acum trebuia să acţioneze în ilegalitate. Poliţia de la omucideri putea fi păcălită, dar alţii vor face imediat legătura cu intenţiile organizaţiei „Zăpada Roşie” de a-l ucide pe ţar. Aşadar, de dragul revoluţiei, îşi dezonora fratele şi răspunse afirmativ. Da, Vladimir cunoştea astfel de oameni, da, Vladimir pomenea adesea de sinucidere. Şi, da, o cunoştea pe englezoaică. Poliţiştii plecaseră, cel puţin pentru un timp, iar Dmitri Dan dispăru, ca să poată supravieţui şi să atace din nou.

Ţarul Nikolai, înspăimântat, ajunse la cu totul alte concluzii decât poliţia. Ofiţerul pe care îl trimisese să cerceteze natura legăturii dintre comandorul Ash şi Lordul Exeter fusese asasinat.

În cine putea să aibă încredere?

Nu în Ash. Şi nici în regele George, înţelese el cu tristeţe. Fusese ideea lui George, vărul lui, să-l trimită pe Ash cu oferta de a-i acorda refugiu. S-ar putea ca George să fi recurs la această stratagemă ca să-l dea jos de pe tron şi să pună pe altcineva în locul lui. Pe cineva despre care Georgie credea că se va descurca mai bine în problema războiului.

Dar poate că nu era decât un truc al Serviciilor Secrete Britanice care se foloseau de numele lui Georgie. Willy spusese întotdeauna că Georgie nu are minte de militar… dar nu se ştie niciodată.

Şi Willy? Arogant, încrezut, prost crescut cum era, poate că

habar n-avea de planul refugiului. Georgie sau Lordul Exeter sau poate Ash inventaseră toate astea ca să-i câştige încrederea.

Se simţea copleşit de ruşine la gândul că aceştia îl socotesc atât de naiv, încât l-ar putea păcăli cu un asemenea truc.

Sărmanul părinte Grigori văzuse mai clar decât ar fi crezut el însuşi. Într-adevăr, *era* sânge pe mâinile lui Ash. În jurul său ţarul nu vedea decât trădare şi înşelăciune. Rasputin fusese omorât de membrii familiei lui, Romanovi care deveniseră criminali de rând. Şi trădarea se întindea – acum era convins de asta – până la vărul lui, Georgie.

Dar nu era singur. Îl înconjura o familie numeroasă care însemna enorm pentru el – soţia lui iubită, aflată în suferinţă, fetele lui atât de frumoase şi mezinul Alexei. Aveau nevoie de el şi el avea nevoie de ei. Împreună, toţi şapte vor rămâne în Rusia până când Dumnezeu, în marea Sa înţelepciune, va alege sfârşitul care li se cuvine.

35

— Trebuie să te duci la Tişkova.

Lordul Exeter alesese un cimitir pe Insula Vasili, la mai puţin de o milă depărtare de Golful Finic prins de gheţuri. Porniră cu săniile de la o biserică anglicană de pe Nevski Prospekt. Groparii făcuseră focuri ca să înmoaie pământul. Fumul înnegrise zăpada de pe marginea gropii. Din groapă ieşeau aburi când mujicii coborâră sicriul Lady-ei Exeter.

— Marele Duce Valeri este singura noastră şansă de a-l îndepărta pe ţar fără a-i periclita viaţa.

Ash era posomorât şi ar fi dorit să nu fi participat la înmormântare. Fusese o greşeală, dar, dacă n-ar fi venit, Lordul Exeter ar fi fost singur acum. Retraşi într-o parte, câţiva pictori şi scriitori ruşi, prieteni ai Lady-ei Exeter, le aruncau priviri piezişe. Era o ceaţă cum numai la Petrograd putea fi, o zi umedă, rece şi cenuşie ca plumbul.

— Suntem pe marginea haosului, murmură Exeter, în timp ce mujicii continuau să sape. Nu-i înţelegi pe ruşi, Ash. Să nu-ţi imaginezi că Rusia este bastionul cel mai de răsărit al civilizaţiei occidentale, aşa cum susţin ei. În realitate, Rusia

reprezintă tentaculul cel mai de vest al Orientului. Fatalişti, corupţi, sunt ca nişte copii şi, la fel ca şi copiilor, le place să distrugă. Sunt un popor destructiv, Ash, asemănător celţilor.

— Şi soţia dumitale ce loc ocupă în această analiză? Era numai pe jumătate irlandeză…

— Ea s-a aflat la mijloc, răspunse scurt Exeter. Şi vreau să-ţi amintesc, comandorule, că nu e suficient să fac abstracţie de efectul pe care o revoluţie anarhistă îl va avea asupra războiului pentru a o readuce la viaţă pe soţia mea. Ash înţelese şi acceptă dojana, apoi întrebă:

— La sugestia dumitale, Lady Exeter urma să mă convingă să mă adresez Tişkovei?

— A încercat?

Ash rămase cu privirile în gol.

— N-a mai apucat.

— Marele Duce Valeri este cel mai bun dintr-o grămadă de proşti. De departe cel mai bun. El…

— Şi atunci de ce nu i te adresezi chiar dumneata?

— Nu are încredere în mine.

— Mă întreb de ce.

— Oamenii de felul lui nu ne agreează. În general, îi resping pe străini. Ne acceptă investiţiile, îi angajează pe inginerii noştri dar nu au încredere în noi.

Ash îl privi pe Lordul Exeter şi îşi dădu seama că tristeţea din vocea lui putea fi cauzată deopotrivă de teribila pierdere pe care o suferise, ca şi de gândul la ruşi. Englezul era stoic, îşi îngropase durerea, dar nu prea adânc. Exeter simţi că Ash îl priveşte şi îşi desprinse ochii de la groapă.

— A fost frumos din partea ta că ai venit astăzi. Ei i-ar fi făcut plăcere.

— Înălţimea voastră, doriţi să ştiţi cum a murit?

— Ştiu că n-a murit în felul în care susţine poliţia rusă.

— Nu, n-a murit aşa.

Ash îi povesti tot ce se întâmplase, fără să sufle un cuvânt despre invitaţia ei şi acceptarea lui pe jumătate, încheind astfel:

— Mi-a salvat viaţa. Apoi a încercat chiar să-l salveze şi pe Dan.

— Ai făcut bine că ai plecat. Ai fi fost un om compromis din punctul de vedere al regelui, dacă te găsea poliţia acolo.

— Mulţumesc că spuneţi asta, Înălţimea voastră… Era o femeie drăguţă.

Mujicii începuseră să arunce pământ peste sicriu. Lucrau repede, privind din când în când spre un nor întunecat aducător de zăpadă, care se profila la orizont, spre Golful Finic. Bulgării de pământ răsunau pe capacul sicriului până când stratul deveni destul de gros ca să estompeze zgomotul.

— Acum o să-ţi mai spun ceva ce nu ştii, zise Exeter.

Ash se întreba dacă nu ghicise cumva ceea ce se întâmplase între el şi Lady Exeter.

— Acest aşa-zis boem rus a servit într-o unitate de puşcaşi împrumutată Franţei.

— Da, am auzit de asta.

— Dar n-ai auzit că, cu puţin timp înainte de a se întoarce în Rusia, Vladimir Dan a trecut în Elveţia şi de acolo în Germania.

— Sunteţi sigur?

— Cred că ai un prieten pe nume Taplinger, aşa e? Taplinger urmăreşte cu foarte multă atenţie ce se petrece în Elveţia… Aşadar, cine era acest Vladimir Dan?

— Un revoluţionar rus care colaborează cu germanii.

— Asta este şi concluzia mea. A auzit de gruparea „Zăpada Roşie”?

— N-am auzit.

— Socialişti revoluţionari nihilişti, după părerea lui Taplinger. Nu ştim nimic despre ei decât că există şi că sunt specialişti în asasinate. Atrag o mulţime de oameni în rândurile lor, de la muncitorii nemulţumiţi din fabrici, la oamenii de felul lui Dan. Dmitri Dan.

— Cine este Dmitri Dan?

— Fratele lui Vladimir. Face parte din suita ţarului. Mai bine zis făcea… a dispărut a doua zi după ce fratele lui a ucis-o pe soţia mea. Cred că fusese angajat de nemţi ca să-l ucidă pe ţar. Dumneata ce părere ai?

— Cu cine s-a întâlnit în Germania?

— I-am luat urma până la Spa. Dar pe cine a văzut la cartierul general al armatei germane, asta nu ştim.

— Ludendorff se află la Spa.

— Da, aşa este. Şi are o preferinţă deosebită pentru revoluţionarii ruşi.

Zăpada cădea tot mai deasă. Mujicii se întorseseră cu spatele

spre fulgii spulberaţi de vânt şi ridicaseră o mică grămăjoară de pământ pe mormânt. Exeter o privea fără s-o vadă, clipi de câteva ori din ochi, apoi continuă să vorbească pe acelaşi ton insistent.

— Cred că viaţa ţarului este în primejdie. Trebuie să acţionezi mai repede, domnule comandor. Şi principala dumitale speranţă o constituie Marele Duce Valeri.

Ash nu spuse nimic.

— Aveţi nevoie în egală măsură unul de celălalt.

Ash se gândea la Tamara. Se întreba dacă presimţise oare, chiar în momentul în care regele îi ceruse să-l salveze pe ţar, că la un moment dat va ajunge, în mod inevitabil, la ea. Nu putea să iasă nimic bun din asta. Va fi rănit la fel de rău ca şi ultima dată, dar poate că acesta era preţul modest pe care trebuia să-l plătească el personal pentru înlăturarea ţarului şi terminarea războiului. Pe de altă parte, dacă sprijinea acţiunea falimentară a Marelui Duce Valeri, n-o punea în primejdie pe Tamara? Ţarul Rusiei şi Ohrana se purtau foarte dur cu rebelii. Indiferent cât de nobili ar fi fost aceştia, indiferent cât de frumoşi.

— Te-am auzit că discutai despre poezie cu Maiestatea sa la Sandringham, spuse Exeter. Îţi aminteşti, cumva, „Criza prezentului” a lui Lowell?

Lui Ash îi rămăsese adânc întipărită în memorie. Pentru un om din Virgina de Vest, criza generată de războiul civil avea o semnificaţie cu totul aparte.

„Vine o dată pentru fiecare om şi fiecare naţiune
momentul să decidă
În lupta dintre Adevăr şi Falsitate, să fie de partea
binelui sau a răului.”

Rafale cumplite de vânt spulberau vârtejurile de zăpadă. În câteva clipe, dâmbuleţul de pe mormântul Lady-ei Exeter era alb complet. Exeter rămase câteva clipe cu capul plecat. Când îl ridică din nou spuse:

— De partea răului se află Germania, Ash. Marele Duce Valeri este cea mai bună soluţie din punctul nostru de vedere. Dar suporterii lui şi-au pierdut răbdarea. Are nevoie de ajutor. Amândoi aveţi nevoie de ajutor, bineînţeles dacă ai de gând să-ţi respecţi promisiunea de a-l salva pe ţar. Mi se pare că

drumul pe care trebuie să-l urmezi se conturează foarte clar.

Ash lăsă un bilet între ruinele ambasadei germane, într-o gaură unde un şalter fusese smuls din perete, aşa cum îl instruise Von Basel şi în dimineaţa următoare primi un mesaj la apartamentul din Insula Vasili. „În faţa Bursei. Ora cinci”.

Era un loc foarte bine ales, care, la nevoie, le oferea posibilitatea de a scăpa în patru direcţii. Bursa dădea spre ţărmul de est al Insulei Vasili, latura principală a insulei în formă de pană care împărţea apele Nevei. Tramvaiele traversau insula pe un pod în partea ei de nord, spre străzile aglomerate din vestul Insulei Vasili. În partea de sud, podul Dvorţov se arcuia deasupra râului spre palate, iar la est, se putea trece în goană apa fluviului pe podul de gheaţă.

Ningea. Temperatura era ceva mai ridicată, astfel că fulgii proaspeţi de zăpadă scânteiau ca nişte diamante în lumina becurilor electrice. Ash se întoarse cu spatele spre Bursă şi privi spre est, în sensul râului întunecat. Luminile palatelor străluceau pe dreapta, fortăreaţa „Petru şi Pavel” se contura în stânga. Mai sus pe acelaşi mal cu fortăreaţa „Petru şi Pavel, se întindeau vilele particulare, cu luminile estompate de perdeaua de zăpadă – casele aristocraţilor bogaţi şi ale balerinelor care se bucurau de succes.

Ash se întoarse şi privi în direcţia Bursei, unde se trăgeau obloanele pentru noapte. Sute de funcţionari în mantale subţirele se scurgeau în jos, pe scări, cu gulerele ridicate ca să se apere de frig şi de ninsoare. Dintr-o dată, Von Basel apăru din această mulţime care stătea la coadă în staţia de tramvai, îmbrăcat la fel ca ei, într-o manta de culoare închisă şi o căciulă de lână ieftină.

Neamţul îşi băgă bastonul de promenadă sub braţul stâng şi îi întinse mâna lui Ash ca şi când ar fi fost nişte prieteni vechi care se întâlneau din întâmplare. Un scenariu pentru privitori. Ochii lui furioşi, cenuşii şi chipul cadaveric n-aveau nimic prietenos.

— Ce s-a întâmplat? Ce scârţâie?

— Totul. Ştii ceva despre „Zăpada Roşie”?

— Numai din auzite. Fanatici strict organizaţi, în cea mai mare taină. Omul acela, Narvski, care a încercat să te ucidă la ţigani s-ar putea să fi făcut parte din organizaţie.

— Asta-i tot ce ştii?

— Sunt trei milioane de oameni în oraşul ăsta, Ash, şi numai şase mii de poliţişti. Dar de ce întrebi?

— Generalul Ludendorff i-a angajat ca să-l ucidă pe ţar.

Von Basel se rezemă de parapetul de granit şi privi spre Neva. Zăpada care se lipise de mantaua şi de căciula lui îi dădea un aspect fantomatic.

— Ar fi cazul să-l scoţi pe ţar din Rusia cât mai repede. Ai vreun plan?

— Ce fel de sprijin poţi să-mi acorzi?

— Ce ai în vedere?

— Ai putea să imobilizezi o circă de poliţie?

— Eventual.

— Să arestezi anumite persoane importante?

— Ca, de pildă?

— Ofiţeri din gardă, oficialităţi de la căile ferate, miniştri.

— Pentru un timp. Altceva?

— Cunoşti vreun revoluţionar?

— Câţiva.

— Poţi să-mi faci cunoştinţă cu Kiricenko?

Von Basel rămase cu ochii pironiţi la el:

— Dacă aş şti unde se află Kiricenko, am toate şansele ca ţarul să mă numească şeful Ohranei şi să-mi dea de nevastă pe una din fetele lui. De unde ai auzit de Kiricenko?

— De la un bărbat pe nume Lenin, la Zürich.

— Mi-e teamă că va trebui să te mulţumeşti cu un revoluţionar ceva mai modest decât Kiricenko.

— Ştii pe cineva care poate să arunce trenuri în aer?

— Trenuri? Mai multe, nu numai unul?

— Mai multe. În acelaşi timp. La distanţă de mai multe mile unul de altul.

— Nu, nu cunosc.

— Kiricenko ar putea şti?

— Probabil. Dar mai întâi trebuie să-l găseşti.

— Nu pot, dacă nu-ţi retragi detectivii. Mă urmăresc din nou peste tot.

Îi pierduseră urma numai în noaptea când fusese asasinată Lady Exeter.

— Îţi asigură protecţia.

— Pot constitui o protecţie şi împotriva lui Kiricenko? Von

Basel reflectă o clipă.
— O să-i retrag.
— Chiar din acest moment. Şi încearcă să afli cam unde operează Kiricenko. Ne vedem tot aici mâine seară.
Ash se îndreptă spre grupul de oameni care aşteptau sosirea tramvaiului. Von Basel îl apucă de braţ. Degetele lui îl strânseră ca nişte cabluri de oţel.
— Unde te duci?
Ash se scutură, dându-i mâna la o parte.
— Acolo unde trebuie.

Înghesuindu-se ca să se urce într-un tramvai aglomerat, Ash urmări cu privirea silueta zveltă a contelui Von Basel care se pierdea în perdeaua de zăpadă. Merse cu tramvaiul o milă în josul râului şi se dădu jos după ce acesta traversă râul pe podul Nikolai. Rămase în cartierul Amiralităţii să aştepte luminile verzi şi galbene ale tramvaiului opt, ce mergea spre gara Finlanda. Lăsă să treacă mai multe tramvaie, pline de oameni care se întorceau acasă, până fu sigur că nu-l urmărea nimeni.
Tramvaiul opt făcu drumul înapoi pe podul Nikolai, peste Insula Vasili, străbătu apoi cartierul Petrograd şi traversă alt pod. Ash coborî la gara Finlanda şi porni pe jos spre râu, uitându-se cu atenţie în jur, pentru a se asigura că nu este urmărit.

Inima îi bătea nebuneşte în momentul în care atingea cu mâna înmănuşată poarta casei în care locuia Tamara. Trecu prin poarta grea, de fier forjat cu modele geometrice şi străbătu grădina din faţa intrării, acoperită acum de zăpadă. Urcă cele câteva trepte până la uşa de lemn masiv sculptat. Casele de felul acesta erau construite cu totul altfel decât palatele clasice din Petrograd, cu nenumărate turle şi turnuleţe.
Ash bătu la uşă, îşi îndreptă pălăria şi mantaua, aşteptă. Ultima dată când o văzuse locuia într-un apartament din elegantul cartier Liteinaia, nu departe de ambasada engleză. Câştigase o avere cu dansul, dar era cât se poate de sigur că nu-şi cumpărase casa aceasta din salariul pe care i-l plătea Teatrul Imperial. Sigur că ar fi putut să-şi investească aici câştigurile din ultimul ei turneu european – la urma urmelor şi

la Paris, şi la Londra dansase în săli pline până la refuz. Dar nu mai făcuse turnee din 1912 şi, din câte ştia Ash, nu pusese niciodată vreun ban deoparte.

Ash mai bătu o dată şi îi păru rău că nu trimisese mai întâi un bileţel. Nu era femeia care să-l ierte că nu-i scrisese numai pentru că nu scrisese ea şi fiindcă amândoi promiseseră că nu vor scrie – o despărţire curată, completă… aşa spuseseră atunci.

Tamara reprezenta totul pentru el şi fusese prost că nu… că nu ce? Că nu se născuse nobil rus? Dacă amiralul Mahon şi Teddy Roosevelt avuseseră încredere în Ash ca să-l lase să joace pe scena Europei, Tamara fusese aceea care îi cântase muzica. Muzica aceea care îl înălţa cu fiecare zi şi îi îndulcea fiecare moment al vieţii. O muzică pe care o aude şi acum, o simte pe pielea lui şi chiar mai adânc. Mult mai adânc.

Un valet bătrân deschise uşa, privind bănuitor la chipul necunoscut. Ash îşi îndreptă umerii:

— Te rog s-o întrebi pe Tamara Tişkova dacă doreşte să-l primească pe Kennet Karlovici.

Vaietul îl introduse în hol. Pronunţarea numelor lor de botez şi a patronimicelor în maniera rusească trebuia să dea de înţeles că Kenneth, fiul lui Charles, a venit în vizită la prietena sa, Tamara, fiica lui Nikolai. Valetul se întoarse şi îl conduse într-o seră aflată în continuarea sălii de bal placată în marmură. Ash se opri în sala de bal ca să admire portretul Tamarei în rolul Odilei, seducătoarea Lebădă Neagră. Portretul fusese executat de Serov, fostul pictor al Curţii, care îşi dăduse demisia din această funcţie după ce cazacii masacraseră muncitorii în Piaţa Palatului, în 1905. Artistul alesese un decor neformal – masa ei de machiaj. Serov surprinsese mândria şi frumuseţea Tamarei, ceea ce, după părerea lui Ash, era foarte greu de redat pe pânză. Dar geniul artistului aşternuse pe pânză şi zâmbetul ei uşor zeflemitor, ca şi când ar fi intuit că Tamara preferă uneori să fie mângâiată în răspăr.

Sau preferase… Casa era somptuoasă, cu o mulţime de mobile franţuzeşti impunătoare. Sera adăpostea o adevărată junglă şi avea o privelişte care îţi tăia respiraţia spre luminile palatului de dincolo de râul îngheţat. Pardoseala era un mozaic sofisticat de faianţă, executat, probabil, de un artist italian…

Îi venea greu să şi-o imagineze pe Tamara ca pe o fiinţă domestică, deşi era convins că şi această postură i s-ar fi potrivit foarte bine, ca oricare alta. Apoi remarcă cu oarecare uşurare că în casă domnea o oarecare dezordine, ca în toate locuinţele ei anterioare. Înainta zăngănind tare din tocuri, după cât i se părea lui, spre ferestrele care dădeau spre Palatul de Iarnă. Fulgi mari de zăpadă zburau spre fluviul îngheţat.

Având în vedere somptuozitatea locuinţei, ar fi putut să-l primească într-un mic salonaş de lângă budoarul ei, dar alesese acest loc mai puţin intim. Oare voia să-i amintească că relaţiile lor intime se încheiaseră acum trei ani? Ash luă un mic elefant de fildeş – un dar de la tatăl ei. Aşadar era o cameră mai specială…

Tamara pătrunse în încăpere cu o mişcare vioaie, aşa cum intra şi pe scenă. Era parfumată cu Violette Coty, iar rochia lungă unduia uşor în urma ei. Ash rămase ca împietrit. La balul de la ambasada franceză nu se apropiase la mai mult de treizeci de metri de ea. Aici, în propria ei locuinţă, în timp ce punea la loc elefantul şi se îndrepta spre ea cam nesigur pe picioare, o văzu la fel de vibrantă, de frumoasă şi de tânără, încât îi era aproape imposibil să creadă că domnise triumfătoare pe scenele ruseşti de aproape treizeci de ani. Asta pentru că am debutat devreme, obişnuia ea să spună.

Ochii ei negri, migdalaţi, străluciră la vederea lui, şi Ash simţi că inima încetase să-i mai bată. Ash o cunoştea foarte bine şi înţelese din flacăra privirii ei că îi face plăcere să-l vadă, că este chiar emoţionată. Engleza era a treia limbă pentru ea şi vorbea cu accent franţuzesc. Îi spunea Kennet, aşa cum îi spusese de la început. Dar salutul lor sună stângaci şi rigid.

— Helo, Kennet.

— Te rog să mă ierţi că am venit neanunţat, dar m-am gândit că la ora asta e preferabil…

Petrogradul era un oraş a cărui viaţă socială începea la ore târzii, astfel că la şase o doamnă nu apuca să se îmbrace de seară, indiferent dacă ieşea în oraş sau rămânea casă.

— Te-am văzut la bal, mai deunăzi, spuse ea. Arătai la fel ca atunci… Dar acum cred că zăresc o umbră în ochii tăi.

— Şi eu te-am văzut, arătai mai frumoasă ca oricând.

— Mulţumesc.

Tamara îi întinse mâna. Ash i-o sărută. Simţi un mic şoc

electric. Oare tresărise ea? Sau el?

— Kennet, de ce ai venit aici?

— Ca să te rog să mă ajuţi.

— Numai atât?

— Bineînţeles că nu.

Tamara privi de jur-împrejurul serei de parcă atunci ar fi văzut-o pentru prima oară.

— Dar ştii, nu sunt liberă, să fiu cu tine.

— Îmi pare rău. Poate că trăiam cu speranţa că nu e adevărat.

— E adevărat. O, nu te uita la mine în felul acesta. Ştiai de mult timp despre Valeri.

— Să te felicit?

— Pentru faptul că o femeie de vârsta mea este iubită de el? Că este divinizată? Da, pentru asta poţi să mă feliciţi.

— Te-ai descurcat foarte bine. Felicitări.

— Nu pot să dansez la infinit, ştii prea bine. Şi nu ai nici un drept să mă priveşti în felul acesta sau să-mi critici casa, fiindcă asta văd în ochii tăi. Cum îndrăzneşte un ţânc ca tine să mă judece?

— Cât timp o să mai fiu pentru tine un copil?

— Totdeauna.

— Diferenţa de vârstă dintre noi se micşorează o dată cu trecerea anilor, pe măsură ce îmbătrânim.

— *Eu* îmbătrânesc.

— Nu se poate s-o luăm de la capăt cu chestia asta. Abia am început…

— *N-am început* nimic, Kennet. Totul s-a terminat… indiferent cât de minunat a fost.

Tamara îi aruncă o privire sfidătoare.

Trecuseră doi ani de la Conferinţa de la Portsmouth şi se întâlneau pe furiş la Haga. Iar când Marele Duce fusese nevoit să plece la Paris, Ash îşi aranjase o misiune de curier în Rusia şi Tamara, care era mândră de spiritul ei de independenţă, îl invitase în Trenul Imperial, destinat să-i ducă înapoi în Rusia pe delegaţii de la Conferinţa de Pace, pe soţiile şi iubitele acestora.

În verile care urmaseră – în timp ce Marele Duce participa la manevrele militare sau călătorea prin Europa din însărcinarea ţarului – Ash şi Tamara se întâlniseră în Anglia, în sudul

Franţei, în Italia, ba o dată chiar şi în Rusia, petrecând de fiecare dată luni încântătoare de libertate şi singurătate în doi. Şi Ash tot mai continua să se întrebe de ce pusese capăt relaţiei lor. O ceruse de două ori în căsătorie – o dată la puţin timp după ce se cunoscuseră, a doua oară ceva mai înainte de a se despărţi şi de fiecare dată Tamara refuzase, spunând că nu se va căsători cu nimeni niciodată…

Aducându-şi aminte de prima lui cerere în căsătorie, Ash parcă îşi auzi vocea care izbucnea ca unui copil supărat:

— Dar nu e drept, încercase el să zâmbească. Stăteau faţă în faţă, la doi metri distanţă unul de altul. Dar nu reuşi să spună mai mult decât atât: Te iubesc şi te-am iubit întotdeauna.

Tamara roşi violent şi dădu drumul unui torent de cuvinte în ruseşte, pe un ton foarte supărat. Nările îi fremătau, sânii îi împungeau nervoşi rochia de casă.

— Stop, spuse Ash. Stop, nu pot să te urmăresc. Nu-mi amintesc toate cuvintele astea…

— Singurele cuvinte pe care le-ai învăţat vreodată au fost cele folosite în pat.

— Le-am uitat şi pe acelea. Trebuie să le mai exersez.

— Lucrurile stau aşa cum ţi-am spus şi tu eşti cel nedrept, nu eu. Nu ai niciun rid, nici măcar un fir de păr alb.

— Am câteva fire la tâmplă tocmai pentru tine… sau din cauza ta.

— Nu e nimic amuzant, Kennet, spuse ea de astădată pe un ton calm. Eşti ca o oglindă. Uitându-mă la chipul tău, văd cât de mult a îmbătrânit al meu.

— Şi tu parc-ai fi un caleidoscop – fiecare nouă înfăţişare este mai frumoasă decât precedenta.

Tamara se dădu un pas înapoi şi un zâmbet larg îi înflori pe buzele senzuale.

— Kennet Karlovici, chiar aşa crezi?

— Marele Duce Valeri este cel mai al naibii de norocos bărbat din Rusia.

— Arată-mi firele acelea albe.

Ash întoarse capul.

— Trebuie să fie pe aici, pe undeva.

— Apleacă-te… îmi dai voie?

— Bineînţeles – au!

Tamara descoperi un fir de păr alb, sărută locul de unde îl

smulsese şi se îndepărtă cu paşi uşori de dans.

— Aşadar, zici că ai venit să-mi ceri ajutorul?

— Am venit ca să te duc în pat, spuse Ash, întinzându-se după ea.

— Ei bine, asta nu se poate. Spune-mi cu ce altceva te pot ajuta.

Tamara trase cordonul unei sonerii şi, în momentul în care apăru servitorul, i se adresă în limba rusă.

Li se servi ceaiul în faţa focului. Tamara nu bea decât rareori băuturi alcoolice şi atunci numai şampanie. Ash resimţea la fel de puternică tensiunea aceea electrică între ei. Şi îi făcea plăcere să stea aşa de vorbă ca doi buni camarazi, povestindu-şi unul altuia ce mai făcuseră după ce se despărţiseră.

Se gândise adesea în toţi anii aceştia, că cea mai grea pierdere o constituia ruperea relaţiilor de prietenie dintre ei. Uneori avea impresia că el este cel mai în vârstă. Treizeci şi cinci de ani însemna cu totul altceva decât douăzeci şi cinci. Poate că acum era mai aproape de ceea ce simţea ea, la vârsta ei. Oare s-ar mai putea relua ceva?

— Ce fel de ajutor doreşti? îl întrebă ea în final, amintindu-şi de ce venise şi ce trebuia să facă înainte ca palatele de dincolo de fluviu să fie cuprinse de flăcări.

— Este vorba de Valeri…

— *Kennet*? Chiar că eşti copil. Îţi imaginezi oare că am să-l rog pe Valeri să te ajute *pe tine*?

— Şi de ce nu? I-ai dovedit doar că nu reprezint nicio primejdie pentru el.

— Care bărbat poate fi sigur de acest lucru, Kennet? Valeri este la fel de gelos pe tine ca… Valeri ştie foarte bine că, prima dată când m-a dorit, nu eram disponibilă.

Ash se uită la ea, dar Tamara nu mai adăugă nimic. Îi ştia toate secretele lui Ash – cu excepţia acestuia din urmă, referitor la înlăturarea ţarului. Şi el le cunoştea pe ale ei, mai puţin adevărul care se ascundea în spatele bârfelor din înalta societate a Petrogradului în legătură cu relaţia dintre ea şi ţarul Nikolai.

— Şi când, în sfârşit, Valeri a crezut că eram liberă, continuă ea, a apărut dintr-o dată un ofiţer de marină american care se tot învârtea în jurul meu Aşa că, după cum vezi, este prea

complicat. Trebuie să mă gândesc şi la situaţia mea. N-aş fi deloc fericită dacă l-aş pierde pe Valeri.

— N-ai nevoie de Valeri. Dacă îl părăseşti, zece mii de bărbaţi din oraşul ăsta vor fi gata să-i ia locul.

— Poate, Kennet. Dar câţi dintre ei sunt Mari Duci? Ash dădu din cap. Disputele cu Tamara erau întotdeauna ca un duel cu pistoale de 30 mm – lovituri directe şi al naibii de puţine ricoşeuri.

— Dar tu îţi dai seama, spuse el, că Valeri şi cu mine nu ne-am întâlnit niciodată?

— Da, am întreţinut cu oarecare dificultate misterul ăsta, poţi fi sigur… Nu, dragul meu, nu pot să-l rog pe Marele Duce să te ajute.

— Dar pot să-l ajut eu pe, el.

— Poftim?

— Am aflat despre planurile voastre.

Chipul Tamarei se crispă.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, Kennet… Dar cred că ar fi mai bine sa pleci.

Se ridică în picioare şi îşi încrucişa braţele pe piept. Ash rămase aşezat acolo unde era şi o privi drept în ochi.

— Vorbesc despre o lovitură de palat.

Tamara îşi păstră alura rigidă.

— Mă înspăimânţi, Kennet. Ce ai de gând să-mi faci?

Ash se ridică în picioare.

— Nu încerc să te înfricoşez. Sunt de partea ta.

— Cum adică…?

— Am venit aici să-l iau pe ţar în Anglia. Regele George i-a oferit azil.

— Dar… asta e minunat.

— Nu vrea să meargă.

Tamara se aşeză şi îşi lăsă braţele în poală.

— Apoi am auzit de Valeri. Şi, la naiba, Tamara, trebuie să-ţi spun că sunt prea mulţi aceia care ştiu deja şi despre tine.

Tamara dădu din cap.

— Acesta este riscul pe care ţi-l asumi atunci când le ceri oamenilor să te ajute. Nu toţi sunt de acord şi nu toţi ştiu să ţină un secret. Dar cineva trebuie s-o facă. Şi Valeri are curajul necesar. Războiul ruinează Rusia. Ţăranii sunt furioşi şi muncitorii au devenit imposibili. Rasputin a distrus încrederea

tuturor şi Nikolai nu face nimic. Rusia cerşeşte o mână fermă, ca în vremurile de odinioară.

— După câte văd, tot mai votezi cu Ivan cel Groaznic. Dar cum de ai ajuns să fii amestecată în treaba asta? Numai de dragul lui Valeri?

— Ţi-am mai spus şi altă dată. Arta are nevoie de ordine. Pentru ca să pot dansa aici, trebuie să existe clădirea unui teatru, muzicieni, artişti, şcoli de balet şi un public care să-şi poată permite să achite costul biletelor. Ei bine, pentru toate acestea este nevoie de ordine.

— Lovitura de palat a fost ideea ta sau a lui?

— Eu îl sprijin pe el.

— N-ai putea să te sprijini numai pe tine?

Îşi dădu seama prea târziu că nu mai vorbea despre lovitura de palat.

— Ce vrei să spui?

— Erai deja cea mai mare dansatoare din Rusia. De ce a trebuit să te încurci cu Valeri?

— Şi să te părăsesc pe tine?

— Da.

— Ce poţi tu să faci pentru mine, Kennet?

— Tot ceea ce am făcut timp de şase ani. Cred că m-am descurcat destul de bine.

— Da, aşa este… dar nu era suficient. Încetează, te rog. Nu vreau să vorbesc despre asta. E de domeniul trecutului. Ceea ce se întâmplă acum este mai important. Rusia. Şi Valeri.

Rămase tăcută, tristă, cufundată în gânduri.

Ash îşi recapătă controlul de sine. Însă ea spusese ceva ce-l nelinişti. Nu venise în Rusia ca să submineze poziţia Aliaţilor. Dimpotrivă.

— Ce-și propune Valeri în privinţa războiului? întrebă el cu precauţie.

— Să-l câştige.

— Cum?

— Are de gând să înceapă cu căile ferate. Numărul reprezintă principala noastră putere. Putem să mobilizăm armate numeroase, dar nu le putem mişca uşor dintr-un loc în altul şi nu le putem aproviziona. Cred că ştii lucrul acesta.

— Da. Nu credeam că şi tu eşti în temă.

— Valeri înţelege foarte bine şi îmi explică şi mie. Este un om bun, Kennet.

— Aşadar, cum pot să-l ajut?

Tamara oftă, se duse la fereastră şi privi afară, spre luminile palatelor care străluceau blând prin ninsoarea deasă.

— Dumnezeule mare, Kennet, complici lucrurile.

— Am ştiut asta din momentul în care am venit aici. Dar cred că avem nevoie unul de altul.

— Valeri este îngrijorat fiindcă nu ştie ce se va întâmpla cu Nicky.

— Ei bine, lucrurile se potrivesc de minune: sunt aici ca să-l iau cu mine.

Tamara se întoarse din nou către el.

— Kennet, tot complotul e pe cale să se ducă de râpă. Sprijinitorii lui Valeri sunt nişte laşi. Mi-e teamă că n-o să iasă nimic.

— Aşa am auzit şi eu… Lasă-mă pe mine să discut cu el.

Tamara scutură din cap:

— O, Dumnezeule… da, presupun că aşa va trebui.

Majordomul bătu la uşă, intră şi anunţă că Mademoiselle Tişkova este căutată la telefon. Tamara zăbovi mult timp. Când se întoarse, zâmbea aproape cochet.

— Era Valeri.

— Şi ce a spus?

— O, n-am putut să-i spun, telefonul nu e sigur… Vrei să iei cina cu mine?

— Fireşte.

— Sărmanul Valeri. Se află la Ţarskoe Selo şi ţarul vrea să-l ţină acolo peste noapte. Bietul de el, ţintuit acolo, în sânul familiei ţicnite a Romanovilor.

— Ce păcat!

— Să nu-ţi faci idei greşite!

— Aş putea cel puţin să stau cu tine cât timp te îmbraci pentru cină?

Tamara zâmbi.

— Bineînţeles, dar nu vreau să mai aud nimic despre conspiraţie. Aşteaptă până vine Valeri.

Era unul din vechile lor obiceiuri. Ea se îmbrăca şi îşi aranja părul în spatele unui paravan chinezesc de mătase înflorată, iar el şedea într-un fotoliu din apropiere şi o ţinea de vorbă. Îi

povesti câte ceva despre drumul lui la Londra. Tamara nu mai călătorise nicăieri de când izbucnise războiul. Îl întrebă care mai e moda, iar el îi descrise Parisul şi Berlinul aşa cum arătau ultima dată când le văzuse, apoi îi relată ce mai observase, printre altele şi despre afirmarea femeilor în plan social. Îi vorbi despre noile săli de bal de la Paris şi Londra, despre „Pasul săltăreţ al infirmierei”.

— Nu vrei să ţi-l arăt?

— Nu, spuse ea ferm. Rămâi pe loc… vorbeşte-mi despre dans.

Ştiind că se referă la balet, Ash îi spuse:

— Am văzut-o pe Anna la New York. I-a entuziasmat pe toţi.

— Da, am primit o scrisoare de la ea. A dansat bine?

— Foarte.

— Mă bucur. Tamarei îi plăcea Pavlova, erau prietene. Se număra printre puţinele balerine pe care Tamara le admira sincer, fără rezerve.

— Şi nu mai există *Ballets Russes* la Paris, cred că ştii. Nimic nici la Londra. Niciun fel de trupă de balet – numai nişte *divertissements* în pantomimele de Crăciun.

— Ce război stupid! Ei bine, cel puţin în privinţa dansului, Petrogradul stă mai bine. Este o stagiune încântătoare.

— Şi Tişkova este steaua acestei stagiuni?

— Fireşte.

Tamara îşi scoase un braţ pe deasupra paravanului. Avea un braţ alb, neted şi cu pielea rotunjită faimos pe deasupra muşchilor.

— De fapt, s-ar putea să dansez în spectacolul meu jubiliar… În sfârşit.

Ash izbucni în râs. Exista tradiţia ca fiecare balerină să danseze într-un spectacol jubiliar, la douăzeci de ani după debut, tradiţie pe care Tamara o ignorase până atunci cu încăpăţânare.

— Şi ce o să dansezi?

— Încă nu m-am hotărât. În stagiunea asta, lumea are o sumedenie de idei care de care mai fantastice. Spectacol de binefacere pentru spitalele militare şi pentru cheltuielile de război. Până şi drăgălaşa de Kcesinska a avut un succes răsunător săptămâna trecută – deşi am auzit că tâmplarii teatrului au muncit toată noaptea ca să repare scena.

Ash zâmbi spre paravan. Personal, considera că Kcesinska este o dansatoare foarte bună şi, în plus, o femeie frumoasă, dar n-avea niciun rost să încerce să-i schimbe părerea Tamarei. Şi Kcesinska era în relaţii foarte strânse cu un Mare Duce care îi mânca din palmă, dar avusese şi un copil, şi Ash presupunea că lucrul acesta o durea, deşi Tamara, în felul ei inimitabil, susţinea că pe copii trebuie să-i ţii la întuneric, ca să se învechească asemenea vinului.

Capul Tamarei cu cascada de bucle negre apăru deasupra paravanului. Îşi scosese capotul şi avea umerii goi.

— Vrei o şampanie? Este în camera de alături.

Camera de alături era dormitorul. Şampania se afla în frapiera de lângă patul ei uriaş, acoperit cu baldachin. Ash o deschise, umplu paharele şi se întoarse cu ele în camera de toaletă, păşind cu tava în spatele paravanului. Tamara îşi puse imediat mâinile la sâni.

— Nu te uita la mine.

Dar Ash o privea mut de admiraţie. Tamara şedea goală pe un taburet înalt, tapiţat, în faţa oglinzii. Cu trupul plin, modelată ca o atletă, era în acelaşi timp dură şi voluptuoasă, o statuie sculptată fin şi senzuală ca o curtezană.

— Te rog, nu te uita la mine.

— De ce nu? Eşti atât de frumoasă!

— Au început să mi se lase sânii.

— Nu-i adevărat, sunt la fel de faimoşi ca întotdeauna.

— Mincinosule!

— Şi chiar dacă ar începe să se lase, crezi că-mi pasă?

— Mincinosule… de ce spui asta? Că nu ţi-ar păsa?

— Pentru că sunt sânii tăi.

— Mincinosule!

Tamara continua să-şi ţină braţele încrucişate peste sâni, dar urmărea privirile care îi examinau restul trupului gol. Apropie picioarele şi îşi arcui spatele.

— Povesteşte-mi despre femeile care s-au perindat prin viaţa ta de când ne-am despărţit.

— Nu mă chinui.

— De ce îmi dai voie? întrebă ea.

— Pentru că mâinile tale sunt diferite.

— *Mâinile* mele? exclamă ea şi le vârî imediat sub lumina lămpii. Ce vrei să…

Ash îngenunche şi îi sărută un sân.

— M-ai păcălit!

Ash ridică paharul de şampanie şi îi gâdilă ceafa cu buzele.

— Indiferent cum eşti, te iubesc.

— Kennet, e periculos.

— Şşşş.

Tamara îi cuprinse capul în palme.

— Kennet?

— Ce este?

— Kennet, mă cunoşti. N-am să părăsesc un Mare Duce pentru un locotenent-comandor american. Valeri are sânge regal, Kennet, n-am de gând să renunţ la el. Te previn că…

Ash îi prinse sfârcul între dinţi şi murmură:

— Comandor.

— Ce? Ce ai spus? O, nu te opri…

— Comandor plin. Am fost avansat. Aş putea ajunge comandant de escadră la cincizeci de ani.

Îi arătă cele trei trese late de pe mânecă. Tamara îşi scutură buclele şi izbucni în râs. Îl privi apoi îndelung cu ochii înlăcrimaţi.

— Atunci să te felicit? şopti ea.

36

Tamara lăsă să-i scape un strigăt când se deschise pentru el. Îl lăsă să intre, şi el îi strivi buzele cu gura lui însetată de ea.

Ochii lui o sfredeleau arzători. Îl simţea cum se luptă ca să păstreze fiecare detaliu în amintire, să-i capteze mirosul şi gustul pielii. Simţi cum se topeşte când el se afundă în ea. Tamara îşi dădu drumul, aşa cum făcea întotdeauna cu Ash. Aici, diferenţa de vârstă dintre ei nu mai conta, aici nu-şi vedea chipul reflectat în ochii lui, aici totul părea să se transforme într-un abis de sticlă negru, misterios, promiţător. În relaţia sexuală amândoi erau fără vârstă, noi, proaspeţi, neatinşi de trecerea timpului, precoci şi versaţi în acelaşi timp, şi de fiecare dată uimiţi de ceea ce li se întâmpla.

Ash se contopi cu Tamara. O implora din ochi să fie alături de el, să-şi deschidă şi sufletul o dată cu trupul. Şi când ea se agăţă de el şi de gura lui cu aceeaşi insistenţă, rugându-l din

ochi acelaşi lucru, sâmburele de disperare i se topi din priviri.

Ash explodă dintr-o dată, lăsând-o cu respiraţia tăiată, agăţată de el. Izbucni într-un râs fericit; aşa cum nu i se mai întâmplase de mult. Începu să-i vorbească blând şi rămase în ea, sărutându-i chipul până când se întări din nou şi începu să se mişte. Ea îi trase umerii în jos, îl prinse cu picioarele ca într-un cleşte şi simţi văpaia…

Acum, ea era cea care îl dorea cu disperare şi se zvârcolea sub el, ridicându-l cu muşchii ei puternici, mândră de forţa pe care o desfăşura pentru el, cerând să i se răspundă cu aceeaşi forţă. Mai mult. Începu să-i vorbească, să spună ce simte, şi el zâmbi cu ochii în ochii ei. Acum putea să se joace, s-o mângâie aşa cum îl învăţase ea… şi aşa cum învăţaseră împreună…

— *Nu*… Tamara întârziase. Ash se retrase încet, tot mai mult şi mai mult. Nu! Mai departe, până când între ei nu mai rămase decât o atingere mică cât un sărut, atât de mică încât s-ar fi putut pulveriza din neatenţie. Dar el continua să se mişte şi o mângâia cu degetele, antrenând-o în jocul său şi făcând-o să se cutremure de plăcere.

Tamara gâfâia speriată la gândul că trupurile lor se vor despărţi. Corpul ei o trădase.

— Nu!

Legătura se va rupe, se vor despărţi.

— Nu!

Dar deşi trupul ei devenea din ce în ce mai greu, bărbatul menţinu contactul. Brusc, o pătrunse din nou. Alunecă adânc, dar foarte blând de astă dată, fără disperarea de la început, căci era sigur că aceste câteva minute sau ore îi ofereau promisiunea unei plăceri care avea să fie numai a ei pentru totdeauna.

Pe un piedestal de marmură de lângă patul Tamarei se afla un gramofon de unde răzbătea o muzică de Chopin, menită să le acompanieze jocul dragostei. Beau şampanie şi îşi ofereau unul altuia câte o lingură de caviar, în timp ce muzica răsuna în întreaga încăpere. O rusoaică bătrână le aducea caviarul, ţâţâind din buze îmbufnată spre Ash pe care refuza să-l accepte, deşi se cunoscuseră încă de pe vremea când era camerista Tamarei, atunci la New Hampshire.

— Nu-ţi face griji, e o femeie de încredere, spuse Tamara

ridicându-se să schimbe discul. Îl simţea pe Kennet urmărind-o cu privirea.

— Îmi place să te privesc când întorci drăcia aia, spuse Ash. Tamara îi aruncă un zâmbet ghiduş peste umăr. Sânii ei se mişcau în ritmul sunetului de corn şi fundul i se răsucea în timp ce învârtea maneta de pornire a mecanismului. Îi plăcea să se ştie privită de el, dar nu-şi putea alunga complet neîncrederea.

— Tu, tu spui numai aşa, dar nu crezi…

— Vino încoace.

Ash ridică cuvertura, iar Tamara îşi acoperi din nou sânii cu braţele încrucişate, strecurându-se alături de el.

— Cum se face că mă simt atât de goală?

Era un mister. Tamara simţi chiar că roşeşte.

În timpul nopţii se treziră şi făcură dragoste somnoroşi. La fel, cu doruri prelungite care izbucniră apoi ca o explozie. Tremurau de plăcere unul în braţele celuilalt, treji de-a binelea acum şi îşi şopteau pe întuneric.

— De ce nu ne-a fost de ajuns?

— Dragostea înseamnă mai mult decât sex, tovărăşie şi afecţiune. Tamara rămase mult timp tăcută. Apoi spuse:

— Mai mult decât să vezi lumea prin două perechi de ochi.

— Atunci de ce plângi?

— Nu plâng.

— Simt ceva ud pe piept.

Tamara izbucni într-un plâns cu sughiţuri, îl mângâie pe piept, apoi îşi plimbă degetele pe buzele lui. Pe obrajii lui.

— Din acelaşi motiv ca şi tine, aşa cred…

— Eram făcuţi unul pentru altul, Tamara.

— Dar eu am îmbătrânit. Salturile mele nu mai sunt ca altădată.

— Aşa spuneai şi în 1908. Trei ani mai târziu, în 1911, pentru numele lui Dumnezeu, François Roland scria că „Tişkova are un avantaj de-a dreptul incorect faţă de celelalte balerine, căci asupra ei legile gravitaţiei nu au niciun efect”.

— Dar se vor duce, într-o bună zi şi, când se va întâmpla asta, şi tânărul meu iubit va face acelaşi lucru.

— Poate că legile gravitaţiei nu au niciun efect asupra ta, spuse Ash exasperat, dar trecerea timpului şi-a pus pecetea asupra mea. Nu mai sunt puştiul pe care l-ai cunoscut la

Portsmouth. Asta s-a întâmplat acum aproape doisprezece ani. Sunt mai în vârstă, m-am schimbat. Dar am rămas la fel de îndrăgostit de tine. Puţin îmi pasă dacă dansezi…

— Nu-ţi pasă? Tamara se simţea jignită, şocată.

— Nu asta am vrut să spun. Îmi pasă, admir munca pe care o faci, sunt copleşit de efortul tău. Dar nu te iubesc pentru această muncă.

— De ce mă iubeşti?

— De ce? De ce e părul tău aşa de negru? De ce e pielea ta albă ca sideful? De ce sunt ochii tăi atât de negri, gura ta…

— Părul meu e negru ca lignitul pentru că mama mea a fost italiancă, pielea mea este albă pentru că tatăl meu a fost rus şi, ca majoritatea ruşilor, avea sânge de viking în vine, ca urmare a unui viol petrecut cu o mie de ani în urmă. Ochii mei sunt negri întrucât, ca rezultat al unui alt viol străvechi, îmi curge sânge tătăresc în vine. Şi gura mea… ce-ai spus că e cu gura mea?

— N-am mai apucat să zic nimic şi nici nu cred că aş fi găsit cuvintele potrivite. Tot ce ştiu este c-o doresc.

— Nu te merit, spuse ea oftând.

— Probabil că nu, dar mă ai oricum, aşa că de ce…

— Ce vrei să spui cu acest „probabil că nu”?

Tamara se caţără deasupra lui, îl apucă de mâini şi discuţia lor se dizolvă în mângâieri şi joacă şi numai atunci când el o pătrunse din nou, adânc, Tamara îşi dădu seama clar de spaima care se afla în spatele hotărârilor ei, spaima de a-şi asuma riscul final – acela de a rămâne fără niciun bărbat care s-o sprijine. Ticălosul de Roland intuise această teamă şi o exprimase în reportajul pe care i-l consacrase atunci când dansase în „Şeherazada” cu Vaslav Nijinski. Dar Roland fusese singurul critic care ghicise că ar fi putut face mai mult. Nimeni altcineva nu-şi dăduse seama că ar fi putut să interpreteze rolul Zobaidei cu mai multă dăruire decât o făcuse, şi asta numai din cauza fricii. Nu era vorba de vârstă. Toată lumea se teme de bătrâneţe. Cu toată bravada ei că nu se va mărita niciodată, se temea la gândul că va veni o zi când nu va mai avea pe nimeni alături. Un coşmar. Singură pe străzile cuprinse de flăcări. Publicul ei – mort, iubiţii – dispăruţi.

Lumina inundase dormitorul Tamarei. Braţele lui Ash

cuprindeau molatic trupul ei adormit şi cald, când servitoarea se năpusti înăuntru.

— *Mademoiselle, mademoiselle!*

Ash nu înţelesese tot ce-şi spuseseră dar, din felul în care Tamara sărise din pat, îşi dăduse seama că Marele Duce Valeri se întorsese de la convorbirea cu ţarul.

37

Tamara îl împinse repede printr-o cameră mică de toaletă spre hol. Servitoarea îi aranjase uniforma gata pregătită pentru o retragere rapidă. Cizmele îi fuseseră lustruite, la fel şi teaca sabiei. Ash auzi agitaţie afară. În vreme ce îşi trăgea pantalonii, aruncă o privire pe fereastră, afară.

O sanie roşie gigantică, mare cât o casă şi trasă de opt cai arabi pursânge murgi, cotea de pe pod şi se îndrepta spre casă. Cazacii călări o înconjurau din toate părţile, formând un cordon de pază cu lăncile lor. Caii cu părul lucios alcătuiau cel mai frumos atelaj pe care îl văzuse Ash vreodată. Aveau hăţurile asortate cu sania şi, la fel ca şi aceasta, ornamentate cu aur. Un valet în livrea roşie sări jos în zăpadă, deschise portiera saniei şi făcu o plecăciune adâncă.

Marele Duce Valeri coborî din sanie şi privi în sus, spre vilă. Purta o mantie căzăcească lungă, roşie şi o căciulă înaltă, de blană. Ash se retrase de lângă fereastră. Era ceva în ţinuta lui Valeri care îi dădea de înţeles că Marele Duce nu locuia aici, ci se bucura numai de anumite privilegii în privinţa orelor de vizită. Se simţi ceva mai bine la gândul că Tamara îşi păstrase într-un fel independenţa, nefiind angajată *total* în această relaţie.

Tamara intră grăbită în încăpere. Îşi pusese un capot de culoarea caisei peste cămaşa de noapte de mătase. Sfârcurile sânilor împungeau semeţe prin mătăsuri.

— Lasă-mi câteva ore să mă obişnuiesc cu ideea. Vino la prânz. O să vedem ce putem face împreună toţi trei… şi ai face bine să te bărbiereşti, zâmbi ea.

— Ce sosire triumfală!

— Valeri este cât se poate de nesăbuit să meargă prin Petrograd în felul acesta, ca o ţintă vie. Îi spun tot timpul că o

să fie ucis de revoluţionari, dar lui îi place sania asta… Las impresia că aş fi dormit foarte bine în noaptea asta?

— Pari să fi avut parte de o noapte foarte bună.

Tamara se lipi de el, caldă, şi îşi lăsă capul pe pieptul lui.

— Aşa şi este. Dragul meu, îţi mulţumesc pentru că ai venit la mine.

— Şi eu, fiindcă m-ai primit.

Ciocănelul de la uşa din faţă bubui, răsunând în toată casa.

— Acum du-te, spuse ea strângându-şi pulpanele capotului, ca să-şi acopere mai bine sânii. Olga o să-ţi arate drumul.

Iarăşi pe uşa din spate. O mai strivi o dată în îmbrăţişarea lui, apoi Olga, bătrâna, îl conduse pe scările din spate şi prin labirintul de bucătării de vară şi de grajduri. Începuse să ningă din nou. Aerul era rece şi umed, din pământ se ridicau aburi de ceaţă. Îl sperie un mujic ce strângea cu lopata bălegarul de cal.

— Bună dimineaţa!

Luă un tramvai de la gara Finlanda, coborî la Nevski Prospekt şi porni apoi pe jos, pe bulevardul pustiu la ora aceea matinală. Nu se puteau vedea decât servitori şi vânzători. O ţărancă vindea plăcinte cu carne pe un cărucior. Dumnezeu ştie ce putea fi în ele. Intră la hotel Europa, se bărbieri în camera lui François Roland, apoi se duseră împreună, pe jos, până la sala de scrimă, pentru o nouă lecţie. Mâncară împreună – căci Ash era lihnit de foame. La ora unu se afla din nou la vila Tamarei, încercând să-şi ascundă un zâmbet care nu voia să-i părăsească chipul.

Cazacii lui Valeri îl opriră la uşă, dar majordomul Tamarei îl recunoscu şi îi dădu drumul în casă. Tamara şi Marele Duce aşteptau în seră. Tamara se îmbrăcase într-o rochie de mătase neagră. Când păşi înainte şi îi permise lui Ash să se plece deasupra mâinii ei, îşi îngădui un mic zâmbet, în amintirea nopţii petrecute împreună.

— Înălţimea voastră, spuse Tamara pe un ton formal, pot să vi-l prezint pe comandorul Ash?

Ash se înclină. Valeri îi întinse mâna sa mare.

— Trebuie să ştii de la bun început că am acceptat această discuţie numai pentru că *Mademoiselle* Tişkova garantează pentru dumneata. Mi-a transmis tot ce i-ai spus.

Nu chiar totul, îşi zise Ash. Dar Marele Duce părea dispus să nu abordeze celălalt nivel al relaţiilor dintre ei.

— Cu toate acestea, continuă el, am unele semne de întrebare.

— Şi eu, Înălţimea voastră.

Trebuia să stabilească o relaţie de parteneriat, spre binele cauzei, aşa cum procedase şi în cazul lui Von Basel.

— Guvernul american ştie că ai venit în Rusia ca să-l salvezi pe ţarul Nikolai pentru regele Angliei?

— Superiorii mei speră că, o dată cu înlăturarea ţarului Nikolai, Statele Unite vor avea posibilitatea de a intra în război de partea Aliaţilor, împotriva Germaniei.

— Cum aşa?

— Mai direct spus, Înălţimea voastră, majoritatea americanilor îl consideră pe ţarul Nikolai un tiran sângeros.

— Dacă îl consideră pe Nikolai sângeros, mă întreb ce vor spune despre Petru cel Mare? L-ai informat pe regele George în legătură cu interesele guvernului dumitale?

— Nu.

— Se pare că slujeşti la doi stăpâni, comandorule.

— Nu, Înălţimea voastră. Sunt ofiţer al Marinei Statelor Unite. Misiunea mea de a-l îndepărta pe ţar fără a scoate Rusia din război *coincide* cu îngrijorarea regelui George în privinţa vărului său. Însă acum, întrucât ţarul a refuzat să plece de bună voie, poate că scopurile *dumneavoastră* coincid cu ale noastre.

— Poate. Pentru început, în mod sigur… Dar spune-mi, comandorule, de ce ai venit la mine? De ce nu te-ai dus la Vladimiri?

— Nişte idioţi, murmură Tamara.

Vladimirii erau soţia şi fiul Marelui Duce Vladimir, unchiul ţarului. Numele lor fuseseră frecvent vehiculate în legătură cu o eventuală lovitură de palat. Până şi ambasadorul Hazzard auzise despre ei.

— Dintr-un singur motiv, Înălţimea voastră, am auzit vorbindu-se prea mult despre Vladimiri.

— Ai aflat câte ceva şi despre mine.

— E drept, chiar mai mult decât ar fi trebuit, răspunse Ash tăios. Dar Vladimirii păcătuiesc prin faptul că nu ştiu ce fac. Planul lor de a porni împotriva localităţii Ţarskoe Selo este stupid – chiar dacă ar pune în mişcare cele patru regimente cu care se laudă.

— *Nu pot*, spuse Valeri, părând emoţionat pentru prima oară de la începutul convorbirii. Dar de ce consideri stupid planul lor?

— Nu ştiu cum trebuie să preia controlul asupra Rusiei.

— Şi un ofiţer al Marinei Militare a SUA ştie?

— Nu este nevoie *să pui mâna* pe ţar, Înălţimea voastră. E suficient să-l izolaţi.

Marele Duce Valeri se duse spre fereastră şi privi peste Neva, în direcţia Palatului de Iarnă. Ninsoarea încetase. Razele soarelui sclipeau timid, ici şi colo, aruncând o lumină gălbuie peste acele de gheaţă.

— Ţarul se află la douăzeci de mile de Petrograd, continuă Ash. Şi este iarnă, drumurile…

— Da, comandorule, nu e nevoie să-mi înfăţişezi acest tablou, îl cunosc foarte bine. De acord. Îl izolăm pe ţar. Aici, în Palatul de Iarnă, va trebui să fie recunoscută noua putere; cu toate acestea, spuse el întorcându-se spre Ash cu o privire plină de îngrijorare, e mai uşor de spus decât de făcut… sprijinitorii mei devin din ce în ce mai precauţi.

— Nişte lași, murmură Tamara. Îşi dădu capul pe spate, şi părul negru i se înfăşură în jurul gâtului.

— Eşti prea dură, draga mea. Oamenii de condiţia mea au fost crescuţi pentru a moşteni, nu pentru a acţiona. Şi nici nu suntem obişnuiţi să conspirăm. Cum ai putea să le pretinzi ceea ce nu au.

— Eşti mult prea înţelegător, spuse Tamara. Dar tu? Toţi te părăsesc…

— Poate că au dreptate.

— Valeri, nu trebuie să renunţi.

— Aş putea să vă ajut, interveni Ash.

— Domnule comandor, nu eşti dumneata primul om care visează să arunce în aer calea ferată dintre Petrograd şi Ţarskoe Selo. Dar presupun că ai un plan mai amplu.

— Am anumite cunoştinţe în domeniu şi cred că pot să mobilizez nişte ajutoare la care presupun că nu v-aţi gândit…

Marele Duce se întoarse din nou cu faţa spre fereastră, încleştându-şi mâinile la spate. Tamara îi aruncă o privire lui Ash. Dintr-o dată, se hotărî:

— Valeri, eu trebuie să mă duc la repetiţie. Vreţi să mă conduceţi amândoi?

Valeţii lui Valeri săriră spre sania roşie să deschidă portierele imediat ce ieşiră din casă, cazacii încălecară, şi un mujic de la bucătărie veni în fugă cu cărbuni încinşi pe care îi puse în vasul pentru jăratic din sanie. Vizitiul strigă la cai, valeţii săriră pe platforma lor din spatele saniei, şi aceasta se puse în mişcare trasă de opt cai care o duceau de-a curmezişul unei pajişti spre malul râului.

Stăteau unul lângă altul, umăr lângă umăr, Marele Duce în mijloc cu mânuţa Tamarei în pumnul lui uriaş. Înconjuraţi din spate şi de pe ambele laturi de peretele înalt al saniei, erau protejaţi de vânt şi de privirile curioşilor. În faţa lor nu se vedeau decât capra înaltă pe care şedea vizitiul şi capetele cailor ce trăgeau sania. Deasupra lor – imensitatea cerului.

Sania era grea ca un tren de marfa, îşi spunea în gând Ash, tremurând de emoţie când aceasta coborî pe scările unui debarcader spre o pârtie de gheaţă, marcată cu pini înfipţi în troiene de zăpadă. Dacă puneai la socoteală şi greutatea cailor, sania trebuie să fi cântărit şase sau chiar opt tone. Numai vizitiul părea să aibă vreo două sute de kilograme, Marele Duce – şi el, vreo sută şi ceva, iar pe sub gheaţă Neva era adâncă şi curgea repede.

— Ţarul s-a izolat deja la Ţarskoe Selo, întrerupse Ash tăcerea, care îi apăsase tot timpul cât o aşteptaseră amândoi pe Tamara să se îmbrace. Dacă n-ar fi calea ferată şi telegraful, s-ar putea afla tot atât de bine şi în Anglia. Tot ce trebuie să facem este să blocăm şinele de cale ferată în partea de nord şi să-i tăiem legătura cu Petrogradul spre sud ca să nu mai poată comunica cu Stavka lui de la Moghilev. După aceea o să tăiem liniile de telegraf şi de telefon.

— Repet, spuse Valeri, vorbind numai după ce Tamara îl înghionti cu cotul. Crezi că dumneata eşti primul care s-a gândit să arunce în aer linia? Chiar dacă ai găsi oamenii în stare să facă lucrul ăsta, batalionul feroviar nr.1 va mobiliza zece mii de oameni într-o oră. În două ore – douăzeci de mii şi un tren blindat. În trei ore supravieţuitorii vor fi spânzuraţi de stâlpii de telegraf.

Caii urcară debarcaderul din faţa ambasadei franceze şi o luară înapoi în trap uşor de-a lungul Câmpului lui Marte. Artileriştii şi soldaţii de cavalerie care făceau instrucţie printre stivele de lemne dădură onorul la trecerea saniei.

— Cred că Kennet are mai multe de spus, zise Tamara, încercând să întreţină conversaţia.

— Da, aşa este, spuse, Ash. Ofiţerii batalionului feroviar nr.1 se vor gândi de două ori înainte de a acţiona dacă vor primi ordine de la Palatul de Iarnă, unde dumneavoastră veţi aştepta împreună cu membrii-cheie ai Dumei.

— Dumneata nu înţelegi un lucru, spuse Valeri. De îndată ce linia ferată va fi reparată, ţarul va porni împotriva oraşului.

— Garantez că nu va fi reparată în trei ore.

— Cum?

— Este un mic truc pe care l-au învăţat marinarii americani de la insurgenţii filipinezi. Există mai multe modalităţi de a bloca o cale ferată; chiar dacă este a ţarului.

Când sania o luă la stânga, de pe Sadovaia spre Nevski Prospekt, poliţiştii de la circulaţie, cu cizme negre, înalte şi cu mănuşi albe, opriră toate tramvaiele şi trăsurile ca să-l lase să treacă pe Marele Duce. În timp ce străbăteau strada la trap, erau întâmpinaţi cu saluturile oamenilor ce-şi făceau cumpărăturile de după-amiază, onorul ofiţerilor din gardă şi, câteodată, urale pentru Marele Duce, care se aplecase înainte spre a fi văzut şi dădea solemn din cap în stânga şi în dreapta, ridicând braţul drept într-un gest care era pe jumătate salut, pe jumătate fluturare prietenească a mâinii.

— Trebuie să fii vizibil, îi spuse el lui Ash. Nu poţi conduce un imperiu din case de la ţară.

— Ai să primeşti în poală bomba vreunui revoluţionar într-una din zilele astea, murmură Tamara.

Cât despre Ash, acesta stătea drept, bucuros că sania avea pereţii atât de înalţi. Dacă se comitea lovitura de palat, n-ar fi fost deloc bine pentru un ofiţer naval american să fi fost văzut prea des în compania unui bărbat care complotase pentru a deveni ţar. O coloană de ofiţeri din garda călare se opri chiar în mijlocul bulevardului, făcu scurt „la stânga” şi dădu onorul la trecerea Marelui Duce.

Ash aruncă o privire spre Tamara, fericit de fiecare clipă petrecută cu ea, deşi îl dojenise pe Marele Duce pentru imprudenţa sa. Şi avea dreptate. Nu saluta chiar toată lumea. Un tramvai galben se oprise ca să-i lase să o ia spre Piaţa Ekaterina. Tramvaiul era plin cu muncitori – în grevă, presupunea Ash, din moment ce erau liberi atât de devreme – şi

la fiecare fereastră se vedea un chip mohorât, mânios.

Valeri se lăsă pe spate şi luă mâna Tamarei.

— Trebuie să fim vizibili. De când a fost asasinat Ţarul Eliberator Alexandru în trăsura lui, noi, Romanovii, am devenit invizibili, înspăimântaţi de anarhişti şi de revoluţionari. Într-un anume sens, asasinul de atunci ne-a ucis pe toţi. În ce să creadă poporul dacă nu pot să ne vadă niciodată?

Tamara îşi retrase mâna. Sania trecu prin Piaţa Ekaterina, ocoli apoi colonada Teatrului Alexandru şi intră pe strada Teatrului, cei opt cai reuşind să ia toate curbele cu multă dibăcie. Sania se opri în faţa Şcolii Imperiale de Teatru. Tamara se ridică în picioare.

— Nici pe Dumnezeu nu-l văd, spuse ea.

Valeri îi adresă un zâmbet indulgent, în timp ce valetul o ajuta să coboare.

— Dumnezeu nu răspunde de strângerea birurilor, îi aruncă el în urmă.

— Veniţi să mă luaţi peste două ore – o să mâncăm toţi trei *zakuski* şi o să-mi spuneţi ce aţi hotărât.

Ash o petrecu cu privirea până când dispăru pe uşă. Se întoarse şi văzu că Valeri era cu ochii pe el.

— Vezi fereastra aceea? întrebă el.

Ash privi spre locul arătat de duce. Pervazul se afla la o înălţime de aproximativ şapte metri.

— Da.

— Cu mulţi ani în urmă, Maiestatea sa s-a îndrăgostit subit de o fată frumoasă, o dansatoare. Ţarul era deja căsătorit şi nu-şi înşelase niciodată soţia – căci o iubeşte sincer pe această femeie – dar se simţea subjugat de farmecul dansatoarei aşa cum numai Tamara ştie să vrăjească pe cineva. Bineînţeles că el nu putea s-o viziteze pe fată şi atunci m-a trimis pe mine s-o invit la un mic picnic. Fata şedea pe pervazul acela, fluturându-şi pletele lungi, negre, ce contrastau cu pielea ei atât de albă. Îşi ţinea picioarele încrucişate sub ea. Mi-a zâmbit în vreme ce privea spre trăsura mea. Cineva ar putea spune că e o poveste romanţioasă şi stupidă, dar eu m-am îndrăgostit de ea pe loc. Evident, am fost obligat să-i spun pentru cine venisem… Ai putea să spui că sunt un bătrân nătărău pentru că o las să se poarte cu mine aşa cum se poartă. Uneori îmi spun şi eu acelaşi lucru. Ţara mea se află pe marginea prăpastiei dar, adesea,

atunci când stau de vorbă cu bărbaţii din Dumă, şi încerc să le fac pe plac liberalilor, Cadeţilor sau reacţionarilor din Suta Neagră care vor să-şi recapete iobagii, sau cu generalii de la Moghilev, cu fabricanţii de muniţie şi cu directorii de la căile ferate, încercând să-mi fac ordine în casă, îmi apare în minte chipul ei şi o aud râzând sau o văd dansând... Dacă ţii la viaţa dumitale, comandor Ash, te sfătuiesc să nu mai vii s-o vezi.

Ash se gândea la momentul când o zărise pentru prima oară – o femeie frumoasă, îmbrăcată în alb – el nu cunoscuse până atunci decât fete – care zâmbea în sus, spre el, de la pupa unei iole de agrement. Şi remarcă gingăşia ce sălăşluia în sufletul acestui uriaş cu uniformă de cazac.

Cazacii rămăseseră călare, supraveghind atent împrejurimile, dar strada Teatrului, izolată de Nevski Prospekt prin edificiul Teatrului Alexandru şi cele două clădiri gemene, în stil clasic, care îl flancau, era cufundată în tăcere. Nu se auzea decât respiraţia cailor. În liniştea aceea desăvârşită Ash auzea fâşâitul lăncilor cazacilor în momentul în care se frecau de mănuşile de piele din mâinile lor.

— La ordinul meu, cazacii te pot transforma într-o clipă în tocătură pentru chebap, dar prefer s-o fac cu mâna mea.

Schimbarea bruscă de atitudine îl luă pe Ash prin surprindere. Despre asta era vorba? Îl înfruntă pe duce cu aceeaşi duritate:

— Şi ce vă împiedică? În afara faptului că ţara dumneavoastră e pe marginea prăpastiei şi, cu ajutorul meu, aţi fi putut reprezenta un moment dat, singura ei speranţă?

La centura lui Valeri, pe lângă paloş, atârna şi un *kinjal*, un pumnal lung căzăcesc. Mâna Marelui Duce se încleştase pe mânerul lui.

— Haide, dă-i drumul, îl aţâţă Ash, montându-se la gândul frustrărilor în ultimii ani. Crezi că mie-mi face plăcere să văd că o ţii de mână în prezenţa mea?

Doi cazaci se apropiară, gata sa intervină. Nu ştiau englezeşte, dar sesizaseră animozitatea discuţiei şi un potenţial pericol pentru stăpânul lor. Acesta oftă.

— Ceea ce mă împiedică este faptul că Tamara n-o să mă mai privească niciodată în ochi, dacă îţi fac fie şi cea mai mică vânătaie pe mutra dumitale chipeşă.

Ash se lupta să-şi domolească furia.

— Înălţimea voastră, cred că îi datorăm Rusiei un armistiţiu.

— În ce termeni?

— Niciunul dintre noi nu se mai atinge de ea până nu deveniţi ţar. Apoi ea va decide.

Îşi strânseră mâinile şi Valeri spuse:

— Ai câştigat foarte mult pe moment, dar, în perspectivă, vei avea de pierdut.

Ash ridică din umeri. Orice, numai să nu-l mai vadă că o atinge. Acum, cel puţin, va putea să se concentreze. Deşi Tamara, din câte o cunoştea el, ar fi avut ceva de spus în legătură cu felul cum şi-o disputaseră.

La ora cinci, Ash se întâlni din nou cu Von Basel pe Insula Vasili. Spionul german purta pălăria jerpelită şi paltonul uzat al unui funcţionar de la Bursă şi, deşi se mişca repede în jos, pe scări, Ash observă că avea grijă să se sprijine de fiecare dată în baston ca şi când ar fi avut cu adevărat nevoie de el.

— Nu aici. S-ar putea ca poliţiştii din jurul palatului să considere cam ciudată întâlnirea noastră.

Se îndepărtară de Podul Palatului, pătrunzând mai adânc în insulă, spre Bolşoi Prospekt, strada principală a cartierului locuit de muncitori şi oameni din clasa de mijloc.

— Am pătruns în miezul evenimentelor. Într-o lovitură de palat.

— Pot să te întreb dacă e vorba de Marele Duce Valeri? Ţinând seama de legătura dumitale cu Tişkova, era uşor de presupus; cărui alt Mare Duce te-ai fi putut adresa?

— Ea nu este implicată.

— Ai făcut o alegere bună. Mai deunăzi, un agent de poliţie l-a auzit pe ambasadorul francez spunând, într-o manieră total lipsită de diplomaţie „că Rusia ar avea nevoie de un Napoleon. Poate că l-ai găsit. Ce doreşti de la mine?

Ce situaţie bizară, îşi spuse Ash. Constrâns să-l înlăture pe ţar fără să scoată Rusia din război, Ash se simţea precum calul mijlocaş de la o troică. De o parte avea un Mare Duce gelos, de cealaltă un spion neamţ care îl ura.

— Înainte ca Marele Duce să preia puterea, va trebui să blocăm linia ferată spre Ţarskoe Selo, precum şi liniile telegrafice şi telefonice. Trebuie să retragem discret trupele ostile conspiraţiei şi să le scoatem din Palatul de Iarnă. De

asemenea, e absolut necesar să neutralizăm personalităţile care ar putea să ne dea de gol.

— Nu sunt prea multe, răspunse sec Von Basel. Evident, cu excepţia provocatorilor, gata să profite întotdeauna de haosul temporar. O să-i arestez.

— L-ai găsit pe Kiricenko?

— Încearcă în cartierul Moscova. E pe acolo, pe undeva.

— Aş vrea să provoci un incident pentru a retrage trupele aflate în cazărmile din apropierea Palatului de Iarnă şi pe care Marele Duce nu le poate convinge să treacă de partea lui.

— Tot ce doreşti, răspunse Von Basel cu un zâmbet batjocoritor. Ca slujitor al împăratului, sunt la dispoziţia dumitale.

Până mai încolo.

Un Napoleon? îşi zise Ash amuzat după ce se despărţise de Von Basel. Marele Duce Valeri nu era un Bonaparte, dar poate că o să fie în stare să pună capăt harababurii până când se va ivi unul. Sau, cel puţin, până când SUA vor reuşi să aducă suficiente trupe în Franţa. Oare ce părere avea Von Basel despre toate astea? Sau făcea exact ceea ce-i poruncise iubitul lui împărat, fără să se sinchisească de consecinţe?

Kiricenko era principala lui problemă; şi cea mai promiţătoare speranţă.

Valeri insistase să afle exact cum intenţiona Ash să arunce în aer linia ferată. Ash îi explicase cum se pricepuse mai bine în timpul cât se plimbaseră prin oraş, în aşteptarea Tamarei.

— Este un truc pe care puşcaşii marini americani l-au învăţat de la insurgenţii filipinezi. Au aruncat în aer o bucăţică din calea ferată dintre Manila şi Cabanahuan. Suficient ca să distrugă ambele şine care nu puteau fi reparate altfel decât cu utilaje corespunzătoare. Cele două trenuri au pornit din ambele direcţii spre locul avariat şi au dat peste mine. În această situaţie trebuiau înlăturate de pe linie două trenuri sfărâmate şi reparate trei tronsoane. În plus, era necesară verificarea atentă a întregului parcurs, în căutarea altor pachete de explozibil. Aşa se întâmplă când duci lupta pe terenul adversarului… O asemenea acţiune le va încetini considerabil ritmul. Ţarul nu va porni într-un tren blindat înainte de a se verifica toată linia. În acest timp, dumneavoastră îi veţi saluta pe ceilalţi Mari Duci şi

pe membrii-cheie ai Dumei la Palatul de Iarnă. Iar eu îl iau pe ţar cu mine, în Anglia.

— Şi cine va dinamita liniile?

— Am anumite legături printre revoluţionari, răspunse Ash, exagerând voit. Oameni cu care veţi ajunge la o înţelegere şi pe care îi veţi putea ţine sub control, după ce veţi reinstaura ordinea.

— Presupun că nu vor fi atât de mulţi încât să constituie o ameninţare pentru mine.

— Iar un guvern bun va şti să se descotorosească de duşmani.

— Şi crezi că am să alcătuiesc un guvern bun?

— Mă îndoiesc că ar putea fi mai prost decât cel existent. Marele Duce încuviinţă în tăcere. Nu un Napoleon, dar cu mult mai bun decât Nikolai al II-lea.

— Dar ce se va întâmplă cu Nicolas? Cum o să-l scoţi din Rusia?

— Ţarul, ţarina şi cei cinci copii ai lor, precum şi servitorii pe care doresc să-i ia cu ei vor fi îmbarcaţi la bordul unui crucişător britanic în Murmansk. Vor ajunge cu bine în Scoţia la o săptămână după ce guvernul dumneavoastră îi va preda la Murmansk.

— Cu bine? La bordul unui crucişător pe Marea Norvegiei? Aş dori să-ţi amintesc – şi regelui George, de asemenea –, că l-am slujit pe ţar, vărul meu, ca pe un frate timp de douăzeci de ani. Nu intenţionez să-i iau tronul ca să-l văd ucis de submarinele nemţeşti. Exilul lui este esenţial pentru ca eu să pot guverna, dar nu vreau să fie omorât.

— Şi eu am să vă amintesc, Înălţimea voastră că mi-am dat cuvântul în faţa regelui Angliei că îi voi salva vărul.

— Foarte bine, şi respect cuvântul dumitale, dar…

— Siguranţa ţarului cade în sarcina mea, răspunse Ash pe un ton ferm.

— Da, dar cum?

— Din motive de securitate, nu pot să dezvălui aceste planuri nici unei persoane care nu este implicată în călătorie… dar pot să vă asigur că Maiestatea sa va primi o escortă imbatabilă.

Lăsând la o parte securitatea, Ash nu putea să pomenească de împăratul Wilhelm în faţa Marelui Duce. Ştia că Valeri ar fi preferat să-şi taie braţul drept, decât să dea mâna cu vreunul

de teapa împăratului Wilhelm.

38

— Mi-au furat armata.

Aghiotantul imperial care îi ţinea de urât împăratului dădu din cap cu simpatie, dar prostia ce se citea în ochii somnoroşi ai omului cu privirile pierdute în gol îl provocă pe împărat să sublinieze importanţa pierderii suferite:

— Şi nici măcar nu au decenţa să mi-o spună direct.

Jos, în curte, maiorul care îi înmânase scurtul mesaj din partea generalilor Hindenburg şi Ludendorff aruncă o privire în sus, spre fereastră, înainte de a se urca în maşina lui oficială. Nu schiţă niciun salut. Cât de rapid încetaseră să se mai prefacă că îl respectă. Începând de astăzi, după cum se părea, cei doi generali comandanţi ai împăratului aveau să fie prea ocupaţi ca să poată raporta zilnic, personal. Maiestatea sa era invitată la cartierul general oricând dorea. Dar asta ar fi însemnat să locuiască la Berlin, în castelul acela oribil, Belvedere. Până şi Georgie era tratat mai bine.

Îşi urmărea propria imagine conturându-se tot mai clar în geamul ferestrei, pe măsură ce noaptea venea tăcută dinspre pădure şi învăluia zidurile palatului. În spatele lui, servitorii se grăbeau să aprindă lămpile. Slăbise şi se trăsese la faţă, dar obrajii lui supţi îl făceau să pară ciudat de tânăr. Ochii lui, adânc afundaţi în orbite, păreau enormi, adânci şi vioi, aproape la fel ca ai lui Nicky, dar, slavă Domnului, nu aveau privirea aceea în gol a vărului său. Ochii lui sclipeau de inteligenţă, se asigură el.

Gândul acesta îl mai învioră puţin. Fusese atât de deprimat în ultima vreme, din cauza războiului care îi scăpa de sub control, la fel ca şi puterea şi coroana, încât rămase surprins că, în momentul acesta, când ar fi trebuit să fie şi mai abătut ca de obicei, nu era deloc. Ludendorff şi Hindenburg declanşaseră un mecanism în sufletul lui. Generalii lui îi aruncaseră mănuşa. Ei bine, pe Dumnezeul lui, avea s-o ridice. Ei aveau în mână armata, totuşi el continua să fie împăratul Wilhelm al II-lea al Imperiului German.

În vinele lui curgea sângele reginei Victoria, şi spiritul aprig

al bunicii se amesteca cu forţa lui Frederick cel Mare. O să le dea de înţeles parvenitului ăstuia de colonel Ludendorff – acesta fusese gradul lui înainte de începerea războiului – şi boşorogului de von Hindenburg care le este locul. Făcuse acelaşi lucru cu aproape treizeci de ani în urmă cu Bismarck, şi acum avea să procedeze la fel.

— … dar cum?

Şi atunci avu o inspiraţie subită. Ca un tun Krupp – războiul însemnase căderea lui, dar acum ştia cum să-l câştige şi cum să-şi redobândească coroana. Strânse pumnul şi izbi în pervaz, Coroana şi toată măreţia lui, *toată* puterea. Cum? Nimic mai simplu.

El, împăratul Wilhelm va fi acela care îi va acorda azil ţarului Nikolai. *Nu* Georgie.

El îl va plimba pe ţarul răsturnat de la putere pe străzile Berlinului – va fi prizonierul *lui* de război. Rusia rămasă fără conducător se va prăbuşi în câteva zile. Armata ei se va dezintegra. Va ordona armatei sale de pe frontul de est să forţeze o capitulare rapidă, apoi va ordona ca acel milion de oameni cu trei mii de tunuri să se îndrepte rapid spre vest şi să zdrobească Anglia şi Franţa înainte ca SUA să mai apuce să intervină.

Supuşii lui îi vor fi recunoscători pentru că prin capturarea ţarului îi va învinge pe Aliaţi. Ei vor cere ca Wilhelm al II-lea, împăratul Germaniei, să revină la cârma ţării. Germania va vedea în el generalul victorios pe care îl văzuse şi înainte de război. Se bătu uşor cu palma peste dosul mâinii stângi, sprijinită ferm pe mânerul spadei sale, gândindu-se că, dacă preia iniţiativa imediat după război, ar putea să desfiinţeze chiar şi Reichstag-ul.

Sărmanul Georgie cel simpluţ, îşi zise el, şi un zâmbet îi apăru în colţul gurii – imaginea reflectată în geamul întunecat răspunse şi ea cu acelaşi zâmbet.

— Ce drăguţ din partea lui să încerce să-l salveze pe Nicky. *Eu* am să-l salvez pe Nicky, indiferent dacă vrea sau nu. Va avea încredere în vărul Willy…

Privi în ochii imaginii sale din geam şi se gândi de câte ori îl întrecuse Georgie la vânătoare… ba chiar şi la iahting… până şi ticălosul acela de Ash. Chiar şi Nicky doborâse mai multe păsări decât el în mlaştinile din Finlanda. Bineînţeles că ei se

puteau concentra mult mai bine, pentru că nici Georgie, nici Nicky şi nici Ash nu aveau nimic altceva în minte…

— Aghiotant!

Împăratul îi făcu semn să se apropie şi îl cuprinse cu braţele pe după umeri.

— Adu-l pe contele Von Basel!

— Sedovina? Sprâncenele Tamarei se ridicară ca şi când Ash ar fi întrebat-o dacă nu vrea s-o ajute la gătit?

— Dansează duminica viitoare în rolul Effiei. Ce părere ai despre ea?

— Este o fată talentată, în ciuda părului ei blond cam rebel şi – cum să-ţi spun – a atitudinii ei cam forţate.

— Am auzit că este comparată cu tine.

— Dragul meu, asta nu înseamnă decât că a câştigat publicul pentru stagiunea aceasta. Este într-adevăr foarte bună, dar asta nu înseamnă că are şi forţa să se menţină. Mai întreabă-mă peste câţiva ani.

— Ce ştii despre ea?

— Frecventează cercuri destul de dubioase.

— De fapt, asta vreau să ştiu, nu mă interesează cum dansează.

— Dragul meu, observ că discuţia noastră are darul să te irite.

Ash o privea cum îi zâmbeşte pe deasupra mesei de la cofetăria Berrin, de pe strada Morskaia. Veniseră aici de la şcoala de dans după repetiţia de dimineaţă. Armistiţiul cu Valeri funcţiona admirabil – reuşea să petreacă foarte multe ore cu Tamara în timp ce încerca să pună la punct detaliile loviturii de palat. Era ca şi când i-ar fi făcut curte, supunându-se unui ritual de modă veche. Dar nu reuşise să se apropie deloc de Kiricenko, conducătorul grupei de luptă, iar Von Basel, care ar fi trebuit să-i fie de mare ajutor, dispăruse. Ultimele bilete se aflau în acelaşi loc, în gaura din zidul ambasadei germane.

— Ce fel de cercuri frecventează? insistă Ash.

— Revoluţionari. Este un adevărat miracol că încă n-au dat-o afară.

— Tamara, într-o vreme susţineai că simplul refuz de a spune cu voce tare „Doamne, apără-l pe ţar” era socotit o atitudine

revoluţionară. Acum ce vrei să spui, de fapt?

— Vreau să spun *revoluţionari,* la naiba, Kennet. Pumnul ei mic bătu în masă ca să sublinieze cele spuse şi ceştile ce cacao zăngăniră în farfuriile lor. Încă un pas greşit, şi Sedovina va fi dată afară de la Teatrul Imperial. Amantul ei…

— Amant? Are numai şaisprezece ani.

— *Amantul*. Şi are douăzeci. Dragul meu, femeile învaţă repede să-şi ascundă vârstă. Oricum, amantul ei a fost exilat în Siberia pentru agitaţie revoluţionară. Împuşcat apoi când a încercat să fugă de sub escortă… Aş putea să ştiu de ce te interesează?

— Ce? Oh… prietenii ei…

Un car blindat rusesc se caţără dintr-o tranşee la o sută cincizeci de metri de liniile germane, trăgând din răsputeri cu mitralierele. Infanteriştii din tranşee, care era un fel de mocirlă amestecată cu gheaţă, încercau să-i convingă pe camarazii lor din vehiculul blindat să se ducă în altă parte. Schimburile de focuri ce păreau normale în timpul zilei deveneau un adevărat iad seara, când se înteţea tirul asupra vehiculului blindat.

Nemţii încercau să-l avarieze printr-o metodă incredibilă – să nimerească în radiatorul maşinii şi trăgeau în cauciucuri, străduindu-se să le facă bucăţele. În curând, aveai impresia că toţi soldaţii duşmani, pe o distanţă de două mile, trăgeau numai în carul blindat, care riposta cu muşcăturile lătrătoare şi ucigaşe ale mitralierelor sale. Ruşii din tranşee erau nevoiţi să se lase în jos pentru a se feri de barajul inevitabil al artileriei.

Contele Von Basel urmărea amuzat monstrul de fier. Fusese adus acolo din ordinul lui, pentru a crea o diversiune. Dintr-o dată, un obuz german trecu vâjâind peste Ţara Nimănui şi explodă la douăzeci de metri de carul blindat, aruncându-i pe ruşi în aer ca pe nişte jucării. Al doilea obuz ateriză şi mai aproape. Şrapnelele se loveau de laturile lui. Carul blindat se puse în mişcare. Carele blindate şi tancurile erau nişte arme minunate, adevărate fortăreţe mobile, o cavalerie industrială. Încercase să-l convingă pe împărat, fără să reuşească, de faptul că astfel de inovaţii ar putea accelera schimburile de focuri dintre tranşee şi mitraliere, dar împăratul îi spusese că amândoi erau prea de modă veche pentru a se lăsa entuziasmaţi de fel de fel de inovaţii. Dovada cea mai grăitoare

o constituia eşecul tancurilor britanice. Cu el nu se putea discuta, dar, în sinea lui, Von Basel nu fusese de acord şi se gândea, ce-ar fi dacă…

Brusc, vehiculul se opri. Focurile încetară pentru o clipă sau două şi Von Basel înţelese că se oprise motorul. Exact asta se întâmplase – unul din membrii echipajului ieşi repede afară şi începu să dea la manivelă. Nemţii deschiseră imediat focul şi omul primi în plin lovitură după lovitură, continuând să învârtă cu încăpăţânare manivela. Von Basel nu mai aşteptă să vadă ce se întâmplă şi porni să străbată Ţara Nimănui, în timp ce toţi ochii erau aţintiţi asupra carului blindat şi a obuzelor care cădeau în jurul lui.

Von Basel îl găsi pe împărat pe jumătate mutat în frigurosul castel Belvedere, urlând la banda de netrebnici care erau curtenii lui. Întristat de felul cum arăta suveranul lui, Von Basel arboră o mină veselă, ca să-l mai înviorеze pe împărat. Dar acesta îl luă prin surprindere. Îl dusese imediat într-o încăpere particulară şi îi expusese pe nerăsuflate planul referitor la ţar.

Von Basel era încântat. Simţea mirosul de sânge. Împăratul, adânc mâhnit de trădarea generalilor, începea să riposteze. Buuun. Ar putea face Von Basel lucrul acesta? îl întrebase împăratul. Ar putea să-l scoată pe ţar din Rusia? Von Basel răspunse afirmativ.

Împăratul vru să-i ofere pe loc Crucea de Fier, clasa întâi, dar Von Basel refuză respectuos. Era o onoare pentru el să-şi slujească stăpânul, ca să nu mai vorbim – ceea ce nu menţiona – de faptul că, în sfârşit, rugile lui fuseseră ascultate – *sărmanul* Ash…

Dădu raportul obligatoriu Grupei III b prin telefon, excluzând posibilitatea unei întrevederi, apoi se opri să-şi vadă mama care se mutase într-un apartament din Berlin, atunci când ruşii ocupaseră moşiile lor din Prusia Orientală, la începutul războiului. Pământul era acum din nou în mâinile germanilor, dar nu mai rămăseseră decât foarte puţine clădiri locuibile.

I se păru la fel de frumoasă ca întotdeauna – o femeie distinsă, dintr-o veche familie prusacă, chiar mai veche decât cea a lui Von Basel. Se luptase pe tot parcursul copilăriei lui să-l apere de exagerările tatălui lui cam îngust la minte, un munte de om care mânuia sabia ca pe o bâtă şi îi silea să se lupte cu el

pentru fiecare clipă de linişte.

Conflictul ajunse la paroxism când Von Basel avea cincisprezece ani, şi împăratul îşi făcuse cunoscută dorinţa de a veni la o vânătoare de cerbi pe moşia lui Von Basel. Mama lui fusese extrem de emoţionată şi măgulită, însă tatăl lui nu privise cu ochi buni cheltuielile impuse de introducerea apei curente şi a toaletelor în castelul vechi de peste o mie de ani, nemaivorbind de renovarea totală a acestuia.

Mama lui avusese însă câştig de cauză, fiind susţinută şi de un mareşal al curţii, care venise cu mult înaintea suitei, ca să se convingă că la moşia unde urma să fie găzduit împăratul totul era în ordine. Cu câteva săptămâni înainte de data vânătorii, de la Berlin începură să sosească alimente exotice, însoţite de note de plată uriaşe, urmate curând de bucătarul personal al împăratului şi de ajutoarele sale, împrumutaţi, contra unei sume considerabile, de la cele mai scumpe hoteluri din Berlin. În acelaşi timp, li s-au dat bani ţăranilor ca să vopsească şi să văruiască toate casele şi cocioabele aflate la vedere, pe traseul împăratului de la staţia de cale ferată până la conac. De asemenea, drumul fusese reparat pentru a se asigura suitei imperiale o călătorie cât mai confortabilă.

Când, în cele din urmă, splendidul tren imperial îşi făcu pufăind apariţia în Prusia Orientală, tânărul Von Basel era deja ameţit de extravaganţele care făceau deliciul mamei sale şi îl înfuriau la culme pe tatăl său, şi receptiv la atenţiile unui fermecător membru din suita împăratului, un colonel din Corpul Imperial de Gardă, care înţelese dorinţele neîmplinite ale băiatului şi i le satisfăcu cu multă delicateţe. Şi tandreţea deosebită a unei strângeri de mână de adio îi trezi anumite bănuieli tatălui lui Von Basel.

După ce ultimul vagon dispăru în depărtare şi liniştea se aşternu ca un linţoliu asupra moşiei, tatăl lui Philip Von Basel îl înhăţase şi îl târâse, aşa cum erau încă îmbrăcaţi în uniformele de gală, până în grajd, unde îl bătuse cu pumnii până îl lăsase în nesimţire. Băiatul îşi revenise într-un târziu, cu faţa în bălegar şi în paiele năclăite şi vomită. Tatăl lui şedea cu capul în mâini şi tăcea.

Philip se târî până la găleata calului şi îşi băgă capul în apa rece de mai multe ori la rând, până când îi trecu ameţeala. Când fu în stare să stea în picioare, îşi trase sabia. Tatăl lui

ridică privirile.

Loviturile furioase ale oţelului în căldare nu puteau însemna altceva decât o provocare la luptă. Dar pentru a se face şi mai bine înţeles de bătrânul Von Basel, tânărul Philip adăugă câteva observaţii referitoare la pretenţiile lui sexuale faţă de mama sa. Tatăl lui se ridică în picioare, propunându-şi să-l pedepsească şi mai cumplit pe băiatul de cincisprezece ani.

Însă Philip Von Basel îşi promisese ceva – anume, că nu va mai permite nici unui bărbat mai puternic decât el să-l surprindă cu garda coborâtă. Dacă tatăl lui intenţiona să-l pedepsească, trebuia mai întâi să-i ia sabia pe care îl învăţase cum s-o mânuiască. Şi tatăl lui avea să descopere în curând că acest lucru nu era uşor de făcut. El însuşi avusese grijă ca remarcabila viteză de reacţie a băiatului să crească mereu, chiar din ziua în care o descoperise. Dar nu aflase un lucru, şi anume că încheieturile băiatului se întăriseră considerabil în timpul verii. Furia provocată de faptul că-i distrusese bucuria întâlnirii cu colonelul din gardă reprezenta combustibilul ce punea în mişcare acea maşină a morţii în care se transformase băiatul, aceasta fiind exclusiv opera tatălui.

Philip deschise ambii obraji ai tatălui său până la os, îi reteză o ureche şi îi smulse printre lacrimi scuze, sub ameninţarea că îi va tăia şi nasul. Câteva ore mai târziu, contele umilit avea să se împuşte, după ce-i garantase băiatului dreptul la moştenire la împlinirea vârstei majoratului şi încercase să-l convingă că sabia era un instrument cât se poate de bun pentru îndreptarea strâmbătăţilor şi restabilirea ordinii. Singurul lucru care îl nedumerise pe Von Basel atunci fusese durerea mamei sale…

Acum aceasta îl rugă să mai stea cu ea câteva zile, dar Philip se simţea deprimat din cauza lipsurilor de alimente care îi afectau chiar şi pe cei din clasa lor socială la Berlin, spre deosebire de Rusia, unde singurul indiciu al restricțiilor impuse de război îl constituiau preţurile mai ridicate pe care cei bogaţi şi le puteau însă permite. În afară de aceasta, era nerăbdător să treacă din nou liniile frontului. Împăratul îl întrebase ce va face cu Ash. Von Basel zâmbi când îşi aduse aminte. Îi povestise Maiestăţii sale despre planul lui Ash de a-l sprijini pe Marele Duce Valeri în pregătirea loviturii de palat.

— Cred că am să-l las pe comandorul Ash să facă ceea ce intenționează. Ba chiar am să-l ajut. E mult mai greu să-l

răpeşti pe ţar din mâinile propriului regiment de gardă sau ale unui guvern revoluţionar, decât să-l iei de lângă un singur ofiţer de marină.

Împăratul îl bătuse mulţumit pe spate, apoi poruncise să se ataşeze un vagon al trenului imperial la expresul spre Riga, în aşa fel încât contele Von Basel să se poată întoarce pe front într-un mod demn de un nobil german aflat în slujba împăratului său.

Contele Von Basel ar fi vrut să se bucure de luxul care îl înconjura în trenul ce se îndrepta spre est, dar era prea nerăbdător ca să poată savura plăcerea călătoriei. Abia aştepta să ajungă din nou la Petrograd, ca să-l pândească pe Ash.

39

Sedovina dansa. O tăcere deplină se aşternuse peste Teatrul Mariinski. Ash şedea în stal, umăr lângă umăr cu ofiţerii ruşi. Când îşi termină primul solo, bărbaţii săriră în picioare, aclamând. O furtună de aplauze se dezlănţui de la cele trei rânduri de loji şi de la galerie. Marea Karsavina dansa în rolul Sylphidei, dar Petrogradul aştepta solourile Sedovinei şi o întâmpina de fiecare dată cu strigăte de bucurie şi aprobare.

Sedovina dansa cu precizia rece cerută de ruşi, căci numai aşa puteai să le cucereşti inima. Dacă nu ar fi fost perfectă, ar fi huiduit-o. Pe lângă precizie, Sedovina se remarca şi prin graţie, ceea ce era, de asemenea, de aşteptat. În ciuda vârstei fragede, a stilului tineresc neformat pe deplin, toţi o socoteau irezistibilă.

Şi cu toate acestea, îşi spunea Ash, ceva lipsea. Poate că era prea tânără, poate că îi lipsea suflul pentru o carieră de lungă durată, dar nu reuşea să etaleze o personalitate distinctă, aşa cum făcea Karsavina cu paradoxala ei mască de senzualitate forţată, sau Tamara cu senzualitatea ei de-a dreptul exuberantă. Lăsa impresia că în timp ce dansează se gândeşte la altceva. Revoluţia? Sau confunda dorinţele cu realitatea? Va afla lucrul acesta când se va termina spectacolul.

Se lăsă cortina mare, albastră, pentru antract, iar ofiţerii începură să discute emoţionaţi despre noua senzaţie, în timp ce se îndreptau spre primul rând de loji. Şi Ash porni în aceeaşi

direcţie, încercând să dea de Serghei Gladişev. Trecu pe lângă trei vechi căpitani ai regimentului de gardă Jaegherski, splendizi în uniformele lor de culoare verde închis, acoperiţi de medalii; aceştia discutau aprins despre meritele spectacolului. Coregrafia, recunoşteau ei, trece prin vremuri grele… dar Sedovina… era o adevărată *ballerina.* Oare când o să-i ofere Teatrul Imperial un rol principal, demn de talentul ei? Dar nu auzise? Sokolova, marea dansatoare a anilor optzeci, o pregătea pentru *Giselle.*

În primul rând de loji, doamnele deschiseseră larg uşile şi stăteau în fundul lojilor, fumând şi discutând cu bărbaţii veniţi din staluri. În următorul rând de loji, negustori cu obrazul proaspăt ras se grăbeau să se întoarcă la soţiile lor cu câte o ceaşcă de cacao, în timp ce pe scările ce coborau de la galerie se scurgeau zgomotos „Dumnezeii”, studenţii de la şcoala de balet, fetele prefăcându-se că nu bagă de seamă ocheadele ofiţerilor în uniforme strălucitoare.

În faţa uşii lojii imperiale, un gardian executa şi el un fel de dans special – un exerciţiu cu arma la umăr şi în mână – realizat cu precizia unui automat. Ash privi prin uşa deschisă, dar ţarul nu era acolo. Văzu în schimb un grup de români, printre care şi un prinţ, despre care Ash auzise că îi făcea curte uneia dintre fiicele țarului. În ciuda faptului că pierduseră mai mult de jumătate din teritoriul ţării şi a „tulburărilor” din oraşele sale, cum obişnuia ţarul să le numească, procesul procreaţiei regale impunea obedienţă.

Ash îl descoperi pe Gladişev în foaierul de la cel de-al doilea rând de loji, bând şampanie cu câţiva bărbaţi cu figuri serioase, despre care presupuse că erau membri ai Dumei. Spre marea lui uşurare, când îl văzu pe Ash ezitând, milionarul din Partidul Cadeţilor se scuză faţă de interlocutori şi îi făcu semn spre locul unde se vindea şampanie. Îi oferi un pahar lui Ash.

— Am auzit că mi-aţi telefonat, domnule comandor Ash, spuse el.

— De cinci ori săptămâna aceasta. Şi am trecut de două ori şi pe la dumneavoastră pe acasă. Ridică paharul în semn de toast silenţios şi adăugă: Este prima oară că nu mă evitaţi de când mă aflu la Petrograd. Ce s-a întâmplat?

Gladişev avea o faţă mare, rotundă şi un zâmbet aproape perpetuu, care era fie binevoitor, fie răutăcios, în funcţie de

felul cum clipea din ochi. Acum îşi miji pleoapele şi zâmbetul deveni dur, amuzat, lipsit de veselie. Lui Ash îi reamintea de prietenii tatălui său din industria cărbunelui şi a oţelului – oameni care răzbiseră singuri şi care erau al naibii de mândri de asta şi deosebit de sinceri.

— V-am văzut mai deunăzi pe Nevski împreună cu Tişkova. Ăsta era motivul.

Când se dusese a doua oară la casa lui Gladişev, Ash fusese însoţit de Tamara. După cât se părea, complotul reuşise.

— Suntem prieteni vechi.

— O admir foarte mult.

— La fel şi Marele Duce Valeri.

— Întotdeauna am susţinut că gusturile lui sunt mult mai avansate decât ale restului clanului său.

Asta dorea să audă Ash. Aşadar, Gladişev aflase sau bănuia că există o conspiraţie a Marilor Duci în vederea răsturnării de la putere a lui Nikolai al II-lea şi presupunea că Ash face parte din ea.

— Domnişoara Tişkova şi cu mine vom lua dejunul miercuri la Berrin. Ora trei, spuse el.

Ash se întoarse în staluri, unde publicul intra prin coridoare şi pe scări. Lumina scăzu în intensitate, în vreme ce holul albastru şi auriu se cufundă în tăcere. Îl auzi pe unul din ofiţerii din vechiul regiment de gardă Jaegherski şoptind fericit:

— Şi luna viitoare jubileul Tişkovei!

Asta în cazul în care Petrogradul nu va fi în flăcări până atunci, îşi zise Ash. Asistase la prima demonstraţie de stradă la începutul acelei săptămâni, în timp ce se ducea într-una din vizitele, rămase fără rezultat, la adresa lui Serghei Gladişev. Muncitorii din fabrici mărşăluiau încruntaţi prin mijlocul străzii Sadovaia. Ţineau în mâini pancarte de pânză pe care scria *Duma*! Cu chipuri posomorâte scandau şi ei: *Duma*! *Duma*! cerând ca organul electoral să fie mai mult decât o cameră de dezbateri. Dumei îi revenea misiunea de a forma un guvern care să funcţioneze nu numai cu numele.

O ameninţare iminentă la adresa stabilităţii Rusiei o constituia însă un alt strigăt, reluat ca un ecou de vocile mărşăluitorilor:

— *Hleba*! Pâine!

Erau înfometaţi. Şi Rasputin prorocise de nenumărate ori că oamenii flămânzi se vor răscula.

Poliţia se postase la intersecţia dintre Sadovaia şi Nevski, acolo unde se oprise şi Ash. Demonstranţii s-au apropiat până la o distanţă de douăzeci de metri de linia lor neagră, strigând şi ameninţând cu pumnul. Poliţiştii se menţineau ferm pe poziţii, şi Ash, văzându-i cum stăteau cu ochii aţintiţi la ofiţerii lor în haine gri, în aşteptarea ordinelor crezu că alcătuiesc într-adevăr o forţă disciplinată. Dintr-o dată, poliţiştii îşi desfăcură rândurile în două, ca şi când ar fi vrut să-i lase pe demonstranţi să treacă, dar golul fu umplut imediat de un detaşament călare înarmat cu bastoane care pătrunse la trap în spaţiul eliberat. Un ofiţer ieşi în faţa lor şi le strigă ceva demonstranţilor. Urmă un moment de mare tensiune, în care niciuna din cele două părţi nu se mişcă; apoi în mod surprinzător, după părerea lui Ash, demonstranţii începură să dea înapoi în faţa cailor. Coada coloanei se dispersă în străzile lăturalnice din jurul pieţei, dar liderii rămaseră expuşi în fruntea demonstranţilor. Poliţiştii nu pierdură timpul şi împinseră în dube câteva zeci dintre ei, lovindu-i cu bastoanele. În zece minute se reluase circulaţia pe aglomerata arteră Nevski, dar Ash, care fusese impresionat de curajul şi hotărârea întipărite pe feţele demonstranţilor din primele rânduri, era convins că poliţia câştigase numai una din ceea ce promitea să fie un şir lung de bătălii…

În spatele Teatrului Mariinski se afla unul din canalele Nevei, acoperit acum de gheaţă şi de zăpadă. Trăsuri şi automobile stăteau aliniate acolo, în faţa intrării actorilor. Din când în când, uşa se deschidea şi îşi făcea apariţia o siluetă atât de înfloritoare încât nu i se distingea decât o buclă strălucitoare sau un năsuc drăguţ. Din maşină sau din trăsură se întindea o mână, şi balerina se strecura înăuntru, în timp ce vehiculul se punea în mişcare zăngănind.

Alte fete ieşeau în grup, ţinându-se de mână, şi zgribulindu-se din cauza frigului, râzând emoţionate şi devenind brusc serioase ori de câte ori se apropia câte un grup de tineri ofiţeri. La volanul multor maşini şedeau şoferi în livrea roşie, regală. Ash se întreba dacă nu cumva vreuna dintre ele o va lua pe Sedovina. Dar după câteva clipe plecă şi ultima maşină, iar Ash rămase singur; numai cu câţiva ofiţeri ruşi. Oare n-o zărise când ieşise? Mai trecură cinci minute de aşteptare zadarnică.

Poate că se amestecase printre siluetele acelea încotoşmănate care se grăbiseră să se urce în câte o maşină. Numai că ar fi trebuit să remarce silueta înaltă...

Unul dintre ruşi bătu la uşă. O bătrână îi spuse să plece de acolo.

— Sedovina? întrebă el. Femeia dădu din cap, iar rusul se întoarse la grupul lui. Ash aruncă o privire spre rivali – ofiţeri tineri, cu chipuri proaspete, purtând vulturul bicefal şi însemnul roşu imperial al Regimentului de Cavalerie de Gardă. Aristocrați, înrolaţi de curând în armată. Şi mai tineri ca oricând, deoarece ruşii accelerau ritmul de pregătire a claselor de cădeţi pentru a putea face faţă măcelului.

Nu putea fi vorba de concurenţă. Aşteptase de sute de ori la uşi similare să apară Tamara Tişkova, în timp ce îi făcuse curte mereu şi mereu, ani în şir, şi cunoştea ritualul. Îi lăsă pe ei să se apropie primii.

Sedovina ieşi, în sfârşit, înfăşurată într-o pelerină uriaşă cu glugă, care nu lăsa să se vadă decât o buclă de păr blond strălucitor şi vârful nasului cârn. Ofiţerii se înghesuiră să-i sărute mâna. Ash o urmări şi văzu că privirea ei trecea peste capetele ofiţerilor. Nu părea nici înfricoşată de asalt, nici încântată. Ash fu chiar surprins să remarce o fugară expresie de dispreţ întipărită pe chipul ei. În clipa următoare, Sedovina zâmbi indiferentă şi se întoarse cu spatele spre ei. Ash era în faţa ei.

— Am văzut-o anul trecut în noiembrie pe Pavlova la New York – până astă seară n-am înţeles de ce a plecat din Rusia.

Nişte ochi mari, albaştri şi miraţi, încă strălucitori de emoţia spectacolului, se pironiră asupra lui. Ash încercă să reziste cu un zâmbet, dar ceva nu era în regulă. Fie că fata nu-şi amintea că se cunoscuseră la soţii Exeter, fie că nu-i plăcea ceea ce auzise.

Răspunse rece:

— Vă mulţumesc. Știu că aţi vrut să fie un compliment, dar artiştii nu sunt concurenţi.

— Concurentele dumneavoastră s-ar simţi uşurate să vă audă vorbind aşa, spuse Ash. Vă mai amintiţi, domnişoară, că ne-am cunoscut la Londra?

Sedovina îi aruncă o privire.

— Comandorul Ash. Sărmana Lady Exeter. Ce moarte

ciudată! Mi-a părut aşa de rău. S-a purtat foarte frumos cu mine. M-au găzduit în casa lor şi după ce au plecat în Rusia…

— N-aţi vrea să luăm supeul împreună?… să stăm puţin de vorbă.

— De regulă, nu supez… după spectacol îmi place să analizez… ce a fost bine şi ce a fost rău…

Sedovina se uită împrejur. Ofiţerii ruşi erau tot acolo. Ash lăsă să cadă mantaua de pe uniforma lui:

— Noapte bună, domnilor.

Îl salutară respectuos, unii murmurară noapte bună, apoi plecară cu toţii.

— Ce a dansat Pavlova?

— Giselle. În seara asta am auzit că Sokolova te pregăteşte pe dumneata pentru acest rol. Tot ea a pregătit-o şi pe Pavlova, nu-i aşa?

— Cum se face că un american ştie despre baletul nostru?

— Sunt un prieten vechi de-al Tişkovei.

Sedovina arboră o nouă mină dispreţuitoare, aşa cum reacţionase şi faţă de ofiţerii din Gardă, şi Ash fu uimit să constate că abia îşi stăpânea furia. Poate că Tamara o insultase pe fată. Era în stare de orice, dacă i se puneau beţe în roate.

— Ea, cu anturajul ei de Mari Duci, pufni Sedovina. Îşi închipuie că baletul e jucăria lor.

— Mergem? întrebă Ash. Învăţase de mult timp că trebuie să se ţină departe de simpatiile şi antipatiile care izbucnesc şi înfloresc la bară şi în culise.

— Eşti de acord să supăm împreună?

— Baletul trebuie să fie accesibil tuturor, nu numai aristocraţiei. Tişkova pledează pentru caracterul exclusivist al baletului.

— Mergem?

— Mai întâi să-mi spui ce doreşti să mă întrebi.

— Vreau să fac cunoştinţă cu un bărbat pe nume Kiricenko.

— Cu cine? întrebă ea uşor speriată.

— Kiricenko. Este liderul unei formaţiuni revoluţionare socialiste, aliat cu bolşevicii. Lenin îl cunoaşte.

— Nu avem ce discuta.

Sedovina se răsuci pe călcâie pornind grăbită spre piaţa mare din faţa teatrului. Ash o ajunse din urmă.

— Te rog, hai să luăm masa împreună. O să stăm numai de

vorbă…

— Ţip să vină poliţia dacă nu pleci de lângă mine.

— Voi jura poliţiştilor că vorbeam despre Giselle…

— Am să ţip. Sedovina aruncă priviri împrejur. Se apropia un tramvai.

— Sau o să le spun poliţiştilor că discutam despre marinarul bolşevic cu care te-ai întâlnit la Covent Garden? întrebă Ash.

Fata îl apucă de braţ. Făcuse ochii foarte mari.

— N-am de gând să-ţi fac rău, zise Ash. N-o să spun nimănui, dar trebuie să mă întâlnesc cu Kiricenko.

— Cine mai ştie?

— Nimeni.

Ceea ce nu era pe de-a întregul adevărat, însă detectivii de la Departamentul de Stat care îl urmăriseră pe marinar nu reprezentau o primejdie pentru Sedovina.

— Te-am urmărit când ai ieşit din casa familiei Exeter. Suntem de aceeaşi parte a baricadei.

Nici asta nu era întru totul adevărat, dar destul de aproape.

— Am nevoie de ajutorul dumitale.

— Nu-l cunosc.

— Mai gândeşte-te.

Fata privi de jur-împrejurul pieţei. Teatrul Mariinski părea părăsit, ciudat de bizantin prin faţada şi turnurile sale. Piaţa Teatrului era şi ea pustie acum, cu excepţia bătrânelor care curăţau zăpada. Privirea fetei stărui asupra fiecăreia dintre ele.

— Să mergem.

Uşurat, Ash o lăsă să-l conducă spre una din străduţele ce dădeau în piaţă.

— Strada aceasta este pe malul unui canal, şopti ea. Ceva mai încolo se află un pod…

Acesta era suspendat deasupra canalului de o pereche de lanţuri negre, ancorate în gurile unor lei sculptaţi, negri cu auriu. Sedovina atinse unul din capetele lor.

— Prietenii mei de pe vremea când am debutat la Mariinski… era un drum lung de la mine de acasă, dar am preferat să-mi văd prietenii…

Fata privi în josul canalului, o adâncitură graţioasă plină cu zăpadă care reflecta lumina împrăştiată de clădirile din jur şi de stâlpii plasaţi la distanţe egale de-a lungul străzii.

— N-am mai fost de mult pe aici.

— Eu sunt pierdut, spuse Ash.

— La următoarea intersecţie ai să vezi turnul Amiralităţii. Vino, s-a făcut frig.

Porniră cu paşi repezi de-a lungul canalului, până când acesta coti şi dădu brusc într-un bulevard îngust, una dintre străzile principale care se desfăşurau ca nişte raze în jurul Amiralităţii. Spirele aurii străluceau la capătul ei, scăldate în lumină, întrucât, în ciuda temerilor exprimate de unii, niciun Zeppelin nu bombardase edificiul.

Sedovina porni şi mai repede, iar Ash abia se ţinea după ea pe zăpada lunecoasă. Vântul le sufla din spate, smulgându-le pelerinele şi pătrunzându-i până la piele. Pe măsură ce se depărtau de canal, stâlpii de lumină se împuţinau, unele porţiuni fiind cufundate complet în întuneric.

Când Ash reuşi să-i privească pentru o clipă faţa în lumina unuia dintre stâlpii rari, fu şocat să constate că părea profund îngrijorată. Sau disperată?

— Ce s-a întâmplat cu tine?

— Mă întreb ce o să se întâmple dacă mă prinde poliţia.

— Ce?

— Nu ştiu prea multe, dar oricum… Cred că o să mă omor.

— Ce tot vorbeşti? Eu nu-l ameninţ pe Kiricenko. Vreau pur şi simplu să stau de vorbă cu el. De ce i-aş face rău lui Kiricenko?

Niciun răspuns. Se cufundase din nou într-una din tăcerile ei lungi, pe care încă n-o întrerupsese când ajunseră în Piaţa Sf. Isaac. Catedrala cu turnurile întunecate se profila în depărtare, dar „Astoria” şi graţiosul Palat Mariinski aruncau lumini strălucitoare pe stivele de lemn din piaţă aproape de la fiecare fereastră. Dinspre ambele clădiri se auzea muzică, luată şi purtată apoi de vânt.

Sedovina mergea cu capul plecat şi nu observă agitaţia care se produse brusc în jurul lor. O bătrână se năpusti din umbra unei stive de lemn şi trecu în goană pe lângă ei cu câteva beţe în mână. În timp ce alerga pe lângă ei se auzi un strigăt, şi un soldat se repezi după ea, cu puşca ridicată în chip de măciucă.

Fără să stea pe gânduri, Ash îi tăie drumul soldatului şi îi repezi un pumn în stomac, făcându-l să se îndoaie de mijloc. Puşca soldatului căzu zăngănind pe gheaţă şi el se prăbuşi lat la pământ gemând, în timp ce bătrâna dispărea într-o alee.

Un al doilea soldat veni în fugă prin coridorul îngust dintre

stivele de lemn, îşi văzu tovarăşul doborât la pământ şi îndreptă arma spre Ash.

Sedovina şopti:

— Dă-i nişte bani.

Ash îşi desfăcu pelerina, aşa cum făcuse şi mai înainte, iar soldatul îi văzu uniforma. Ash băgă încet mâna în buzunar şi îşi scoase portofelul. Luă din el câteva ruble şi i le întinse soldatului. Acesta aruncă o privire spre tovarăşul lui care se chinuia să se ridice de jos. Lăsă arma în jos şi luă banii. Ash o apucă pe Sedovina de braţ şi porni grăbit spre „Astoria”.

— Dacă n-ai fi intervenit, ar fi bătut-o, spuse Sedovina. Nu-şi dau seama că este văduvă sau mama unuia ca ei.

— Mulţumesc, dar nu m-am gândit…

— Ei bine, am avut amândoi noroc că nu erau beţi. Altfel, ne-ar fi împuşcat.

Ash îşi zise că norocul lor se datora mai degrabă sugestiei Sedovinei de a le da un bacşiş. Îi aruncă o privire. Părea ciudat de puţin afectată de acest incident, lăsând impresia că şi-l scosese deja din minte. Se strădui să-şi amintească, aşa cum făcuse de multe ori la început, când o cunoscuse pe Tamara, că ruşii sunt diferiţi, mai emoţionali şi mai romantici decât europenii, dar, în acelaşi timp, extraordinar de fatalişti, ceea ce le dădea posibilitatea să-şi îngheţe orice emoţie printr-o doză masivă de resemnare. De fapt, spusese şi ea acelaşi lucru, ceva mai devreme, când afirmase că se va omorî. Nu încăpea nicio îndoială în privinţa asta.

Ash examină intrarea din faţă a hotelului Astoria. Părea „ciudată” – „Zăpada Roșie” renunţase, probabil, la hotel. Era un loc la fel de bun ca oricare altul pentru un supeu târziu. Ash o invită înăuntru.

— Nu. Vreau să mă duc acasă.

Ash făcu semn unei sănii care stătea la colţ. Sedovina se aşeză şi examină cu privirea strada. Trăsuri şi sănii treceau în mare grabă pe Nevski, ici şi colo câte o troică plină cu bărbaţi eleganţi şi femei vesele. La Londra şi la Paris trăsurile ar fi fost trase la marginea trotuarelor la ora aceea, dar Petrogradul, la fel ca şi New York-ul, abia se trezea la viaţă.

Sedovina îi dăduse vizitiului adresa. După ce parcurse o milă pe Nevski, o luă la dreapta şi trecu prin faţa colonadei masive a Teatrului Alexandru.

— Locuiesc pe aleea aceea.

Locul era prea îngust pentru sanie, o ulicioară abia vizibilă printre două şiruri de clădiri. În stradă, paşii lor răsunau cu zgomot şi Ash auzi o cioară croncănind somnoroasă. Îi veni în minte un peisaj din Noua Anglie. Căsuţele mici cu două, trei etaje, înghesuite unele în altele, îi sugerau o stradă din Portsmouth. Casele erau de lemn, cu frontoane ascuţite care se aplecau unul spre celălalt. Sedovina se îndreptă spre o alee acoperită de o pasarelă suspendată între etajele superioare. Pasarela avea o fereastră, în dreptul căreia ardea o lampă.

— Camera mea, spuse Sedovina. Nu-i aşa că e minunat să ai sentimentul că pluteşti în aer?

Sedovina trecu pe sub pasarelă şi băgă o cheie într-o uşă de lemn. Aceasta se deschise spre un culoar mic. Lumina care venea de sus arunca umbre lungi pe tapetul pereţilor. Se pregătea să închidă uşa.

— Kiricenko? întrebă Ash.

Sedovina dădu din cap.

— Mâine la ora cinci. Poţi să vii să mă iei de la Şcoala de Balet de pe strada Teatrului?

Sedovina se rezemă de uşă, ascultând zgomotul paşilor lui care se pierdea în depărtare. Îşi încrucișă braţele pe piept şi îşi apăsă sânii cu mâinile. Încerca să-şi limpezească gândurile, să-şi stăpânească panica. Cine era el? De ce o urmărise? Ce spusese ea? Oare o să vină înapoi cu Ohrana?

Se uitase tot timpul după detectivi de-a lungul drumului de la teatru, aşteptându-se din clipă în clipă să audă şuieratul sirenei poliţiei; parcă le şi simţea mâinile aspre cum o înşfacă şi o trag în maşină.

Kiricenko. Îşi linişti mintea gândindu-se la el. De regulă omul o înspăimânta – în rarele împrejurări când se întâlniseră, dar acum gândul la el nu-i mai producea frică. O să-i spună ce doreşte Ash. Să stabilească Kiricenko dacă Ash e periculos sau nu. Kiricenko o să ştie ce atitudine trebuie să adopte faţă de american.

Stinse lumina, apoi deschise uşa, alergă pe alee şi îl trezi pe un băiat care dormea într-un apartament de la parterul clădirii. Acesta veni cu ea, ascultă mesajul şi o luă la fugă, mestecând unul din merele pe care Sedovina le ţinea la îndemână, lângă

uşă, pentru băieţii care duceau mesajele.

Liniştită puţin după ce făcuse ceva, îşi spuse că, dacă Ash era periculos, Kiricenko o să-l ucidă. Se pregăti de culcare. O durea tot trupul de teamă şi de încordare. Făcu câteva exerciţii ca să-şi relaxeze muşchii. Încălzi apă ca să-şi moaie noii pantofi cu poante. Erau mândria ei. Şi-i cumpărase special, pe măsură, în loc să folosească poantele pe care le dădea Teatrul Imperial şi îi băga în apă ca să le înmoaie cleiul dur şi cartonul de la vârf.

Rămăseseră fără kerosen, ea şi tatăl ei, şi asta însemna câteva ore mâine dimineaţă la *hvost,* în speranţa că vor reuşi să cumpere câţiva litri. Cum reuşeau să supravieţuiască oamenii obişnuiţi, se miră ea, aşa cum făcea adesea. Şi ei, ea şi tatăl ei, erau săraci, dar dispuneau de un venit stabil şi nu aveau copii de hrănit…

Încă nu adormise când se întoarse Mihailov, puţin afumat, dar mai ales emoţionat. Bătu la uşa ei, intră şi se aşeză pe marginea patului.

— Unde ai cântat? întrebă ea.

— La balul Paley. Au venit cu toţii entuziasmaţi de Effie a ta.

— Am dansat groaznic în seara asta.

— Ei n-au observat, zâmbi Mihailov

— Niciodată nu observă.

Tatăl îşi masă degetele groase, să-şi alunge oboseala din ele.

— Eşti prea aspră cu tine, Vera.

Fata nu spuse nimic. Disciplina pe care şi-o impusese de pe când era copil, apoi elevă, disciplina care făcuse din ea o dansatoare, îşi găsise suportul în revoluţie. Se simţea reconfortată la gândul că inechităţile crude din viaţa Rusiei nu puteau fi îndepărtate decât printr-o dăruire totală din partea celor care vedeau şi înţelegeau necesitatea schimbării. Cauza revoluţiei impunea însă şi o atitudine cât mai lucidă.

Muzica baletului *Corifeul* se răspândea pe scările şcolii Imperiale de Teatru, pătrunzând şi pe strada Teatrului. Râzând şi ţipând, tinerele dansatoare se îndreptau în grupuri spre Nevski, ţinându-se de braţ şi apropiindu-şi capetele ca să-şi împărtăşească secretele. Zăpada rece cădea din abundenţă, o ceaţă uşoară se ridica de la suprafaţa pământului şi înconjura ca un halo becurile de pe stâlpi. Până să ajungă la Teatrul Alexandru, Ash abia dacă le mai distingea siluetele în perdeaua

de zăpadă.

Apoi năvăliră şi copiii din şcoală, puştani şi puştoaice care o înconjurau din toate părţile pe Sedovina. Aceasta stătea aplecată ca o lebădă şi discuta ceva cu o fetiţă de zece ani. Ash rămase de o parte până când Sedovina sărută copilul şi se îndreptă spre el. Vera îşi strecură braţul sub al lui, într-un gest plin de afecţiune; însă trupul îi rămăsese ţeapăn – adoptase acea poză în eventualitatea că cei de la şcoală îi urmăreau cu privirea. Îl conduse în direcţie opusă faţă de Teatrul Alexandru şi pe Nevski Prospekt. Faţa îi era albă ca varul, gura o linie subţire, neliniştită.

O luă la stânga la capătul străzii Teatrului, străbătu un mic părculeţ, apoi se opri pe un pod de pe râul Fontanka.

— Ascultă-mă! Am să merg în cartierul Moscova. Mă urmezi la douăzeci de metri; Dacă mă opresc eu, te opreşti şi dumneata. Să nu te apropii de mine.

— Mă duci la Kiricenko?

— Tovarăşul Kiricenko doreşte mai întâi să te privească.

Fata îşi urmă drumul pe pod, cu spatele ţeapăn. Ash aşteptă să străbată cei douăzeci de metri şi porni în urma ei. După ce merse pe malul râului până la prima intersecţie, Sedovina o luă la stânga pe strada Gorohovaia, trecu apoi de clădirea în care locuise Rasputin. Mai departe, se întindea cartierul muncitoresc, ridicat între ultimele case ale micii nobilimi de la est de Fontanka şi linia ferată spre Moscova, cu case din ce în ce mai dărăpănate.

Sedovina avu o clipă de ezitare. Străzile înguste din faţă erau pline cu muncitori şi mujici, vânzători ambulanţi şi cumpărători în căutare de lapte şi kerosen. În faţa magazinelor şi a tarabelor se întindeau cozi lungi. Un cerşetor fără picioare se târî lângă ea şi o trase de fustă.

Sedovina se dădu un pas înapoi, apoi îşi reveni şi îi puse în palmă un bănuţ. Fata îşi făcu drum înainte. Ash o urma, străduindu-se să nu verifice dacă îl urmăreşte cineva. Străzile deveneau din ce în ce mai înguste şi mai aglomerate. Luminile se împuţinaseră. Era *urmărit*. O simţea. Fata văzu un chip pe o alee.

Sedovina era uşor de recunoscut din cauza părului lung şi blond care îi ieşea de sub pălărie şi a chipului său de-o albeaţă strălucitoare, vizibil de la distanţă ori de câte ori întorcea capul

să se uite înapoi. Când strada se îngustă şi mai mult, pătrunzând în *pereulki,* ulicioare desfundate, pline de noroi pe jumătate îngheţat, Ash începu să se teamă că, din cauza hainelor lui care ieşeau prea tare în evidenţă printre veşmintele sărăcăcioase ale mulţumii, ar putea atrage atenţia poliţiei. Pelerina îi acoperea sabia. Cizmele îi erau la fel de pline de noroi ca şi ale celorlalţi, însă cozorocul negru lustruit şi vulturul auriu de pe chipiul lui de uniformă îl făceau să se simtă la fel de nelalocul lui ca un cazac la o întrunire a anarhiştilor. Încă o faţă într-o vitrină… speriată?

Îşi scoase chipiul, dar îşi dădu seama că nu făcea decât să atragă şi mai tare atenţia asupra sa. Niciun rus n-ar fi îndrăznit să meargă cu capul descoperit în gerul acela periculos. În câteva secunde, frigul pătrunse prin părul lui des şi îi trimise nişte fiori de gheaţă pe şiră spinării. Sedovina se oprise căci drumul îi fusese blocat de o căruţă care ieşea din curtea unei fabrici. Vizitiul voia să dea caii înapoi, ca să poată da colţul. Avea să dureze. În faţa lui, Sedovina cumpără un măr de la o femeie murdară, înfăşurată într-un şal. Trebuia să se amestece mai bine în mulţime.

Ash intră pe o alee laterală unde zări un tătar uriaş, zdravăn, care vindea haine vechi dintr-un sac murdar. Îi flutură prin faţă câteva ruble şi cumpără o căciulă ponosită care cunoscuse şi vremuri mai bune. Şi-o îndesă pe cap, sperând că nu are păduchi. Cu câteva copeici cumpără o traistă veche de piele de la un vânzător de mături şi coşuri, îşi îndesă chipiul în ea şi porni din nou în urma Sedovinei, căci căruţa se mişcase, în sfârşit, din loc.

Străbătu altă ulicioară, prin faţa ferestrelor joase ale unei fabrici cu acoperiş arcuit… Prin ferestrele murdare, Ash vedea femeile şi bărbaţii aplecaţi deasupra maşinilor. Sedovina se opri. Câţiva soldaţi beţi se năpustiră spre ea dintr-o clădire. Fata îi ocoli exact în momentul în care Ash se pregătea să-i vină în ajutor. Înainte să ajungă la ea, doi poliţişti în uniforme cenuşii care patrulau pe străzi îi alungară pe beţivani cu lovituri de picioare. Sedovina se răsuci pe călcâie şi o luă la fugă. *Gorodovoii* îi porunciră să se oprească, dar ea dispăruse deja în mulţime. Poliţiştii ridicară din umeri şi mai arseră câteva lovituri beţivanilor. Ash îi ocoli, cercetă cu o privire rapidă strada şi nu văzu pe nimeni care să lase impresia că-l

pândeşte. Sedovina?

Zări pata aurie a părului ei în momentul în care traversa o piaţetă, unde se întâlneau vreo şase străduţe. O căruţă încărcată cu lemne de foc, urmată de o mulţime de oameni furioşi îi bloca drumul lui Ash. Când aceştia trecură, Sedovina dispăruse.

Pătrunse în piaţetă. Nu se zărea nicăieri. Alergă la fiecare din străduţe, privi în lungul lor, examină şi câteva din curţile înconjurate de clădiri dărăpănate. O pierduse. Se întoarse în piaţetă şi începu din nou să-şi rotească privirile în căutarea fetei. Un cerşetor îl trase de mânecă:

— *Krista radi*, o copeică, de dragul lui Dumnezeu. Ash îi dădu şi continuă să-şi plimbe privirea încoace şi încolo. Cerşetorul îl trase din nou de mânecă.

— *Niet, niet.* Ţi-am mai dat…

Dar mâna murdară pe care Ash o umpluse cu copeici ţinea acum un revolver cu ţeava retezată.

40

Haina lui lungă, zdrenţuită, ascundea privirii arma. Numai Ash putea să o vadă, deşi pe lângă el treceau o mulţime de oameni – şi tot ceea ce distingea era gaura uriaşă a ţevii. Cerşetorul se ridică în picioare. Până atunci şezuse pe o ladă. Îl apucă pe Ash cu mâna liberă de pelerină şi îl împinse cu spatele spre intrarea unei case.

Ash auzi doi bărbaţi care coborau scările de lemn. Îl flancară, îl întoarseră şi îl siliră să urce scările întunecoase până când ajunseră într-o cameră luminată de o lampă cu ulei, a cărei singură fereastră dădea spre piaţă. Îi făcură semn să se rezeme de zid, îi scoaseră pelerina şi îl percheziţionară să vadă dacă nu cumva e înarmat. Cei doi plecară. Rămase doar cerşetorul care continua să ţină pistolul îndreptat spre Ash.

Ash lăsă uşor mâinile în jos şi se întoarse. Cerşetorul nu obiectă până în momentul în care încercă să se îndepărteze de perete. În clipa următoare, îndreptă arma fix spre el. Ash se rezemă din nou de perete şi aşteptă.

Piaţa din faţa ferestrei părea că se umple cu oameni. În porţiunea aflată în câmpul vizual al lui Ash, câţiva bărbaţi

întindeau becuri electrice între un stâlp şi o casă.

Cei doi bărbaţi de dinainte se întoarseră, însoţiţi de un al treilea. Kiricenko? În orice caz, şeful. Acesta se înfipse în faţa lui Ash cu picioarele depărtate şi îl examină din cap până în picioare.

Ash îl cercetă şi el pe omul din faţa sa. Era un rus scund, destul de solid, fără barbă, îmbrăcat ca toţi ceilalţi cu o jachetă de piele şi o căciulă cu clape, îndesată pe cap până la sprâncene. La ceafă îi atârnau fire de păr negru. Avea o gură cărnoasă, nasul lung şi îşi ţinea capul puţin într-o parte, ceea ce-i dădea un aer straniu. Sacoul deschis lăsa să se vadă două pistoale fixate la cingătoare.

— Cine te-a trimis? întrebă el cu un accent greoi, pronunţând fiecare cuvânt clar, ca şi când ar fi învăţat la şcoală engleza.

— Dumneata eşti Kiricenko?

— Cine te-a trimis?

Era surprinzător de tânăr, dar ochii pătrunzători şi expresia dură te convingeau uşor că supravieţuise în ilegalitate încă de la izbucnirea războiului, de când poliţia începuse să decimeze aparatul revoluţionar.

— Am venit singur. Dar mi-a vorbit Lenin de dumneata.

— Lenin?

— La Zürich.

— Lenin e un laş. E un ticălos. Un linge-blide. Dacă ar intra în clipa aceasta în încăpere, i-aş zbura creierii.

— El s-a exprimat în termeni mult mai admirativi la adresa dumitale.

— Un palavragiu. Probabil că l-ai surprins într-un moment când se simţea vinovat pentru că abandonase revoluţia… Alte motive mai bune ca să am încredere în dumneata nu ai?

— Oamenii dumitale n-au observat că am un pistol. Este ascuns în buzunarul mic de la spate.

— Nu ţi l-au lăsat în mod intenţionat. Eram curioşi să vedem cum vei reacţiona.

— Am trecut examenul?

— Nu. Examenul încă nu a început. De fapt, nici nu ne-am hotărât încă dacă să-ţi aplicăm sau nu vreun test – ce doreşti de la mine?

— Vreau să arunci în aer o linie de cale ferată.

— Numai un nebun ar veni aici ca să facă bancuri. Ce linie

ferată? De ce?

— Linia Ţarskoe Selo.

— De ce?

Ash se uită la el. Nu se plângea de Batalionul Feroviar nr.1, nu spunea că e imposibil. Întreba numai *de ce*?

— Ar trebui să fii în stare să ghiceşti de ce.

— Nu am supravieţuit trei ani, urmărit de Ohrana, dezlegând ghicitori.

Scoase un revolver de la brâu şi îl lipi de fruntea lui Ash.

— De ce?

Ash ştia că e un om mort, dacă Kiricenko nu va considera că-i poate fi de folos.

— Este necesar ca ţarul să fie izolat pentru a se asigura reuşita unei lovituri de palat…

— *A cui* lovitură?

— Nu le-am spus lor numele dumitale şi n-am să-ţi spun nici dumitale numele lor.

— Poate că *ei* nu ţi-au pus un revolver la tâmplă.

— *Ei* au avut încredere în mine.

— Eu am încredere în acest pistol. A cui lovitură?

— O să mă discreditez în ochii tăi dacă îţi spun.

— Şi ai vrea ca eu să arunc în aer o linie ferată pentru un necunoscut?

— Trebuie să ştiu ceva mai mult despre dumneata înainte de…

Unul dintre bărbaţi se uită pe fereastră, apoi îi spuse ceva lui Kiricenko. Acesta lăsă arma în jos.

— O să discutăm ceva mai târziu dacă mă hotărăsc să te ajut, dar nu înainte de a afla *de ce.* După ce treci examenul. Scoate-ţi pistolul.

— Acum?

— Să-l ai pregătit, deşteptule, în caz că ai nevoie. Haide! Unul dintre bărbaţi rămase în cameră, suflă în lampă şi o stinse. Celălalt urcă scara. Kiricenko îl duse pe Ash într-o cameră întunecoasă de la etajul întâi. Fereastra era larg deschisă. Se lăsară pe vine în spatele pervazului, la câţiva metri deasupra sutelor de oameni care se înghesuiau acum în piaţă. Dintr-o dată, becurile care fuseseră instalate mai devreme sub privirile lui Ash se aprinseră. Mulţimea se apropie de cercul de lumină proiectat pe zăpada murdară.

— Ce se întâmplă aici?

— Îţi place teatrul?

— Nu înţeleg.

Şase bărbaţi aşezară nişte bârne pe zăpadă, apoi le acoperiră cu scânduri groase, având grijă să formeze o suprafaţă netedă. O scenă? Publicul bătea din picioarele îngheţate şi murmura nerăbdător.

Kiricenko făcu un gest. Ash urmări direcţia indicată de el. Un bărbat cu o puşcă în mână se afla pe acoperişul casei de vizavi. Alte patru puşti. Kiricenko ţinea într-una din mâini un pistol, iar pe cealaltă şi-o strecurase în buzunar. Ash stătea cu pistolul lipit de coapsă şi tot nu-i venea să creadă că fusese transformat în bodyguard al revoluţionarilor ruşi. Acesta era testul său.

— Teatru?

— Noi suntem paznicii. În cazul în care vine vreun *faron.* Copoi, cum le ziceţi voi.

Pe scena de lemn fusese instalată o masă. Pentru o clipă, masa rămase singură în lumină, apoi şase bărbaţi pătrunseră în cercul luminos purtând un sicriu pe umeri. Păşiră solemn în jurul mesei şi depuseră sicriul pe masă. Prin mulţime trecu un freamăt. Toţi ochii era aţintiţi asupra sicriului. Dintr-o dată, se auzi un pocnet şi laturile sicriului căzură în lături.

Înăuntru se afla corpul neînsufleţit al lui Rasputin. Mulţimea începu să murmure. Rasputin se ridică în capul oaselor şi începu să facă gesturi comice, largi, de binecuvântare, agitându-şi braţele. Mulţimea izbucni în râs, iar bărbatul îmbrăcat şi machiat ca să arate ca Rasputin se întinse din nou în sicriu, părând la fel de mort ca şi mai înainte. Apoi începu piesa.

Sună un corn şi se auzi o fanfară. Doi actori înfățișându-i pe ţarul Nikolai şi pe ţarina Alexandra păşiră în cerul de lumină, îmbrăcaţi în culori ţipătoare. Asemănarea actorilor cu portretele răspândite în întreaga Rusie era izbitoare. Ţarul semăna leit cu Nikolai, de la bărbuţa ascuţită la ochii visători, iar ţarina arăta la fel de maiestuoasă ca atunci când o văzuse Ash prima oară în budoarul ei mov.

Cornul sună din nou şi pe scenă îşi făcură apariţia patru tinere purtând diademele de Mare Ducesă urmate de un băiat în uniformă. Copiii ţarului. Se aşezară în şir, de o parte şi de alta a sicriului şi, de fiecare dată când o fată se apleca

deasupra sicriului ca să rostească o rugăciune, mâna călugărului se ridica, dădea la o parte fusta fetei şi o ciupea de fund. Mulţimea râdea. Prefăcându-se gelos, băiatul se bătea cu mâinile peste coapse şi ţopăia. Pentru al potoli, fetele îl luară în braţe şi îl duseră afară, în timp ce mulţimea hohotea tot mai zgomotos. Din nou publicul fremăta de nerăbdare. Acum rămăseseră pe scenă doar ţarul şi ţarina, împreună cu sicriul lui Rasputin.

Ash observă tineri în jachete de piele ce stăteau de santinele la capătul fiecărei alei. Aruncă o privire spre oamenii cu puşti de pe acoperişuri. Era un cartier al Petrogradului unde se pare că revoluţia mergea nestânjenită înainte. Ash îşi privi apoi arma şi speră din toată inima ca poliţiştii să fie de acord…

Cornul. Ţarul ridică braţele şi îşi înăbuşi un căscat cu gesturi elaborate, apoi se întinse alături de Rasputin, mai căscă o dată şi închise ochii. Ţarina se apropie de masă şi puse o mână pe pieptul lui Rasputin. Privi spre public şi mormăi în ruseşte ceva ce lui Ash i se păru o rugăciune.

Mulţimea începu din nou să râdă. Dintre picioarele lui Rasputin începu să crească un morcov putrezit. Când acesta se ridică ajungând cu vârful în sus, ţarina îşi trecu mâna pe pieptul lui şi peste abdomen şi culcă morcovul. Publicul începu să urle, încurajând-o. Pentru prima oară de când venise în Rusia, Ash vedea veselia zugrăvită pe chipurile oamenilor de rând.

Ţarina făcu câţiva paşi înapoi, întrebând publicul ce doreşte. Acesta începu să urle şi să fluiere, îndemnând-o să continue. Ţarina luă morcovul cu amândouă mâinile şi se aplecă deasupra lui. Ţarul începu să sforăie zgomotos, în vreme ce ţarina îi aruncă o privire dispreţuitoare, spre încântarea babelor din piaţă. Ţarina ridică sprâncenele pictate şi cu tot chipul ei părea să întrebe publicul „Ce să fac?” Publicul răspunse cu exclamaţii de încurajare şi, în cele din urmă, aruncând o privire dispreţuitoare spre ţarul care sforăia şi ridicând din umeri, muşcă din morcov.

Ash remarcă faptul că oamenii mai în vârstă râdeau cu mai multă poftă decât tinerii, dintre care mulţi priveau pieziş, stânjeniţi. Dar, dintr-o dată, râsetele se curmară brusc, în momentul în care în scenă apăru Vera Sedovina. Purta o rochie albă, uşoară şi o basma ţărănească peste părul ei auriu. O mică

mască albă îi acoperea până şi ochii, lăsându-i complet descoperit nasul mic şi cârn. Începu un arabesc lent, continuă cu o piruetă şi sfârşi printr-un arc graţios. În acordurile unei melodii populare executate la chitară, Vera Sedovina, balerină a Teatrului Imperial al Maiestăţii sale, dansă pentru popor.

Un copil privea spectacolul cocoţat pe umerii tatălui său, cu gura căscată. Scândurile de sub papuceii Sedovinei arătau ca o scenă lustruită, becurile golaşe – nişte stele. Până şi costumele amărâte ale ţarului şi ţarinei păreau strălucitoare. Cu toate acestea, în dansul Sedovinei nu era nimic eteric. Fata îşi cunoştea publicul, dansa la fel de simplu cum jucaseră şi actorii, înfățișând o tânără ţărancă sau o muncitoare care trudea deasupra pământului, deasupra maşinilor, reprezentând *Rusia,* întruchipând Rusia, *fiind* Rusia. Se apropie de masa pe care zăcea Rasputin în sicriul lui alături de ţarul care sforăia şi îi dădu o lovitură în fund ţarinei. Aceasta ţipă, fără să lase morcovul din gură, se rostogoli comic pe scenă şi căzu peste ţar.

Când râsetele încetară, Sedovina întinse mâna către Rasputin. Publicul rămase cu gura căscată de emoţie, privind cum călugărul mort sare din sicriu şi aterizează uşor lângă ea. Executară un *pas de deux* fără ca el să se ridice la nivelul unui balerin de la Teatrul Imperial, sau al unui *danceur noble;* era însă un *porteur* acceptabil, iar publicul aplauda încântat salturile Sedovinei.

Sedovina renunţă la paşii ampli, dar ideea reieşea cât se poate de clar – Rusia şi Rasputin era una. Călugărul cel rău pentru unii întruchipa un ţăran de-al lor în ochii altora. În spatele lor, ţarul lunecă jos de pe masă şi scoase un pistol negru din tunica sa roşie. Publicul începu să strige, avertizându-i asupra primejdiei, dar Rasputin şi Rusia continuau să danseze. Ţinându-se de mână, se aplecară în faţa publicului, îşi dădură un sărut cast şi începură un dans ţărănesc în ritmul chitarelor. Ţarul se poticnea, aruncând priviri furioase, ca un erou negativ de vodevil.

Ash privi spre Kiricenko, care încetase să mai examineze păienjenişul de străzi şi ulicioare.

— Un cabotin din provincie, spuse el:

— Dar băiat curajos.

— Valentinov ar vinde-o şi pe maică-sa ca să joace la

Petrograd.

Valentinov, actorul care interpreta rolul ţarului, ridică arma. Copiii începură să ţipe. Dansatorii, cuprinşi de o stare de beatitudine, executară o mazurcă vioaie. Valentinov mai rânji o dată şi apăsă pe trăgaci. La zgomotul sec al unui glonţ orb, Rasputin se îndoi de mijloc şi căzu pe masă. Ţarul mai trase un foc.

Sedovina execută o piruetă ca un strigăt silenţios atât de impresionant, încât lui Ash i se făcu părul măciucă. Porni apoi cu paşi şovăielnici spre masă şi se prăbuşi peste trupul lui Rasputin, de-a curmezişul, rămânând aşa, până când ea şi corpul neînsufleţit al călugărului formară braţele tăcute ale crucii.

— Copii, spuse Kiricenko. Se joacă de-a revoluţia.

— Dar voi ce faceţi aici?

Kiricenko îmbrățișă cu privirile mulţimea care aplauda.

— Răbdare, comandorule…

Sedovina şi partenerul ei se ridicaseră de lângă masă şi se înclinau în faţa publicului din piaţă. Ţărani, muncitori, veterani de război invalizi, băteau frenetic din palme şi, deşi era clar că o aclamau pe ea, Sedovina îl obligă pe *porteur* să se încline şi el de fiecare dată. Ici şi colo, părinţii se aplecau spre copii, încercând să le explice micuţilor uluiţi cum de înviase femeia aceea frumoasă, înveşmântată în alb.

Ceilalţi actori ieşiră şi ei de pe aleea care servea drept culise. Publicul îi întâmpină cu ţipete furioase şi pumni ameninţători. Ash fu uimit de intensitatea valului de ură care străbătea piaţa.

— O să le placă procesul Maiestăţii sale, remarcă Kiricenko cu satisfacţie.

— Ce vrei să spui?

— Procesul ţarului, după Revoluţie. Vinovăţia lui trebuie făcută publică, în cadrul unui proces, înainte de a fi condamnat la moarte.

— De ce să vă mai bateţi capul? N-ar fi mai uşor să-i trimiteţi în exil?

Kiricenko se uită la el fix şi pătrunzător.

— Micuţa dumitale prietenă Sedovina tocmai ne-a adus această veste de la exilaţii *noştri*. Bolşevicii de la Zürich, Londra şi New York sunt de acord cu toţii. Arestare, proces, execuţie.

— Nu veţi fi suficient de ocupaţi cu grijile ţării?

Ash se gândea că, dacă lovitura Marelui Duce dă greş şi bolşevicii pornesc o răscoală populară, va trebui să găsească o stratagemă pentru a putea părăsi Rusia împreună cu ţarul, ceea ce nu părea chiar aşa de uşor.

— Nu veţi avea de rezolvat probleme mult mai importante, ca, de pildă, să-i alungaţi pe nemţi?

— O să ne ocupăm şi de nemţi când va fi nevoie, îi spuse Kiricenko, examinând rapid cu privirile acoperişurile caselor. Dar adevăratul nostru duşman este ţarul. Nu putem să-i îngăduim să formeze un guvern în exil şi să se alieze cu contrarevoluţionarii. Partidul a hotărât şi noi, revoluţionarii socialişti, suntem de acord; ţarul va rămâne în Rusia şi va muri în Rusia.

— Şi ce e cu procesul?

— Procesul va fi public şi se va desfăşura cu puţin timp înainte de execuţie.

— Crezi că merită osteneala?…

— Rusia merită un război.

Nu prea aveau şanse să devină aliaţi, observă Ash. Kiricenko va sfâşia Rusia, o va scoate din război şi va lăsa Statele Unite cu buzele umflate. Unica lui speranţă era Marele Duce Valeri, sprijinit de moderaţi ca Gladişev. Lordul Exeter avusese dreptate. Numai un nou lider putea garanta stabilitatea, un conducător suficient de puternic ca să-i strivească pe fanaticii de teapa lui Kiricenko. Dar se punea întrebarea cum putea fi încă folosit Kiricenko?

Pe scenă, ţarul şi ţarina continuau să se strâmbe în faţa mulțimii enervate. În cele din urmă, când se văzu clar că unii din spectatorii din primele rânduri erau gata-gata să atace, actriţa care jucase rolul ţarinei îşi scoase peruca, lăsând să se vadă un chip oarecare de rusoaică, cu faţa prelungă şi nasul aristocratic al ţarinei. Valentinov, actorul care interpretase rolul ţarului, aşteptă să se stingă interesul pentru ea şi abia atunci îşi scoase barba pe care o flutură în lumină. Era un actor scund, slăbuţ, de vârstă mijlocie – evident directorul şi impresarul trupei. Când îşi lipi din nou bărbuţa falsă de bărbie, asemănarea cu ţarul deveni izbitoare. Ash îşi spuse că semăna mai mult cu Nicolas decât regele George.

Cam fără chef, Valentinov o aduse din nou la rampă pe

Sedovina, tot costumată, ca să se încline încă o dată în faţa publicului. Fata îşi plimbă privirea pe deasupra capetelor mulţimii, când deodată înţepeni.

— Copoii, mârâi Kiricenko.

Se auziră strigăte de pe una din aleile care dădeau în piaţă, şi mulţimea încercă să se împrăştie. Un grup de tineri de-ai lui Kiricenko în jachete de piele încercară să opună rezistenţă poliţiştilor care năvăleau în piaţă, agitând bastoanele deasupra capetelor.

Se năpustiră apoi în altă alee, lovind cu bastoanele în mulţimea care ţipa şi cădea în zăpadă. Alţi poliţişti apărură din cea de-a treia alee, bărbaţi înalţi cu mantale lungi, care atacau în formaţie disciplinată. Publicul se dădea înapoi, spre scenă.

Actorii încercară să fugă. Ash surprinse pentru o clipă strălucirea părului blond al Sedovinei, dar o pierdu apoi din priviri, când mulţimea disperată o mătură din calea lui. Valentinov împinse fetele pe uşa unei case, după care dispăru şi el din câmpul vizual al lui Ash.

— Fă ceva, îi strigă Ash lui Kiricenko.

— Aşteaptă!

— Ce să mai aştept?

Piaţa se împărţi rapid în două: poliţiştii formaseră o linie de luptă de o parte, călcând peste cei căzuţi la pământ, în timp ce patruzeci sau cincizeci de tineri muncitori încercau să-i ţină pe loc până când publicul va reuşi să scape pe străzile şi aleile lăturalnice. Un ofiţer de poliţie le strigă ceva, iar ei răspunseră imediat cu înjurături şi cu o avalanşă de bulgări de zăpadă. Protestele încetară, însă, ca prin farmec, când două duzini de poliţişti îşi făcură apariţia în piaţă.

— Vino!

Kiricenko ieşi grăbit din încăperea neluminată. Ash îl urmă, cu arma în mână. Afară, poliţiştii îi împingeau pe muncitori spre alei. Un bulgăre de zăpadă întărită îl lovi pe un ofiţer şi îl trânti la pământ. Se auziră ordine şi poliţiştii traseră în aer.

Dinspre scenă zburau bulgări. Kiricenko porni în direcţia acesteia cu pistolul ascuns sub manta. Ash avu la dispoziţie numai o fracţiune de secundă ca să decidă dacă să i se alăture sau să dispară în mulţime şi să fugă din piaţă. Poliţiştii aflaţi la o distanţă de zece metri trăgeau în aer şi înaintau spre barajul de bulgări.

— Acum eşti şi dumneata amestecat, şopti Kiricenko cu un zâmbet viclean. Pregăteşte-te să fugi.

Un ofiţer suflă în fluier şi poliţiştii luară poziţie de tragere. Kiricenko păşea calm spre primul rând de muncitori; odată ajuns acolo, băgă mâna sub jacheta de piele şi scoase un bulgăre de zăpadă pe care îl aruncă spre poliţistul cu fluier.

Acesta îl lovi dispreţuitor cu bastonul. Ash auzi un bubuit puternic. Bastonul căzu la picioarele ofiţerului şi „bulgărele” lui Kiricenko se rostogoli între poliţişti, făcându-i să le îngheţe sângele în vine: în secunda următoare explodă cu o flacără roşie.

41

Piaţa răsună de zgomotul ca de tunet al deflagraţiei, înainte ca fumul primei explozii să se risipească, Kiricenko mai aruncă o bombă. În jurul craterului fumegând zăceau cinci poliţişti. Patru dintre ei nu mai mişcau. Al cincilea, ofiţerul, se ţinea cu mâinile de picior. A doua bombă a lui Kiricenko ateriză chiar lângă el. Ofiţerul o luă şi o aruncă înapoi. Bomba îl lovi pe Kiricenko în faţă, făcându-l să se clatine şi căzu apoi la picioarele lui Ash.

— Fitil de şase secunde, spuse Kiricenko clătinându-se şi încercând să se orienteze. Ash se repezi la ea. Era uşor ovală, de dimensiunile unei mingi de base-ball, cu o mică umflătură. Vopseaua alba se pătase de sânge şi de noroi. Ash o lovi cu piciorul. Bomba se rostogoli alene spre crater. Ash se trânti la pământ, trăgându-l sub el şi pe Kiricenko. La jumătatea drumului spre crater, bomba explodă.

Poliţiştii începură să tragă cu pistoalele de prin alei. Un glonte străbătu căciula de blană a lui Ash. Altul şterse gulerul lui Kiricenko. De pe acoperiş răpăi o puşcă şi poliţiştii se retraseră din nou pe alee, de unde deschiseră foc asupra acoperişurilor. Kiricenko se ridică în picioare, scoase o a treia bombă din buzunar şi o aruncă pe alee. O bufnitură. Poliţiştii răspunseră cu focuri de pistol. Un glonte sparse unul din becurile atârnate pe sârmă şi toate celelalte se stinseră imediat, întreaga piaţă se cufundă în întuneric.

Ash îl urmă pe Kiricenko în noapte…

○

— Şi de ce să sprijin înlocuirea ţarului cu un Mare Duce? Alt ţar?

— Exact din aceleaşi motive pentru care ai aruncat bombele.

Şedeau în cămăruţa din spate a unei ceainării unde se vindea votcă. Proprietarul venise imediat după sosirea lor, îi aruncase o privire lui Kiricenko şi înlocuise sticla standard fără etichetă cu alta, fără să scoată niciun cuvânt. Lichidul din prima sticlă avea gust de apă. Acesta era atât de tare că-ţi lua gura foc.

— Nu era nevoie să arunci bomba.

— Şi dumneata ce ai fi făcut? întrebă Kiricenko, aparent neimpresionat de faptul că scăpaseră ca prin urechile acului şi avea o vânătaie de toată frumuseţea pe faţă. Îl condusese pe Ash de-a lungul unei alei, cu poliţiştii în urma lor luminându-le călcâiele cu lanternele, apoi intraseră în subsolul unei clădiri, străbătuseră un coridor lung, umed şi trecuseră într-o altă încăpere de subsol în care se afla o presă tipografică. Un alt tunel îi scosese apoi la treizeci de metri mai încolo, în puţul dintr-o curte, unde un locotenent raporta că actorii reuşiseră să scape.

— N-aş fi înrăutăţit situaţia, aruncând bomba aceea. Câţi oameni au fost împuşcaţi? Dumnezeule mare, Kiricenko, ai stat de pază din simplul motiv că aveai de gând să produci tulburări. Ştiai că o să vină poliţia.

Kiricenko ridică din umeri.

— Şi? Poate că i-am informat chiar eu. Nu te-ai gândit la asta, comandorule?

— De aceea o să mă ajuţi să sprijin acţiunea unui Mare Duce împotriva ţarului.

— De ce?

— Dumneata şi Lenin… amândoi… cu cât e mai rău, cu atât mai bine…

Kiricenko mai turnă un rând e votcă în pahare. Dădu paharul peste cap dintr-o singură înghiţitură şi privi apoi spre beţivii de la celelalte mese. Încăperea era plină de fumul de la ţigările celor câţiva suficient de treji ca să le poată ţine în mână. Doi dintre tovarăşii lui Kiricenko şedeau la uşă. Alţi cinci aşteptau afară, în strada îngustă.

— Cu cât e mai rău, cu atât mai bine? Asta îi spui dumneata Marelui Duce? Care Romanov e în stare să distrugă pentru a

putea construi?

Ash nu spuse nimic. Încerca să joace pe două fronturi. Se întreba doar cât de mari erau speranţele fiecărei părţi de a câştiga în final.

— Mă trădezi pe mine. Sau pe el. Sau pe amândoi.

— Nu e lupta mea, zise Ash. Guvernul meu vrea să-l vadă pe ţar înlăturat de la putere pentru a putea intra în război împotriva Germaniei. Acesta este *singurul* meu interes. Imediat după căderea ţarului, eu o să mă întorc acasă. Dar am de gând să-l iau şi pe ţar cu mine, ticălosule, îşi spuse el în gând.

— Acest Mare Duce al dumitale o să aibă aceeaşi soartă ca şi ţarul.

— Asta vă priveşte pe voi doi. E ţara voastră, deşi, sincer vorbind, sprijin un bărbat care pare destul de decent, chiar şi pentru un Mare Duce. Poate că o să reuşiţi să cădeţi cumva la o înţelegere…

— Nu fi naiv.

— Okay, Okay, e ţara voastră. Totuşi puteţi fi al naibii de siguri că nemţii nu se bat între ei.

— Crezi că tovarăşilor mei le pasă de lupta împotriva nemţilor?

— Nemţii au să ia pielea de pe voi cu prima ocazie. Şi mai vorbeşte de „naivi”!

— N-o să le dăm ocazia – nu, comandorule, nu mă interesează schema dumitale; există modalităţi mai simple de a face ca răul să ne aducă binele, fără a risca vieţile oamenilor mei pentru interesul dumitale.

Kiricenko se ridică în picioare, iar oamenii lui se postară de o parte şi de alta a uşii.

— De câţi bani ai nevoie ca să merite riscul?

Kiricenko ridică din umeri:

— La ce bun banii, când nu-i pot folosi ca să cumpăr ce-mi trebuie…

— Ai şi dumneata dreptate… dar poate că ştiu eu răspunsul.

○

— Ash, pentru numele lui Dumnezeu, sper că ştii ce faci.

— Revoluţionarii vor explozive puternice, Lord Exeter. Fabrica dumitale produce o grămadă de explozive. Le vom da dinamită în schimbul sprijinului lor.

— Un camion întreg pentru a arunca în aer două linii ferate?

— Excelenţă, puteţi să ne daţi o mână de ajutor în chestiunea asta?

Călătoria pe drumul desfundat de-a lungul Nevei durase aproape toată ziua. Acum, în timp ce şoferul lui Exeter aştepta în limuzină în faţa porţilor fabricii, Ash şi Exeter încărcau lăzi de lemn cu exploziv puternic într-un camion.

Se hotărâseră, independent unul de altul să se îmbrace în costume de tweed; englezul uriaş, deşi foarte puternic, era foarte puţin obişnuit cu munca fizică. Şi nici nu părea prea încântat s-o facă, îşi spuse Ash.

Aşezaseră cutiile în paie fără să fie văzuţi de nimeni. Paznicii militari se aflau afară, în faţa gardului, căci fabrica era încă în grevă.

— Crede-mă, Ash, este mult mai mult exploziv decât au ei nevoie. Pot să arunce în aer tot Palatul de Iarnă cu camionul ăsta.

— Pot să vă amintesc, excelenţă, că dumneavoastră m-aţi îndemnat să mă adresez Marelui Duce?

— Şi am avut dreptate.

— Ei bine, Marele Duce vrea ca linia să fie aruncată în aer, iar sabotorii au nevoie de explozive.

— Dar ţi-am spus că…

— Este singurul fel de plată pe care îl acceptă.

— Am fost convins că venim aici ca să luăm patru lăzi. Şi aşa e foarte mult. Ce mai au de gând să arunce în aer?

— Nu ştiu. Dar în primul rând vor arunca în aer linia ferată.

— Cum poţi să fii sigur?

Ash îi spuse.

— Eşti un ticălos dat naibii, zise Exeter admirativ.

— V-am spus că învăţ repede. Au de gând să-l judece pe ţar şi să-l execute. Dacă revoluţionarii preiau controlul, Rusia iese din război. Şi noi rămânem cu buzele umflate. M-am săturat de fanatici, adăugă el, gândindu-se la soţia lui Exeter care îi murise în braţe.

Îl conduse pe Kiricenko într-un staul de vaci acum gol, de la o fermă părăsită din apropierea Golfului Finic şi îi arătă camionul care stătea înăuntru. Kiricenko ridică prelata.

— Excelent.

— Sunt aici treizeci şi cinci de lăzi, spuse Ash. Poţi să iei

patru pentru calea ferată. Restul rămâne pe loc.

— De ce?

— Dacă o mişti din loc pe a cincea, tot camionul va exploda.

Kiricenko se împurpură la faţă.

— Ai minat camionul?

— Am marcat aceste patru lăzi pe care le puteţi lua fără niciun risc.

— Dai înapoi?

— Nu. După zece zile de la distrugerea liniei ferate spre Ţarskoe Selo o să vă arăt cum se dezamorsează detonatorul…

Dacă Valeri nu reuşea să preia controlul total în zece zile, nu mai avea nicio şansă să pună mâna pe putere, hotărâse Ash.

— Am oameni care o pot face.

— Vor ateriza la Zürich dacă încearcă. Şi vei rămâne fără întreaga încărcătură din camion. Este aici mai multă dinamită decât ai văzut vreodată în viaţa dumitale… ia-ţi cele patru lăzi şi ai răbdare în privinţa celorlalte.

— Ticălosule!

— Vreau să fiu sigur că se va face treaba.

Kiricenko făcu semn cu capul. Unul din oamenii săi îl apucă pe Ash de mâini.

— O să-mi spui acum, sau îţi garantez că o să mori cu dorinţa de a te fi confesat cu un ceas mai devreme.

— Deocamdată suntem de aceeaşi parte a baricadei, zise Ash. O să ne meargă mult mai bine dacă rămânem prieteni. Arătă apoi spre căpriori. Lordul Exeter şi cavalerul Roland erau cocoţaţi acolo, ţinând în mâini pistoalele cu două ţevi ale lui Ash, cu piedica trasă.

La cofetăria Berrin, chelneriţe franceze înalte şi elegante serveau savarine, îngheţată şi cacao fierbinte copiilor bine îmbrăcaţi, însoţiţi de bunicile sau de doicile lor.

— Când mă uit la ei… făcu Tamara ridicând din umeri.

În aşteptarea lui Gladişev, Ash ţinea sub observaţie foaierul, prin oglinda mare care acoperea tot peretele din faţa lui.

— Ţi-am propus să mergem la un bar, spuse el.

— La un bar? Ca să-mi dai şampanie. Şi după aceea să rezervi cameră la „Europa”…

— Nu mai începe din nou!

Tamara zâmbi şi îi mângâie dosul palmei cu unghiile.

— Nostim, nu-i aşa?
— Da.
Adevărul era că se simţeau foarte bine, în ciuda sentimentului că probabil nu-l va părăsi niciodată pe Valeri pentru el şi în ciuda promisiunii făcute de Ash Marelui Duce care stătea între ei ca un paravan permanent. Fiecare dintre ei se bucura să-l redescopere pe celălalt, făcându-și curte în mod cast. Până la un punct. Erau şi momente, ca în după-amiaza aceasta, când dorinţa ei se aprindea ca o flacără vie, şi Ash n-ar fi fost uimit dacă vreunul din copiii aceştia care gesticulau cu lingurile de metal ar fi ţipat că-l frige.
— Uite-l pe Gladişev.
Tamara îşi examina faţa în oglindă, îşi aranjă cu mâna o buclă de păr şi arboră cel mai ceremonios zâmbet profesional. Dacă milionarul moscovit n-o să-i mănânce din palmă într-o jumătate de oră, îşi spuse Ash, înseamnă că este un bărbat cu gusturi ciudate. Evident, adevărata problemă era să-l facă pe Gladişev să-i mănânce din palmă lui Valeri, înainte ca Marele Duce să-şi pună viaţa în pericol.
Din fericire, Gladişev nu părea să fie o persoană dificilă. Faţa lui rotundă deveni radioasă când inhală aroma de ciocolată fierbinte şi le zâmbi copiilor exact ca Moş Crăciun. Dădu chelneriţei paltonul de caşmir şi se strecură apoi pe intervalul îngust spre masa lor. Purta un costum gri cu o garoafă roşie la butonieră, o vestă de culoare închisă cu lanţ de aur şi o cravată de mătase cu picăţele. Îl salută politicos pe Ash, apoi se înclină deasupra mâinii Tamarei în timp ce Ash făcea prezentările şi luă loc la masă.
— Îmi place foarte mult localul acesta, rosti Gladişev, mângâind unul din scaunele micuţe. Dar, *mademoiselle*, cum se face că mâncaţi aici şi totuşi vă păstraţi silueta…
— Mă bucur că aţi venit, îl întrerupse Ash. Nu-i făcea plăcere să audă pe altcineva vorbind despre Tamara.
— Sunt un admirator constant al domnişoarei. Cum aş fi putut să nu vin?
— În ţara lui Kennet circulă o zicală potrivit căreia politica face tovarăşi de pat ciudaţi.
În ochii lui Gladişev se aprinse o flacără de interes pe care Tamara, mulţumită de rezultat, o stinse cu o privire rece.
— Alteţa sa Regală, Marele Duce Valeri şi dumneavoastră,

domnule Gladişev, aveţi mai multe în comun decât au mulţi alţi tovarăşi de pat. De fapt, presupun că, dacă Înălţimea sa v-ar cunoaşte în adevărata lumină, v-ar admira.

— Nu ştiu la ce vă referiţi, zise Gladişev, întristat să constate rapiditatea cu care trecea la subiectul întâlnirii.

Tamara îl uimi pe Ash înşirând trei ocazii în care Gladişev se remarcase în cadrul Dumei printr-un discurs sau printr-o manevră abilă de culise. Îl lua prin surprindere din ce în ce mai des în ultima vreme, de când îşi uniseră forţele ca să-l susţină pe Marele Duce. De-a lungul anilor pe care îi petrecuse alături de Valeri, dobândise numeroase cunoştinţe referitoare la politica internă a Rusiei.

Gladişev era impresionat.

— Sunteţi foarte bine informată, *mademoiselle* Tişkova. Şi mă simt flatat.

— O fac intenţionat, zâmbi Tamara. Am de gând să vă cer o favoare.

Ash şedea foarte liniştit. Tamara aranja întâlnirea dintre Gladişev şi Marele Duce cu mai mulţi sorţi de izbândă decât ar fi putut s-o facă el, aplicând o strategie inteligentă pentru a-l îmblânzi pe Gladişev. În loc să discute despre Valeri care n-avea secrete pentru ea, Tamara îşi concentră întreaga atenţie asupra lui Gladişev al cărui temperament reprezenta un factor necunoscut.

— Dacă stă în puterile mele, *mademoiselle*.

— Am să vă rog să fiţi tolerant.

— Cred că am ceva experienţă în arta compromisului…

— Voiam să vă propun un compromis în privinţa mândriei dumneavoastră…

— Nu prea înţeleg…

— Marele Duce este un om foarte mândru. Foarte încăpăţânat. La prima vedere poate părea îngust la minte. E şi destul de *dur*, mai ales cu cei care nu fac parte din clasa lui…

— Am căpătat ceva experienţă în relaţiile cu reprezentanţii nobilimii şi aristocraţiei, zâmbi Gladişev.

— Ei bine, vei avea nevoie de ea în după-amiaza asta.

— Nu puteţi fi mai concretă?

Tamara îi aruncă o privire prin care îl soma să nu facă pe prostul.

— Nu-mi pot imagina decât un singur subiect de discuţie,

oui?

Gladişev aruncă priviri furişe de jur-împrejur, ca şi când s-ar fi temut ca nu cumva doicile care sorbeau din ciocolata copiilor stăpânilor să fi fost spioane ale Ohranei şi şopti apoi:

— *Oui*.

Tamara se rezemă de spătarul scaunului, căci îşi încheiase misiunea.

— Kennet, mor de foame.

Ash făcu semn unui chelner. De câteva zile îl pregăteau pe Valeri pentru această întâlnire de importanţă capitală; în următoarele câteva ore aveau să afle dacă realizaseră o alianţă între un regalist oarecum înfumurat şi un industriaş liberal sau dacă prăpastia dintre vechi şi nou, dintre autocraţie şi parlamentarism era prea adâncă pentru a putea fi trecută.

La naiba, îi despărţea un secol întreg: Gladişev, adeptul progresului secolului al XX-lea – cu excepţia sindicatelor muncitoreşti – şi Marele Duce, apărător al valorilor secolului al XVIII-lea, din perioada premergătoare Iluminismului…

Dintr-o dată, copiii începură să ţipe şi se repeziră la ferestre strivindu-şi năsucurile pentru a privi uriaşa sanie purpurie a Marelui Duce Valeri, care umpluse cadrul ferestrei localului. Caii arabi pursânge şi escorta de cazaci se opriră zăngănind pe strada Morskaia. Un valet intră în cofetărie.

În ciuda protestelor lui Gladişev, Ash achită nota de plată. Afară, valetul o ajută pe Tamara să urce în sanie. Gladişev privea în sus nesigur de pe trotuar.

— Urcaţi, spuse Ash.

Politicianul milionar aruncă priviri grăbite în susul şi în josul străduţei înguste.

— Se cuvine oare să fiu văzut aşa, în miezul zilei, cu… *el*?

Atunci Marele Duce Valeri scoase capul mare, pătrat, pe una din laturile saniei. Purta o *papaha* formidabilă, din blană de miel, care făcea ca fiecare pălărie din Moscova să pară meschină. Vocea i se potrivea perfect cu iritarea desenată pe faţă.

— Nu m-am furişat niciodată prin Petrograd şi n-o s-o fac aici acum. Urcă-te sau vezi-ţi de drum.

Faţa mare, rotundă a lui Gladişev se făcu imediat purpurie, dar Ash îl apucase deja de cot, iar valetul îl ajută să-şi salte trupul greoi în sanie. Ash sări şi el înăuntru în momentul în

care sania se punea în mişcare. Vehiculul era aşa de încăpător, încât toţi patru puteau să şadă pe bancheta din spate, înconjurată de un spătar şi apărători laterale înalte. Tamara aranjase lucrurile în aşa fel, încât ea şi Ash să stea în cele două colţuri lăsându-i la mijloc pe Marele Duce şi pe Gladişev. De la sobiţa cu mangal de pe podea venea spre ei o undă de aer călduţ.

Ash observă că Gladişev se mai relaxase când îşi dăduse seama că nu putea fi văzut din stradă.

— *Mademoiselle* Tişkova mi-a dat de înţeles că ar trebui să stăm de vorbă, începu Valori abrupt. Ce aveţi de spus?

Gladişev privi spre Tamara, care îi zâmbi încurajator.

— Înălţimea voastră, începu Gladişev, în iarna asta situaţia este disperată. Depozitele mele gem de grâne, dar nu am cum să le transport în oraşe pentru că ţarul a lăsat căile ferate în paragină. Poporul înfometat acuză companiile mele că dosesc grâul ca să-l vând după aceea mai scump... Ţarul poartă întreaga responsabilitate pentru... Privi dincolo de chipul neclintit, ca de piatră, al lui Valeri spre Tamara, aparent ca să-şi facă curaj. Ţarul trebuie să plătească, continuă el. Războiul este un blestem, Înălţimea voastră. Rusia şi Germania au fost prea mult timp legate una de alta ca să se distrugă acum reciproc.

Ash mormăi în sinea lui. Perspectiva unei păci fără victorie nu prea era pe placul lui Valeri.

— Cum se face că un milionar devine conspirator împotriva guvernului său? întrebă Marele Duce.

— Avem nevoie de o schimbare.

— Dar genul de schimbări despre care discută Duma ar putea depăşi limitele mandatului unui milionar.

— Nu atunci când e vorba de mine, răspunse Gladişev cu un zâmbet mândru, simţindu-se în elementul său. Va fi ceva de dat şi ceva de luat, ca în orice afacere. Şi pentru întreaga Rusie o să fie mai bine aşa. Nu se pot face afaceri în stil modern într-un stat medieval condus de un singur om.

Valeri se uită la Gladişev.

— Vă avertizez că nu am câtuşi de puţin intenţia să formez un guvern parlamentar.

— Dar Duma? Sigur că...

— *Dacă* îl înlătur de la putere pe Maiestatea sa ţarul şi

formez un guvern, Duma va trebui să stea liniştită şi să dea sfaturi. Eu voi fi cel care va acţiona.

Ash îi aruncă o privire Tamarei. *Dacă*? Oare Valeri îşi lua măsuri de precauţie față de Gladişev? Dar şi expresia de pe chipul ei trăda îngrijorarea: interesul lui Valeri pentru conspiraţie scăzuse considerabil. Tipic. Ash îl cunoscuse mai bine pe parcursul pregătirilor pentru întrevederea cu Gladişev şi cu comandanţii de regimente. În faţa adversităţilor, Valeri părea tentat să bată în retragere. Şi bruscheţea comportamentului dădea de înţeles acelaşi lucru. Nu Bonaparte – Marele Duce Valeri…

Sania străbătu strada Morskaia care se arcuia graţios între cele două aripi ale clădirii Marelui Stat Major şi trecu pe lângă uriaşa Coloană Alexandru din Piaţa Palatului. Ash privi spre Tamara. Aceasta era piaţa – locul masacrului din Duminica Sângeroasă – pe care sprijinitorii lui Valeri ar fi trebuit s-o ocupe în timp ce el avea să formeze guvernul în Palatul de Iarnă. O vreme, Marele Duce privi mohorât în jur, apoi îşi îndreptă din nou atenţia asupra lui Gladişev. Milionarul desfăcu braţele în lături.

Mulţi membri ai Dumei vor fi alături de Înălţimea voastră…

— Bun.

— Mulţi alţii nu vor fi.

— Şi dumneata?

— Mulţi lideri respectaţi ai partidelor nu vor fi de acord.

— Şi dumneata? repetă Valeri. Tamara îi puse mâna pe mânecă pentru a-l tempera.

— Un singur om nu poate conduce o ţară modernă.

— Atunci nu mai avem ce discuta.

— Valeri, stai puţin…

Gladişev ridică un deget.

— Pardon, *mademoiselle*, dacă îmi permiteţi. Se întoarse apoi spre Valeri: Oricum, mie îmi place foarte mult ordinea. Suntem în pragul unei revoluţii. *Noi*, oamenii responsabili, trebuie sa acţionăm înaintea revoluţionarilor. Tânjesc după ordine, Înălţimea voastră, este obligatoriu…

— E ordinea dumitale, nu a mea, se răsti Valeri. Gladişev îl privi pe Marele Duce.

— Nu vă las aşa de uşor. Doresc să fac un compromis.

— Ce?

— Trebuie să vă asumaţi răspunderea de a conduce lovitura, Înălţimea voastră.

— Îndrăzneşti să-mi spui ce răspunderi îmi revin?

— Îndrăznesc să vă ajut.

Valeri clipi din ochi, Ash şi Tamara începură din nou să spere. Vedeau cum Ducele începe să reacţioneze la linguşeala vicleană a lui Gladişev.

— Atunci ajută-mă, sprijină-mă, adu-i pe colegii dumitale din Dumă la Palatul de Iarnă. Dă-le instrucţiuni…

— Nu e chiar aşa de simplu, Înălţimea voastră. În Rusia există deja câteva oaze de democraţie, şi una dintre ele este tocmai Duma. Nu pot să dau *instrucţiuni* colegilor mei să facă nimic. Nu pot decât să încerc să-i conving.

— Atunci convinge-i.

— Daţi-mi muniţie.

— Ce fel de muniţie?

— Miniştri buni. Oamenii pe care îi veţi numi vor salva Rusia sau o vor duce de râpă o dată pentru totdeauna. Nu ne putem pierde timpul cu nătărăii.

— Voi numi oameni buni.

Gladişev îşi umezi buzele şi se uită la Tamara.

— Înălţimea voastră, aţi putea numi una sau două persoane?

— Valeri… dragă, haide, ai luat întotdeauna decizii bune.

Era clar că Marelui Duce nu-i plăcea să i se impună adoptarea hotărârii pe loc. Tamara îşi apăsă din nou mâna înmănuşată pe braţul lui.

— Spune-i…

Valeri îşi îndreptă spinarea înainte de a se aşeza din nou pe banchetă.

— Marele Duce Nikolai va prelua din nou comanda armatei. Generalul Brusilov va fi adjunctul lui.

Gladişev dădu din cap afirmativ.

— Trupele par să-l privească cu ochi buni pe Marele Duce, iar Brusilov ştie să câştige bătălii.

— Skobelev va fi ministru de externe.

De fapt, Ash îi pomenise de Skobelev – tânărul diplomat de carieră fusese un susţinător fervent al Aliaţilor, înainte ca Rasputin să-l exileze, iar Valeri acceptase ideea.

— Excelent, spuse Gladişev. Dar v-aţi gândit cine va prelua funcţia vitală de ministru de interne?

— Rodzeanko.

Valeri îl numise pe actualul preşedinte al Dumei. Gladişev izbucni într-un râs sincer admirativ.

— Îl veţi reduce la tăcere pe cel mai înverşunat critic al dumneavoastră incluzându-l în guvern. Este o idee minunată, dacă acceptă funcţia… V-aţi gândit la vreun minister pentru Kerenski?

— Un *post* pentru Kerenski?

— În calitate de lider al Partidului Muncitoresc, Kerenski este unul dintre cei mai puternici membri ai Dumei, poate puţin cam radical…

— Puţin cam radical? Eşafodul e locul cel mai potrivit pentru Kerenski!

Gura veselă a lui Gladişev se strânse.

— Kerenski este un bărbat de ispravă. Mulţi oameni vor fi de partea lui. Nu se poate să spânzuraţi reprezentanţi aleşi ai poporului, ca şi când am trăi în anul 1700 şi dumneavoastră aţi fi Petru cel Mare.

Marele Duce nu spuse nimic. Gladişev continuă să facă presiuni:

— Pentru a schimba direcţia puterii fără a submina stabilitatea guvernului trebuie să faceţi în aşa fel încât lovitura dumneavoastră să fie cât mai puţin violentă. Nu puteţi să vă spânzuraţi oponenţii, nesocotind litera şi spiritul legii…

— Acum vorbeşti de parcă ai fi comandorul Ash. Amândoi pledaţi pentru stabilitate. Dar stabilitatea şi puterea merg mână în mână. O să-l las în pace pe Kerenski – dacă nu ne face necazuri.

Gladişev privi afară, spre Palatul de Iarnă. Pe ici, pe colo, zugrăveala roşie se cojea, scoţând la iveală nu piatra, ci mortarul fărâmițat de umezeală. Valeri aştepta, iar tăcerea lui îl făcea pe Gladişev să creadă că se auto-învinovățește din cauza planurilor pe care le nutrea în privinţa lui Gladişev. Gladişev se simţea bine, având senzaţia că preluase comanda.

Dmitri Dan cronometra timpul necesar unei lopeţi de zăpadă să cadă din vârful arcului care lega cele două aripi ale clădirii Statului Major până în piaţa de jos. Asasinul se cocoţase între caii de bronz, înhămaţi la carul alegoric din vârful arcului, la o înălţime de aproximativ douăzeci şi cinci de metri. Sania roşie a

Marelui Duce Valeri se vedea clar în lumina care se revărsa din miile de ferestre şi se reflecta în zidurile clădirilor din jurul pieţei. În sanie şedeau patru persoane – Marele Duce, alături de el un bărbat solid în haine civile, o femeie, despre care Dan presupuse că era Tamara Tişkova, şi comandorul Ash.

Dmitri îl urmărise pe Ash din apropierea cazărmilor regimentului Preobrajenski, unde conspiratorii din cadrul „Zăpezii Roşii” îl observaseră pe american alergând în mai multe dimineţi. Se deghizase deja în mujic, un ţăran fără chip, cu o lopată şi cu o bocceluţă cu mâncare în mână. Dar în bocceluţă – în locul funtului de pâine mucegăită, tainul lui pe o zi – dacă era cumpătat – Dmitri îndesase cuie ruginite şi fulminat de mercur, un exploziv extrem de instabil şi de puternic, utilizat de regulă pentru detonarea dinamitei, pentru că exploda la contact.

Liderul organizaţiei „Zăpada Roşie” fu uimit să constate că sania Marelui Duce pătrunde în Piaţa Palatului şi se opreşte apoi în mijloc, lângă Coloana Alexandru. Dmitri privea atât de intens, încât fu cât pe-aci să se dea de gol. Mujicii nu privesc în sus, ci stau cu capul plecat, istoviţi de munca lor. Dmitri se apleca peste lopată. Ash şi Romanov împreună. Doi iepuri dintr-o lovitură.

Dar escorta de cazaci era, ca de obicei, descurajantă. Un călăreţ singuratic înarmat cu o lance de trei metri cu vârful ca briciul acoperea o suprafaţă periculos de mare. Lui Dmitri Din îi era frică de puţine lucruri pe lume, dar dacă privea lucrurile realist se vedea alunecând şi căzând pe pietrele îngheţate ale caldarâmului, hăituit de călăreţi care învăţaseră să galopeze pe deşălate înainte de a şti să meargă.

Să-i împuşte pe câţiva şi să încerce apoi să se apropie cât mai mult cu bomba era inutil atâta timp cât ceilalţi se aflau acolo. Pe lângă lănci, fiecare dintre ei avea atârnată de umăr o carabină. În eventualitatea unui atentat, Marele Duce se dovedea a fi mai puţin vulnerabil decât lăsa impresia.

Dar în acel moment, Dmitri îşi dădu seama că sania nu se mişcase de mult timp din loc şi că Marele Duce, de regulă atât de prudent, comisese acum o mare greşeală. Se întuneca şi, dacă avea de gând să-şi respecte tabieturile, când sania se va pune în mişcare se va duce direct la Yaht Clubul Imperial ca să-şi bea cocteilul de seară. Iar dacă făcea aşa, nu avea decât o

singură rută logică: înapoi spre strada Morskaia pe sub arcul dintre cele două aripi ale clădirii Statului Major.

Dmitri se repezise spre o intrare de serviciu în incinta Statului Major, făcu semn paznicilor cu lopata în mână şi porni târşindu-şi picioarele spre o scară dosnică, ce ducea spre acoperiş. Văzând sania în acelaşi loc, începu să arunce zăpada peste marginea acoperişului, aşa cum făceau şi alţi mujici pe acoperişurile palatului şi ale cazărmilor, calculând momentul în care va trebui să lase bomba să cadă.

Când începu să vorbească din nou, Gladişev lăsă impresia că renunţase la subiectul colaborării Marelui Duce cu Duma şi cu Kerenski, membru al Dumei şi lider al Partidului Muncitoresc.

— Dacă urmează să vă sprijin, aş vrea să am cuvântul dumneavoastră că autocraţia nu va dura o veşnicie – o promisiune solemnă că veţi aduce guvernul Rusiei mai aproape de standardul impus ţărilor moderne…

— I-am explicat cât se poale de clar comandorului Ash că guvernul meu va fi mai benign decât cel actual, astfel ca poporul să poată fi convins să intre în război. Dar trebuie să vă spun, domnule membru al Dumei, că autocraţia mea, cum o numeşti dumneata, va dura atâta timp cât va fi nevoie de ea în Rusia.

— Oamenii care sprijină lovitura dumneavoastră îşi vor rezerva dreptul de a analiza această nevoie…

— Pe mine mă interesează *Rusia*, și Rusiei i-a mers cel mai bine sub ţari puternici – Petru, Ekaterina, Alexandru al doilea şi al treilea. Ţari puternici sunt cei care au edificat forţa întruchipată de tot ceea ce vezi aici.

Mâna lui mare indică printr-un gest circular clădirile care înconjurau Piaţa Palatului. Marele semicerc al clădirii Statului Major – împărţit în două de arc – Arhivele Imperiale şi cazărmile Regimentului Preobrajenski se înălţau pe laturile de sud şi de est. La vest se zărea clădirea gigantică a Amiralităţii. Spre nord, roşul sumbru al Palatului de Iarnă închidea cercul, lăsând să se vadă numai fâşia argintie a râului Neva, acoperită acum de zăpadă, şi bătând într-un mov închis, când soarele lumina slab, coborând spre orizont, printre norii cumulus.

— Puterea consolidată de ţari plini de măreţie, puterea de a construi toate acestea într-o mlaştină rece şi neprimitoare…

— Iluzie, o găoace goală, izbucni Gladişev.

— *Iluzie*? O mie de încăperi din palatul acesta sunt pline cu bogăţiile Rusiei şi trofeele ei de război. Noi nu suntem ca alte popoare care trebuie să se aventureze până la capătul pământului şi să-şi întemeieze imperii imposibil de apărat. Noi ne-am extins propriul imperiu. În numai o sută de ani, stepele Mării Negre, provinciile poloneze, Ucraina, Crimeea, Transcaucazia, Basarabia, Amurul… lista este nesfârşită.

— Asta nu înseamnă putere în adevăratul înţeles al cuvântului, insistă Gladişev. Este numai smântâna de pe un uriaş butoi cu lapte.

— Atunci unde sălăşluieşte puterea?

Gladişev făcu semn spre răsărit.

— Acolo. În Rusia, puterea este reprezentată de număr. Ţăranii au putere prin numărul lor. Ei sunt prea mulţi şi noi prea puţini – vă rog să mă iertaţi dacă mă includ şi pe mine în numărul dumneavoastră, dar în aceste condiţii nici eu nu mai sunt ţăran şi am şi eu imperii de apărat. Sunt prea mulţi ţărani ruşi pentru un singur om ca să-i hrănească, să-i îmbrace şi să-i controleze. Toate victoriile acestea? Prea multe frontiere de apărat. Am câştigat totul, spuneţi dumneavoastră, dar nu putem păstra nimic, nu putem administra nimic, fără un guvern modern.

O siluetă înaltă străbătea piaţa. Aşa cum se întâmplă deseori iarna în multe din spaţiile largi ale acestui oraş deschis, piaţa era goală, abstracţie făcând de acest bărbat care mergea pe jos şi de sania Marelui Duce, cu caii ei nervoşi şi călăreţii silenţioşi, ca sculptaţi în gheaţă. Singura mişcare în piaţă o constituia zborul norişorilor de zăpadă de pe arcul de triumf unde un mujic curăţa zăpada de sub caii de bronz.

Când silueta se apropie de cel mai îndepărtat dintre călăreţi, Ash se simţi cuprins de un val de emoţie. Îl recunoscuse pe Sirotkin – căpitanul regimentului de gardă Preobrajenski – cel cu care discutase, pentru a obţine câteva unităţi în vederea ocupării Pieţei Palatului. Sirotkin era înfăşurat într-o manta închisă la culoare, fără niciun fel de însemne. Dar ce făcea aici, afară, pe jos?

Sirotkin aruncă o privire în interiorul saniei, dar nu încetini pasul, continuându-şi drumul spre arcul ce dădea în strada Morskaia. Numai după ce trecu pe lângă ultimul cazac şi

călăreţul se întoarse spre sanie, Ash îşi dădu seama că Sirotkin îi dăduse ceva acestuia, şi omul, la rândul lui îi transmisese acel ceva unui valet care i-l înmânase ducelui. Un plic.

Valeri îl deschise. Îi aruncă o privire lui Ash şi, pentru o clipă, ochii lui mici, albaştri, străluciră şi un zâmbet îi înflori deasupra mustăţii.

Tu, urs viclean ce eşti, îşi spuse Ash. De asta stăteam noi aici în frig. Marele Duce, întotdeauna ceva mai complicat în gândire decât lăsa impresia, îi promisese căpitanului Sirotkin sprijinul Dumei şi profitase de această discuţie – de al cărei rezultat final Ash încă nu era foarte sigur – ca să se laude cu milionarul Gladişev în faţa lui Sirotkin. Fără să vrea, Ash se simţi aproape la fel de mândru de Valeri cum părea să fie şi Tamara. Trebuia să recunoască de fiecare dată că Marele Duce nu era deloc prost.

Valeri arăta acum cu mâna spre cazărmile regimentului Preobrajenski, iar pe chipul lui se putea citi bucuria victoriei.

— Autocratul nu este singur doar pentru simplul motiv că nu are un aşa-numit guvern modern. Armata ţarului-autocrat păzeşte frontierele. Regimentul de gardă îl apără pe ţar. Cazacii lui menţin ordinea în rândurile ţăranilor. Iar poliţia ţarului ţine sub control oraşele…

— Lucrurile nu mai stau aşa. Şi am pierdut cel puţin două armate în faţa Germaniei. Când se va întoarce acasă cea de-a treia? Cât despre regimentul de gardă, cuprinde doar recruţi şi ofiţeri proveniţi din rândurile celor cu grade inferioare. Vechiul corp de gardă aristocratic a murit în ’914.

Valeri încuviinţă fără plăcere, iar Gladişev continuă:

— Până şi cazacii au fost seceraţi de nemţi.

— Dar un ţar puternic poate repara stricăciunile, protestă Valeri. Cu condiţia ca ţarul să nu fie tracasat de politicieni certăreţi.

— V-aş da dreptate în măsura în care distrugerea forţelor de luptă ale Rusiei ar reprezenta adevărata problemă.

— Dar care este, atunci, adevărata problemă?

Gladişev privi de jur-împrejurul pieţei.

Mii şi mii de ferestre începeau să răspândească o lumină galbenă, strălucitoare, pe măsură ce se lăsa întunericul. Clădirile Statului Major, a Arhivelor şi Amiralităţii se conturau în razele luminii proiectate de geamuri.

— În spatele fiecărei ferestre, zeci de funcţionari – oameni mărunţi, în surtuce jerpelite care scriu rapoarte cât e ziulica de lungă, despre locuri pe care nu le vor vedea niciodată, despre oameni cu care nu se vor întâlni niciodată, despre vapoare pe care nu vor naviga niciodată. Şaptezeci de mii de mici omuleţi care trebuie să administreze imperiul nostru de o sută optzeci de milioane – oraşele şi satele noastre, localităţile îndepărtate, căile ferate şi oficiile poştale, şcolile, armata şi marina. Copiază documente pe care nu le înţeleg şi când devin înţelepţi şi demni de încredere, după mulţi ani de serviciu, sunt promovaţi să ştampileze documentele şi să aplice sigilii.

— Ai fost de acord cu persoanele indicate de mine pentru a deţine portofoliile ministeriale, zise Valeri.

— Lucrurile nu se rezolvă doar cu ajutorul câtorva miniştri talentaţi. Puterea concentrată în mâinile unui singur om a anihilat formarea unui aparat birocratic *eficient*, care trebuie călăuzit de miniştri capabili şi de reprezentanţi aleşi de popor.

Arătă din nou cu mâna spre estul îndepărtat.

— Nimeni nu ştie ce se întâmplă acolo. Ce face Rusia? De ce anume are ea nevoie? Ţarul a aflat pentru prima dată că nu dispune de o marină atunci când japonezii şi-au trimis flota imperială în strâmtoarea Tuşima. Ţarul ia cunoştinţă pentru prima dată de nemulţumirea ţăranilor din nu ştiu ce regiune atunci când ne dau foc la conace. Ţarul a aflat pentru prima dată că armata sa nu are puşti atunci când nemţii ne-au măcelărit în Polonia. Ţarul-autocrat a constatat că liniile ferate sunt părăginite când a încercat să hrănească şi armata şi oraşele în acelaşi timp. Vă amintiţi, Înălţimea voastră, ca înainte de război să fi existat vreun caz de funcţionar care să nu-şi primească salariul fie şi o singură dată sau vreun profesor din cine ştie ce provincie îndepărtată care să fi murit de foame?

Valeri ţipă furios la vizitiu, şi sania se puse în mişcare, descrise un cerc larg şi o luă din nou spre arcul de triumf de pe clădirea Statului Major. Ash îl apucă de cot pe Gladişev. Ultima şansă. Gladişev nu avea nevoie de prea multe încurajări. Îl bătu pe braţ pe Marele Duce, ignorând privirea furioasă a acestuia şi spuse:

— Uitaţi-vă la fereastra aceea, poate fi oricare dintr-o sută. Dacă Dumnezeu ar coborî pe pământ în provincia pe care acest funcţionar civil o administrează şi i-ar transforma pe toţi

bărbaţii, femeile şi copiii în stane de sare, birocraţia imperială a ţarului ar afla de asta numai atunci când preţul sării va scădea în regiunile învecinate. *Un singur om nu poate conduce Rusia*.

— Dar poate încerca, ripostă Marele Duce Valeri.

— Să încerce singur. Opriţi sania, la naiba.

— Stai, spuse Ash.

Gladişev sări jos, îşi recapătă echilibrul şi se depărtă cu paşi repezi.

— Opreşte sania, spuse Tamara, opreşte-o! Ash sări şi el în urma lui Gladişev.

— Staţi, domnule Gladişev…

Privi înapoi. Tamara reuşise să-l convingă pe Valeri să oprească exact în faţa arcului de triumf. Îl ajunse din urmă pe Gladişev.

— Vă rog… Înălţimea sa ştie că împărtăşesc rezervele dumneavoastră în privinţa autocraţiei. Pentru un american este un adevărat blestem. Dar în momentul de faţă mi separe mai important să câştigaţi războiul şi să-i ţineţi în frâu pe revoluţionari.

Gladişev spumega de furie.

— Credeţi că mă interesează părerea unui american?

— Poate aţi vrea să încercaţi dumneavoastră o lovitură de palat?

— Ah!

— Vă oferă o şansă de stabilitate.

— Ce faci dumneata aici, Ash?

— Ţi-am mai spus. Ţara mea doreşte să aibă în Rusia un aliat solid în momentul în care va intra în război.

— Şi crezi că aiuritul ăsta e omul dumitale?

Ash aruncă o privire spre sanie. Tamara scoase capul de după apărătoarea saniei şi-i dădu de înţeles că nici în privinţa lui Valeri nu era nicio speranţă.

— Războiul secătuieşte ţara. Ajută-mă să-l scot pe ţar din Rusia şi să implic America în război şi să terminăm cu tot necazul într-un an. Marele Duce este om de onoare şi o să-ţi rămână îndatorat. Fă pace cu el acum. O să discutaţi amănuntele mai târziu.

— Amănunte? Vrea să fie ţar al tuturor Rusiilor, exact la fel ca şi cel pe care îl avem acum.

Dezamăgit, Ash ridică ochii spre cer… şi surprinse cu coada ochiului o mişcare sus, se concentră asupra ei şi zări o siluetă care se înălţă dintre caii de bronz de pe coama arcului. Un bărbat se ţinea cu o mână de una din copitele de bronz şi agita ceva în mâna liberă, la douăzeci şi cinci de metri deasupra saniei în care Marele Duce se certa cu Tamara…

— O, Dumnezeule…

42

Ash băgă mâna pe sub manta. Dar distanţa era prea mare pentru Lugerul cu ţeava scurtă.

— Gladişev, ascultă-mă…

— Nu, îmi ajunge, mă duc acasă.

Ash îl apucă pe milionar de braţ şi îl împinse spre cel mai apropiat dintre călăreţi.

— Gladişev, deasupra arcului de triumf se află un om cu o bombă. Spune-i cazacului ăstuia să tragă. *Acum*!

Gladişev irosi un moment de importanţă vitală ca să privească în sus înainte de a i se adresa călăreţului, care reacționă rapid, smulgându-şi arma de pe umăr, ridicând piedica şi trăgând într-o dâră în mişcare. Silueta se lăsă pe vine, reapăru la trei metri într-o parte a cailor de bronz şi aruncă bomba. În timp ce aceasta plutea dinspre cerul negru, Ash scoase Lugerul şi trase două gloanţe printre urechile cailor arabi…

— Valeri, eşti impos…

Trei împuşcături curmară brusc izbucnirea Tamarei.

Sania se smuci înainte făcând-o să cadă înapoi, pe bancheta largă. Auzi o bufnitură puternică şi ceva zăngăni în spatele saniei. Un cal necheza. Tamara sări în picioare şi privi peste marginea saniei. Un cazac fusese doborât la pământ şi animalul lui sfâşiat de şrapnele își dădea ultima suflare. Ceilalţi călăreţi trăgeau în sus, spre arcul de triumf. Îl văzu apoi pe Ash cum alerga, atât de mic şi de vulnerabil. Valeri strigă la ea să stea jos şi o acoperi cu trupul lui. Alte împuşcături. Sania se opri în interiorul arcului. Ţipetele calului răsunau în zidurile arcului, şi furia pe care o simţea faţă de acea plăsmuire umană care

putuse să facă aşa ceva unui cal, se îndrepta acum spre Gladişev… cum îşi închipuia el că Duma va fi în stare să stăvilească valul de violenţă iraţională din sufletul rusului? Se auzi tropot de copite pe pietrele caldarâmului. De sub pieptul, lui Valeri, Tamara îi zări pe cazacii care blocau cele două capete ale arcadei. Împuşcăturile încetaseră. Un ultim foc de pistol, şi ţipetele calului conteniră.

Valeri se ridică cu grijă. Ash îl trase pe Gladişev prin pasaj şi îl ajută să se urce în sanie. Avea un pistol în mână. Ochii lui întâlniră privirea Tamarei.

— Eşti teafăr? întrebă ea, înghiţind cuvântul *dragule*.

— Da… tu? Privirea îi alunecă spre pasaj, de unde se apropia locotenentul gărzii; oamenii lui stăteau în piaţă, cu puştile îndreptate spre arcul de triumf încercând să-i descopere pe atacanţi.

— Cum se simte călăreţul? întrebă Valeri.

— Este rănit, Înălţimea voastră.

Locotenentul de cazaci, Valeri şi Ash căzură repede de acord să meargă la Clubul de Iahting de pe Morskaia, dincolo de Nevski Prospekt, în timp ce soldaţii aveau să acopere vârful arcului de triumf cu puştile lor. Câţiva dintre ei porniră în galop pentru a-şi ocupa locurile în faţa saniei. Vizitiul răcni şi caii părăsiră în goană pasajul. Tamara ridică privirile îngrijorată, temându-se de un al doilea atac.

Ajunseră cu bine până la Nevski Prospekt, unde găsiră o escortă de poliţie. Gladişev îl apucă strâns de braţ pe Ash.

— Asta este o dovadă că lucrurile au mers prea departe, Înălţimea voastră. Am să vă sprijin… pentru stabilitate…

Valeri îi luă mâna.

— Pentru Rusia.

Tamara se uită la chipul hotărât al lui Valeri şi fu încredinţată că ţarismul mai poate funcţiona, cu un ţar *adevărat*.

Ash se hotărî să păstreze pentru el observaţia că probabil, bomba fusese aruncată de cineva de la „Zăpada Roşie” şi îi era destinată lui. Ce ironie a sorții că un atentat la viaţa lui contribuise la stabilirea unei alianţe… nu contează cât de temporară… între două forţe de care avea atât de mare nevoie ca să-şi ducă la îndeplinire misiunea…

○

Detectivii Ohranei se strecurau unul după altul în biroul lui Von Basel din închisoarea Litovski ca să-i raporteze mişcările lui Ash. Unii le ştiau pe dinafară, alţii îşi citeau însemnările făcute în carneţele, dar toţi poliţiştii ţarului renunţau la fanfaronada pe care o arborau în mod obişnuit pe stradă ori de câte ori se adresau ofiţerului cu ochi de gheaţă, cunoscut doar sub numele de căpitanul Moskolenko.

— Comandorul Ash a fost văzut intrând în casa balerinei Tişkova. La puţin timp după aceea a sosit Alteţa sa Regală Marele Duce Valeri, traversând gheaţa râului în sania sa. Zece minute mai târziu, Marele Duce Romanov şi comandorul Ash au ieşit împreună şi au trecut râul. Au intrat la Clubul Imperial de Iahting, unde au rămas câteva ore… Heinrich Ballin, chelner la Clubul Imperial de Iahting a raportat că Marele Duce Valeri şi comandorul Ash au stat de vorbă în faţa căminului, şi au băut câteva ore… Asistentul secretarului Clubului Imperial de Iahting raportează că Ash a primit statut temporar de membru al Clubului, la cererea Marelui Duce Valeri… Comandorul Ash a fost observat intrând la ambasada britanică la amiază. A ieşit după o jumătate de oră şi a luat dejunul…

Von Basel primea rapoartele cu un aer indispus. Noul plan al împăratului de a-l răpi pe ţar de unul singur punea planul salvării lui Nikolai al II-lea într-o lumină cu totul nouă şi îi cerea lui Von Basel însuşi să joace un rol mult mai dificil. Să-l ajute pe Ash, la cererea împăratului, fusese o treabă uşoară, care se potrivea cu activitatea sa de spionaj militar. Acum ocupa locul central şi complotul avea ca obiect nu numai victoria în război, ci şi controlul definitiv asupra Germaniei. Planul împăratului făcea din Kenneth Ash şi progresul misiunii sale un element vital. Dar Ash era supărător de independent, şi foarte secretos, ceea ce îl punea pe Von Basel în situaţia dificilă de a-l urmări tot timpul ca să vadă ce face, pe de o parte pentru a se asigura că nu pierduse niciun amănunt, iar pe de alta, ca să-l împiedice să dea de bucluc. Se aflau în Rusia, şi în pofida problemelor cu care se confrunta, Rusia şi stăpânitorii ei nu fuseseră niciodată blânzi cu răsculaţii.

Când Basel făcuse presiuni asupra lui Ash ca să-i dezvăluie planurile – detalii suplimentare cu privire la planul fundamental de dinamitare a liniilor din şi spre Ţarskoe Selo, ocuparea Palatului de Iarnă, proclamarea noului ţar în prezenţa câtorva

membri-cheie ai Dumei – Ash îi replicase că îi va spune lui Von Basel unde şi când va avea nevoie de sprijinul poliţiei şi când să trimită submarinele de escortă în Murmansk. Îi amintise, de asemenea, că era spectacolul său, nu al nemţilor. Von Basel avea impresia că deplasarea lui subită la Berlin îi stârnise bănuielile lui Ash…

Aşadar, Von Basel era foarte neliniştit acum, când primea rapoartele detectivilor, sub masca căpitanului Moskolenko.

— Comandorul Ash a fost văzut intrând la ambasada americană. A părăsit incinta ambasadei ceva mai târziu împreună cu fiica ambasadorului, Catherine Hazzard, şi a condus-o într-o sanie de închiriat la cofetăria Berrin de pe Morskaia, unde ea a consumat o savarină şi îngheţată, iar comandorul Ash a fumat o ţigară şi a băut o cafea. Ceaşca lui a fost sustrasă apoi din bucătărie, dar zaţul nu conţinea urme de băuturi alcoolice. În schimb, în scrumieră se aflau multe chiştoace şi, după părerea agentului nostru, Ash era nervos… Omul nostru din interiorul ambasadei americane raportează că, la puţin timp după plecarea lui Ash, a sosit curierul regelui Angliei cu corespondenţa pentru ambasadorul Hazzard şi a luat de la acesta mesaje pentru Londra. Ash intrase cu un mic pacheţel în mână pe care nu-l mai avusese atunci când ieşise împreună cu fiica ambasadorului… Comandorul Ash şi căpitanul Putilov din regimentul de gardă Ismailovski au făcut iahting pe gheaţă la Clubul de Iahting din Insula Krestovski. Detectivul Borisov, care a fost căpitan, al echipei de iahting a districtului trei înainte de război, a luat un al doilea iaht şi a pornit în urmărirea lui Ash şi a lui Putilov. Comandorul Ash a manevrat ambarcaţia cu mare abilitate şi l-a băgat în cele din urmă pe Borisov într-o fundătură…

— Fundătură?

— O crăpătură în gheaţa tare, domnule căpitan Moskolenko, în cazul de faţă. Una foarte îngustă între pereţi înalţi de gheaţă dură în care Borisov şi-a sfărâmat iahtul. Stewardul de la Clubul de Iahting…

— Dă-l afară.

— … Căpitanul Sirotkin de la regimentul de gardă Preobrajenski, Marele Duce Valeri şi comandorul Ash au fost la vânătoare pe moşia baronesei Balmont. Nu, domnule căpitan, italianul era la Moscova… Heinrich Ballin, chelner la Clubul

Imperial de Iahting, raportează că Ash şi Marele Duce Valeri au avut o discuţie lungă cu căpitanul Putilov de la regimentul de gardă Ismailovski…

— Adu-l pe Heinrich Ballin ăsta…

○

Von Basel fusese întotdeauna surprins să constate cât de neîngrijit era personalul, chiar şi în cele mai bune localuri din Rusia. Chelnerul stătea în faţa lui cu aer jalnic şi fixa pardoseala de piatră, aşteptându-se la tot ce putea fi mai rău. Hainele îi erau murdare, părul ciufulit, ochii înroşiţi de febră şi nasul înfundat. Nu-ţi venea să mănânci sau să bei nimic din ceea ce atinsese el. Şi când te gândeşti că unui asemenea chelner Marii Duci îi permiteau să servească în clubul lor cel mai exclusivist.

— Câţi ani ai?

— Şaizeci şi şapte, domnule căpitan Moskolenko, şi n-am avut niciodată necazuri…

— Unde te-ai născut?

— La Riga.

— Numele şi accentul dumitale sunt germane.

— Ne-am mutat la Petrograd gând aveam doi ani, domnule căpitan. În ultimii şaizeci şi cinci de ani am trăit şi am muncit în oraşul acesta. Şi n-am avut niciodată vreun ne…

— La cine ai lucrat?

Heinrich Ballin se îndreptă de şale.

— Am servit în toate marile case din Petrograd. La toate balurile şi la toate dineurile.

Von Basel ştia că toţi chelnerii germani din Petrograd – chiar şi unul atât de respingător ca acesta – erau net superiori oricăror mujici. De cele mai multe ori vedeai acelaşi chelner la petreceri diferite în cursul aceleiaşi săptămâni, purtând în fiecare seară livreaua casei care îl angajase temporar.

— Dar războiul cu Germania îți creează dificultăţi, nu-i aşa?

— Da, domnule, căpitan. Nu sunt crezut întotdeauna când îmi susţin loialitatea.

— Ei bine, ţi se va oferi şansa s-o dovedeşti, spuse Von Basel cu un zâmbet rece şi începu să-i smulgă bătrânului înspăimântat toate informaţiile pe care le auzise trăgând cu urechea la conversaţia purtată de Ash cu Marele Duce Valeri, cu căpitanul Putilov, cu căpitanul Sirotkin de la regimentul de

gardă Preobrajenski şi cu alţi Mari Duci despre care se ştia că sunt în relaţii foarte strânse cu Valeri. Nu era prea mult, dar fiecare bucăţică îl putea ajuta să-i descifreze intenţiile lui Ash. Nu mai accepta niciun fel de surprize ca aceea din cartierul Moscova, când Ash se amestecase cu gloatele, împreună cu Sedovina, şi filajul îi pierduse urma. Detectivul Ohranei care primise însărcinarea de a-l urmări în după-amiaza aceea fusese atacat de huligani care îi smulseseră insigna, arma şi carneţelul şi îi rupseseră picioarele.

La scurt timp după aceea se produsese o ciocnire armată cu revoluţionarii printre care fusese văzut şi Kiricenko, dar Basel nu ştia dacă Ash îl contactase pe şeful bolşevic. Totuşi aflase ca Ash ascunsese un camion întreg de dinamită în afara oraşului, camion despre care expertul în explozive trimis de Von Basel afirmase că va sări în aer la cea mai mică atingere. Von Basel pusese să fie ţinut sub observaţie camionul. Când se întorsese de la Berlin, Ash îi ceruse ajutorul, dar era vorba numai de convocarea unei unităţi de poliţie de lângă Palatul de Iarnă la o dată încă neprecizată, deşi îi sugerase să asigure sosirea escortei de submarine germane la Murmansk cam peste o săptămână.

Apoi a primit şi alte rapoarte. O bombă aruncată…

— Ash şi *mademoiselle* Tişkova s-au întâlnit la ora trei la cofetăria Berrin cu Serghei Gladişev, membru al Dumei… sania Marelui Duce Valeri… o oră în Piaţa Palatului. O bombă aruncată de pe acoperişul clădirii Statului Major…

— Ce?

— Atentatorul se afla deasupra arcului de triumf din centru, domnule căpitan Moskolenko. Numai un cazac a fost rănit, printr-o minune. Individul a scăpat refugiindu-se într-una din aripile clădirii Statului Major.

— Dar *tu*, unde erai? se răsti Von Basel.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Ash ar fi fost ucis? Planul împăratului ar fi murit o dată cu americanul. Avea nevoie de Ash ca să-i facă treaba murdară, iar dacă se întâmpla ceva rău, nu-i rămânea decât să arunce vina asupra lui.

— De partea cealaltă a pieţei, ţinându-i sub observaţie, aşa cum mi s-a ordonat.

Dar norocul a ţinut cu Ash… *Gladişev*. Ash făcea paşi mari înainte. Americanul şi Marele Duce stabileau contactele

corecte, puneau bazele unei alianţe între Dumă, regimentul de gardă, poliţie – prin intermediul lui – poate şi cu Kiricenko. Curând, curând… şi apoi dintr-o dată, un mister sâcâitor. Un detectiv foarte nervos care se ocupa de gările feroviare veni să raporteze. Văzându-l atât de înspăimântat, Von Basel îşi dădu seama că are veşti proaste…

— Comandorul Ash a fost zărit în vreme ce se urca în trenul de la gara Baltica. În prealabil îşi procurase un bilet de tren pentru Reval. Informaţia fusese transmisă telegrafic la Reval. Cu toate acestea, detectivii trimişi să-l aştepte şi să-l fileze pe Ash, l-au pierdut în mulţimea de pasageri…

— Cât timp?

— Asta s-a întâmplat noaptea trecută. Detectivul gemu neputincios. Din nefericire, domnule căpitan Moskolenko, până acum n-am reuşit să dăm de urma comandorului Ash.

— Afară!

— Detectivii din Reval au fost mustraţi foarte aspru.

— Afară!

Furios la culme, Von Basel fusese pe punctul să spună *raus*. Oare de ce se dusese Ash la Reval? L-au pierdut în mulţimea de pasageri? De regulă Ash se lăsa filat. De ce se răzgândise brusc la Reval? Ce se întâmplă în Reval?

Dar înainte de a apuca să reflecteze mai mult asupra acestei probleme, se confruntă cu o altă enigmă, potenţial foarte gravă. Ca o măsură de prevedere, pentru a proteja conspiraţia Marilor Duci, Von Basel pusese să fie supravegheaţi membrii în număr tot mai mare ai conspiraţiei: Lordul Exeter, Marele Duce Valeri, Tişkova, căpitanul Sirotkin şi căpitanul Putilov. Acesta din urmă, căpitan în regimentul de gardă Ismailovski, dăduse dintr-o dată de un necaz serios, care punea în primejdie soarta întregii conspiraţii.

O altă secţie a Ohranei, specializată în verificarea loialităţii cadrelor din armată, aflase că Putilov încerca să-i convingă pe ofiţerii lui să participe la o lovitură de palat a unui Mare Duce încă nenominalizat. Ohrana nu se hotărâse încă dacă e cazul să mai aştepte pentru a culege informaţii mai concrete referitoare la identitatea respectivului Duce sau să-l aresteze pe căpitanul Putilov şi să-i smulgă informaţiile în timpul interogatorului. Generalul Globaciov, şeful Ohranei, răspundea personal de anchetă, ceea ce însemna – după cum se temea Von Basel – că

Putilov avea să-şi dea curând duhul scuipând de pe buze numele Marelui Duce Valeri şi al comandorului Kenneth Ash.

43

Vechiul port la Marea Baltică, Reval, un orăşel cu străduţe înguste, pavate cu piatră cubică, prezentase o mare importanţă navală pentru Rusia înainte ca flota germană să închidă Golful Finic. Se afla la două sute de mile vest de Petrograd, aproape de gura golfului. Călătoria de-a curmezişul Estoniei îi luase lui Ash treisprezece ore, petrecute într-un compartiment de tren îngheţat, laolaltă cu o jumătate de duzină de ofiţeri ai Diviziei Motorizate a Ţarului, care încercau să se întoarcă în sectorul incert al Frontului de nord. Armata germană, îi spuseseră ei lui Ash, ameninţa acum chiar oraşul Riga, la mai puţin de o sută de mile de însăşi capitala Rusiei.

La sosire, Ash scăpase de detectivii lui Von Basel şi îşi petrecuse tot restul nopţii pe un pat de campanie dintr-un hotel de categoria a doua. Dis-de-dimineaţă porni spre port, unde descoperi uşor baza de submarine a flotei regale şi vasul-depozit *Dvina,* ancorat la un chei păzit, înconjurat cu gard.

Câteva submarine britanice de tipul E stăteau cu boturile îndreptate spre vasul-depozit, unde se aflau rezervoare de combustibil, camerele echipajului, prese de schimb şi alte materiale. Un strat gros de gheaţă sclipitoare acoperea contururile ascuţite ale carenelor şi ale turnurilor de cârmă, atenuându-le duritatea. Echipajele făceau mici reparaţii la lumina soarelui – sudau şi băteau fierul cu ciocanele. Zgomotul era adus de ecou până la picioarele digului, unde paznicii îl opriră pe Ash şi îl puseră să aştepte până fu găsit Rodney Skelton. O jumătate de oră mai târziu, acesta veni voios în camera gărzilor.

— Da, el este, sergent. Nu prezintă niciun pericol. Ce mai faci, Kenneth?

— Sper că nu te deranjez de la treabă, spuse Ash, arătând spre bluza de marinar unsuroasă şi spre pantalonii lui Skelton.

— E vorba de o simplă revizie generală.

Porniră pe chei şi Skelton arătă cu mândrie spre vasul lui.

— Năbădăioasă creatură, nu-i aşa?

Submarinul avea o protuberantă masivă în turnul de cârmă, de parcă ar fi fost furios la culme.

— Ce faci aici, la suprafaţă, pe *Dvina*?

— Am auzit că Petrogradul a devenit foarte amuzant de când ţarul a interzis tangoul.

— Rodney, ce-ai zice dacă ți-aș aminti că-mi datorezi viaţa pentru ceea ce s-a întâmplat atunci, în India?

Spre mirarea lui Ash, Skelton nu protestă. Dimpotrivă… păru brusc foarte extenuat.

— Războiul ăsta nenorocit… Acum am alte păreri în multe privinţe. Sincer să fiu, cred că indienii ne-ar fi tăiat şi nouă gâtlejurile la un loc cu cele ale cailor… ai avut dreptate.

Ridică privirile spre Ash într-o expresie de recunoştinţă sinceră, apoi încheie cu zâmbetul său zeflemitor dintotdeauna:

— Trebuie să-ţi mulţumesc?

— Nu… dar te-aş ruga să-mi faci o favoare…

Întors la Petrograd, Ash îi telefonă căpitanului Putilov chiar de la gară şi porni apoi de-a lungul canalului Obvodnîi spre cazărmile regimentului de gardă Ismailovski, aflate pe Ismailovski Prospekt. Vatmanii de tramvaie declaraseră o grevă de o zi, astfel că străzile erau înţesate de pietoni.

Putilov aştepta, aşa cum se înţeleseseră, în faţa intrării cazărmii. Lui Ash îi plăcea Putilov. Acesta arbora aerul leneş, plictisit al unui ofiţer aristocrat tipic, însă era un simulant pe care dosarul de serviciu şi caracterul îl dădeau de gol. Rănit în Polonia şi apoi din nou, vara trecută, în timpul asediului Stanislavului, în cadrul ofensivei lui Brusilov, Putilov a refuzat concediul medical şi vrând-nevrând, a acceptat acest post la Petrograd ca să-şi refacă forţele înainte de a pleca din nou pe front.

Spre deosebire de mulţi alţi ofiţeri circumspecţi cu care încercaseră să ia legătura Ash şi Marele Duce, Putilov manifesta rezerve derivate numai din jurământul său de credinţă faţă de ţar. Recunoştea că este necesar să se acţioneze pentru salvarea Rusiei, dar încălcarea cuvântului dat reprezenta, pentru el, o chestiune de onoare.

Cu toate acestea, din momentul în care se lăsase convins, îmbrăţişase cu entuziasm cauza Marelui Duce Valeri, care era el însuşi foarte direct şi deschis, îl avertizase de două ori pe

Putilov să fie mai discret şi în cele din urmă îi mărturisise lui Ash că nu mai putea risca să se întâlnească cu acesta. Ash fusese de acord să stabilească el următorul contact, ca să afle în ce măsură puteau conta pe sprijinul unităţilor aflate sub comanda lui Putilov.

Situaţia devenea periculoasă. Francheţea firească şi curajul înnăscut al lui Putilov făceau din el un conspirator cam prea nepăsător…

Acum aştepta chiar în faţa porţii principale a cazărmii regimentului Ismailovski, de parcă ar fi fost un ofiţer al ţarului care se pregăteşte să treacă în revistă trupele în văzul întregului Stat Major.

Îl salută pe Ash, se desprinse din mulţimea de pe trotuar, îl luă de braţ şi îi spuse cu vocea lui aristocratică, din fericire abia şoptită, că şase din subalternii săi erau dornici să se alăture conspiraţiei. Ash îl conduse cu grijă în mijlocul mulţimii, scrutând cu atenţie chipurile celor din jur. Aproape imediat se felicită în gând că avusese prezenţa de spirit să-şi pună căciula de blană şi mantaua cenuşie pe care le purtase la Reval ca să se descotorosească de oamenii lui Von Basel. Chipiul şi mantaua Marinei Militare a SUA erau prea vizibile, aşa că le împachetase în sacul de voiaj şi le trimisese înapoi, la hotelul Astoria, înainte de a pleca din Gara Baltică. Îi sugeră lui Putilov să meargă pe jos.

— Eşti cam tăcut în după-amiaza aceasta, domnule comandor, remarcă Putilov după ce trecură de câteva intersecţii.

— Suntem urmăriţi. Nu te…

Dar aristocratul rus se uita de jur-împrejur ca un turist sosit de la Moscova. Printre grupurile de pietoni, Ash zărise mantaua lungă, cenuşie şi galoşii prin care se făceau remarcaţi, de regulă, detectivii Ohranei. Ceea ce îl îngrijora însă era faptul că omul nu făcea niciun efort ca să treacă neobservat. Lăsau mai puţin impresia că vor să-l fileze şi mai mult că îl urmăresc. Ca şi când s-ar fi pregătit să-l aresteze.

Ash şi Putilov se îndreptau în direcţia hotelului Astoria, care se afla la o milă în faţa lor. Ash căuta o ascunzătoare potrivită. Chiar în faţa lor se afla râul Fontanka, iar la dreapta, Institutul Tehnologic.

— Închis astăzi din cauza grevei, răspunse calm Putilov când

Ash i-l sugeră. Era un om solid, în jur de patruzeci de ani, cu un chip deschis şi nevinovat. Din cauza rănilor primite, avea chipul palid, cu un uşor tremur al obrazului, pe care încerca să-l ascundă zâmbind.

— Eşti sigur că suntem urmăriţi?

— Al naibii de sigur, spuse Ash. Şi se apropie tot mai mult.

Aruncă o privire peste umăr. La câţiva metri în urma lor, detectivii se mişcau cu uşurinţă şi abilitate prin mulţime, dându-i pe oameni la o parte din calea lor. Dintr-o dată, un automobil lung, negru ţâşni din spatele unui şir de căruţe, făcu o întoarcere scurtă peste şinele de tramvai şi se apropie lunecând de colţul unde se aflau Ash şi căpitanul Putilov.

— Nu fugi, spuse Ash. Să nu le dăm de bănuit.

— N-o să fug, replică Putilov, îndreptându-şi umerii. Dar, în loc ca din maşină să coboare ofiţerii de poliţie la care se aşteptau, geamul din dreptul şoferului se deschise şi contele Philip Von Basel strigă:

— Urcaţi, sunt pe urmele voastre.

Ash smuci uşa din spate, îl îmbrânci repede pe Putilov, apoi sări şi el înăuntru. Maşina porni mugind urmată de oamenii Ohranei care alergau pe jos, măturând pietonii din cale, până când unul dintre ei scoase un pistol, trase în aer şi îşi făcu astfel drum, căci imediat oamenii se lăsară în jos. În acel moment, poliţistul trase după maşină.

Von Basel coti cu vehiculul mare în străduţa îngustă de lângă Fontanka, trecu în goană pe lângă câteva intersecţii, o luă spre nord scârţâind şi scrâşnind din cauciucuri, ţâşni pe podul de peste canalul Obvodnîi şi se îndreptă spre Gara Baltică. Maşina derapă în piaţa din faţa gării, scăpă de sub control, se răsuci descriind un cerc complet şi se lovi lateral de un stâlp. Motorul se înecă, tuşi. Von Basel încerca din răsputeri să-l ambaleze, când câţiva ofiţeri de poliţie în uniformă ieşiră în goană din gară. Maşina îşi reveni brusc, iar Von Basel trecu printre ei, depăşi gara şi se afundă în cartierul Narva.

— Cine este omul acesta? întrebă Putilov.

— Un prieten cu relaţii la poliţie. Se pare că Ohrana are un spion în cazarma dumitale.

Maşina străbătea străduţe puţin mai largi decât lăţimea ei, făcându-i pe vânzătorii ambulanţi şi pe femeile care stăteau la coadă în faţa brutăriilor şi a magazinelor de gaz să se lipească

de ziduri. Oamenii fugeau, dar niciunul nu protesta; erau prea doborâţi de lipsuri ca să se mai plângă de ceva.

Von Basel coti scurt pe o alee zgomotoasă, opri şi coborî din maşină.

— Veniţi repede, înainte ca poliţia locală să ne dea de urmă. Ash îl împinse pe Putilov, care era năucit de-a binelea, în spatele lui Von Basel. Omul împăratului porni repede de-a lungul celor mai sordide străzi pe care le văzuse Ash la Petrograd sau oriunde în altă parte a lumii. Şanţurile de scurgere erau pline de beţivi şi copii cu ochii goi care se înghesuiau unii în alţii ca să-şi ţină de cald. Cerul se vedea sus, ca o dungă cenuşie murdară printre casele dărăpănate.

— Unde ne duce? întrebă căpitanul Putilov. Avea darul acela specific rusesc de a nu băga în seamă mizeria, totuşi, când un cerşetor ridică mâna cu ceea ce păreau să fie ultimele lui puteri, Putilov, deşi era pentru prima oară în viaţă hăituit şi urmărit de poliţie, lăsă să cadă câteva copeici în mâna tremurătoare.

Von Basel se opri în faţa unei uşi, îi împinse pe amândoi înăuntru, cercetă strada să vadă dacă nu-i urmăreşte cineva, apoi intră şi încuie lacătul. Străbătu în goană câteva trepte în jos, spre un fel de pivniţă cu un acoperiş în formă de cupolă, înnegrită de fum şi cu dungi mai deschise acolo unde căzuseră bucăţile de mortar. Pereţi despărţitori subţiri formau nişte cuşete cu paturi de scânduri. Era o singură fereastră pătrată, sus, acoperită cu gheaţă.

— Ce este asta? întrebă Putilov.

— Azil de noapte pentru *boseaki,* îi spuse Von Basel. Desculţi. Docheri – atunci când portul nu e prins în gheţuri. Drojdia societăţii.

— Ce…

— Asta e pentru dumneata, îl întrerupse Von Basel, înmânându-i căpitanului Putilov o foaie de hârtie pe care o scosese din buzunarul mantalei. Uimit, Ash îl privea pe Putilov, care, la fel de nedumerit, se apropie de lampa de ulei care fumega. Citi câteva rânduri.

— Ce e cu hârtia asta despre Marele Duce Pav…

Von Basel îl urmase şi se afla acum în spatele lui. În mâna lui stângă apăru un pumnal, pe care îl înfipse rapid în spatele lui Putilov.

— *Ce*? Lui Ash nu-i venea să-şi creadă ochilor văzându-l pe rusul îngenuncheat, al cărui trup se prăvăli apoi pe duşumea.

— Nu atinge hârtia aceea.

Degetele crispate ale lui Putilov ţineau strâns hârtia. Ash întinse mâna după ea. În aceeaşi clipă, Von Basel îşi trase sabia şi îşi propti vârful în gâtul lui Ash.

— Nu pune mâna, repetă el. Ohrana avea de gând să-l aresteze. Dacă îl făceau să vorbească, stricau totul. Von Basel puse în teacă lama subţire. Trebuie să ai grijă de dumneata. Du-te imediat la „Astoria”. Opreşte-te la bar şi bea câte un păhărel cu oamenii. Să fii văzut. Dacă te întreabă poliţia, susţine că ai mers pe jos de la Gara Baltică până la „Astoria” şi că nu ai vorbit cu nimeni. Descotoroseşte-te de haina şi de căciula asta şi ţine-o una şi bună cu istorioara dumitale. Nu pot fi siguri de ceea ce au văzut în mulţime. Dacă se încăpăţânează, du-te la ambasada dumitale.

— Ce conţine hârtia asta?

— E un fals – o simplă notiţă prin care căpitanul Putilov îl informează pe Marele Duce Dmitri Pavlovici că s-a răzgândit în privinţa sprijinului pe care urma să-l acorde loviturii Alteţei sale Regale.

— A cui lovitură?

— Nişte veri ai Marelui Duce Dmitri Pavlovici i-au propus să preia conducerea unei lovituri. Au mers atât de departe încât i-au contactat chiar şi pe unii comandanţi de regimente, la fel ca şi dumneata. Din câte am înţeles, Marele Duce a refuzat să comploteze împotriva ţarului – poate pentru că nu beneficiază de ajutorul meu şi al dumitale, adăugă Von Basel cu un zâmbet subţire, – dar Ohrana este în continuare cu ochii pe conspiratori. Ai face bine să te rogi ca această mică şaradă să-i convingă pe anchetatori că Putilov fusese recrutat de sprijinitorii Marelui Duce Dmitri, şi nu de Valeri al dumitale. Lasă poliţia să creadă că nu i se acordase încredere.

— Nu era cazul să-l ucizi…

— A trebuit să aleg între el şi dumneata, Ash. Şi am nevoie de dumneata în viaţă. L-ar fi silit să mărturisească, ar fi divulgat numele dumitale, al Marelui Duce Valeri. *Şi* pe al prietenei dumitale, Tişkova.

Ash rămase cu privirile pironite asupra trupului lui Putilov. Nu avea replică la ultima afirmaţie a lui Von Basel.

Von Basel îşi şterse pumnalul de pantalonii căpitanului mort şi îl ascunse apoi din nou, sub manta. Îl lovi uşor pe Ash cu bastonul lui de promenadă.

— Du-te la „Astoria”.

Întrucât Ash nu se mişcă destul de repede, Von Basel adăugă:

— Crezi că Ohrana o s-o trateze mai bine în închisoare numai pentru că, din întâmplare, este o femeie frumoasă?

Ash porni spre scări.

— Apropo, domnule comandor Ash…

În timp ce Ash se întorcea, Von Basel se întreba ce semnificaţie are pentru el moartea.

— Ce ai făcut la Reval?

— Marele Duce m-a rugat să mă întâlnesc cu un general din Sectorul Nord. Reval era un punct convenabil, la mijlocul distanţei…

Ash spera să-i fi dat un motiv plauzibil, care să ascundă scopul real al călătoriei sale la Reval. La început, Von Basel a fost luat prin surprindere de atitudinea lui Ash; americanul răspunsese prea repede, cam prea repede pentru un om atât de precaut cum lăsase impresia Ash, iar motivul călătoriei la Reval părea cusut cu aţă albă, dar dacă era adevărat… Von Basel începu să se simtă tot mai îngrijorat la gândul că Marele Duce Valeri includea în conspiraţia sa şi comandanţi militari de pe front, ceea ce reprezenta o fisura serioasă în planul împăratului de a câştiga războiul şi de a institui din nou controlul personal în Germania.

Marele Duce Valeri va fi un ţar foarte bun. Prea bun.

Von Basel atinsese această chestiune şi la Berlin. Nu cumva Marele Duce va reuşi să unească toate forţele Rusiei în efortul de război? Împăratului i se păruse puţin probabil ca un uzurpator să înlocuiască un moştenitor legitim fără să zguduie naţiunea şi aşa sfâşiată. Poate, consimţise Von Basel cam fără voie… dar în momentul de faţă Marele Duce Valeri Romanov conducea marea conspiraţie ducală într-un mod care devenise oarecum ameninţător. Valeri devenise o primejdie…

Ash îşi petrecu seara în barul de la „Astoria”, aşteptându-se să fie arestat de Ohrana. Cină singur la o masă din mijlocul restaurantului, apoi se întoarse la bar, unde oferi şampanie

tuturor ofiţerilor şi ziariştilor care se nimeriră prin apropiere. La miezul nopţii luă sus cu el o sticlă de şampanie pe jumătate plină, spre stupoarea personalului şi încântarea beţivanilor, care-l urmăreau cu zâmbete înţelegătoare.

Odată ajuns sus în camera lui, renunţă să mai joace teatru, îl trimise pe omul de serviciu de pe etaj după o marcă de apă minerală pe care acesta n-o avea în dulapul lui, apoi se strecură nevăzut afară ca să se întâlnească cu Sedovina, care îl duse pe un drum întortocheat la Kiricenko. După ultima ciocnire cu forţele de poliţie, Kiricenko îşi mutase cartierul general în partea cea mai de nord a oraşului şi se ascundea acum în cartierul Vîborg.

Oamenii lui aleseseră locurile pe care urmau să le dinamiteze şi de o parte şi de alta a localităţii Ţarskoe Selo; meşteriseră minele artizanale pentru şine şi îşi procuraseră câteva mitraliere ca să-şi acopere retragerea.

— Copoii ţin sub supraveghere camionul cu dinamită, îl avertiză Ash.

— Ştiu. Am luat deja cele patru lăzi. Cum o să-ţi ţii promisiunea?

— Nu pot să-i îndepărtez de camion, zise Ash.

— Repet, dacă se întâmplă ceva şi nu-ţi ţii promisiunea, vin după dumneata, comandorule.

— N-o să se întâmple nimic…

— Şi dacă guvernul dumitale te face scăpat, am s-o iau în schimb pe Tişkova. Să fie cât se poate de clar.

44

— Nici vorbă de vreun ţar, spuse preşedintele Wilson. Şi să n-aud de Roşii. Te rog să-i spui *asta*, domnule Banks.

— Domnule preşedinte, din toate rapoartele reiese clar ca Rusia este pe punctul de a face explozie. Planul lui Ash ar putea eventual să salveze Frontul de răsărit…

Preşedintele Wilson îl întrerupse pe Banks cu o mişcare bruscă a mâinii sale osoase.

— Vreau un guvern *democratic* în Rusia. Aşa mi-ai spus, domnule Banks. Să se pună capăt autocraţiei, ca să ne putem alătura unor Aliaţi *decenţi*. Asta este dorinţa poporului

american.

— Am spus că Ash îl va îndepărta pe *acest* autocrat, domnule preşedinte, dacă îmi permiteţi să vă amintesc. Pe actualul autocrat, ţarul Nikolai. Dar stabilitatea… Izbucnirea anarhiei în Rusia e o chestiune de zile.

— Niciun fel de ţar.

Banks dădu aprobator din cap cu un aer nefericit, dar Wilson încă nu terminase ceea ce avea de spus.

— Mi se pare de neconceput ca un ofiţer american să negocieze cu unul din aceşti Mari Duci atât de corupţi. M-am uitat prin dosarul personal al lui Ash şi am ajuns la concluzia că cei cincisprezece ani petrecuţi în Europa l-au cam influenţat pe băiat, i-au tăiat ceva din rădăcini.

Banks profită de ocazie:

— Poate că tocmai în virtutea experienţei sale europene, Ash consideră că lovitura plănuită de Marele Duce Valeri este în concordanţă cu interesele Statelor Unite.

— Violând drepturile elementare ale individului? Nu, domnule. Ia legătura cu Ash. Niciun fel de ţar. Niciun fel de Roşii. Şi când se va termina războiul să li se garanteze Poloniei şi Finlandei independenţa.

— Domnule preşedinte, nu-i daţi lui Ash niciun fel de marjă, niciun spaţiu de manevră, o libertate de…

— Nu fac compromisuri atunci când este vorba de principii. Spune-i lui Ash că acest Mare Duce, oricine ar fi el, trebuie să fie de acord dinainte cu idealurile democratice, cu alegerile libere, altfel Statele Unite nu vor recunoaşte guvernul format de el. Iar dacă Marele Duce persistă în hotărârea lui, comandorul Ash trebuie să oprească lovitura de palat.

— S-o oprească?

— Domnule Banks, cum pot eu să le cer tinerilor americani să lupte de cealaltă parte a Oceanului pentru libertate fără să le promit aşa ceva? Cum pot eu să cer poporului american să nu se mai opună intrării noastre în război? Şi acum se fac auzite voci împotriva mea când e vorba de implicarea Americii în război.

— Pot să vă vorbesc sincer, domnule preşedinte?

Preşedintele îşi scoase ochelarii lăsând să se vadă ceea ce se afla dincolo de aceştia: o privire fermă, neclintită.

— Bineînţeles că puteţi vorbi sincer, domnule Banks.

Harold Banks ştia că, dacă face acest lucru, zilele lui în încăperile din spate ale acestei administraţii erau numărate… dar cineva trebuia să rostească adevărurile mai dure pe care oamenii cu principii ferme, de felul lui Woodrow Wilson, preferau să le ignore.

— Domnule preşedinte, dacă-i trimiteţi pe tinerii americani în Franţa, şi Rusia se retrage din război pentru că nu este pregătită pentru democraţie, băieţii aceştia vor fi sacrificaţi.

Preşedintele îşi puse din nou ochelarii pe nas.

— Domnule Banks, cei care îşi dau viaţa pentru pace şi democraţie au parte de cea mai nobilă moarte. Ţineţi minte lucrul acesta, aşa cum fac şi eu şi împăcaţi-vă cu el.

Harold Banks se duse la restaurantul lui Hay-Adams ca să se îmbete.

Îi telegrafiase lui Andrew Hazzard folosind cifrul şi numele conspirative pe care le stabiliseră înainte ca fostul angajat al lui Pinkerton să plece cu Ash. Şi îşi făcuse meseria cum trebuie, dându-i lui Hazzard tot ce-i trebuia ca să-l poată ţine în frâu pe Ash la momentul cuvenit. Dar încerca să-şi imagineze în ce încurcătură se va afla Ash când va trebui să pună brusc capăt conspiraţiei pe care tot el o iniţiase. Probabil că partenerii lui ruşi nu vor fi dispuşi să-l lase să scape prea ieftin.

— Arătaţi de parcă v-aţi pierdut cel mai bun prieten, domnule Banks.

Harold Banks îşi ridică privirile de pe cel de-al patrulea pahar de whisky şi întâlni o pereche de ochi cenuşii care zâmbeau sub periile dese ale sprâncenelor albe. Timp e o secundă, lui Banks nu-i veni să creadă că cel care îi tulbura gândurile era chiar bărbatul din faţa lui. Părea mult prea bizar, prea straniu ca să fie un truc. Dar bineînţeles că nu era. Banks îşi dădu seama imediat de ce se afla bărbatul acela în Washington – în ultimele săptămâni. Preşedintele Wilson convocase mai mulţi lideri ai ambelor partide în Biroul Oval, frângându-şi mâinile ca să capete sprijin pentru intrarea în război.

— Charles Ash.

Bătrânul întinse o mână mare, noduroasă.

— Ne-am mai întâlnit de câteva ori la Tedd Roosevelt, zise el.

Banks îşi dădu seama că rămăsese cu gura căscată. Tatăl lui

Ash era cu câţiva centimetri buni mai înalt decât fiul său şi încărunţise complet – probabil că avea cel puţin patruzeci de ani când se născuse Ash – însă trăsăturile de familie se regăseau în faţa slabă, nasul puternic, urechile mici şi bărbia voluntară.

Şi era clar de unde învăţase Ash să privească drept în ochii celui cu care vorbea.

— Bineînţeles, spuse Banks, ce mai faceţi?

— Chiar foarte bine pentru un bătrân ca mine. Aveţi un pahar gol în faţă.

— Mulţumesc… Ce vă aduce la Washington?

— Am fost să-l văd pe preşedinte… se străduieşte din răsputeri să ne arunce în război.

— Preşedintele are în vedere şi obţinerea unei păci rapide, spuse Banks automat.

— Da, aşa susţine.

Charles Ash avea un accent sudic cântat foarte pronunţat care se atenuă puţin când murmură:

— Pace fără victorie?… ar fi pentru prima oară în istoria războiului. Bineînţeles că preşedintele se complace în postura celui care face istoria, nu-i aşa?

Altădată, Banks ar fi salutat această observaţie cu un surâs indiferent. Nu e voie să-ţi bârfeşti şeful, indiferent cât ai fi de nemulţumit de el. Dar Charles Ash nu era omul care să transmită mai departe cuvintele spuse serios la un pahar de whisky, aşa că Banks zise:

— Preşedintele vrea să-şi pună amprenta personalităţii sale.

— Pe mine nu mă deranjează că un tip vrea să-şi lase amprenta, dar mă pune pe gânduri unul care este aşa de preocupat de felul cum *arată* ea… nu doreşte atât de mult să-şi lase amprenta, cât să creeze impresia că o face.

Asta, îşi zise Banks, e cât se poate de adevărat.

— Pot să vă întreb ce i-aţi spus?

Tatăl lui Ash se instală comod la bar, cu uşurinţa firească a omului care perfectase multe afaceri bune la mese de mahon lustruit. Dădu din cap în semn de mulţumire către barmanul care îi reumpluse paharul şi zise:

— I-am spus preşedintelui că s-ar putea ca nota de plată pentru războiul acesta să depăşească orice aşteptări. Mi-a replicat că nu doreşte să vadă mai mulţi morţi în război decât

oricare alt om cu bun simţ şi eu i-am atras atenţia că nu mă refeream la aceste note de plată. Deşi, trebuie să vă spun, domnule Banks, că eu am luptat în timpul Rebeliunii şi am observat atunci că oamenii care n-au participat la niciun război sunt mult mai nerăbdători să se înroleze în comparaţie cu foştii combatanţi.

Zâmbi brusc, şi Banks se simţi subjugat de farmecul bătrânului pe care acesta şi-l folosea pentru a distila populaţia foarte diversificată a Virginiei de Vest într-un bloc solid de voturi.

— Nu, am spus eu, vorbeam de efectul angrenării noastre în război. Mobilizarea Americii va schimba pentru totdeauna această republică bătrână. Imixtiunea marilor guverne în treburile oamenilor, standardizarea industriei – toate acestea s-au întâmplat în Anglia şi în Franţa de când am început războiul şi nici noi nu vom face excepţie de la regulă. Ca să poţi duce un război trebuie să ai o organizare în mare şi organizarea în mare poate însemna moartea democraţiei. Nu e loc pentru argumente sau întrebări. Faci ce ţi se spune…

— Dar va fi şi mai rău pentru democraţie dacă învinge Germania.

— Îhî… dar nu uitaţi, dacă vom câştiga războiul, Europa ne va cădea în spinare, fie că ne place sau nu. Va trebui să tragem o mulţime de gloanţe, să-i ajutăm să se hrănească şi să-şi reconstruiască ţările. La naiba, toată lumea va sta pe umerii noştri. Şi nu sunt foarte sigur că e bine ca republica noastră să colecţioneze imperii.

— Şi ce a spus preşedintele Wilson? întrebă Banks după un moment de tăcere.

— A zis ceva în genul că imperativele umanităţii pretind ca o asociaţie de naţiuni să făurească o pace trainică. Uneori am impresia că preşedintele Wilson îşi scrie răspunsurile dinainte… Ei! exclamă bătrânul şi se lumină la faţă, întorcându-se brusc spre Banks. Am primit o scrisoare de la fiul meu. V-am spus că e la Petrograd?

Ascunşi printre nămeţi într-o mică pădurice aflată la o distanţă de un sfert de milă de Ţarskoe Selo, Ash şi şeful escadronului de luptă bolşevic, Kiricenko, urmăreau cu privirile un detaşament călare al batalionului feroviar nr.1 care patrula

de-a lungul liniei ferate. Şinele erau amplasate ceva mai sus, pe un rambleu, la câţiva metri faţă de câmpia netedă care se întindea între Petrograd şi satul ţarului, iar siluetele soldaţilor din patrulă păreau nişte jucării de carton decupate, într-o cutie cu jocuri de umbre.

Kiricenko verifică ora trecerii patrulei cu ajutorul unui mic ceas de buzunar.

— Zăpada este prietenul şi duşmanul nostru, spuse el. Când ninge, ea ne acoperă urmele, dar acestea devin vizibile când se opreşte.

Ash îi văzuse deja pe oamenii lui care-şi acopereau urmele cu crengi de mesteacăn în timp ce se retrăgeau de pe rambleu la apropierea patrulei. Privi spre cerul care părea că se lasă tot mai jos, pe măsură ce se înnopta.

— O să ningă mâine dimineaţă?

A doua zi, Marele Duce Valeri trebuia să ocupe Palatul de Iarnă. Adjuncţii lui Kiricenko aveau o altă grupă de sabotori care lucrau la zece mile sud de Ţarskoe Selo, minând şinele şi stâlpii de telegraf, aşa cum făceau şi cei de aici.

— Crezi că o să ningă mâine dimineaţă? repetă Ash. Nu că ar fi putut amâna acţiunea din cauza timpului nefavorabil, dar peste două zile ţarul urma să plece la Moghilev.

Kiricenko ridică din umeri, dar unul din oamenii lui care înţelegea puţin englezeşte şi părea a fi om de la ţară, dădu din cap afirmativ:

— Da, zăpadă, ninge.

La Stavka ţarul devenea inviolabil. Acum ori niciodată.

— Să zicem că o să fie ceaţă, spuse Kiricenko posomorât.

Omul se uită spre Golful Finic de unde veneau întotdeauna cele mai abundente zăpezi.

— Poate.

— O să fie destul de întuneric la ora nouă, când o să aşezăm încărcăturile. Zilele erau ceva mai lungi, prevestind apropierea primăverii, care, după calendar, trebuia să înceapă. Peste vreo lună, deşi temperatura nu se ridicase şi nici nu se vedeau semne de dezgheţ. Soarele apărea târziu, după ora nouă dimineaţa şi rămânea pe cer până pe la patru, ceea ce însemna o uşoară îmbunătăţire în privinţa luminii, nesecondată însă de căldură sau de prefigurarea ei. Tot ce vedea Ash din locul unde se ascunseseră în pădure era zăpadă, gheaţă şi iar zăpadă,

monotonia fiind întreruptă numai de stâlpii de telegraf, de sârmele lor negre aproape invizibile şi de gardul din apropierea liniei de cale ferată.

Kiricenko dădu din cap.

— Dar nu pot amorsa minele înainte de răsăritul soarelui. Nu vrem ca vreun tren de dimineaţă să acţioneze minele înainte ca Marele Duce ăsta al tău să se trezească pentru a-şi primi prietenii în Palatul de Iarnă.

— Nu e chiar aşa de prost cum crezi, Kiricenko.

Kiricenko zâmbi, dându-i de înţeles că nu e deloc convins.

Se înşală, îşi zise Ash. Exact în după-amiaza aceasta Valeri îl avertizase că trebuie să ţină sub control principalele oficii telegrafice din Petrograd, pentru ca nu cumva revoluţionarii să profite de haosul temporar pentru a-şi transmite propriile mesaje în Rusia şi în Europa.

— De unde o să ştii că exploziile mele au reuşit, mâine dimineaţă? întrebă Kiricenko în timp ce Ash se pregătea să se întoarcă în oraş.

— O să aflu exact în momentul în care ai tăiat linia, îi spuse Ash, deşi în momentul în care Valeri se îndrepta spre palat nu avea să ştie dacă exploziile secundare reuşiseră să ţină pe loc regimentele ţarului suficient timp pentru ca Valeri să poată prelua controlul.

Al nouălea val al lui Aivazovski, un peisaj marin gigantic, înfățișând cea mai convingătoare catastrofă navală văzută vreodată de Ash într-o pictură, se înălţa rău-prevestitoare în fumoarul Clubului Imperial de Iahting unde, câteva ore mai târziu, comandorul se întâlnea cu Marele Duce Valeri şi cu căpitanii regimentelor de gardă ca să pună la punct, ultimele detalii. Din vasul naufragiat nu mai rămăseseră decât catargul său principal ce dispărea într-o mare învolburată şi o singură barcă de supravieţuitori, gata să se răstoarne peste o vergă ruptă.

Ash şi Marele Duce şedeau în două fotolii sub tabloul lui Aivazovski. În faţa lor era un alt fotoliu, iar în mijloc o măsuţă joasă pe care se afla votcă şi caviar pe o tavă de aur. Lucrurile se precipită, îşi spuse Ash, nu mai rămăseseră decât câteva ore. În camera de alături, mai mulţi alţi Mari Duci, care nu făceau parte din complot, trăgeau cu coada ochiului pe deasupra

cărţilor din mână. Printr-o altă uşă, Ash îi vedea pe ambasadorii Buchanan şi Paléologue înghesuiţi unul în altul ca o pereche de bufniţe, prefăcându-se absorbiţi de propria conversaţie, când era clar din expresia întipărită pe chipurile lor că ar fi fost în stare să-şi vândă şi copiii ca sclavi în Afganistan numai să audă discuţia dintre Ash, Valeri şi bărbaţii care li se alăturau, unul după altul, beau o votcă şi apoi plecau.

De fapt, dacă ar fi putut, ar fi auzit doar ceva mai mult decât o serie de toasturi.

— *Boje țarea hranii,* îi spuse căpitanul Sirotkin lui Valeri ridicând paharul cu votcă, şi Valeri repetă:

— Doamne, apără-l pe ţar.

În cazul lui Sirotkin, asta însemna că unităţile lui din cadrul regimentului de gardă Preobrajenski erau gata să ocupe Palatul de Iarnă şi să ia cu asalt porţile principale dacă garda Palatului ar fi opus rezistenţă.

Urmă apoi un ofiţer de artilerie, Kustodiev.

— *Boje țarea hranii.*

Acesta răspundea de tunurile principale din fortăreaţa Petru şi Pavel care ţineau sub observaţie Palatul de pe celălalt mal al râului. Ofiţerul promisese că le va reduce la tăcere în cazul în care ţarul ar primi un mesaj, cu toate liniile blocate şi ar ordona să se tragă asupra Palatului de Iarnă.

— *Boje țarea hranii,* rosti şi Serghei Gladişev cu chipul schimonosit de un râs nervos. Patruzeci de membri ai Dumei, în marea lor majoritate cadeți, fuseseră de acord să-l urmeze în Palatul de Iarnă, cu condiţia ca Piaţa Palatului să se afle sub controlul lui Valeri. Alţi douăzeci de reacţionari îi promiseseră acelaşi lucru lui Valeri.

Căpitanul Sokolov de la regimentul Semionovski, ai cărui oameni vor înconjura mai multe secţii de poliţie, după ce Von Basel avea să scoată majoritatea detectivilor din zonă; şase Mari Duci care promiseseră să fie alături de Valeri când îşi va anunţa noul guvern; locotenentul gărzii de cazaci care va asigura protecţia principalelor posturi de telegraf toţi trecură ca din întâmplare pe la club, băură un păhărel cu Valeri şi dispărură apoi în noapte. Singurii absenţi erau Von Basel care s-ar fi simţit aici ca la el acasă, dacă Germania şi Rusia n-ar fi fost în război, şi Kiricenko, a cărui apariţie i-ar fi putut face pe unii dintre Marii Duci să ridice din sprâncene, chiar dacă ar fi

înţeles contribuţia lui la această acţiune.

Ash îşi ţinea în mod intenţionat paharul mai departe. Încetase să mai dea peste cap paharele de votcă numai ca să aibă ce face cu mâinile. Unul dintre Marii Duci care promisese să fie alături de Valeri când va anunţa lovitura, îl nelinişti pe Ash cu răspunsul. *Bii jidov* la salutul lui Valeri: *Boje țarea hranii.*

„Bate-i pe evrei” era răspunsul tradiţional al ruşilor la salutul „Doamne, apără-l pe ţar”. Oamenii îl rosteau automat, dar din acest „bate-i pe evrei” răzbătea antisemitismul Europei Centrale, un bigotism virulent care transforma în minciună măreţia, istoria şi cultura Europei. Dacă aceste civilizaţii antice erau atât de măreţe, atât de bogate şi rafinate, de ce oameni altminteri normali coborau până la nivelul urii faţă de evrei?

Tatăl lui Ash luptase în timpul războiului civil împotriva sclaviei! Iar mentorul lui Ash, amiralul Mahon, reducea antisemitismul la absurditatea sa creştină finală: „Faptul că Iisus Christos era evreu rezolvă pentru mine problema rasei lui.”

Atunci cum se face că Ash ajunsese până acolo încât să ridice politicos paharul când Valeri şi verişorii lui troglodiţi îşi spuneau „bate-i pe evrei”, cu câteva ore înainte de a ocupa tronul imperial al Rusiei?

Simţindu-se uşurat când ultimul conspirator îşi adresă omagiile, şi Valeri îi aruncă o privire prin care îi dădea de înţeles că stătuseră prea mult, Ash îi aminti că îndepărtarea ţarului pentru a pune capăt războiului era, *totuşi*, lucrul cel mai important… Cu toate acestea, i se părea că nu putea scăpa de umbra zâmbetelor ce însoţeau compromisurile diplomatice…

În acel moment, unul dintre chelnerii mai în vârstă veni cu un mesaj. Un gentleman din foaier insista să vorbească cu Ash. Von Basel, se gândi imediat Ash. Survenise vreo fisură în aranjamentele lui de a neutraliza posturile de poliţie din apropierea Palatului? Sau vreo problemă cu vreun membru al Dumei, arestat sub acuzaţia că îl sprijină pe Nikolai al II-lea? Sau poate că nu era Von Basel, ci un detectiv adevărat al Ohranei care venise să-i anunţe că poliţia secretă a ţarului le descoperise complotul?

— Ne vedem la Tamara, Înălţimea voastră, îi spuse el lui Valeri şi părăsi fără grabă fumoarul. Imediat ce ieşi din raza

vizuală a ambasadorilor curioşi şi a Marilor Duci care jucau cărţi, străbătu aproape în fugă sălile de bal şi de recepţie ale clubului, încetinind pasul când ajunse în foaier unde îl aştepta nu Von Basel, ci Andrew Hazzard, nepotul ambasadorului american. Îşi strânseră mâniile şi Ash întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

Hazzard privi de jur-împrejurul foaierului. Încă nu adoptase obiceiul rusesc de a se dezbrăca de palton imediat ce intra într-o clădire şi stătea acolo sufocându-se de căldură, în timp ce valeţii din hol îi aruncau priviri dezaprobatoare.

— Avem de discutat ceva, în particular.

— Şi nu suferă amânare? Sunt cam ocupat.

— Tocmai despre asta trebuie să vorbim.

Ash intră imediat în alertă. Andrew arăta în acelaşi timp neliniştit şi plin de sine, ca şi când ar fi dobândit vreun avantaj asupra lui Ash. Ash îl duse într-un colţ, departe de urechile personalului.

— Ce s-a întâmplat, Andrew?

— Am un mesaj de la domnul Banks pentru tine, şopti Andrew.

Lui Ash i se strânse inima.

— Nu înţeleg.

— De la Harold Banks, comandorule. Spune că nu mai trebuie să duci la bun sfârşit treaba pe care ai început-o.

45

Ash părăsi Clubul Imperial de Iahting ameţit, vag conştient de faptul că îşi luase paltonul şi pălăria de la garderobă şi că îl însoţise apoi în stradă pe Andrew, care surâdea afectat şi plin de importanţă. Porniră pe jos de-a lungul râului Moika. Stâlpii de lumină cu câte trei globuri fiecare aruncau scântei pe zăpada uşoară… se părea că omul de încredere al lui Kiricenko avusese dreptate în privinţa vremii.

Andrew nu se străduia defel să-şi ascundă satisfacţia.

— Înainte de a pleca la Londra, amiralul Innes m-a rugat să am grijă de tine, dacă va fi necesar… Domnul Banks a telegrafiat astăzi. Din ambele direcţii, şi prin Europa, şi prin Siberia, ca să fie sigur că vei primi mesajul…

— *Să ai grijă de mine*?

— Păi cum naiba ar fi putut să te controleze de la o distanţă de şase mii de mile de Washington dacă te scăpa din mână în timp ce făceai ceea ce…

— M-a trimis aici ca să îndeplinesc o misiune. Nu ştiu cine naiba eşti tu…

— Întâmplător, sunt adjunctul lui Harold Banks, comandorule. Trebuie să faci exact ceea ce îţi spun, căci eu nu fac decât să-ţi transmit dorinţa lui. Opreşte toată treaba dacă omul tău nu acceptă ideea de democraţie. *Dinainte*, aşa mi s-a spus.

— Şi cum ai primit mesajul acesta?

— Am stabilit un cod.

— I-ai spus ceva ambasadorului Hazzard?

— N-am vorbit cu nimeni.

— Foarte bine, te rog nici să n-o faci. Dacă Banks ar fi vrut asta, mi-ar fi transmis mie mesajul.

— Domnule comandor, văd că nu-mi arăţi suficient respect. Ei bine, vrei, nu vrei, asta este ceea ce doreşte domnul Banks. Şi el îl reprezintă pe preşedinte. Nu sunt tâmpitul care mă crezi. Domnul Banks şi amiralul Innes mi-au spus la Londra că va trebui să-ţi amintesc care este diferenţa dintre un ordin şi o poruncă.

— Innes? Ash se uită la Andrew cu dorinţa de a-i şterge cu un pumn zâmbetul afectat de pe faţă. Înainte ca Andrew să-l menţioneze pe Innes, Ash îşi putea spune că Harold Banks a sărit peste cal… Adevăratul şef era ambasadorul Page – ba nu, de fapt, *adevăratul lui şef* era Marina Militară a Statelor Unite în persoana amiralului Innes…

— A spus că ai să înţelegi în ce constă deosebirea, insistă Andrew şi mi-a cerut să-ţi atrag atenţia că aceasta este o poruncă.

— Refuz categoric, spuse Valeri înainte ca Ash să continue ce avea de spus.

— *Kennet,* interveni şi Tamara, ai înnebunit?

— Ei bine, naiba să mă ia, guvernul meu îmi spune că Statele Unite nu vor recunoaşte un nou guvern decât dacă acesta este înclinat spre democraţie. Ce dracu’ pot să mai adaug la toate astea?

Valeri şi Tamara şedeau unul lângă altul în sera Tamarei; zăpada bătea în geamuri, dar printre palele de vânt şi gheaţă se vedeau luminile Palatului de Iarnă, pe malul celălalt al Nevei.

Marele Duce se ridică în picioare, dominându-l pe Ash cu statura sa impresionantă.

— Dumneata chiar îţi închipui că o să sacrific dinastia familiei mele care are o vechime de trei sute de ani în calitate de ţari ai tuturor Rusiilor pentru a fi recunoscut de *America*? Arătă cu mâna dincolo de râu: Ekaterina cea Mare invita la cină, în acest palat, şase sute de nobili pe vremea când oamenii voştri locuiau în colibe de lemn.

Tamara îi apucă mâna mare cu mânuţele sale delicate.

— Kennet, nu ştiu ce e în capul tău, cred că e vorba de o neînţelegere…

Ash era perfect conştient de faptul că toate eforturile şi strădaniile lui se duceau pe apa sâmbetei. Banks îşi luase proptelele de sub el şi tot ceea ce construise se prăbuşea. „Reuşisem să leg cele două capete ale sforii împotriva mijlocului ei”, îşi spunea el, gândindu-se la performanţa de a-l fi aliat pe radicalul Kiricenko cu reacţionarul Valeri printr-un efort despre care numai Ash, se pare, credea că va servi democraţiei, ţării lui… dar aşa va fi, chiar dacă numai temporar, naiba s-o ia de treabă…

— Kennet Karlovici?

Ash se uită la Valeri. Marele Duce nu i se mai adresase niciodată cu numele patronimic. Îi spunea doar „comandorule”.

— Voi, oamenii din Occident nu ne înţelegeţi pe noi. Voi credeţi că ruşii sunt barbari, incapabili de marile voastre realizări în domeniul guvernării şi al economiei. Nu suntem la fel de dezvoltaţi ca şi voi în anumite privinţe, dar e o greşeală să ne socotiţi barbari. De fapt, suntem oameni simpli, cu o credinţă profundă şi mult curaj.

— Asta este cât se poate de adevărat…

— Kennet Karlovici, te întreb, Anglia şi Franţa ar fi putut rezista atât de mult dacă nu ar fi existat vitejia rusească?

— Nu, nemţii ar fi ocupat de mult Parisul.

— Şi ar fi aruncat în mare armata expediţionară britanică… Kennet Karlovici, asta este promisiunea mea faţă de dumneata – Rusia va lupta până când Germania se va preda.

Tamara vorbi calm:

— Viaţa *mea* a fost posibilă în timpul ţarismului. Poate că un ţar nu poate rezolva toate problemele Rusiei, dar un om bun ca Valeri va face mai mult bine ţării decât o Dumă certăreaţă. Kennet, tu ştii prea bine că în momentul de faţă democraţia nu *merge* în Rusia. Dacă ţarul va fi înlocuit de un guvern slab – căci aşa se va întâmpla în cazul unei democraţii – cine îi va ţine sub control pe revoluţionari? Pe anarhişti?

— Poate că o democraţie îi va dispersa pe revoluţionari, spuse Ash fără să creadă nici el. Nu însă o democraţie impusă şi nu într-un loc precum Rusia. Nu încă…

— Cine? Aruncătorii de bombe? întrebă şi Valeri. Asasinii? Nu, Kennet. Social-revoluţionarii şi bolşevicii vor face bucăţele parlamentul democratic, cu aceeaşi viteză cu care trece paloşul meu prin carne. Sunt deja organizaţi. Sindicatele vor pune mâna pe căile ferate şi pe oraşe. Sovietele, consiliile muncitoreşti vor strangula democraţia dumitale.

— Credeam că nu vă pasă de recunoaşterea Americii.

— Îmi pasă de a dumitale.

— Şi mie la fel, adăugă Tamara.

— Mai mult chiar, spuse Marele Duce încruntat, presupun că noile dumitale ordine nu se limitează doar la ameninţarea de a-ţi retrage sprijinul.

Ash întoarse privirile într-o parte.

— Aşa m-am gândit… Kennet, n-am vrut să lupt împotriva dumitale, dar o voi face.

— *De ce*? întrebă Tamara.

— A primit ordin să ne oprească. Nu vezi că asta i se citeşte pe chip?

Tamara privi la Ash.

— Nu, nu, Kennet, n-ai să faci asta… Valeri, vrei să ne laşi o clipă singuri?

Marele Duce ieşi din seră. Ash rămase cu ochii aţintiţi asupra Palatului de Iarnă. O clipă, şi el, şi Tamara păstrară tăcerea. Apoi el se întoarse spre ea:

— Priveşte…

Cazacii lui Valeri patrulau prin faţa casei. Ash făcu un semn cu capul spre fereastra laterală. Lăncierii înconjurau casa.

— Se pare că nu are încredere în mine.

— Crezi c-ar fi trebuit? întrebă ea rece.

Ash se duse la fereastra laterală şi se întinse ca să poată privi

spre uşa din spate. Singura breşă în cordonul cazacilor o constituia curtea bucătăriei… călăreţii care păzeau intrarea din spate vor trebui să descalece, căci spaţiul era un adevărat labirint de poteci şi căsuţe. De aici avea mai puţin de zece minute de drum pe jos până la gara Finlanda, de unde îl putea opri pe Marele Duce cu un simplu apel telefonic.

— Ar fi trebuit?

Ordinul amiralului Innes, de fapt, o poruncă, îi activase lui Ash simţul datoriei, inoculat de-a lungul celor optsprezece ani de carieră navală. Academia navală îi educa pe luptători lărgindu-le capacitatea de judecată *şi de* obedienţă. Să asculte şi să decidă, acestea erau calităţile unui ofiţer. Dar pentru a avea certitudinea că, sub focul gloanţelor, ofiţerul va acţiona instantaneu, fără să mai piardă timpul cântărind alternativele, ei bine, anumite cuvinte de ordine aveau puterea unei adevărate profesiuni de credinţă…

— Ar trebui ca Valeri să aibă încredere în tine? întrebă din nou Tamara. Kennet, nu porni împotriva noastră, te rog. Ce-ţi pasă ţie de evoluţia situaţiei din Rusia? Valeri va fi cel care va purta războiul. Tu vei obţine ceea ce doreşti. Spune-mi că putem avea încredere în tine.

Fii netemător în faţa datoriei…, în memoria musului de optsprezece ani se întipărise imaginea unui marinar care şedea neclintit la proră în timp ce şrapnelele inamicului îi şuierau pe lângă urechi. Dar cine era inamicul? Asta nu-i învăţaseră, în niciun caz în situaţii ca aceasta.

Ai încredere în tine însuţi… ştia că Marele Duce este unica speranţă de salvare a armatei ruse… Amiralul Innes şi Harold Banks erau la şase mii de mile distanţă, de partea cealaltă a lumii, la Washington. Dar *ai încredere în Marină* şi *Bate-i pe evrei* continuau să-j rămână în minte…

— Atunci fă-o pentru mine. *Te rog*, Kennet.

Andrew îi transmisese şi un avertisment din partea amiralului Innes – Ash nu va dobândi niciodată comanda unui vas dacă îi va nesocoti noile ordine.

— Ca să devii tu împărăteasă? O lovitură ieftină, îşi dăduse seama de asta chiar în momentul în care o rostise şi faptul îi fu confirmat imediat – Tamara se ridică şi-i trase o palmă.

— Nu vreau să fiu nimic peste cadavrul tău… Nu-înţelegi? Valeri te va ucide dacă încerci să-l opreşti. Eşti în puterea lui. O

să te împuşte ca pe unul din fazanii tăi.

— Sunt în stare să-mi port singur de grijă, zise el, regretând în aceeaşi clipă cuvintele bombastice pe care le rostise.

— Crezi cumva să am să-l aleg pe învingător? Tamara era jignită.

Ash se întoarse din nou spre fereastră, ca să examineze formaţia de pază a lui Valeri.

— Nu este vorba de noi, spuse el calm. Noi suntem numai nişte piese într-un…

— Dar tu ştii că aşa este corect! *Tu* ai făcut să se întâmple aşa! Valeri n-ar fi putut face toate acestea de unul singur. De ce ne-ai ajutat?

— Am considerat că era cea mai bună modalitate de a scăpa de ţar şi de a pune capăt războiului.

— Şi acum? Pentru că un nebun de la şase mii de mile depărtare consideră că Rusia ar trebui să… care *nu ştie*… Kennet, Valeri te va ucide în noaptea asta. Apoi va acţiona conform planului. Şi dacă se întâmplă ceva neprevăzut, nu vei fi aici ca să-l susţii sau ca să mă ajuţi pe mine…

Sau pe ea… Ash văzu parcă aievea o dubă neagră la uşa casei ei şi pe detectivii Ohranei în civil care ieşeau din dubă ca s-o aresteze…

— Cheamă-l pe Valeri.

Tamara îşi strecură braţele sub ale lui, îl strânse la piept şi ieşi apoi în fugă din încăpere. Ash se răsuci pe călcâie şi porni imediat în sens contrar, spre ieşirea din spate.

Coborâţi de pe cai, fără lănci, cnuturi şi carabine, cazacii înalţi, cu ochi albaştri, semănau mai mult cu nişte oameni obişnuiţi. Ash îl doborî la pământ pe primul cazac de la uşa din spate cu un upercut de dreapta. Al doilea întinse mâna după *kinjal.* Ash fentă o împunsătură când pumnalul străluci ieşind din teacă şi îi aplică un croşeu de stânga. Când se auziră ţipetele, se afla deja la trei case depărtare, convins fiind că nimeni nu avea experienţa lui în materie de fugă pe uşa din spate din casele doamnelor.

Era ora trei noaptea, dar vreo treizeci de femei se şi aşezaseră la coadă în faţa brutăriei cu obloanele trase. Altele veneau în goana mare ca să îngroaşe rândul, frecându-se la ochi şi căscând spre a-şi alunga somnul de pe feţele buhăite.

În piaţa gării Finlanda, mii de soldaţi făceau instrucţie în ger. Ash întrebă un ofiţer ce se întâmplase. Părea a fi o insurecţie.

Dar nu era. Două regimente de puşcaşi caucazieni se îndreptau spre front.

— Nu avem locomotive, îi explică ofiţerul. Cazanele au plesnit din cauza frigului în clipa când n-a mai fost combustibil.

Pe ferestrele întunecate ale tuturor magazinelor se vedeau aceleaşi afişe: *Niet* – Nu este. Nu este pâine, nu este ulei, nu este gaz, nu sunt cartofi, nu sunt morcovi, bineînţeles, nu e carne. Ash mai aruncă o ultimă privire spre mulţimea din piaţă, apoi întoarse spatele gării şi porni spre Podul Alexandru. Zări un *rissak* al cărei vizitiu se temea să intre în piaţă şi luă sania rapidă. În timp ce se îndrepta spre Neva, un strigăt se ridică de undeva, parcă de sub zăpadă: *Hleeeba*! Pâine!

Piaţa Sf. Isaac era acoperită de un strat gros de zăpadă. Ash privi ţintă o clipă, întrebându-se ce se schimbase în peisajul din afara hotelului. După o clipă înţelesese: stiva de lemne de foc dispăruse. Înăuntru, în hotelul Astoria era chiar foarte răcoare…

Andrew Hazzard făcu o grimasă când îl văzu pe Ash intrând în bar.

— Ţi-a trebuit cam mult timp. Aştept de două ore. Barman, un pahar aici pentru un ofiţer şi un gentleman care ştie să asculte de ordine.

Ash îngheţase de frig. Aruncă votca pe gât, căută febril în minte ceva care să sune rezonabil…

— Am nevoie de ajutorul tău, Andrew.

— Ce?

— O să-ţi explic în sanie.

Afară *rissak*-ul închiriat de Ash de la gara Finlanda îi aştepta. Se făcuse şi mai frig. Zăpada se transformase în ace de gheaţă.

— Unde mergem? întrebă Andrew în timp ce se îndreptau spre sanie.

— Spune-mi, zise Ash ignorând întrebarea lui Andrew, ce ar fi trebuit să faci dacă nu ascultam ordinele domnului Banks?

— O, nu-ţi face griji. Te aveam la mână. Încă o oră şi aş fi dezvăluit totul, te-aş fi denunţat şi pe tine, şi pe mahărul tău rus. Iisuse Christoase, Ash, cum ai putut să intri în încurcătura asta?

Era prima întrebare inteligentă din partea lui Andrew.

— Spune-mi, unde mergem? E al naibii de frig… ai nevoie de ajutorul meu ca să-i opreşti?

— Andrew, ce ar fi trebuit să facă ambasadorul Hazzard dacă eram arestat?

Andrew încerca să-şi apere faţa de furtuna de zăpadă.

— Au nişte hârtii din care reiese că eşti în concediu. Cu alte cuvinte faci toate astea de capul tău… Hei, cum ai de gând să-i opreşti?

— Ai pistol?

— Sigur că da. Andrew râse. Mi-am închipuit eu că o să vrei să facem ceva.

— Dă-mi-l.

— De ce?

— Pentru că şi eu am un pistol, Andrew, şi este la doi centimetri de burta ta.

○

Ash îl conduse pe Andrew pe lângă cazaci în sera Tamarei, explică cine era şi trase concluzia, în faţa Marelui Duce Valeri care răsuflă, evident uşurat:

— Încuiați-l în beci.

— Aş putea să vă întreb de ce v-aţi răzgândit, Kennet Karlovici?

— Să nu vă mire dacă am să cer un post în cadrul Marinei Imperiale.

— Trădătorule, îi strigă Andrew

— Andrew, răspunse blând Ash, tu nu înţelegi ce se întâmplă aici, dragule. Nu e vina ta…

Tamara aşteptă în tăcere până când Valeri părăsi camera cu Andrew şi garda de cazaci.

— Sper că n-ai venit înapoi din cauza mea, spuse ea zâmbind ca şi când ar fi fost sigură de contrariu.

— M-am întors dintr-o mulţime de motive, spuse Ash. Dar am certitudini numai în ceea ce te priveşte.

○

Andrew Hazzard înţelesese că încurcase lucrurile rău de tot, dar cine naiba şi-ar fi închipuit că un concetăţean american avea să-i pună pistolul în coastă în mijlocul Rusiei? Nu e de mirare că domnul Banks îl avertizase să fie cu ochii pe ticălos. Ash era o sursă de necazuri, nu încăpea nicio îndoială…

Îl încuiaseră în camera vizitiului, la subsolul clădirii. În cămin

ardea un foc aruncând umbre şi lumini pe tavanul în formă de cupolă. În pereţii de piatră fuseseră bătute cuie pentru mantale şi căciuli, iar în faţa focului, aşezaţi pe două scaune de lemn uriaşe, înfăşuraţi în blănuri, doi vizitii gigantici beau votcă nonstop.

Cel mai mare dintre ei, îmbrăcat în roşu, era probabil vizitiul Marelui Duce. Intrase clătinându-se puţin mai înainte cu sobiţa mică de metal pe care ruşii o foloseau în sănii şi o trântise pe jos; ceva mai târziu, un ţăran o va umple cu jăratic, atunci când sania Marelui Duce va fi gata de plecare.

Celălalt era, probabil, vizitiul Tişkovei. Părea să locuiască aici, căci el se ducea până la dulap şi înapoi ca se aducă de fiecare dată o nouă sticlă. După ce plecaseră cazacii care îl legaseră de scaun în colţ, vizitiul îl învelise cu o şubă groasă, ca să nu îngheţe la distanţa aceea faţă de foc. Drăguţ din partea lor… i-au dat astfel posibilitatea să încerce să-şi dezlege nodurile.

Va fi gata s-o ia la fugă când vor cădea răpuşi de votcă. Andrew ştia că nu înţelege tot ceea ce se întâmplă, dar era profund încredinţat că Doamna Fortuna şi domnul Banks îşi dăduseră mâna ca să-l pună exact în mijlocul unei chestiuni realmente importante… În sfârşit…

Spărgător de grevă pentru Pinkerton – asta nu-l dusese nicăieri. Nu tu bani, nu tu viitor, nici pomeneală de viaţa aceea trepidantă pe care se presupunea că o duce un om al lui Pinkerton. Şi nici nu împărtăşea convingerea că a fi împuşcat în picioare reprezenta culmea succesului. Şi vânzarea de roţi de vagoane în Rusia se dovedise o meserie anostă – afacerile mari, clocite în timpul unor dineuri care ţineau toată noaptea, pe socoteala lui, îşi pierdeau din importanţă spre sfârşitul săptămânii. Diplomaţia părea să fie atrăgătoare, dar era prea bătrân, la douăzeci şi opt de ani ca s-o înceapă de la bază, ca tinerii aceia înfumuraţi din est, de la Harvard şi Yale care îi făceau curte Catherinei. Exista un drum mai bun pentru a pătrunde în diplomaţie – să începi de sus, cum făcuse tatăl Catherinei - dar mai întâi trebuia să ai succes într-un domeniu oarecare, ca să-ţi procuri sforile de care să tragi. Nimeni nu se sinchisea în mod deosebit de experienţă. Era un secretar unu la ambasada din Petrograd care venise aici direct de la un pavilion de pază al penitenciarului de stat din Nevada. Dar

ştiuse ce sfori să tragă. Andrew era convins că, dacă va reuşi să-şi desfacă legăturile, atunci când vizitiii vor adormi, îi va face un serviciu deosebit domnului Banks şi asta îi va permite să facă rost de sforile necesare.

Din păcate, vizitiii nu dădeau semne de oboseală. Noaptea trecea, ei desfundau sticlă după sticlă şi nu se întâmpla nimic. Andrew nu mai ştia de câte ori aduseseră sticla grijulii şi la gura lui şi o ţinuseră îndatoritori ca să înghită şi el lichidul acela tare, îl bătuseră apoi pe spinare şi se întorseseră la locul lor de lângă foc. Aţipise în colţul lui întunecos. Când se trezise, vizitiii erau tot acolo, chicotind de glumele lor şi sorbind mai departe din băutură în faţa focului, cu picioarele proptite de sobiţa rece. Pe sub şuba de blană meşteri la legături până când acestea cedară aproape complet.

În cele din urmă, când lumina cenuşie a zorilor apăru la fereastra zăbrelită de sub tavan, vizitiul Marelui Duce se ridică în picioare, râgâi copios, îşi încheie nasturii la tunica roşie, îşi îndesă o căciulă înaltă pe cap şi ieşi afară, în dimineaţa rece. O clipă mai târziu, Andrew auzi zgomotul făcut de echipa care se alinia în jurul saniei Marelui Duce.

Între timp, vizitiul Tişkovei termină sticla şi, după zece minute se întinse pe un pat din colţul opus celui care se afla Andrew şi începu să sforăie zgomotos. Andrew zări o rază de soare care se reflecta în vârful unei spirale aurii. Trase de frânghiile cu care era legat. Una din mâini îi era deja liberă pe sub şubă şi…

Uşa masivă de lemn se deschise încetişor.

Andrew încremeni, închise ochii pe jumătate şi se prefăcu că doarme, urmărind atent ceea ce se întâmplă. Un mujic se strecură înăuntru. Cojocul lui, al cărui miros se simţea în toată pivniţa, era deschis, lăsând să se vadă rubaşca roşie de dedesubt. Andrew îşi închipui că venise pentru sobiţa de încălzit sania. Însă mujicul privi de jur-împrejur, se uită să vadă dacă vizitiul dormea, fără să-l observe pe Andrew în colţul lui întunecos şi făcu semn cuiva care se afla în spatele uşii.

Al doilea individ nu era mujic. Purta o haină cenuşie, strânsă în talie, o pălărie cu boruri înguste şi un baston de promenadă. Se duse direct la sobiţa care se afla pe jos, deschise capacul şi pocni din degete. Mujicul scoase la iveală o legăturică de tubuleţe roşii, unsuroase.

Andrew făcu ochii mari. Lucrase destul la Pinkerton ca să ştie cum arată dinamita. O duzină de beţişoare rotunde, legate de un detonator, suficient pentru a face să sară în aer casa aceea. O puseră în sobiţă. Încă mai încerca să înţeleagă ce se întâmplă, când descoperi că are un fitil ciudat, foarte ţeapăn. Tipul cu haina cenuşie trebuise să-l îndoaie cu amândouă mâinile ca să-l bage în sobiţă. Luă apoi o lopăţică de jăratic din foc. Un strigăt de spaimă amuţi în gâtul lui Andrew când, o secundă mai târziu, omul arunca jăraticul peste dinamită. Andrew se lăsă pe vine instinctiv, ca şi când asta l-ar fi putut ajuta cu ceva, dar nu se întâmplă nimic. Omul mai puse câţiva tăciuni încinşi, apoi închise capacul în timp ce Andrew, înspăimântat, obosit şi puţin ameţit de votca vizitiului, încerca să înţeleagă de ce nu săriseră cu toţii în aer…

Numai focul nu putea să detoneze dinamita direct, dar fitilul o putea face să explodeze, imediat ce căldura ajungea la detonator, capsula de protecţie! Plumb! De aceea era fitilul ţeapăn. Fusese învelit în plumb, ceea ce însemna că sobiţa cu jăratic devenise o bombă cu efect întârziat.

Când cărbunii încinşi vor topi plumbul care învelea fitilul, acesta va lua foc, va detona capsula protectoare şi va exploda din clipă în clipă… Privi în sus la bolta pivniţei şi îşi imagină întreaga clădire prăbuşindu-se peste el. Strânse din ochi şi începu să ţipe, mult prea speriat ca să-şi mai dea seama că mujicul tocmai ieşea cu sobiţa din încăpere.

— *Ajutor, ajutor*!

Contele Von Basel, aflat la jumătatea drumului spre uşă şi cu ochii asupra mujicului care ducea sobiţa se răsuci la auzul strigătului lui Andrew. Vizitiul care dormea se trezi brusc şi sări în picioare. „Mujicul”, unul din agenţii germani ai lui Von Basel deghizat pentru realizarea acestei părţi a planului, lăsă jos sobiţa, pe care se pregătea s-o ducă afară, la sania Marelui Duce şi îl lovi pe vizitiu cu lopata. Rusul uriaş se prăbuşi la loc, pe patul lui, iar „mujicul” apucă din nou sobiţa şi se îndreptă grăbit spre uşă.

Dar vizitiul nu putuse striga în engleză *Ajutor*!

În clipa de care avu nevoie Von Basel ca să localizeze silueta ghemuită în blănuri din colţul întunecos al încăperii, îşi scoase din teacă sabia şi i-o înfipse până în plasele.

În vreme ce Ash privea primele raze ale soarelui aurind vârful turnului Amiralităţii, Tamara Tişkova suna din sera ei şi-i cerea operatoarei să-i facă legătura cu Palatul Alexandru de la Ţarskoe Selo.

Omul de pază al lui Kiricenko avusese dreptate în privinţa zăpezii. Ninsoarea încetase cu puţin timp înainte de revărsatul zorilor şi nimeni nu putea şti dacă batalionul feroviar nr.1 descoperise urmele minelor.

Când răspunse operatoarea de la Palat, Tamara se prezentă drept Madame Egersky - una dintre cele mai cunoscute şi mai longevive doamne ale legiunii de metrese întreţinute de contele Vladimir Fredericks - şi ceru să vorbească cu vechiul ministru al Curţii Imperiale. Contele Fredericks era acelaşi bătrânel de numele căruia se folosise Ash pentru a pătrunde în Palatul Alexandru cu darul pentru ţarină. Nu vedea de ce n-ar recurge din nou la numele bătrânului, din moment ce la recepţia de Anul Nou a ţarului observase cum doi valeţi îmbrăcaţi în livrele roşii îl ajutau pe bătrân să se aşeze într-un fotoliu, după ce adormise în mijlocul unei conversaţii cu ambasadorul italian.

Marele Duce Valeri dădea semne de uşoară nelinişte, repetând cu voce tare ceea ce ştiau cu toţii foarte bine:

— Sărmanul bătrân este aşa de ramolit că o să le trebuiască cel puţin un sfert de oră să-i dea de urmă.

Ash dădu aprobator din cap. Cincisprezece minute erau mai mult decât suficiente pentru tăierea liniei. Dacă Kiricenko nu aruncase încă în aer stâlpii de telegraf, asta se datora de bună seamă faptului că atârna deja de, unul din ei. Şi Ash era neliniştit, ceea ce îl făcea să fie foarte tăcut. Se aplecă deasupra Tamarei ca să audă fâşâiturile şi păcăniturile din aparat. Parfumul ei era ameţitor. Tamara purta un halat matlasat de mătase neagră, papuci negri şi părul i se unduia în jurul gâtului. Înainte de a telefona, sorbise cafea tare, franţuzească, dintr-o ceaşcă de Limoges. Acum privea prin geamurile serei la apele îngheţate ale Nevei şi la Palatul de Iarnă cu aerul lui posomorât. Simţindu-i privirea, Tamara îşi aţinti asupra lui ochii săi mari. Peste două ore, totul va fi terminat, într-un fel sau altul. Operatoarea de la Palatul Alexandru reveni:

— Ne cerem scuze, *Madame*, pentru întârziere, dar nu reuşim să dăm de contele Fredericks.

— *Merçi*.

Afară, în dreptul intrării în vila Tamarei, sania roşie a lui Valeri aştepta orientată cu faţa spre râu. Cei opt cai arabi pursânge albi erau pregătiţi ca de paradă. O gardă de cazaci călare, triplată, stătea şi ea în aşteptare; alte două sănii transportau oameni înarmaţi din anturajul Ducelui Valeri. Aveau şi o mitralieră Sokolov sub prelata ultimei sănii. În timp ce Ash privea sania şi Tamara aştepta la telefon, un mujic cu un cojoc de oaie murdar şi o cămaşă roşie ieşi din spatele casei şi aşeză o sobiţă cu cărbuni în sania lui Valeri.

Tamara tresări.

— L-au găsit, şopti ea. Vine la telefon. Kennet, ce s-a întâmplat cu linia? Funcţionează!

Valeri strânse din buze. Oamenii-cheie din Duma care îi promiseseră că îl vor sprijini luau micul dejun la această oră incredibilă la hotelurile Astoria şi Europa, la mai puţin de cinci minute de Palatul de Iarnă, aşteptând să-l instaleze pe tronul Rusiei Imperiale. Se uită la Ash. De ce nu fusese aruncată linia în aer?

— *Bonjour*, Excelenţă, spuse Tamara înecându-se, cu privirea cuprinsă de panică, în timp ce se întorcea spre Ash. Ce să fac?

Ash se gândea la Andrew, legat cobză în beci, dovadă vie trădării sale pentru o cauză care tocmai se prăbuşise. Kiricenko? îl trădaseră revoluţionarii? Sau călăreţii batalionului feroviar nr.1 îi doborâseră pe oamenii lui în zăpadă?

— *Je suis?*... allo?... alo? S-a întrerupt, spuse ea.

Ash luă receptorul, lovi în furcă o dată, de două ori, apoi puse receptorul la loc, privi spre Marele Duce, spre Tamara şi-zise:

— Linia ferată a fost aruncată în aer, Înălţimea voastră. Noroc!

Marele Duce Valeri trase adânc aer în piept. Culoarea îi reveni în obraji. Îşi puse mâna pe umărul Tamarei şi ea îi atinse degetele cu palma. Marele Duce îi sărută părul negru, îşi puse căciula de blană şi luă mâna lui Ash. Când privirile li se întâlniră, îi apucă instinctiv mâna cu ambele lui mâini.

— Aş vrea să poţi veni cu noi.

— Şi eu.

Hotărâseră mai înainte că un ofiţer al Marinei Militare SUA nu avea ce căuta în sania Marelui Duce în dimineaţa aceea.

— Mai am să-ţi cer încă o favoare, Kennet Karlovici. Dacă se întâmplă ceva… ai grijă de ea…

— N-are să se întâmple nimic, interveni enervată Tamara. Şi reţine, te rog, că ştiu să-mi port singură de grijă.

Valeri se aplecă deasupra mâinii Tamarei şi ieşi afară, ducându-se spre sania lui. Se ridică în picioare în sanie şi îi făcu semn cu mâna. Când aceasta se puse în mişcare, urmată de garda călare şi de cele două sănii flancate de alţi cazaci. Stând în picioare alături de Tamara, la fereastră, Ash se întreba cum vor apărea pe malul celălalt al râului, pe rambleul dinspre Palatul de Iarnă. Convoiul era destul de neobişnuit. Dar cazacii purtau întotdeauna carabine pe umăr şi lănci. Iar Marii Duci călătoreau adesea cu pază de corp. Mitraliera Maxim era acoperită de prelată.. Iar în Palatul de Iarnă nu se aflau decât servitorii şi un mic corp de gardă…

Sania coborî malul spre Neva şi se îndreptă spre sud-vest, traversând în diagonală, în aşa fel încât să ajungă exact în faţa Palatului de Iarnă. Soarele se ridicase suficient de mult, astfel că razele lui aruncau o lumină galbenă pe deasupra gheţii. Arabii pursânge porniră în trap uşor, trecând înaintea saniei cu oameni înarmaţi. Cazacii, siluete roşii pe cai negri, se ţineau aproape…

Focul izbucni sub sanie, mistuind totul cu furie, astfel încât caii păreau că traversează o gheaţă în flăcări. Bubuitul răsună deasupra râului. Forţa exploziei ridică sania şi caii deasupra unei uriaşe găuri negre în gheață. Animalele continuară să galopeze prin flăcări.

Dar acolo unde fusese cândva gheaţă, acum se vedea doar Neva neagră şi rapidă, şi în apele ei dispărură Marele Duce, sania şi caii lui.

CARTEA A PATRA

ŢARUL

47

Vârful argintiu al floretei lui François Roland plutea prin faţa ochilor lui Ash.

— Ridică-ţi garda.

— Nu pot… nu cred…

Roland îşi puse floreta sub ciotul braţului stâng şi cu dreptul îl ajută pe Ash să coboare de pe planşetă.

— Este mult prea devreme, amice. Nu te poţi aştepta la altceva după o baie în Neva.

Scrimerii se adunară în jurul lor, în timp ce Roland îl ajuta pe Ash, care era ameţit şi vlăguit, să se aşeze pe podea. Francezul îi alungă cu o privire supărată.

Trecuseră două săptămâni de când fusese ucis Marele Duce Valeri. Ash fusese şi el cât pe-aci să moară, când se aruncase în apă, într-o încercare inutilă de a-l salva pe duce, iar curentul rapid al Nevei îl izbise cu capul de gheaţă. Îşi pierduse cunoştinţa şi se trezise delirând pe un pat de spital. În timp ce îşi recăpăta încet memoria, încerca să ghicească cine pusese bomba în sania lui Valeri şi de ce. Lovitura de sabie care îl ucisese pe Andrew Hazzard îl indica pe Von Basel, dar motivaţia neamţului nu-i apărea suficient de clară - la urma urmelor, Von Basel era partenerul lui, cel puţin în cadrul planului de înlăturare a ţarului Nikolai. Se deschidea astfel posibilitatea ca liderul bolşevic Kiricenko să-i fi trădat pe ei, în cel mai bun caz, ori tradițiile revoluţionare, în cel mai rău. Sau avea Von Basel şi alte motive?

Acum două zile Roland se năpustise la el la spital cu vestea de care Ash se temea cel mai mult şi în clipa aceea încetă să se mai gândească la Von Basel, Kiricenko şi la ţar, ba uită chiar şi de război. Detectivii Ohranei o arestaseră pe Tamara Tişkova pentru complot împotriva ţarului. Era o arestare secretă –

cenzura le interzisese ziarelor să dea ştirea publicităţii – dar acest secret, ca şi altele similare păzite de ruşi, nu-i scăpase ambasadorului francez. Ash ştia că cei care o închiseseră pe Tamara nesocotiseră legile. Puteau face orice cu ea…

Ash dădu la o parte mâna lui Roland şi încercă să se ridice în capul oaselor.

— Trebuie să-mi recapăt agilitatea… François, te rog, ajută-mă.

Roland oftă şi îl ridică din nou în picioare pe Ash.

— Ai suferit o contuzie gravă. Nu eşti pe deplin refăcut. Ai noroc că n-ai murit.

Ash puse mâna pe floretă.

— Sunt numai înţepenit, la naiba. *En gardé*, haide. Roland îi aruncă o privire severă.

— Să nu-mi spui că ai de gând să o salvezi pe *mademoiselle* Tişkova făcându-ți drum cu spada în fortăreaţa Petru şi Pavel.

— Trebuie să fac *ceva*!

Ash fusese peste tot, ceruse şi implorase ajutor de la toţi cunoscuţii despre care ştia că au o oarecare influenţă. Nimeni nu putea să-l ajute. Îl găsise pe Serghei Gladişev tremurând de spaimă pe culoarele Dumei, aşteptându-se să fie şi el arestat din clipă în clipă. Vechiul prieten al Tamarei, directorul Teatrelor Imperiale, era distrus de durere, dar neputincios. Prietenul ei, poliţistul de la districtul patru, făcu un timp pe grozavul, apoi recunoscu şi el că nu poate face nimic. Iar consilierul ambasadorului Hazzard îl avertizase deja pe acesta că Statele Unite nu trebuie să se amestece în problemele personale ale cetăţenilor ruşi.

Când se dusese la Lordul Exeter, acesta îi spusese:

— Îmi pare nespus de rău, Ash, dar problema este alta: ce ai de gând să faci cu ţarul?

— Abia am ieşit din spital. Tamara…

— Îmi pare rău, dragul meu prieten, dar trebuie să laşi la o parte considerentele personale. Nu avem timp de pierdut. Căile ferate s-au prăbuşit. Mâncarea a dispărut. Poliţia se aşteaptă la ample mişcări de stradă din cauza lipsei de pâine. Ţarul şi ţarina sunt înspăimântaţi de ceea ce li s-a spus despre marea conspiraţie ducală. El s-a dus la Stavka, iar ea se sfătuieşte cu diverşi ghicitori.

Ash îl privea fix pe englez fără să-l vadă, cu gândul la

Tamara.

— Prezicători, Ash. Şi ţarul a lăsat-o pe ţarină să aibă grijă de Petrograd, în timp ce el s-a întors la cartierul general al armatei. Şi nimeni n-a reuşit încă să-l găsească pe asasinul Dmitri Dan din „Zăpada Roşie”. Îţi poţi imagina ce haos ar fi dacă ţarul ar fi asasinat acum? Trebuie să-l scoţi de aici, şi asta cât mai repede.

— Da, ştiu…

— Şi mai trebuie să ştii ceva. Kiricenko a devenit nerăbdător. Oamenii lui au încercat să dezamorseze camionul. Ce naiba i-ai făcut?

— I-am ataşat un detonator la unul din arcuri. Dacă iei prea mult din greutate…

— Ei bine, exact aşa au făcut. Kiricenko a mai pierdut o parte din oameni şi când a aruncat în aer liniile spre Ţarskoe Selo. Evident, dă vina pe tine pentru tot. Aş îndrăzni să spun că ţi-ai făcut un duşman periculos… ale cărui acţiuni vor fi în creştere în momentul în care ţarul se va da la fund.

Ash spera că Exeter exagerează gravitatea situaţiei ca să-l determine să nu se mai gândească la Tamara. Când telefonă la Palatul Alexandru ca să intervină pentru Tamara, descoperi însă că Exeter nu era departe de adevăr. La început se izbi de acelaşi zid impenetrabil peste care trebuise să sară ca să poată prezenta oferta de azil a regelui George. Nu trecu mai departe de colonelul Riajin, care îi spuse:

— Ţăranii ruşi au o veche zicală, domnule comandor: „Tătuca ţarul ne-ar scăpa de nefericire, dacă ar şti că avem necazuri”.

— Spune-i.

— Ar însemna să dau cu piciorul întregii mele cariere dacă aş menţiona numele Tişkovei în palatul ţarinei.

— Este în joc viaţa ei. Dumnezeu ştie ce îi fac.

— Cât despre ţar, continuă rece colonelul, Maiestatea sa Imperială are destule pe cap la Stavka, ca să nu se mai gândească să intervină în favoarea unei femei acuzată de a-l fi asmuţit pe Ducele Valeri împotriva lui.

— Astea sunt zvonuri răutăcioase…

— Poate, dar mai circulă şi un alt zvon… dacă guvernul Maiestăţii sale Imperiale nu şi-ar fi propus să nu supere un potenţial aliat în acest război împotriva Germaniei, un anumit ofiţer naval american ar fi fost spânzurat de mâini în fortăreaţa

Petru şi Pavel, alături de marea Tişkova.

Nu era nicio noutate. Aparent, Ohrana se mulţumise cu câteva interogatorii la spital. Dar cruzimea manifestată faţă de Tamara nu putea fi tolerată şi Ash renunţă să mai salveze aparenţele.

— Aş putea să întreb cum se face că Maiestatea sa a plecat din Petrograd când acesta este pe cale să explodeze?

Spre uimirea lui, colonelul Riajin i-a răspuns foarte serios, ceea ce îi demonstra cât de înspăimântată era Curtea.

— Ministrul Protopopov a promis că va fi linişte la Petrograd. Huliganii care nu vor să muncească şi fac atâta caz de lipsa pâinii nu reprezintă o primejdie chiar aşa de mare, încât ţarul tuturor Rusiilor să nu poată să se ocupe de conducerea armatei pe câmpul de bătaie. Şi mi s-a mai spus, continuă colonelul pe un ton confidenţial, că o doamnă de onoare a Maiestăţii sale s-a întors după ce a petrecut o săptămână în oraş şi a declarat că nu a văzut tulburări serioase; Poliţia are soluţii pentru orice problemă.

— Ce te face să crezi că spionii mei de Curtea Rusiei sunt toţi bărbaţi? De ce nu şi o doamnă de onoare…

○

— *En gardé,* atunci, spuse Roland, dacă insişti. Dar Ash lăsă în jos floreta şi coborî de pe planşetă.

— Unde te duci?

— Von Basel.

— Ai înnebunit?

Nu, îşi spuse Ash, dar am să tratez cu diavolul ca s-o salvez pe Tamara. Îi lăsase un bilet în gaura din zid de la ambasada germană, şi spionul împăratului fusese de acord să se întâlnească cu el în faţa Bursei de pe Insula Vasili. Ash a aşteptat o oră. Von Basel n-a apărut. Se întoarse la ascunzătoarea din zidul ambasadei. Niciun mesaj. Dar pe biroul lui de la „Astoria” se afla un bileţel dactilografiat. „Eşti urmărit de detectivii Ohranei care cercetează exploziile. Încearcă la *Grişa*, pe Bolşoi Prospekt. Singur”.

Ash luă biletul ca un avertisment că nu mai era atent, din cauza îngrijorării provocate de soarta Tamarei. Ieşi din hotel, îi reperă pe detectivi, se debarasă de ei pe Nevski şi luă mai multe tramvaie spre Insula Vasili. „Grişa” era un restaurant frecventat de pătura mijlocie. Stătu la o masă şi aşteptă timp de

o oră, bând câteva pahare de ceai. Nu prea mai era şi altceva în meniu. Von Basel se aşeză şi el şi comandă un hering pe care apoi îl ignoră. Ash se minuna de atenţia pe care o acorda amănuntelor. Se rezema de bastonul de promenadă ca şi când ar fi avut realmente nevoie de el şi acum întindea untul pe pune cu pioşenia cu care o ungeau ruşii din clasa de mijloc. După ce întinse bine untul de la un capăt la altul, până la coajă, ridică ochii spre figura neliniştită a lui Ash şi spuse:

— Am făcut rost de un tren special pe linia spre Murmansk.

— De ce ai pus bomba în sania Ducelui?

— N-am pus nimic. Şi de ce crezi că aş fi făcut-o?

— Te-ai gândit probabil că ar fi fost un ţar prea bun.

— Şi ar fi învins Germania? zâmbi Von Basel. N-aş zice.

— Atunci Kiricenko?

Von Basel ridică din umeri.

— Acum nu mai are nicio importanţă. Însă problema *noastră* rămâne tot nerezolvată. Te-ai gândit cum o să-l duci pe ţar la crucişătorul din Murmansk?

— Nu înainte de a o scoate pe Tişkova din fortăreaţa Petru şi Pavel.

— Pe Tişkova? Von Basel se ridică în scaun, cu toate simţurile în alertă. Ash se blestemă în gând. Presupusese că, date fiind legăturile pe care le avea Von Basel cu poliţia de la închisoarea Litovski, aflase că Tamara fusese arestată. Dar nu *ştiuse*. Şi interesul care i se citea acum în priviri îi aţâţa lui Ash dorinţa de a-l strânge de gât.

— Poţi să mă ajuţi s-o scot?

— Nu. Este peste puterile mele.

— Poţi să te duci s-o vizitezi din partea mea?

— Şi s-o aud cum strigă că sunt contele Von Basel, spionul german?

Ash se lăsă pe spate. Von Basel avea dreptate.

— Primul dumitale obiectiv… pe care îl avem în comun… Este îndepărtarea țarului din Rusia. Dar eu n-aş fi chiar aşa de îngrijorat. Dacă revoluţia este atât de iminentă cum îmi indică sursele mele, *mademoiselle* Tişkova va fi eliberată foarte curând…

Agăţându-se de aceste cuvinte ca un înecat de un fir de pai, Ash îl urmă pe Von Basel afară, în stradă, unde spionul german adăugă cu un zâmbet răutăcios:

— Desigur asta în cazul în care revoluţionarii n-o vor acuza pentru atitudinea sa promonarhistă… Spune-mi când eşti pregătit pentru submarine şi, evident, cere-mi în orice fel ajutorul în chestiunea ţarului. Am stabilit anumite legături la căile ferate. Probabil că o să pot face rost de un tren special spre Murmansk, chiar dacă ţarul nu va mai fi în stare să fugă când vei ajunge dumneata la el… Subliniez că timpul zboară, Ash. Până în Murmansk sunt o mie de mile. De îndată ce va izbucni revoluţia, o sumedenie de oameni vor încerca să te oprească.

Oare eşti şi tu unul dintre aceştia? se întreba Ash. Von Basel nu-şi ascundea defel satisfacţia de a-l vedea pe Ash atât de nefericit din cauza Tamarei. O legătură stranie, contrafăcută, reprezentată de misiunea scoaterii ţarului din Rusia, între doi bărbaţi care, altfel, erau duşmani înverşunaţi. Se rupsese oare legătura fără niciun fel de declaraţie de recunoaştere? Urmau oare acum, când vor ieşi din restaurantul *Grişa*, să se îndepărteze unul de altul, fiecare recunoscând în sinea lui că rămăseseră în continuare duşmani?

Şi de ce pomenea aşa de des despre Murmansk? Ce era atât de important cu Murmanskul ăsta? Oricum, se părea că pentru Von Basel este, căci lăsa impresia că e obsedat de acest gând…

— Păstrăm legătura, spuse Von Basel şi porni şchiopătând spre staţia de tramvai.

— Pe curând, spuse Ash, şi îi reveni în minte conversaţia telefonică avută cu colonelul Riajin - bâlbâielile curteanului înfricoşat îi aminteau de mulţimea îmbufnată de curteni din jurul împăratului Wilhelm… o dovadă clară că Wilhelm începuse să piardă în lupta pentru putere cu generalul Ludendorff şi armata germană.

Instabilă persoană, împăratul ăsta, spusese Lordul Exeter… Oare să fi rupt împăratul legătura dintre regi, să se fi răzgândit în privinţa salvării vărului său? În acest caz, escorta de submarine ar fi o adevărată torpilă pentru crucişător… Posibil… dar nu pare probabil… Împăratul avea destule necazuri cu Ludendorff, de ce să se amestece într-un complot periculos pentru a-şi asasina vărul? Chiar şi ţarul spusese că Ludendorff preluase integral puterea în Imperiul German. Destule necazuri aşadar pe capul împăratului ca să-i ţină mintea ocupată cu această problemă de importanţă

covârșitoare; orice primejdie pentru el…

Ash se opri atât de brusc din mers, că două bătrâne care duceau un bidon de gaz se izbiră de el. Logica lui în legătură cu împăratul nu era foarte solidă… Nu cumva Von Basel îl omorâse pe Marele Duce Valeri nu numai pentru că se temea că Valeri va fi un ţar prea bun, care ar fi făcut din Rusia un duşman redutabil, ci şi pentru că ar fi fost mult mai greu să pună mâna pe ţar în momentul în care Valeri ar fi preluat controlul situaţiei? Nu cumva împăratul se hotărâse să se folosească de ţar ca de un pion în lupta lui cu Ludendorff şi cu armata? Asta, la naiba, da, avea logică, chiar prea multă pentru gusturile lui Ash… asta explica de ce Von Basel îi rămânea inamic chiar şi în cadrul complotului şi de ce legătura dintre verii regali părea întreruptă. Să-l răpească pe ţar – deşi, bineînţeles, împăratul va spune că Nikolas e prizonier de război – un duşman captiv, menit să readucă pe linia de plutire puterea împăratului, aflată în declin. Setea de putere făcea să amuţească vocea sângelui. Avea logică, da, chiar prea multă… ei bine, Ash se putea felicita că avusese prevederea să facă aranjamentele necesare pentru un submarin la Reval, cu Skelton. Probabil că Von Basel avea şi el nişte bănuieli în privinţa aceasta. Trebuia să aibă. Dar un lucru era ai naibii de sigur –, nu exista nicio modalitate prin care Von Basel să-l convingă pe Ash să-l ajute la transportarea ţarului, nici măcar să se apropie la mai puţin de o sută de mile de el… Refuzându-i sprijinul în privinţa Tamarei în felul în care o făcuse, Von Basel se trădase, arătase în mod clar că sunt din nou duşmani, *în toate privinţele…*

Îi era frig pentru prima oară de când îşi amintea, de când Iusupovii o luaseră de la circul tatălui ei. Se gândea cu dor la sera ei însorită – atât de călduroasă, încât plantele tropicale pe care i le adusese Valeri din Crimeea se întindeau spre ferestrele pline de soare chiar atunci când afară şuiera viscolul – şi suficient de spaţioasă ca să poată şi dansa, dacă ar fi vrut. Ciudat cum întreaga casă era substituită în memoria ei de o singură încăpere preferată, şi toată viaţa ei – de momentul când Valeri adusese un filodendron uriaş în casă şi strigase la cazaci să-l ferească de zăpadă. Acum, toate s-au dus. Întreaga gardă pierise o dată cu el, când gheaţa subţiată cedase sub greutatea

lor. Nu supravieţuiseră decât Kennet şi vizitiul ei, care alergaseră în ajutor.

Celula ei era mică, silenţioasă şi rece în ciuda sobelor pe care le văzuse pe coridor. O parte a minții ei, care, din fericire, se detaşase de realitate ca să-i protejeze sănătatea mentală, îi spunea că în curând se va întâmpla ceva care o va înspăimânta. Până acum, recluziunea în sine i se părea oribilă – inactivitatea, frigul. Pe temnicerii duri şi necioplіţi nu-i băga în seamă. Dar când comandantul închisorii venise personal s-o salute în celula ei, se simţise obligată să-i răspundă politicos, conştientă în mod dureros de puterea pe care o dobândise acest om asupra ei după moartea lui Valeri.

Gardianul-şef poruncise să-i fie scoase lanţurile de la mâini. Tamara se surprinse gândindu-se dacă un zâmbet ar fi suficient pentru a-i elibera şi picioarele.

Vera Sedovina stătea la *hvost* când fu ridicată de poliţia ţarului. Coada se formase în faţa unei brutării, chiar la colţul Teatrului Alexandru. Şirul de femei dârdâind de frig părea că se află la o distanţă de mii de mile de porticul elegant cu coloane unde se aliniau, în fiecare seară, trăsuri luxoase pentru a-i aduce pe cei bogaţi la spectacol, de unde plecau să ia cina în restaurantele scumpe ce nu duceau lipsă de mâncare.

În drum spre casă, venind de la repetiţie, văzuse un *hvost* enorm în faţa biroului de voiaj de pe strada Mihail până pe Nevski Prospekt. Tatăl ei îi spusese că în măsura în care puteau, oamenii părăseau Petrogradul, fugind spre sud, în Crimeea, sau spre nord, în Finlanda şi apoi în Suedia, sau se îmbarcau pe luxosul Transsiberian spre Vladivostok şi apoi traversau Pacificul, îndreptându-se spre America. Cei care nu puteau pleca, furau bărci şi cruci din cimitire ca să le ardă în sobe, ca lemne de foc.

Stătea de vorbă cu două femei – o gospodină cu o tuse urâtă şi o bucătăreasă dintr-o familie aparţinând păturii mijlocii. Dacă n-ar fi fost gerul acela atât de muşcător şi nevoia de a-şi odihni picioarele după repetiţie, mai că s-ar fi bucurat de *hvost*. Era un loc unde se putea sta de vorbă în voie. Oamenii ignorau aici barierele sociale care, înainte de război, nu i-ar fi permis gospodinei istovite de muncă să vorbească cu bucătăreasa şi nici acesteia – care se credea mai presus de cealaltă, întrucât

stăpânii ei erau mai bogaţi – să stea de vorbă cu gospodina.

Ziarele vehiculau tot soiul de ştiri mincinoase, astfel că la *hvost* afla populaţia Petrogradului unele adevăruri despre război, despre lipsurile de alimente, despre trădările din cercurile înalte şi, cu cât coada era mai lungă, poliţia se retrăgea tacit, ştiind că prezenţa ei provoca furie şi iritare. În felul acesta, oamenii vorbeau mai liber ca de obicei. *Hvost*-ul era, de asemenea, un loc ideal pentru un revoluţionar ca să răspândească ideile organizaţiei sale.

Exploziile care avuseseră loc cu două săptămâni în urmă continuau să figureze în fruntea zvonurilor discutate în această după-amiază geroasă, la concurenţă cu acelea potrivit cărora şase trenuri pline cu faină şi ulei alimentar fuseseră deviate duminică dinspre Petrograd şi vândute austriecilor. Sedovina repeta conştiincioasă povestea cu alimentele, aşa cum făceau şi tovarăşii ei de fiecare dată când se găseau la o coadă, apoi rămăsese liniştită, ascultând politicos ce povesteau ceilalţi despre explozii.

Bucătăreasa pretindea că stăpânul ei văzuse explozia cu ochii lui, de la biroul său din Bursa de Mărfuri de pe malul Insulei Vasili, de unde se vedea foarte bine Neva. O sanie căzuse în râu. După alte versiuni era vorba de două sănii. Omul acela văzuse chiar trei. Se pare că aparţineau unui Mare Duce. De un roşu-purpuriu, aşa se spunea şi Sedovina se întreba dacă nu era o coincidenţă faptul că Tişkova fusese văzută plângând la teatru?

Sedovina se uitase de pe malul Palatului în ziua următoare, dar dacă fusese acolo o gaură în gheaţă gerul aspru al nopţii ştersese orice urmă, înghiţind din nou râul. Acum, o profesoară de pian pe care o cunoştea oarecum din vedere, o întrerupsese pe gospodină.

— Nu e vorba de o explozie, ci de trei. Femeia ridică mâna înmănuşată în sus, cu trei degete întinse. Trei, repetă ea.

— Pe râu?

— Nu, deşteapto, la trenul de Ţarskoe Selo.

— Trei explozii într-un tren? A explodat locomotiva?

— Nu, spuse Sedovina. Auzise acest zvon de mai multe ori. Se spune că au fost aruncate şinele în aer şi, când au venit două trenuri ca să le repare, au sărit şi ele în aer.

— Cine a făcut asta?

— Revoluţionarii.

— Spionii nemţi, spuse bucătăreasa şi profesoara de pian încuviinţă cu un aer grav, ceea ce dădu naştere unei discuţii despre *izmeana* – trădare şi despre trădători. Gospodina aruncă câteva priviri în jur, apoi şopti:

— Nemţoaica!

Ceilalţi dădură din cap, ştiind că era vorba de ţarina de origine germană.

Sedovina auzise că, după explozie, poliţia făcuse prăpăd în cartierele Vîborg, Narva, pe Insula Vasili, Aleksandr Nevski şi mai ales în cartierul Moscova, acolo unde jucase ea împreună cu trupa de revoluţionari a lui Valentinov. Fuseseră arestaţi sute de oameni. Nu-l mai văzuse pe Valentinov din seara când îi salvase Kiricenko – în parte de frică, în parte din cauza muncii intense impuse de pregătirea pentru *Giselle*.

— Se spune că şi-ar fi trădat chiar propriul soţ, pe ţar.

— Poate că ţarul este de acord cu ea, şopti încet Sedovina. Ceilalţi se uitară unul la altul, brusc alarmaţi, şi ea îşi dădu seama că mersese prea departe. Dezorientaţi, înspăimântaţi, îngheţaţi de frig şi flămânzi, oamenii obişnuiţi ca aceştia acceptau incertitudinea doar în anumite limite. Gospodina, profesoara de pian şi bucătăreasa putea pune sub semnul întrebării competenţa guvernului ţarului, dar nu erau pregătite să se întoarcă chiar împotriva lui, nu încă. Atenuă puţin violenţa afirmaţiei, adăugând:

— Se spune că o iubeşte foarte mult, şi oricărui bărbat îi vine greu să reziste în faţa femeii care i-a cucerit inima. Bucătăreasa, gospodina şi profesoara de pian zâmbiră şi schimbară subiectul, plângându-se de greutăţile pe care le întâmpinau în anul acesta cu curăţatul zăpezii. În anumite locuri se înălţau troiene uriaşe şi bucătăreasa auzise că în suburbiile mai îndepărtate, guvernul plătea oamenilor obişnuiţi, care nu ţinuseră în viaţa lor o lopată în mână, câteva copeici ca să cureţe zăpada, aşa de mare era lipsa braţelor de muncă.

În acel moment, doi ofiţeri de poliţie în uniforme negre, conduşi de un altul în gri apărură din vârtejurile de zăpadă şi o prinseră de braţe din ambele părţi.

— Vera Vadimovna Sedovina?

— Da, răspunse ea, cu un tremur în voce, urmărindu-le cu privirea pe celelalte femei care se îndepărtau în grabă.

— Eşti arestată pentru crima de les maiestate.

○

Un avocat bătrân cu barbă albă intră în celula Verei. Părea tulburat la vederea pereţilor umezi de piatră, de parcă n-ar mai fi văzut niciodată până atunci vreo închisoare. Vadim Mihailov reuşise cumva să-l convingă s-o ajute. Avea unele vagi relaţii la tribunal, ceea ce le insufla un oarecare respect temnicerilor, dar tot nu-l lăsau singur cu ea în celulă.

Cu o voce tremurătoare, avocatul îi explică, în linii mari, ceea ce aflase în legătură cu situaţia ei.

— A fost descoperită o conspiraţie care urmărea să-l detroneze pe ţar. Poliţia a arestat sute de revoluţionari suspecţi. Printre aceştia se numără şi membrii unei trupe de teatru care jucau piese ce îndemnau la răzvrătire în teatre clandestine… În timp ce erau interogaţi membrii unui astfel de grup, un copil…

— *Un copil*?

— Au interogat copilul, continuă avocatul, şi acesta le-a spus numele dumitale. Evident că eu nu cred că dumneata ai putea avea de-a face cu asemenea oameni şi nici prietenul meu Mihailov nu crede, dar poliţia a fost obligată să acţioneze.

— Ce se va întâmpla cu mine?

Omul era incapabil s-o privească în ochi. Vera simţi că i se strânge inima, că mintea începe să-i vibreze şi nu mai poate gândi. Avocatul o îndemnă să se aşeze pe patul murdar.

— Puteţi să mă ajutaţi? întrebă ea.

— Delictul este considerat foarte grav, dar eu am să văd ce pot face.

— Cu alte cuvinte, nu mă puteţi ajuta.

— Crezi că Teatrul Imperial te-ar putea susţine? întrebă el. Vera se simţea pierdută… ar fi trebuit şi el să ştie că Teatrul Imperial nu numai că nu o va ajuta, dar o va concedia la cea mai mică aluzie cu privire la un scandal politic.

— Nu, cred că nu.

Bătrânelul îşi răspunse singur la întrebare.

— O să fac tot posibilul… Mihailov ţi-a trimis haine călduroase.

I le puse pe umeri după ce gardianul le verifică, să nu aibă ceva de contrabandă în ele.

Sedovina îşi frângea mâinile tremurătoare. Oare prietenul ei

Anton fusese tot aşa de înspăimântat când îl arestaseră? Aruncă o privire spre gardianul care se rezema de uşa celulei. El îi răspunse cu un zâmbet leneş. Oare cât timp modesta ei reputaţie va mai putea s-o salveze de cei de teapa lui?

Avocatul tocmai se pregătea să plece, când Sedovina se agăţă cu disperare de un ultim pai:

— Spune-i lui Vadim… Paznicul întinsese urechea.

— Da, draga mea, o încuraja avocatul, bucuros să-i facă şi cel mai mic serviciu.

— Spune-i tatii să vorbească cu prietenul lui din America.

○

Comandantul închisorii din cartierul Moscova fu surprins să-l vadă.

— Ce faci aici, Moskolenko?

Von Basel arătă spre asistentul lui scund şi roşu la faţă.

— L-am adus pe locotenentul Orlov să interogheze un deţinut. Aveţi o încăpere pe care am putea s-o folosim?

Comandantul nu-şi ascunse deloc neplăcerea de a-l vedea pe Orlov.

— Ce deţinut?

— Vera Vadimovna Sedovina.

— Dansatoarea?

— Da.

— Îmi pare rău, aţi venit prea târziu.

— Credeam că acuzaţiile împotriva ei sunt prea grave pentru a se accepta cauţiune.

— Nu e vorba de niciun fel de cauţiune, Moskolenko. Au mutat-o la fortăreaţa Petru şi Pavel.

Apoi, pentru că nu-l plăcea nici pe Moskolenko, comandantul adăugă ceea ce Von Basel ştia deja:

— O să fie cam greu s-o scoţi de la „Petru şi Pavel”. Acolo obişnuiesc să-şi conducă singuri interogatoriile.

Von Basel porni înapoi cu maşina spre casă, mai bine zis spre închisoarea Litovski. Într-un singur sens regreta despărţirea de Ash – abandonându-l pe Ash, trebuia să renunţe la identitatea căpitanului Moskolenko şi, cu aceasta, îşi va lua rămas bun de la toate informaţiile pe care, în această calitate, le putea obţine pentru Germania. Dar, după cât se părea, Ash făcuse primul pas.

Problema era Revalul. Cu cât se gândea mai mult la motivul

călătoriei lui Ash în portul de la Marea Baltică, cu atât mai plauzibil i se părea ca acesta să fi vizitat baza britanică de submarine. Ce altceva l-ar fi putut atrage acolo? Flota rusă a Mării Baltice? Imobilizată de ani de zile! Portul comercial – aflat sub blocada Germaniei, a Flotei a şasea? Ash pretindea că se întâlnise cu un general rus de la Riga… dar ce general s-ar fi deplasat până la Reval, când îi putea fixa lui Ash o întrevedere la Riga?

Un submarin britanic? Un submarin în locul unui crucişător cu escortă de submarine germane ca să-l scoată pe ţar din Rusia. Ar fi fost o călătorie lungă şi primejdioasă până în Anglia. Dar dacă Ash nu mai avea încredere în el, n-ar fi putut să rişte? Dacă acesta era planul lui Ash, atunci Von Basel va trebui să-l răpească el însuşi pe ţar, fără să mai aştepte ca Ash să facă treaba în locul lui. Da… însemna sfârşitul căpitanului Moskolenko şi merita să-l sacrifice numai dacă nu exista altă posibilitate. Trebuia să afle, de urgenţă, ce făcuse Ash la Reval. Nu putea să-şi rişte acoperirea pe care o meşterise cu atâta trudă şi grijă, numai pe baza unor speculaţii… indiferent cât de plauzibile i s-ar fi părut. Miza jocului era mult prea mare.

— Am angajat un avocat vestit, spuse Mihailov.

— Şi ce a făcut pentru ea? întrebă Ash.

— A făcut uz de influenţa sa ca s-o poată vedea pe Vera.

Mai mult decât am făcut eu pentru Tamara, îşi zise Ash.

— Şi a mai aflat ce acuzaţii i se aduc.

— Despre ce e vorba?

Bătrânul pianist părea gata să izbucnească în plâns.

— Vera este acuzată că a jucat în piese de teatru care incitau la revoltă.

— De ce i-ai dat voie?

— Cum aş fi putut s-o opresc?

— Eşti tatăl ei…

— După ce a murit mama ei am încercat s-o protejez, dar tot timpul a fost aşa de… aşa de tristă. Trebuie să mă ajuţi, domnule comandor Ash. Te rog…

— Aş dori s-o pot face, dar cum?

— Ea a întrebat de dumneata, spuse el calm.

Ash se duse la fereastră şi privi spre piaţa Sf. Isaac. O sanie ieşea din Palatul Mariinski încărcată până sus cu mobilă.

Aruncă o privire spre François Roland, ai cărui ochi exprimau ceea ce gândea şi Ash.

— Propria mea prietenă care îmi este foarte dragă, Tamara Tişkova, este arestată de trei zile. Am făcut tot posibilul ca s-o văd. Nu mi s-a permis.

— Tişkova? O artistă atât de vestită şi, cândva, prietena ţarului?

— Nici chiar un flirt cu ţarul nu-i asigură unei femei imunitatea în faţa Ohranei, spuse Ash plin de amărăciune. Dumneata ai noroc, Vadim. Cel puţin poliţia recunoaşte că a arestat-o pe Vera. Va beneficia de o oarecare protecţie legală.

Dacă nici palavragiul ăsta bătrân nu auzise de arestarea Tamarei, înseamnă că puteau face orice cu ea.

Vadim şedea pe marginea unui scaun, frângându-şi mâinile. O lacrimă îi alunecă pe obraz şi se uscă în cutele de pe faţă.

— Unde o ţin? întrebă Ash.

— Au mutat-o la „Petru şi Pavel”.

Ash privi din nou spre Roland. Dumnezeule, dacă ar putea obţine cumva permisiunea să o vadă pe Sedovina, atunci poate că…, dar părea imposibil. Fusese şi el închis la „Petru şi Pavel”. Fiecare celulă era complet izolată de celelalte, fiecare deţinut legat în lanţuri de unul singur, îngropat într-o închisoare impenetrabilă dintr-o fortăreaţă la fel de impenetrabilă.

— Avocatul n-a putut face nimic, recunoscu Vadim. Strânse pumnii şi se ridică în picioare. Trupul lui părea împuţinat sub povara durerii şi a spaimei. Se întoarse spre Ash şi îl privi fix. Tot mai vrei s-o vezi pe ţarină?

— Poftim?

— Mai ai treabă cu ţarul?

— Ce tot spui acolo?

Sigur că avea treabă cu ţarul. Şi încă ce treabă, cât mai urgentă, până nu e prea târziu. Ambasadorul Hazzard îi transmisese veşti din America – preşedintele Wilson se lovea ca de un zid de împotrivirea Congresului la tentativele sale de a-l convinge să declare război Germaniei. Rezistenţa populară era puternică şi va rămâne aşa, după părerea lui Harold Banks – care îi trimisese un mesaj codificat de felicitare, ca şi când el ar fi pus bomba în sania Marelui Duce, pentru numele lui Dumnezeu – atâta timp cât ţarul-autocrat nu va fi înlăturat. Dar Germania reluase războiul submarinelor.

Atacurile submarinelor germane împotriva vaselor americane ar fi putut înclina eventual balanţa în favoarea intervenţiei, ceea ce avea drept consecinţă o schimbare periculoasă în situaţia Rusiei. Dacă ţarul mai zăboveşte, s-ar putea declanşa un adevărat cataclism, iar soldaţii americani care vor debarca în Franţa ar risca să-şi găsească aliatul cel mai important deja răpus. Astfel că „treaba lui Ash cu ţarul”, necesitatea de a-l înlătura pe autocrat era de două ori mai presantă, ba poate chiar de trei ori dacă ne gândim şi la faptul că Dmitri Dan şi nihiliştii lui din „Zăpada Roşie” se pregăteau pentru un nou atentat.

— Da, Vadim, mai am încă treabă cu ţarul – dar ce poţi face tu în chestia asta?

— Dacă o ajuţi pe fiica mea, te duc la ţarină.

François Roland văzu că Ash era pe punctul să facă explozie şi interveni:

— *Monsieur* Mihailov, dacă puteţi să-l conduceţi pe comandorul Ash la împărăteasă, de ce nu o rugaţi dumneavoastră înşivă pe Maiestatea sa s-o ajute pe fiica dumneavoastră?

— Şi, dacă tot veni vorba, vezi ce poţi face şi pentru Tamara Tişkova.

— Am posibilitatea să te trimit la ea, atâta tot.

Ash se duse la fereastră. Roland îl apucă pe bătrân de braţ.

— Acum cel mai bine ar fi să plecaţi, domnule.

— Dar nu înţelegeţi…

— Înţeleg, îi spuse Roland, conducându-l uşurel spre uşă. Fiica dumneavoastră este nu numai foarte frumoasă, dar şi o mare dansatoare, iar comandorul Ash vă împărtăşeşte întru totul durerea. *Bonjour, monsieur.*

Vadim Mihailov puse una din mâinile lui mari pe încheietura mâinii lui Roland şi o strânse puternic.

— N-am spus că am vreo şansă s-o influenţez pe Maiestatea sa. Am afirmat doar că aş putea face în aşa fel încât comandorul Ash să ajungă la ea. Am posibilitatea să-ţi obţin o audienţă particulară la Maiestatea sa, domnule comandor.

Ash se întoarse de la fereastră. Era ameţit şi simţea că îl apucă din nou durerea de cap. O sudoare rece îi acoperi brusc tâmplele.

— Cum se face că nu ţi-ai oferit ajutorul până acum? Ştii cât

de mult m-am zbătut ca să capăt o audienţă.

— Atunci n-am putut. Dar acum mi-am descoperit un vechi prieten care dintr-o dată a intrat în graţiile Maiestăţii sale…

— Dintr-o dată, Vadim, chiar aşa?

— Da.

— Vadim, aş vrea să te ajut, dar nu pot. Nu mai pretinde că poţi să-mi obţii o audienţă dacă…

— Dar e *adevărat*. Prietenul meu a devenit prietenul ei. Vreau să spun, după Rasputin.

— Ce?

— El… Vadim ezită o clipă. Maiestatea sa e tristă… prietenul meu…

Vadim se opri ca şi când n-ar fi vrut să vorbească sau, mai degrabă, nu i-ar fi venit nici lui să creadă.

— Prietenul dumitale nu poate interveni pentru Vera? Un cuvânt din partea Maiestăţii sale, şi Vera ar fi liberă.

— L-am rugat. Nu poate. Poziţia lui acolo nu este sigură… Dar te poate lua cu el.

— De ce ar face-o?

— Ai să înţelegi, dacă ai să stai de vorbă cu el.

— Cine este?

Vadim îşi încrucişă braţele lungi.

— Nu-ţi spun dacă n-o ajuţi pe Vera.

Ash şi Roland schimbară câte o privire sceptică. Minţea sau numai exagera? Şi o să vrea ţarina să-l revadă în cazul în care bătrânul spunea adevărul? Roland ridică din umeri. Ash se întrebă dacă nu cumva nesocotiseră o modalitate mai bună. Dar cert era că atunci când telefonase pianistul, cu o jumătate de oră în urmă, din hol, Ash şi Roland tocmai ajunseseră la trista concluzie că Ash fusese învins pe ambele fronturi – nu avea niciun plan în legătură cu modul cum avea să-i prezinte din nou oferta regelui George ţarului şi, ceea ce era încă şi mai rău, nicio posibilitate de a o ajuta pe Tamara… în cele din urmă, Tamara avu câştig de cauză. Ash era disperat. Vera Sedovina fusese reţinută în fortăreaţa Petru şi Pavel. La fel şi Tamara. Chiar dacă celulele lor s-ar fi aflat la cele două capete opuse ale închisorii, separate de sute de pereţi, tot va fi mai aproape de Tamara decât dacă şedea în apartamentul său de la hotelul Astoria.

○

Căpitanul Ohranei se interesă de sănătatea lui Ash când acesta îi telefonă. Ash spuse că se simţea mult mai bine.

— Şi memoria?

— Bună… Mă întreb dacă aş putea să vă cer o favoare cam dificilă.

— Domnule comandor, trebuie să vă spun de la bun început că, dacă această favoare se referă la o anumită femeie, pe care n-am de gând s-o numesc, nu pot face nimic altceva pentru dumneavoastră decât să vă repet sfatul pe care vi l-am mai dat – să vă deziceţi de ea.

Ash încercă să-şi păstreze calmul. Întreaga atitudine a căpitanului de poliţie exprima teama guvernului ţarist ca nu cumva ştirea cu privire la marea conspiraţie a ducilor să ajungă la urechile oamenilor din popor.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi. Nu mă refer la femeia aceea. Dar şi de astă dată este vorba de o problemă foarte delicată. Foarte delicată.

— Lăsaţi-mă pe mine să apreciez asta, domnule comandor.

— Fiica unui prieten, o tânără, a fost arestată. Dacă aş vedea-o, l-aş mai linişti puţin pe tatăl ei care este înnebunit de durere.

— Despre cine e vorba?

— Din păcate, domnule căpitan, a fost arestată sub acuzaţia de delict politic.

Ash aştepta. Ofiţerul de poliţie tăcea.

— Şi este reţinută în fortăreaţa Petru şi Pavel, continuă Ash.

— Acolo este foarte greu…

— Mă întrebam dacă n-aţi putea să mă îndrumaţi spre autorităţile cele mai competente ca să-mi dea permisiunea de a o vizita.

— Cum se numeşte?

— Sedovina.

— Altă dansatoare?

— Simplă coincidenţă, domnule.

După o scurtă pauză adăugă:

— Va fi extrem de dificil… Din nou tăcere. Apoi: Credeţi că aţi putea să-mi spuneţi ceva…?

— Dacă ştiu.

— Când am vorbit ultima dată aveaţi unele tulburări de memorie provocate de starea precară a sănătăţii dumneavoastră.

— M-am refăcut aproape total.

— Bine. Avem dovezi că cea de-a treia sanie din suita Marelui Duce Valeri transporta o mitralieră. Ştiţi ceva despre asta?

— Desigur.

— Desigur?

— Era un Sokolov-Maxim, şapte-şase-doi milimetri, model 1910.

— Vă smintiţi cumva de ce se afla în sanie?

— Ei bine, din câte ştiu eu, Alteţa sa Regală achiziţionase mai multe mitraliere pe care intenţiona să le testeze la moşia sa. Fusese informat că fabricantul modificase câţiva parametri… de fapt, dacă tot vorbim despre asta, înflori Ash minciuna, am impresia că Alteţa sa pregătea acuzaţii împotriva unor personaje oficiale din Ministerul de Interne.

— De Interne? Poate vreţi să spuneţi din Armată…

— Nu. Alteţa sa susţinea că vinovaţii trebuie căutaţi în Ministerul de Interne.

N-ai decât să-ţi baţi capul să afli cine sunt, nătărăule, îşi zise Ash.

Când Ash puse în sfârşit receptorul în furcă, Vadim nu-şi dezlipea privirea de pe chipul lui.

— Ei?

— Da, Vadim, o vizită.

Ash se ridică în picioare. Sângele i se scurse din cap. Ameţi şi se ţinu cu mâna de scaun.

— O vizită?

— Cred că o să obţin permisiunea de a o vedea pe Vera. Şi poate, cine ştie, cu voia lui Dumnezeu, Vera o să-mi spună ceva despre Tamara, îşi zise el.

— Şi cum o s-o scoţi?

— S-o scot?

— Da, s-o scoţi, strigă Vadim Mihailov. S-o eliberezi. Trebuie s-o eliberezi.

— Vadim, eu doar…

— Nu te ajut să ajungi la țarină prin intermediul prietenului meu până n-o eliberezi pe Vera din fortăreaţa Petru şi Pavel. Şi până n-o expediezi în America…

— S-o scoţi din fortăreaţă, reluă Roland vorbele ca un ecou, după plecarea bătrânului. A înnebunit?

Ash dădu trist din cap, în timp ce urmărea cu privirea silueta deşirată a bătrânului coborând scările din hol.

— Este înnebunit de frică. Exact ca şi mine.

— N-am avut suficient timp la dispoziţie ca s-o fac să vorbească, spuse locotenentul Orlov. Cu revoluţionarii ăştia e nevoie de timp şi de răbdare, domnule căpitan Moskolenko. Mai ales cu femeile. Comandantul nu m-a lăsat să stau prea mult cu ea – cred că are ideile lui. N-am reuşit decât s-o înmoi puţintel.

Cuprins de un acces de sinceritate, Orlov îşi schimonosi faţa buhăită într-un zâmbet.

— M-aş descurca mult mai bine la mine acasă, domnule căpitan. Nu putem s-o aducem la Litovski?

Von Basel dădu încet din cap. Cam aşa se gândea şi el. Ce-ar fi să răpească femeile? Să mai fie căpitanul Moskolenko câtva timp… şi să aibă astfel un ascendent grozav asupra lui Ash în momentul în care va pune mâna pe Tişkova.

Avea neapărată nevoie de Ash… Ţarul era intangibil şi la Stavka, şi în Palatul Alexandru, unde vilele din Ţarskoe Selo adăposteau în secret o tabără militară; numai la bordul trenului imperial devenea ceva mai vulnerabil în cazul unei răpiri, dar Von Basel nu putea să aştepte trenul imperial să se mişte la bunul plac al ţarului. Şi nici nu avea nevoie dacă Ash făcea ceea ce îi spusese.

Să răpească femeile de la „Petru şi Pavel”. S-o ţină ostatică pe iubita lui Ash. Pentru orice eventualitate. La schimb. Ţarul Nikolai al II-lea pentru Tamara Tişkova.

Ash îl va convinge pe ţar să părăsească Rusia şi să plece în Anglia, apoi Ash îl va preda pe ţar lui Von Basel, iar el, Von Basel, îl va duce pe ţar în Germania. Orlov ar putea s-o ia pe Sedovina, şi locotenentul Ohranei, preocupat de cazul acesteia nu se va mai sinchisi să verifice afirmaţia lui Von Basel potrivit căreia Tişkova izbutise cumva să scape… Două ore mai târziu Von Basel îi pusese pe toţi falsificatorii de acte care îi erau loiali să întocmească hârtiile necesare pentru a fi prezentate comandantului închisorii Petru şi Pavel. În timp ce Von Basel în persoană îi făcea acestuia o vizită spre al mitui între patru ochi.

Comandantul închisorii din fortăreaţa Petru şi Pavel, un uriaş blond, jovial, lăsa impresia că-i place meseria pe care o face. I se adresă lui Ash prin intermediul căpitanului Ohranei care aprobase vizita.

— Spune „nu avem prea des femei atât de frumoase”, apoi întrebă „Ce îţi este?”

— O prietenă, spuse Ash.

Căpitanul traduse. Comandantul râse şi zăngăni un inel uriaş cu chei, trecându-şi-l pe sub braţ. Rosti câteva cuvinte, apoi Ash îi spuse căpitanului:

— Aş prefera să nu-i mai vorbesc.

Comandantul continuă să peroreze şi căpitanul fu nevoit să traducă.

— Spune că din închisoarea asta n-a evadat nimeni, niciodată. Speră că le veţi descrie temnicerilor din America inovaţiile de aici…

Ash se uită la comandant şi se întrebă dacă acesta ştia că fusese el însuşi deţinut aici, chiar în această iarnă.

— Spune-i că în America nu avem închisori politice, nu, n-aş vrea să-l jignesc. Transmite-i că sunt gata s-o văd.

Dar comandantul ştia puţină engleză şi îi răspunse singur lui Ash cu accentul lui greoi.

— O să aveţi când o să fie nevoie de ele.

Fluierând vesel, comandantul îl conduse pe Ash din biroul lui într-o clădire joasă care adăpostea cazărmile, în afara curţii înzăpezite a fortăreţei. Spirala de aur şi cupola în formă de ceapă din vârful Catedralei Sf. Petru şi Pavel străluceau în lumina apusului. Zidurile fortăreţei ascundeau oraşul şi râul, astfel că terenurile de antrenament şi curtea s-ar fi putut afla oriunde în Rusia, la mii de mile depărtare, în inima ţării, imagine bucolică subliniată de șirul de sănii cu cai care transportau lemne de foc.

Comandantul o luă pe o alee dintre două imobile lungi, unul din piatră, celălalt din stuc vopsit în galben, mult mai frecvent întâlnit în Petrograd. Intră pe o uşă grea din fundul aleii şi le strigă ceva paznicilor care se întoarseră cu faţa la perete, aşa cum făcuseră şi atunci când fusese arestat Ash.

Îl urmă pe comandant într-o a doua încăpere în care nu se

afla nimic altceva decât o masă de lemn şi nişte cuie în pereţi – camera de percheziţie unde îi luaseră hainele – apoi urcară câteva scări de piatră spre o uşă de fier păzită şi intrară într-un coridor cu uşi de lemn. Era mai frig decât îşi amintea Ash.

Comandantul îi făcu semn să ridice mâinile şi Ash se conformă. Temnicerul îl percheziționă cu atenţie. Îi luă sabia şi o rezemă într-un colţ, îl pipăi pe braţe şi pe picioare, pe umeri şi la brâu. Apoi gâtul, spatele. Zâmbetul comandantului îngheţă în momentul în care atinse tocul pistolului de şevro de la spate.

Pocni din degete şi un gardian intră imediat în cameră, cu pistolul îndreptat spre Ash. Comandantul îi făcu semn să-şi desfacă tunica. Ash îşi descheie toţi nasturii şi ridică tunica. Comandantul puse mâna pe la spatele lui Ash şi scoase conţinutul tocului de şevro.

Ash îşi ţinea respiraţia. Comandantul îşi strânse mâna mare şi îi ordonă gardianului să iasă. Când rămaseră din nou singuri în coridorul de uşi de lemn şi ferestre de fier forjat, comandantul deschise pumnul. Zâmbetul îi revenise pe buze, viclean, speculativ, interesat.

Aurul zăngăni înfundat când deschise punga de piele. Sovereigni britanici. Fiecare dintre ei cântărea douăzeci de pounds. Cincizeci în total. Zece mii de ruble? Douăzeci pe piaţa neagră? Rămase cu privirile pironite asupra aurului, arzând de dorinţă să-l ia; în cele din urmă, ridică din umeri cu o expresie aproape timidă.

Numai în vis îşi imaginase Ash că ar fi posibil să cumpere libertatea unui deţinut din cea mai importantă închisoare politică a țarului. Dar poate că, în schimbul banilor, i se va oferi o clipă de singurătate cu Tişkova? Îi pronunţă numele.

— Tişkova? O expresie greu de definit se întipări pe chipul comandantului. Era aici, într-adevăr, dar comandantul se întreba oare de unde ştia Ash. Comandorul îl întrebase pe Vadim cum se spune în ruseşte „vizită”. Încercă acum, masacrând pronunţia, încercă încă o dată şi apoi încă o dată.

Comandantul făcu ochii mari. Douăzeci de mii de ruble pentru *o vizită*?

Ash îi explică prin gesturi că asta era destinaţia banilor.

Temnicerul cântări monedele în mână, apoi le lăsă să cadă înapoi în pungă, o legă la gură şi şi-o strecură în buzunar. Îl conduse pe Ash spre o uşă, băgă o cheie în broască şi uşa se

deschise. Ash intră şi uşa se trânti în urma lui. Celula era la fel cu cea în care fusese ţinut el. În partea de sus se afla o fereastră mare, zăbrelită. O femeie se întoarse cu faţa spre el, şi în clipa aceea văzu chipul înspăimântat al Sedovinei. Speranţa strălucea în ochii ei. Ash îşi ascunse cum putu mai bine dezamăgirea şi încercă să zâmbească. Poate că după aceea comandantul îl va duce la Tamara… poate…

Sedovina stătea lângă fereastra tăiată aproape de plafonul boltit. Se ţinuse cu mâinile de bare, privind afară, la cerul roşu. O îmbrăcaseră într-o rochie de muselină fără nicio formă şi papuci de pâslă, însă cel puţin părul ei lung şi auriu arăta la fel de frumos ca întotdeauna. În celulă era frig. Fata avea lanţuri la mâini şi la picioare. Lanţuri, pentru numele lui Dumnezeu.

Ash se uita la ea şi şi-o imagina pe Tamara.

— Ce mai faci?

Îi vorbea în şoaptă.

— Nu te aude nimeni, spuse Sedovina. Au căptuşit pereţii ca să nu putem comunica unii cu alţii. Eram aşa de înspăimântată, iar dumneata reprezentai singura persoană la care mă puteam gândi…

Lumina electrică se aprinse, acţionată de undeva, din interiorul închisorii, şi Ash o văzu ceva mai bine decât în lumina slabă care venea pe fereastră. Era şocat.

— Dumnezeule mare… ce s-a întâmplat cu faţa dumitale?

— M-au bătut.

Ash simţi că i se face greaţă. O dungă urâtă pornea de-a curmezişul obrazului ei, de la buză până la ureche.

— Cine ţi-a făcut asta?

— Mi-au luat interogatoriu.

Se întoarse cu faţa spre el, continuând să ţină barele cu o mână, cu trupul întins ca atunci când dansa.

— Pentru că nu am avut ce să le spun, mi-au zis că asta o să-mi aducă aminte… că or să vină din nou după mine.

Ash străbătu cei câţiva paşi până la ea, îi luă blând faţa în mâini şi îi întoarse obrazul spre lumină.

— Ce te-au întrebat? zise el, simţindu-se ridicol de neajutorat. În vreme ce stătea cu ochii pironiţi asupra obrazului ei, îşi imagina chipul Tamarei sluţit de aceeaşi dungă roşie.

— Mi-au spus că vor veni mâine. Vera începu să plângă. Au zis că or să vină din nou mâine, la apusul soarelui. Mi-au spus

să mă uit la soare şi când acesta va dispărea la orizont, să ştiu că vor veni după mine…

— Încearcă doar să te sperie… dar să nu faci nicio prostie… Valentinov a fost arestat împreună cu toţi ceilalţi actori.

Avocatul tatălui ei descoperise că poliţia ridicase toată trupa – ţarul, ţarina, Rasputin şi cei cinci copii.

— Nu ai cum să-i aperi, Vera. Au fost deja prinşi. Răspunde-le la întrebări.

Dar ce te întreabă oare pe tine, Tamara? îşi zise el în gând.

— Nu m-au întrebat despre Valentinov, continuă Sedovina.

— Kiricenko? Nu-ţi face griji în privinţa lui. Încă nu l-au prins. Nu ştii nimic care ar putea să-i facă rău. Răspunde-le la întrebări.

— M-au întrebat despre tine.

— Despre mine?

Asta era o nebunie. Zăcuse nemişcat în patul de spital timp de zece zile. Fusese la dispoziţia lor oricând ar fi dorit. Marele Duce murise şi o dată cu el, întreaga conspiraţie. Ce puteau s-o întrebe pe ea, când era mai simplu să i se adreseze lui? Existau anumite limite chiar şi atunci când se punea problema să deranjeze un potenţial aliat…

— Ce te-au întrebat?

— Mi-au spus că vor să ştie ce ai făcut la Reval…

Von Basel.

Ochii ei albaştri se umplură de lacrimi.

— Nici nu ştiam că ai fost la Reval. De unde să ştiu? Le-am spus. Mi-au zis că mint.

— De asta l-ai rugat pe Vadim să vină la mine?

— Nu, atunci nu ştiam, asta s-a întâmplat la prima închisoare. M-am gândit pur şi simplu că ai putea să mă ajuţi cumva… Nu cunosc pe nimeni altcineva. Apoi m-au întrebat de dumneata… zău că nu înţeleg.

Ash îşi petrecu braţul pe după umerii ei. Nu avea nimic pe sub rochia de muselină. Trupul ei era surprinzător de slab pentru o dansatoare atât de puternică. Frica îi scutura tot corpul.

— Ce pot să le spun când or să mă interogheze din nou mâine?

Ash trase adânc aer în piept.

— Spune-le că m-am dus la Reval ca să mă întâlnesc cu un

general rus din Sectorul Nord. Îi schiţă rapid câteva detalii ca să pară mai plauzibil. Am făcut-o pentru Marele Duce Valeri. Avea nevoie de sprijinul generalilor.

Sedovina rămase cu gura căscată.

— Este vorba de o încercare de lovitură de palat, Vera. Ducele dorea să devină ţar.

— Ce general?

Brusilov, se simţi el tentat să spună, dar se răzgândi imediat. Brusilov era un general prea bun ca să-i pericliteze existenţa dându-l pe mâna Ohranei. Dacă Ash trebuia să condamne un om nevinovat ca s-o protejeze pe Sedovina, fără să dezvăluie motivul adevărat al deplasării sale la Reval, măcar să fie un individ insignifiant, a cărui absenţă de pe câmpul de luptă să nu fie resimţită, ba chiar să contribuie la reducerea numărului de morţi.

— Ai făcut şi dumneata parte din conspiraţie?

Ash trase din nou aer în piept. Această încercare de a o scuti de suferinţe se dovedea nereuşită, dar Ash văzu aici cel puţin o şansă de a o ajuta pe Tamara.

— Unii ar putea crede lucrul acesta… sunt dezorientaţi… în schimb, au arestat-o pe Tamara Tişkova, iar ea nu are nimic de-a face cu asta.

— Au arestat-o pe Tişkova? Nu-i venea să creadă că un asemenea simbol al artei nimerise în acelaşi năvod cu ea.

— Este şi ea la „Petru şi Pavel”. N-ai văzut-o?

— Cred că este o femeie în celula de alături, spuse ea. Ne ţin izolate, n-am văzut decât temniceri şi un comandant. Dar când au deschis ferestruica pentru mâncare am auzit o femeie plângând.

Ash privi zidul. Mortar, piatră şi pâslă… îl pipăi.

— Eşti sigură?

— Nu. Şi sunt mai multe celule, domnule comandor. Şi mulţi deţinuţi.

Îi puse o mână pe braţ. Lanţurile i se agăţară de mânecă, dar la vederea nefericirii lui, Vera păru ceva mai liniştită. Ash îşi veni în fire şi întrebă:

— Cine te-a interogat în legătură cu mine?

— Paznicii care mă ţineau îi spuneau Orlov… Locotenent Orlov.

Numele nu-i spunea nimic lui Ash. Un nume ca oricare altul

pe care îl putea folosi Von Basel.
— Locotenent al Ohranei?
— Aşa cred.
Ash rămase cu ochii la perete.
— Era rus?
— Bineînţeles.
— Cum arăta?
— Scund, gras şi chel.
Nu era Von Basel… dar cine altcineva se interesa de motivul deplasării lui la Reval?
— Cine mai era cu el?
— Paznicii.
— Cum arătau?
— Ca nişte paznici.
— Era vreunul cam de înălţimea mea, foarte slab şi cu o faţă osoasă?
— Nu.
Să fi avut Von Basel un asistent? Sau toate acestea nu aveau nicio legătură cu spionul german?
— Ai idee de ce îşi închipuie acest locotenent Orlov că ţi-aş fi putut divulga motivul deplasării mele la Reval?
— La început m-am mirat şi eu, apoi mi-am amintit… m-ai condus de două ori acasă. Ne-am întâlnit o dată şi la şcoală. Cineva ne-a văzut, i-a spus lui Vadim şi acesta s-a lăudat că îmi faci curte.
— Eu? De ce să se laude Mihailov cu mine? Nu am titlu nobiliar, nici bani, şi nu sunt decât un modest ofiţer de marină. Iar tatăl dumitale are anumite sensibilităţi sociale…
— Eşti american, spuse ea. Vadim e înspăimântat de perspectiva revoluţiei. După părerea lui cel mai bun lucru ar fi să mergem în America.
Oare să nu fi avut Orlov nicio legătură cu Von Basel?
— Comandantul a venit împreună cu Orlov?
— Numai până la celula mea, nu a ieşit afară.
— Afară? Cum adică, afară?
— M-au dus în altă clădire.
— Unde?
— Nu sunt sigură… în fortăreaţă. Păreau grăbiţi, voiau să mă aducă cât mai repede înapoi aici.
— Ai mers afară pe acelaşi drum pe care ai venit când te-au

adus pentru prima oară aici?

— Aşa cred, prima dată era întuneric, dar am mers printre cele două clădiri lungi înainte să traversăm o curte.

Își duse mâna la faţă şi făcu ochii mari.

— Dumnezeule, Tişkova…

— Ce este cu ea?

— M-au ameninţat – şi eu am început să plâng; atunci el mi-a spus că de mâine o să am companie şi că or să ne pună să dansăm… asta voia să spună.

Ash înghiţi un nod. E clar, Orlov era omul lui Von Basel. Neamţul nu putea risca să-şi dezvăluie identitatea în faţa Tamarei, aşa că îl trimisese pe Orlov s-o interogheze mai întâi pe Vera, apoi şi pe Tamara. Nu ar fi avut cum să explice faptul că o interoghează el însuşi pe Vera şi apoi pune pe altcineva să se ocupe de Tamara. Orlov urma să facă amândouă treburile…

Şi apoi îşi dădu seama de un lucru teribil. Nici Tamara nu ştia motivul adevărat pentru care fusese la Reval. Trebuia să-i dea ceva mai mult decât minciuna pe care i-o oferise Sedovinei. O pusese în mare primejdie, deşi încercase s-o apere. Dar misiunea lui reprezenta lucrul cel mai important… nu însă şi atunci când intra în joc Tamara. Ea conta mai mult decât orice altceva…

Uşa se dădu de perete. Comandantul îi făcu semn să iasă. Când Ash ezită, omul intră în celulă, îl apucă de braţ şi îl trase pe culoar, în timp ce doi paznici trânteau şi încuiau uşa. Sedovina rămase cu privirile după el, cu lanţuri la mâini şi la picioare.

— Tişkova? i se adresă Ash comandantului.

Omul dădu drumul braţului lui Ash, îşi scutură pantalonii pentru ca Ash să audă cum zornăie aurul şi se strâmbă:

— *Niet*.

Ash îl dădu la o parte şi se repezi la uşa de lângă celula Sedovinei.

— Tamara! Îi strigă numele cât putu de tare, deschizând ferestruica. Spune-le că am fost…

Doi paznici se repeziră asupra lui, îl puseră la podea şi îl duseră afară din închisoare. În memorie i se întipărise o faţă străină, tânără şi înspăimântată, cu vânătăi pe care şi le imagina înmulţite cu o sută pe chipul Tamarei.

○

Lăsă bileţele pentru Von Basel în ascunzătoarea din zidul ambasadei germane şi trecu de mai multe ori pe acolo în timpul nopţii, iar în ziua următoare din oră în oră.

Von Basel nu catadicsi să-i dea niciun răspuns. Soarele păli şi pe la începutul după-amiezii începu să ningă. Nori grei şi întunecaţi prevesteau o altă furtună de zăpadă dinspre Golful Finic. Cât despre promisiunea lui Orlov pentru apusul soarelui, momentul acesta nu putea fi decât ghicit de Sedovina și Tamara, în timp ce priveau cerul prin gratiile de la ferestre.

49

Fiul ţărăncii văduve venise acasă de la război cu un singur picior şi un pistol nemţesc ruginit. Într-un fel, Dumnezeu avusese grijă de ei; băiatul îi păzea săniile încărcate cu butuci de mesteacăn de hoţi şi de dezertorii care mişunau prin împrejurimi, Fortăreaţa cumpăra lemne de foc indiferent dacă era verde sau uscat; şi plătea cu bani gheaţă. Nu mai mult decât înainte de război, acum când toate preţurile crescuseră de patru ori, dar cel puţin, plăteau. Fiul ei îi spunea că e proastă, că ar putea obţine de trei ori mai mult dacă l-ar vinde celor din palatele aflate pe malul celălalt al râului, dar femeia nu trecuse niciodată Neva şi nu intenţiona s-o facă tocmai acum, când era văduvă şi avea un fiu infirm.

Băiatul mâna calul cu un aer posomorât. Femeia stătea în picioare pe una din aripile laterale de aproape un metru ale saniei, care a împiedicau să se răstoarne în zăpadă şi se întreba îngrijorată câţi cartofi mai rămăseseră în beciul de sub coliba ei de lemn. Parcurseseră zece verste din drumul destul de puţin circulat care ducea spre fortăreaţă, când un vehicul se năpusti spre ei. Semăna cu o maşină pe două roţi care fuseseră ataşate la nişte schiuri, iar pe dedesubt vehiculul era prevăzut cu o curea de transmisie ce-i permitea să înainteze muşcând zăpada, asemenea unui tanc pe şenile.

Băiatul înjură şi struni calul pentru a se trage la marginea drumului, în timp ce mama sa îi atrăgea atenţia să nu dea în şanţ. Nu-şi putea imagina cum ar fi reuşit, ea bătrână şi el cu un singur picior, să ridice sania din şanţ. Vehiculul patină şi se opri blocând drumul.

Din vehicul coborâră trei bărbaţi. Fiul puse mâna pe pistol, dar femeia îl opri. Nu erau genul de oameni care să fure lemne. Cel mai în vârstă era slab ca un cocostârc, avea părul şi faţa cenuşii şi părea chiar mai bătrân decât ea. Purta o haină lungă, bine croită, pe care oamenii de la ţară o numeau *diplomat*, deşi se destrămase pe la poale. Bărbaţii mai tineri erau îmbrăcaţi în mantale de soldaţi aristocraţi. Unul dintre ei avea mustaţă de ofiţer, celălalt îşi pierduse numai un braţ – Doamne fereşte, dacă fiul ei ar fi pierdut numai un braţ în loc de un picior ar fi plecat din nou la oraş şi ar fi lăsat-o singură.

Cocostârcul cel bătrân îi vorbi într-o rusească preţioasă, cu accent german şi franţuzesc şi cu cuvinte pe care nu le înţelegea. Băgă mâna sub haina diplomat şi scoase din buzunar un teanc gros de ruble. Nu văzuse în viaţa ei aşa de mulţi bani, dar ştia să numere şi păreau suficienţi ca să cumpere un cal, o vacă şi să mai rămână ceva şi de cartofi, cât să reziste până la vară. Bătrânul cocostârc spuse că poate câştiga acei bani, dacă domnul cu mustaţă intră în fortăreaţa Petru şi Pavel sub grămada ei de lemne.

Femeia întrebă cum o să mai iasă. Le spuse că la întoarcere paznicii înfigeau baionetele în sania încărcată cu bălegar de la grajdurile fortăreţei.

Cum va ieşi nu e treaba ei, îi spuse bătrânul cocostârc pe un ton tăios. Tot ceea ce dorea era să intre. Fiul ridică din umeri. Un nebun plin de bani – nu era treaba lor. Traseră sania într-un loc mai ferit, ca să nu se vadă din drum şi ascunseră lemnele pe care le luaseră din sanie ca să facă loc bărbatului. Vehiculul cel ciudat venea în urma lor. Băiatul îl privea fermecat… spunea că face şosea în zăpadă. Femeia îi spuse să-şi ţină gura. Aristocraţii vorbeau. Fiul ei ştia ceva franţuzeşte, dar clătină din cap: aristocraţii vorbeau englezeşte.

— Este mai puţin un plan şi mai curând o speranţă, zise Roland, în timp ce Ash se pregătea să se urce în sanie.

— Este şi ultima mea speranţă.

— Aş vrea să te mai gândeşti, să mă laşi să vin cu tine…

— Am nevoie de tine afară. Vreau ca maşina să fie caldă şi gata să pornească dacă vin cu potera după mine.

— Poteră? Ce-i aia?

— Jandarmi, asta e. Şeful jandarmeriei şi o mulţime de adjuncţi.

Ash se întinse în sanie şi Roland le făcu semn ţăranilor să-l acopere cu butuci.

— Adică nişte copoi? întrebă Roland.

— Da, numai că umblă călare. Roland îl atinse pe umăr.

— *Bonne chance, mon ami.*

După ce îl îngropară pe cel cu mustaţă suficient de bine pentru ca ceilalţi doi să se declare mulţumiţi, cocostârcul şi aristocratul cu un singur braţ făcură un lucru straniu. Cocostârcul ridică banii în ambele mâini pentru ca femeia să îi vadă. Bărbatul cu un singur braţ scoase o lamă argintie din bastonul de promenadă şi tăie teancul de ruble în două. Lama trecu prin teancul gros ca prin unt. Îi dădu femeii o jumătate şi şi-o păstră pe cealaltă. Cocostârcul îi spuse că o s-o primească atunci când prietenul lor va ieşi teafăr din închisoare.

Femeia protestă, susţinând că n-o să fie vina ei dacă omul nu va mai putea ieşi din fortăreaţă – profitau de ea, că era femeie bătrână – însă cocostârcul o fixă cu ochii lui ca două mărgele şi femeia îşi dădu seama că omul îi ghicise intenţia, de a-i da de gol în faţa paznicilor în schimbul unei recompense... Pentru că banii nu ajungeau pentru cal şi pentru vacă. Înainte de a putea să-i cumpere, femeia trebuia să plătească *kulak*-ul la care avea datorii, şi perceptorul o să-şi ceară partea lui pentru cal şi pentru vacă.

Ash se lăsă pe vine văzând un grup de recruţi care păreau să fi venit direct de la ţară; aceştia trecură în marş pe lângă stiva de lemne în spatele căreia Ash stătea ascuns de o oră, supraveghind uşa de la intrare. Sergentul care conducea instrucţia răcni un ordin şi grupa făcu la dreapta-împrejur, îndepărtându-se de stiva de lemne, cu excepţia unui băiat greoi care făcu stânga, pornind direct spre Ash.

Fortăreaţa, care adăpostea aproximativ douăzeci şi cinci de mii oameni, era un adevărat viespar în seara aceasta. În ciuda ninsorii abundente, curţile luminate de becuri dintre clădirile barăcilor răsunau de zgomotul bocancilor şi de zăngănitul armelor. Când sania îl lăsase în spatele stivei de lemne, care acoperea o suprafaţă de aproximativ un sfert de acru, Ash era îngrijorat la gândul că soldaţii vor face instrucţie până în momentul în care omul lui Von Basel va veni după Sedovina şi după Tamara. La un moment dat, se întrebă chiar dacă nu

cumva ratase momentul când ieşiseră.

Băiatul continua să se apropie de el. Ash se trase şi mai mult în umbră. Se întunecase, trecuse şi apusul soarelui de care vorbise locotenentul Orlov, dar soldaţii continuau să mărşăluiască la lumina care venea de la ferestre.

Exasperat, sergentul care conducea instrucţia fugi după băiat şi îi dădu doi bocanci în spate. Băiatul căzu strivindu-și faţa de lemne. Ash îl auzi cum geme, dar în secunda următoare recrutul sări imediat în sus, cu sângele şiroindu-i pe nas şi porni grăbit spre tovarăşii lui, apoi execută corect următoarea întoarcere, spre marea uşurare a lui Ash.

O lovitură de tun vesti ora şase. Soldaţii dispărură rapid şi, în clipa următoare, curţile se goliră. Se mai vedeau doar câţiva preoţi în sutane negre care se îndreptau spre catedrală. Ash se ridică în picioare şi porni în pas vioi spre pasajul care ducea la închisoare. Doi bărbaţi în haine civile se îndreptau spre pasaj din direcţia porţii principale, venind dinspre Neva. Ash se apropie suficient de mult ca să le arunce o privire, apoi se îndreptă spre catedrală. Nu-l identifică pe Von Basel, dar constată că unul dintre ei era scund şi spătos. Îi urmări cu privirea şi văzu că se îndreaptă spre pasajul de lângă închisoare.

Urcă cele câteva trepte ale catedralei şi, când întoarse din nou capul, abia dacă mai zări clădirea galbenă, cu două etaje, prin perdeaua de zăpadă. Intră în catedrală şi îngenunche lângă un mormânt de lângă uşă. Preoţii se adunaseră în faţa unui altar uriaş aflat la celălalt capăt al catedralei; nu se vedeau niciun fel de bănci, numai morminte, o mulţime de morminte.

Ash calculă în minte timpul de care aveau nevoie cei doi oameni ca să ajungă la destinaţie, în vreme ce privirea i se opri asupra unei inscripţii cu litere latine. Se ruga la mormântul lui Petru cel Mare, ţarul care construise oraşul, fortăreaţa, catedrala şi închisoarea... Vedea cu ochii minţii pasajul, uşa principală, foaierul şi camera de percheziţie. Cei doi prezentaseră nişte hârtii, aşteptau poate, în timp ce paznicii se duceau în sus, pe treptele de piatră, printr-un condor, apoi în jos, până la capătul primului coridor, se întorceau la dreapta şi mergeau până la capătul următorului coridor şi mai străbăteau o jumătate din cel de-al treilea până la uşa Sedovinei. Cheia în

broască, uşa trântită de perete şi o iau pe fata înspăimântată. Alături se afla celula Tamarei. Cheie în broască, uşă deschisă, o iau pe Tamara. Aruncă nişte pături pe umerii lor, le scot pe uşă, prin coridor, la stânga, în jos, iar la stânga, pe coridor, pe uşă, în jos câteva trepte şi le predau celor doi bărbaţi care le flanchează din ambele părţi şi le conduc prin camera de percheziţie şi prin foaier înapoi în zăpada de afară. Ash se ridică în picioare şi ieşi grăbit din catedrală, scoţându-şi din mers sabia.

Curtea era tot pustie, acoperită de un strat gros de zăpadă. Dinspre pasaj nu venea nimeni. Ash se uită în toate părţile. Nimeni. Alergă să le descopere urmele înainte ca zăpada să le acopere şi chiar atunci îi văzu ieşind din pasaj. Le trebuiseră câteva minute ca să le scoată lanţurile de la picioare.

Tamara se ţinea dreaptă, ţeapănă, supărată. Ash se ruga în sinea lui zicându-şi că, dacă era supărată, însemna că n-o loviseră. Agentul scund o ţinea de braţ pe Sedovina, iar celălalt pe Tamara. Ash se apropie mai mult. Individul scund de statură îi vorbea Sedovinei, şi vocea lui avea un ton ameninţător. Omul tăcu în momentul în care îl văzuse pe Ash că se apropie, ceea ce-i întări convingerea că scoaterea lor din închisoare nu era legală, şi că, în cel mai bun caz, comandantul închisorii fusese plătit foarte gras ca să închidă ochii.

Sedovina părea înspăimântată. Mai rămăseseră doar trei metri, şi Tamara îl zări pe Ash. Faţa ei se lumină pentru o clipă, apoi deveni impasibilă. Făcu un pas înapoi, distrăgându-i atenţia omului care o ţinea. Ash profită de ocazie, luă sabia ca pe o măciucă şi îl lovi pe individ cu teaca. Era pentru prima oară când îi reuşea trucul pe care i-l predaseră la Academie. Factorul surpriză şi poteca alunecoasă îi fuseseră de mare ajutor. În vreme ce bărbatul se prăbuşi greoi la pământ, Ash ţinea deja vârful sabiei la gâtul celui de-al doilea.

— Tradu, îi spuse Ash Tamarei. Spune-i că, dacă nu-mi dă hârtiile, îl ucid. Scoase şi Lugerul, ţinându-l pregătit sub manta. Ochii lui Orlov se plimbară de la tăişul sabiei lui Ash la pistol şi înapoi.

— Ştiu englezeşte. Nu poţi folosi hârtiile mele, fiindcă paznicii mă cunosc.

— Ia-ne cu tine.

— N-or să mă lase.

Ash băgă sabia în teacă şi îndreptă pistolul spre fruntea lui Orlov.

— Încearcă!

Tovarăşul lui Orlov începu să se mişte pe jos. Ash îl puse pe picioare, îi răsuci un braţ la spate şi îndreptă din nou pistolul spre Orlov.

— O să traversăm curtea spre stivele acelea de lemn. Tamara, stai pe-aproape. Ţine-o şi pe Sedovina.

Privi în toate părţile. Un grup de ofiţeri se apropia de ei, dar abia se distingeau în furtuna de zăpadă.

— Daţi-i drumul.

Îl smuci pe omul pe care îl ţinea şi propti pistolul în spatele lui Orlov, Traversară curtea, trecând periculos de aproape de unele lămpi şi, în cele din urmă, ajunseră la stivele de lemne. Ash privi în urmă. Oare fuseseră zăriţi de la ferestre? Aştepta să audă vuietul sirenei.

Eliberă braţul omului şi îi dădu o lovitură puternică în ceafa. Orlov dădu să pornească, dar Ash îl opri şi îi spuse să îngenuncheze. Privi în jos spre Orlov.

— Ştiu că ai bătut-o pe Sedovina, pot să-mi imaginez ce ai plănuit pentru amândouă în seara aceasta.

— Nimic, numai aşa, ca să le sperii…

— Unde le duceai?

Orlov ezită, apoi spuse:

— În acelaşi loc ca şi ieri. O cameră de cazarmă. Voiam numai să le pun câteva întrebări…

— Lasă vorba şi ascultă la mine… Te ucid la cea mai mică aluzie că nu putem ieşi de aici. O să ne scoţi afară… viaţa ta e în mâinile tale. Acum ridică-te şi arată-ne drumul.

Orlov se conformă şi dădu să se îndrepte spre poarta Petru cel Mare.

— Nu, îl opri Ash. La poarta dinspre râu. Du-ne la râu, naiba să te ia.

Contele Von Basel consideră că mirosul greu emanat de şoferul lui de la poliţie care se dusese să se uşureze era un motiv suficient de puternic pentru a lăsa geamul în jos, în ciuda vântului îngheţat ce sufla dinspre râu. Maşina era parcată pe gheaţă, la câţiva metri de fortăreaţa morocănoasă şi sumbră, abia vizibilă în întunericul nopţii. O lumină slabă lucea

deasupra porţilor dinspre râu ale fortăreţei, unde Orlov urma să apară dintr-o clipă în alta, şi, dacă mai exista un Dumnezeu în ceruri, avea să fie însoţit de Vera Sedovina şi de Tamara Tişkova.

Von Basel şi comandantul încheiaseră un târg corect, după ce Von Basel îi servise un teanc de hârtii oficiale menite să-l disculpe pe comandant. Iar locotenentul Orlov, care habar n-avea de ceea ce se petrece, cu mintea lui primitivă obsedată de făptura tinerei balerine, era înarmat cu hârtii oficiale semnate de cele mai de seamă personalităţi ce puteau fi cumpărate cu bani. În anumite momente, îşi zicea Von Basel, aproape că îndrăgea Rusia.

Vârful ascuţit ca un ac al unei săbii se lipi de gâtul lui. Încet, cu grijă, se întoarse şi îl văzu în cadrul ferestrei, cu mantaua şi pălăria acoperite de zăpadă, pe cavalerul François Roland. Pentru o clipă, tăcerea fu atât de desăvârşită, încât avu impresia că aude vuietul apelor Nevei sub crusta groasă de gheaţă.

— Coboară din maşină, conte Von Basel!

În toţii anii aceştia petrecuţi în Rusia, contele Von Basel nu fusese luat niciodată prin surprindere. Şi acum, dintre toţi oamenii din lume… parcă l-ar fi preferat pe Ash.

— Poponar nenorocit!

Roland ridică din sprâncene.

— Dacă a fost cumva o propunere, dragul meu, trebuie să-ţi mărturisesc că nu mă acuplez niciodată cu arabi leproşi, cu câini sifilitici sau cu conţi germani. Ţine mâinile la vedere şi dă-te jos din maşină.

Von Basel îl văzu pe şoferul lui care se întorcea, acum plasat în spatele lui Roland. Omul se îndreptă şi ridică pistolul ca pe un baston. Probabil că instinctul îl avertizase pe Roland, îşi spuse Von Basel, sau poate că nu mai simţea căderea fulgilor de zăpadă în spatele lui, căci şoferul blocase vântul cu trupul său… indiferent ce-o fi fost, odată prevenit, francezul îşi etală impresionanta sa viteză de reacţie. Se răsuci şi lovi – şi nu la întâmplare, observă Von Basel, în timp ce îşi făcea drum spre scaunul de alături şi spre uşa cealaltă. Exact la gât, iar omul muri instantaneu. Von Basel rezemă un pistol pe acoperişul maşinii şi îl îndreptă spre Roland. Acesta îşi permise să zâmbească.

— Las-o baltă… niciunul dintre noi nu poate folosi o armă zgomotoasă într-un asemenea loc. Dacă ai fi putut, nu ai fi stat ascuns aici.

Roland ocoli maşina. Von Basel îşi scoase spada din bastonul de promenadă şi îi deschise plăselele. Roland scutură din cap.

— Sunt sigur că printre psihozele de care suferi nu se numără şi aceea a sinuciderii. Reţine că antrenamentul meu a fost ceva mai riguros decât al dumitale, care s-a rezumat, după câte ştiu, la măcelărirea unor studenţi impetuoşi şi fără minte.

Von Basel ignoră zeflemeaua.

— Eu sunt duelist, spuse el ridicând sabia, dumneata eşti numai scrimer.

— Cred că am văzut destule crime la Verdun ca să-mi ajungă pentru tot restul vieţii, dar pot să te ucid şi am s-o fac dacă nu arunci arma aceea.

— Eu mai am un avantaj, spuse Von Basel fără urmă de zâmbet pe chip. Două braţe.

Scoase un pumnal lung şi îl scapără de două ori de sabie.

— *En gardé*.

— Dă-te înapoi, spuse Ash. Lasă-le mai întâi pe ele să iasă. În faţă, ofiţerii care aveau bilete de voie pentru seara aceea se adunau la poarta puternic luminată a închisorii. Pe marginea potecii ce ducea spre fortăreaţă se înălţau o sumedenie de copaci ce creau impresia unui parc orăşenesc.

— Vera, ia-l de braţul celălalt, Tamara, tu mă iei pe mine. Ţine-o bine, Orlov, se presupune că e prizoniera dumitale. Arată-ţi lanţurile, Vera.

Mâinile ei erau ferecate în lanţuri; ale Tamarei nu. Când se apropiară de poartă, Ash prinse strâns braţul Tamarei şi îl îmboldi pe Orlov cu pistolul prin manta.

Poarta era o trecere practicată prin zid, de aproximativ 20 metri lungime cu plafon boltit. La ambele capete – păzite de soldaţi – se aflau zăbrele de fier şi se deschidea numai pentru a lăsa să treacă pe cineva. Ash se gândea că în intervalul necesar pentru a traversa distanţa dintre cele două grilaje, paznicii ar avea timp să se răzgândească.

Orlov trânti hârtiile în mâna paznicului şi îi răspunse insolent când acesta îi puse o întrebare. Ash privi spre Tamara, şi aceasta îi făcu semn din cap că totul e în ordine. Paznicul

deschise grilajul şi oamenii trecură în partea cealaltă. Orlov dădu să se întoarcă.

— Mergi înainte.

Ajunseră la cel de-al doilea grilaj, din exterior, şi din nou Ash îşi aţinti privirile asupra Tamarei să-i vadă reacţia, în timp ce Orlov vorbea cu şeful pazei. Conversaţia fu ceva mai lungă de astă dată, dar, în cele din urmă, grilajul se deschise. Ash îl îmboldi pe Orlov. Acesta o împinse pe Sedovina, iar Ash îi urmă împreună cu Tamara. Prin galeria de piatră se auziră nişte strigăte. Paznicii priviră spre ei.

Ash remarcă o oarecare agitaţie la primul grilaj; îl văzu pe omul pe care îl lăsaseră leşinat lângă stiva de lemne vociferând şi arătând cu degetul spre ei. Sedovina îl avertiză printr-un strigăt. Orlov scoase un pistol de sub manta.

— Mâinile sus, comandorule!

50

Ash trase prin manta şi prinse pistolul lui Orlov în momentul în care acesta se prăbuşea la pământ. Paznicii luaţi prin surprindere nu înţelegeau de unde vin împuşcăturile. Ofiţerul lor se dezmetici şi desprinse revolverul de la şold. Ash îl doborî la pământ lovindu-l cu arma lui Orlov, dar ofiţerul îi seceră picioarele, şi Ash se trezi întins pe spate la pământ.

Paznicii se repeziră spre el. Tamară apucă revolverul pe care îl scăpase din mână ofiţerul şi trase în paznicul cel mai apropiat. Ash sări în picioare, îi porunci celuilalt paznic să pună mâinile pe zid. Tamara făcu semn cu pistolul şi îi traduse. Paznicul se conformă, iar ofiţerul îşi îngropa faţa în zăpadă.

— Fugi, îi spuse Ash Tamarei, împingând-o spre râu. Aceasta o apucă pe Sedovina de mâinile ferecate în lanţuri şi porniră în fugă pe terasa de piatră, în jos, spre scările debarcaderului. Retrăgându-se cu spatele în urma lor, Ash trase mai multe focuri spre ieşirea boltită, prin care fugeau acum mai mulţi soldați în urmărirea lor, doborându-i la pământ. Străbătu în fugă debarcaderul şi ajunse pe gheaţă. Sedovina căzuse şi Tamara o ajuta să se ridice în picioare.

Ash scrută întunericul.

— Unde o fi Roland?

Dincolo de stâncile negre ale fortăreţei se vedeau clipind luminile. Pocnetul pistoalelor era acum însoţit şi de zgomotul mai profund al carabinelor. Vântul tăios aducea valuri de zăpadă atât de dense, încât luminile Palatului de Iarnă dispăruseră cu totul, deşi acesta nu se afla decât la o distanţă de o jumătate de milă, pe malul celălalt al fluviului. Ash o luă pe Tamara de mână, în vreme ce aceasta o sprijinea pe Sedovina, şi toţi trei porniră pe râu.

— *Roland*…

Focurile de armă se îndreptară imediat spre locul de unde venise vocea lui. Cei trei o luară şi mai repede pe gheaţă, lăsându-se pe vine pentru a se feri de gloanţe. Ash zări silueta întunecată a unei maşini, se ridică în picioare şi se împiedică de un trup acoperit de zăpadă. Roland? Îl întoarse cu faţa în sus. Un străin cu gâtlejul spintecat. Şi vehiculul lor care mergea pe zăpadă nu se vedea nicăieri. Mai auzi un motor şi silueta maşinii lor începu să se distingă în întuneric, cu Roland la volan. Alte focuri de carabină aveau drept ţintă maşina.

Roland o întoarse cu multă stângăcie. Ash le împinse pe Tamara şi pe Sedovina în spate şi sări alături de Roland, în timp ce focurile de armă se concentrau din nou. Roland apucă schimbătorul de viteze, gemu şi se prăbuşi peste volan. Faţa lui strălucea albă în întuneric. Reuşi să ridice capul cu greutate:

— Von Basel… *poignard*… pumnalul…

Ash îl scoase uşurel pe Roland din spatele volanului. Arma îi rămăsese înfiptă în piept… Von Basel îl înjunghiase pe Roland cu un pumnal mare, în timp ce francezul încercase să pareze sabia acestuia cu singurul lui braţ. Dumnezeule mare, cum reușise Roland să se urce în maşină? Cât mai avea de trăit?

Reflectoarele fortăreţei aruncau fâşii de lumină în întuneric. Ash îl aşeză pe prietenul său pe scaunul din dreapta, trecu peste el, găsi cheia de contact şi maneta schimbătorului de viteze şi execută o întoarcere scurtă – dar tocmai atunci un cerc de lumină străluci pe gheaţă, prinzând maşina în centrul lui.

— Jos, şopti Ash, capul jos.

Dar Tamara se întinsese deja peste scaunul din faţă şi îl îmbrăţişase pe Roland, în timp ce gloanţele biciuiau prelata de deasupra şi ricoşau de părţile metalice ale vehiculului.

— M-a învins, şopti Roland.

— A avut un *poignard*, prietene, n-a fost o luptă dreaptă… Ash băgă în viteza a doua.

Francezul îl trase de mânecă:

— E mai bun decât am crezut noi…

Ash simţi cum şenilele muşcă adânc, dar lumina reflectorului îl orbea şi se îndreptă înapoi, spre fortăreaţă.

— Kennet…

Ash viră prea târziu; un alt reflector îl prinse în conul lui de lumină – păreau doi ochi uriaşi, depărtaţi unul de altul, care-şi aţintiseră privirea asupra lui. Ash făcu o întoarcere de 180°, lăsă luminile reflectoarelor în spatele maşinilor şi porni în întuneric.

— Să căutăm un spital…

Roland tăcuse. O mitralieră deschise un foc puternic, care acoperea zgomotul făcut de carabine şi de motorul maşinii. Gloanţele ciupeau zăpada, căutând cu înverşunare maşina. Ash viră mult stânga, mult dreapta, repetă apoi manevra, mergând în zig-zag că să-l deruteze pe ochitor, dar omul era foarte dibaci şi cartuşele mari continuau să treacă şuierând pe lângă capetele lor, ricoşând de maşină. Schiul din stânga se rupse. Maşina derapă şi se propti în gheaţă.

Apăru şi al treilea reflector. Ash riscă să întoarcă privirile înapoi. Fortăreaţa parcă luase foc – cu luminile reflectoarelor, sclipirile focurilor de armă şi dâra continuă a mitralierei aflată sus, chiar în vârful bastionului.

Dar maşina reuşise să iasă din raza lor de acţiune. Schiul rupt încă mai ţinea, iar ninsoarea trăgea o cortină deasă între ei şi reflectoarele de urmărire.

Sedovina îl scutură pe Ash de umăr:

— Tramvaiul. Tramvaiul pe gheaţă. E în josul fluviului, nu poţi să treci peste el.

Ash încuviinţă din cap, execută o întoarcere uşoară cu maşina avariată şi porni în susul fluviului, lăsând fortăreaţa strălucitoare în stânga, când auzi o explozie chiar lângă maşină şi gheaţa crăpă. Artileria! Un tun de cinci centimetri. Aşchii de gheaţă dislocate de explozie sfâşiară pretată de deasupra maşinii. Ace de gheaţă îl loviră pe Ash în faţă, încă o bufnitură şi un alt obuz explodă la numai zece metri de ei. Era prins la mijloc. Dârele luminoase ale reflectorului porneau din nou

convergent spre ei. Următoarea lovitură va fi, cu siguranţă, în plin.

— Jos.

Ash opri motorul, iar vehiculul se zgudui şi amuţi brusc. Alergă în jurul maşinii şi îl luă în braţe pe Roland. O a treia explozie lovi partea din faţă a maşinii, zguduind-o şi împingându-l pe Ash peste Tamara.

— Lasă-l…

— Nu pot…

— E *mort*, Kennet, te rog…

Tunul bubui din nou, şi obuzul despică aerul cu un zgomot asurzitor. Tamara îl trase pe Ash de lângă maşină, iar acesta porni după ea cam fără voie. O găsiră pe Sedovina şi o luară la fugă toţi trei în josul fluviului, în timp ce asupra maşinii se concentrau fasciculele de lumină de la mai multe reflectoare. Ash se uită în urmă. Braţul lui Roland era întins spre lumini, capul lăsat pe spate, spre speteaza scaunului… Privindu-l, Ash avu impresia stranie că francezul mulţumea pentru aplauzele adresate dinspre fortăreaţă.

Lovită în plin, maşina explodă în timp ce ei fugeau în întuneric prin zăpada spulberată în vârtejuri. Răpăitul carabinelor şi al mitralierelor murea încet, în depărtare, dar auziră curând un alt zgomot – tropot de copite – un grup de lăncieri cazaci veneau în urma lor…

Fugeau de lăncieri, fugeau de reflectoare, de vâlvătaia flăcărilor în care ardea maşina. Gheaţa era denivelată, şi noul strat de zăpadă făcea invizibile asperităţile. Sedovina se împiedică – îşi pierduse unul din pâslari, Ash reuşi să refacă drumul pe aceleaşi urme, găsi pâslarul şi i-l aduse. Tamara îngenunche şi o încălţă. Fata părea să fie în stare de şoc.

— Nu mai rezist, nu mai pot… luaţi-o înainte şi…

Tamara şi Ash o apucară pe Sedovina de mâini în eventualitatea că i-ar mai veni vreodată ideea nebunească de a se opri. Brusc, în faţă apărură alte două faruri. Ash tocmai voia să se arunce în zăpadă, când văzu că farurile se mişcau foarte repede. Tamara le văzu şi înţelese despre ce era vorba.

— Tramvaiul, vino…

În spatele lor, tropotul copitelor se auzea tot mai aproape; oamenii se strigau unul pe altul şi vocile lor se pierdură în timp ce se împrăştiau pe toată suprafaţa gheţii. Ash văzu tramvaiul,

apoi farurile care luminau liniile de înaltă tensiune de deasupra lui şi stâlpii care susţineau firele şi, în sfârşit, strălucirea şinelor de oţel.

În spatele farurilor se vedeau şi ferestrele celor două vagoane ale tramvaiului. Oamenii ştergeau gheaţa de pe geamuri, privind focurile de mitralieră şi maşina în flăcări. Tamara se duse spre şine şi făcu semn tramvaiului să oprească. Sedovina i se alătură. Tramvaiul scrâşni, îşi blocă frânele, şi roţile scăpărară scântei. Ash o trase pe Tamara în sus, spre rambleu, în timp ce tramvaiul, luneca din ce în ce mai încet, până când se opri. Acum toate chipurile se întorseseră şi priveau spre cei trei oameni care se luptau cu ninsoarea. Câţiva dintre călători săriră jos ca să dea o mână de ajutor. Ash nu ştia încotro s-o apuce. Cazacii aveau să ajungă tramvaiul în câteva secunde. În josul fluviului se întindea nesfârşitul îngheţat al apelor… şi malurile erau prea departe ca să poată ajunge la ele în fugă…

În clipa aceea, Sedovina îşi reveni brusc. Se urcă în tramvai şi începu să strige ceva pasagerilor. Unii dintre ei se dădură înapoi. Alţii priviră în direcţia din care veneau cazacii. Câţiva strigară la vatman, dar acesta îşi încrucișă braţele şi scutură din cap.

— Ce spune Vera? întrebă Ash.

— Îi roagă, le *spune* să ne ajute, zise Tamara.

— Haide, strigă Sedovina. Mai repede.

Ash aruncă o privire spre Tamara. Se auzeau din nou cazacii.

— Suntem prinşi în capcană, zise Ash.

Un grup de bărbaţi care îl ameninţau cu pumnul pe vatman se repeziră prin spaţiul dintre scaune spre cabina acestuia, îl îmbrânciră la o parte şi, în clipa următoare, tramvaiul se puse în mişcare.

— Haideţi, repetă Sedovina, grăbiţi-vă.

Ash mai privi o dată la Tamara. Porniră în goană spre scara din spate, în timp ce tramvaiul lua viteză şi se urcară în vagon în aclamaţiile pasagerilor. Măriră viteza, dar, dintr-o dată, lăncierii apărură în lumina aruncată prin ferestre, flancară vagoanele şi galopau alături de tramvai în timp ce ofiţerul le striga oamenilor să oprească.

În depărtare se vedea cheiul Palatului de Iarnă, profilându-se prin perdeaua deasă de zăpadă. Ofiţerul îşi scoase spada şi izbi

în geamul de la cabina vatmanului. Pasagerii care conduceau tramvaiul se lăsară pe vine ca să se apere de ploaia de cioburi; unul din ei apucă bastonul folosit pentru ridicarea captatorului, se aplecă în afară prin geamul spart şi încercă să-l lovească pe ofiţer. Uluit, acesta trase calul înapoi şi dădu o comandă soldaţilor săi.

Cazacii îşi scoaseră armele de pe umăr.

— Jos, strigă Ash.

Dar, în loc să facă ce le spusese Ash, pasagerii se ridicară cu toţii în picioare şi se postară în faţa ferestrelor.

— Spune-le să se lase mai jos, or să fie omorâţi…

— De-acum încolo n-au să se mai lase jos, spuse Sedovina. Ofiţerul pocni din cravaşa şi strigă un ordin.

— Le cere să tragă, zise Tamara, agăţându-se de braţul lui Ash.

Pasagerii rămaseră fermi în picioare. Câţiva dintre călăreţi ridicară puştile cam fără vlagă, dar niciunul din ei nu trase, între timp, tramvaiul prinse viteză şi începu să urce cheiul Palatului de Iarnă. Ofiţerul continua să ţipe, dar nimeni nu-l mai asculta – soldaţii îşi opreau caii, unul după altul. Ash aşteptă până când plutonul se pierdu în întuneric. Ultimul pe care îl mai văzură fu ofiţerul, care întoarse şi el calul şi se îndreptă spre fortăreaţă.

Pasagerii izbucniră în urale şi, în timp ce tramvaiul încetinea şi toţi se pregăteau să fugă înainte de sosirea poliţiei, doi muncitori deschiseră repede o geantă cu scule şi îi tăiară Sedovinei lanţurile de la mâini. Unul dintre ei, un bărbat istovit, de patruzeci de ani, îngenunche, îi şopti ceva Tamarei, îi sărută mâna şi fugi repede înapoi, spre tramvai…

Traversară Nevski Prospekt şi scurtară drumul pe străduţele din spate spre Catedrala Kazan, unde se afla staţia de sănii.

Când, în sfârşit, sania lăsă oraşul în urmă şi pătrunse în pădurea de pe Insula Krestovski, Ash, care şedea între Tamara şi Sedovina, cuprinzând-o pe fiecare cu câte un braţ, văzu că Tamara avea ochii plini de lacrimi.

— E din cauza cuvintelor pe care ţi le-a spus omul din tramvai?

Tamara clătină din cap.

— Mă gândeam la Roland…

Sedovina, strângându-se zgribulită spre Ash, zise:

— Omul i-a spus Tamarei Petrovna că, pe când era tânăr, înainte de a avea o familie de hrănit, a aşteptat două nopţi la rând în zăpadă ca să cumpere un bilet la ultimul rând de la galerie şi s-o vadă dansând. A zis că a fost momentul cel mai minunat din viaţa lui şi că nu-l uitase în cei douăzeci de ani care trecuseră de atunci.

Vadim Mihailov şedea singur într-o mulţime de ruşi beţi care cântau acompaniaţi de chitarele ţiganilor. Uitându-se de jur-împrejur, ca să verifice dacă nu cumva erau poliţişti prin preajmă, Ash îşi croi drum prin mulţimea de beţivani şi se prăbuşi pe pernele de lângă bătrânul pianist.

— Sunt tefere, la Clubul de Iahting.

— Slavă Domnului.

— Ai găsit un loc unde să le duci? Nu pot să rămână acolo.

— Aş putea s-o văd?…

— Dar ce se întâmplă cu prietenul tău, Vadim?… Ai promis…

— Trebuie să sosească dintr-o clipă în alta, o să te ajute şi o să ascundă şi doamnele.

Ash nu ştia în ce măsură poate să aibă încredere în Mihailov. Era istovit şi îl durea sufletul pentru François Roland. Cântecele ţigăneşti i se păreau obositoare şi atmosfera devenise irespirabilă din cauza fumului. Ar fi renunţat bucuros la misiunea încredinţată ca s-o salveze pe Tamara, dar nu-şi închipuise nicio clipă că preţul va fi viaţa lui Roland…

— La naiba, unde e prietenul dumitale?

Vadim Mihailov bătu darabana cu degetele în masă şi mai turnă ceai din samovarul din apropiere. De fiecare dată când pâlpâia lumina luminărilor îşi întorcea îngrijorat privirile spre uşă. La un moment dat i se adresă lui Ash:

— Ziceai ieri că Tişkova a fost încurcată cu ţarul.

— Sunt ani de zile de atunci, spuse Ash pălind. Ce are asta de-a face cu…

— Te tulbură…

— Las-o naibii, Vadim, nu e treaba dumitale.

— Ei bine, să ştii că nu-i adevărat. Au fost doar prieteni pe vremea când ea era o fetiţă, şi relaţia a durat până nu demult. Era îndrăgostit de ea, o dansatoare atât de frumoasă şi de graţioasă, dar n-au fost amanţi. Îi cunosc pe oamenii cărora li s-a poruncit să danseze *Pasărea de Foc* la Palatul Alexandru…

— Baletul? întrebă Ash, dându-şi seama cât de bine se simţea dintr-o dată ştiind că Tamara nu se culcase cu Nikolai.

Mihailov, uşurat acum că reuşise să-i abată gândurile triste lui Ash, dădu din cap energic.

— Imediat după ce baletul a fost prezentat la Paris, ţarul a invitat-o pe Tişkova să danseze *Pasărea de Foc* pentru Curtea de la Palatul Alexandru. O cinste deosebită. Şi decorurile, şi costumele fuseseră trimise de la Paris; erau aceleaşi ca la premieră. Însă ţarina a anulat spectacolul.

— De ce?

— Din gelozie, probabil… sau poate că nu-i plăcea Stravinski… oricum decorurile şi costumele zac şi astăzi în subsolurile Palatului Alexandru şi *Pasărea de Foc* nu s-a dansat niciodată în Rusia.

Ash aruncă o privire spre uşă.

— Unde e prietenul dumitale? Fetele nu sunt în siguranţă la club.

Şi, judecând după figurile din tramvai, îşi spuse Ash, nici soarta ţarului nu e mai fericită.

Tamara refuză să stea liniştită şi să nu se mai mişte. Dacă ar fi procedat aşa, ar fi început să gândească, şi dacă ar fi început să gândească şi-ar fi adus aminte… Fuga şi împuşcăturile, explozia şi Roland murind în braţele ei, şi galopul cailor. Iar dacă dădea frâu liber gândurilor avea să fie la fel de înspăimântată ca şi Sedovina.

Kennet se descurcase, într-adevăr, foarte bine… o cameră caldă, haine, ghete, chiar şi o perucă pentru a-şi acoperi părul ei negru ca pana corbului, mult prea cunoscut. Se îmbăie repede, deşi o durea tot trupul din cauza încordării. Avea senzaţia că îi va trebui cel puţin un an ca să-şi alunge din corp mirosul de închisoare. Eliberă baia pentru Vera şi o lăsă să se înmoaie bine, în timp ce îşi aranja machiajul, peruca blond-roşcată şi îşi alegea hainele.

O scoase apoi pe Vera din baie, o şterse şi o îmbrăcă cu una din rochiile ei care îi era puţin cam prea lungă şi largă la piept. O aşeză în faţa unei oglinzi şi începu să-i pieptene părul lung, frumos şi blond, invidiind-o pentru bogăţia acestuia.

— Nu-mi vine să cred că astfel de lucruri se pot întâmplă în Rusia… gardienii aceia sunt nişte ticăloşi, uite ce urme ţi-au

lăsat pe faţă. Nu e de mirare că oamenii şi-au ieşit din fire.

— Paznicii au devenit nişte brute din cauza orânduirii, murmură Vera. Ăsta e rezultatul autocraţiei ţariste.

— Sunt nişte brute, zise Tamara, vârând părul fetei sub una din căciulile ei de samur.

— Nu, şi paznicii sunt tot ruşi. Din cauza ţarului am ajuns să ne urâm unii pe alţii. Ţărani, cazaci, soldaţi – *noi* suntem Rusia. Nu trebuie să luptăm unii împotriva altora…

— Ei bine, zise Tamara, se pare că tu ai ieşit din luptă.

Privi mai de aproape la Sedovina. Dumnezeule, ce frumoasă era, cu năsucul ei cârn! Oare ce gândea Kennet?

— Am fost îngrozitor de înspăimântată, zise Vera, gata-gata să izbucnească în plâns. Am vrut să fiu curajoasă, dar zgomotul acela…

— Ai dat dovadă de curaj în momentele importante. Tu ne-ai salvat în tramvai… Ei bine, va trebui să acoperim cumva urmele astea de pe obraz.

Folosind cele mai fine perii de machiaj, Tamara aşternu un strat de roşu pal peste dunga urâtă de pe obraz. Sedovina gemu. Tamara o făcu să râdă spunându-i:

— N-ai auzit că trebuie să rabzi ca să fii frumoasă?

Când termină, îi înfăşură umerii cu una din blănurile ei. Sedovina ar fi preferat să îmbrace paltonul adus de tatăl ei.

— Poliţia este mai puţin zeloasă atunci când e vorba să hăituiască femei îmbrăcate în blănuri de samur, insistă Tamara.

— Uite-l!

Un bătrân intră târându-și picioarele. Părea mai bătrân, mai zdrenţăros şi mai slab – dacă aşa ceva era posibil – decât Mihailov. Avea însă privirea distantă a aristocratului.

— Prietenul meu, zise mândru Vadim. Alteţa sa Regală, prinţul Kurakin.

Ash nu părea impresionat. Rusia era plină de nobili scăpătaţi, iar haina pe care o purta acesta avea de bună seamă cel puţin o sută de ani.

— Şi cum o să mă ducă el la ţarină?

— Prinţul Kurakin conduce şedinţe de spiritism, a chemat duhul lui Rasputin…

— Mihailov, te previn că…

— Da, da, e adevărul adevărat. A chemat duhul lui Rasputin.

Până şi Protopopov asistă la şedinţele lui – îi cere sfatul spiritului.

Ash mormăi. Cât de naiv fusese să-l creadă pe Mihailov…

— Este convocat adesea şi de împărăteasă. A fost la Ţarskoe Selo în fiecare seară, săptămâna asta. Acum o să te ia cu el.

Ash rămase o clipă pe gânduri… Lordul Exeter îi spusese că ţarina stătea de vorbă şi se consulta cu fel de fel de ghicitori şi prezicători. Se uită la prinţ.

— Se pare că este un impostor norocos. Şi cum o să mă ajute?

— Impostor sau nu, asta n-aş putea să-ţi spun, dar prinţul Kurakin a ajuns la concluzia că ţarul trebuie să plece. Cineva, Rasputin pe când era în viaţă sau, poate, ţarina însăşi i-a spus că ai venit să-l salvezi pe ţar.

Ash se uită atent la Vadim. Nu-i pomenise niciodată despre intenţiile cu care venise.

— Şi cum se face că este prieten cu un pianist?

La naiba cu diplomaţia şi politeţea, îşi zise Ash.

— Înălţimea sa este sărac, foarte sărac. Îmi permite din când în când să-i ofer câte un pahar… indiferent ce crezi, măcar prefă-te că îl iei în serios.

Ash îl mai privi o dată pe prinţul Kurakin. Pentru o clipă, umbrele mişcătoare ale ţiganilor în lumina lumânărilor îl făcură să arate ca geniul rău dintr-o melodramă de William Gillette.

— Foarte bine, să vedem ce marfa are de vânzare.

Ash prinse privirea prinţului şi îi făcu semn să vină la ei.

Kurakin întoarse capul într-o parte şi îşi pironi ochii asupra dansatoarelor ţigănci.

— Este nobil, domnule comandor. Trebuie să mergem noi la el.

Ash îşi muşcă buzele în timp ce se îndreptau spre el. Prinţul Kurakin îi invită să ia loc. Vorbea cu o voce joasă, sepulcrală, care îl şocă pe Ash, căci îi sugera o anumită legătură cu forţele supranaturale. Dar, în loc să înceapă să înşire fel de fel de poveşti, prinţul trecu direct la subiect.

— Rasputin m-a prevenit în nenumărate rânduri că revoluţia este iminentă. În noaptea trecută m-a informat că Maiestatea sa Imperială, ţarul, reprezintă cauza nemulţumirii poporului. Mi-a spus să le transmit miniştrilor să formeze un nou guvern.

Ash se abţinu să-i spună că Rasputin părea să-şi fi asumat

atitudinea unui nobil îngrijorat de soarta patriei.

— Mihailov mi-a zis că pot să vă ajut… Înălţimea voastră.

Kurakin înălţă o mână ca un păianjen. Ochii îi străluceau – fără îndoială de o lumină mistică. Îi venea greu să şi-l închipuie conducând o şedinţă de spiritism în transă. Dar prinţul vorbi din nou ca un nobil brusc conştient de faptul că gloatele aveau să dărâme Petrogradul sub ochii lui.

— Țarul trebuie îndepărtat. Dar fără să i se facă niciun rău. Rasputin a fost categoric în privinţa asta. Maiestăţilor lor Regale nu trebuie să li se clintească un fir de păr din cap.

— N-or să păţească nimic, dacă mă conduceţi diseară la ţarină.

Kurakin ezită o clipă, apoi zise:

— Voi încerca. Ea este împărăteasa tuturor Rusiilor. Eu nu sunt decât un umil prinţ care, din întâmplare, poate să comunice cu prietenul ei, ţăranul Rasputin…

Mihailov interveni:

— Dacă îmi permiteţi, Înălţimea voastră, am să-i spun domnului comandor cum a profitat Protopopov – prinţul încuviinţă încet din cap, iar Mihailov începu să povestească, indignându-se din ce în ce mai tare cu fiecare cuvânt rostit.

— Înălţimea sa l-a primit pe Protopopov la şedinţele sale. Acum ministrul se duce la ţarină cu toate sfaturile date de Rasputin – şi i le transmite ca şi când *el*, şi nu prinţul Kurakin ar fi fost cel care a avut viziunea.

Profesorul de pian privi de jur-împrejur, coborî vocea şi îi împărtăşi cu un aer conspirativ ceea ce aflase.

— Ştiţi că acum două zile, în timp ce îi prezenta raportul Maiestăţii sale, ministrul s-a aruncat brusc la picioarele ei şi a spus: „L-am văzut pe Mântuitor stând în spatele Maiestăţii voastre”. Omul ăsta n-are pic de ruşine!

Întrebându-se dacă ultima sa şansă de a ajunge la ţar depindea într-adevăr de aceşti bărbaţi amărâţi, Ash spuse:

— Înălţimea voastră, pot să vă întreb ce interese aveţi dumneavoastră în această chestiune? Ce doriţi de la mine?

— Eu sunt rus, spuse prinţul Kurakin. Văd imagini ale viitorului şi viitorul este roşu de sânge… totuşi încă mai cred că Rasputin ar putea fi mântuitorul nostru. Îndepărtându-l pe ţar, aşa cum porunceşte Rasputin, poate că o să punem stavilă măcelului.

Ash încuviinţă din cap. Dacă Prinţul chiar era convins de acest lucru sau nu făcea decât să-şi dispute cu ministrul Protopopov favoarea ţarinei, asta nu avea importanţă, atâta vreme cât putea să-l ajute să-l detroneze pe ţar şi să menţină astfel Rusia suficient de stabilă pentru a continua să lupte împotriva Germaniei… şi să fie un aliat de nădejde al SUA. Ciudat cum se întorcea totul la Rasputin… ca şi cum ar fi fost predestinat… la naiba, îşi spuse Ash, am început să gândesc ca un rus.

Poliţia le opri troicile la Podul Palatului. Ash şi prinţul se aflau în cea dintâi şi se îndreptau spre gara Ţarskoe Selo. Încercă să-i facă un semn Tamarei. Dar era prea târziu. Tamara călătorea în cea de-a doua troică împreună cu Vera Sedovina şi Mihailov, care le conducea spre apartamentul prinţului Kurakin din apropiere de gara Moscova – o ascunzătoare neaşteptată şi, tocmai de aceea, foarte sigură. Ash nu bănuise că avea să rămână blocat atâtea ore după evadarea lor.

Femeile erau îmbrăcate ca două matroane înstărite din Petrograd, pregătindu-se pentru o petrecere nocturnă, cu feţele acoperite aproape complet de blănuri… Totuşi, dacă poliţiştilor le dădea prin cap să facă o percheziţie amănunţită… dar descoperiră curând că aceştia erau ocupaţi până peste cap cu devierea circulaţiei dinspre zona Palatului, pentru că pe Nevski Prospekt mărşăluiau câteva mii de demonstranţi. Vântul aducea până la ei strigătele lor furioase:

— *Hleba, hleba, hleba…*

Şi în gară se mai auzeau strigătele. Prinţul Kurakin fu recunoscut imediat şi cei doi se instalară într-un tren gata de plecare.

— Pâine, spuse el când se aşezară în vagonul-salon pustiu. Asta ar trebui să-l ţină ocupat pe ministrul Protopopov în timpul întrevederii noastre cu Maiestatea sa…

Rămase apoi tăcut pe parcursul celor treizeci de minute de călătorie prin noapte. De-a lungul liniei ferate spre Ţarskoe Selo nu se mai vedea nicio urmă a exploziilor provocate de oamenii lui Kiricenko. Oare unde dispăruse luptătorul revoluţionar? se întreba Ash. Probabil în inima Petrogradului, unde în noaptea asta…

Kurakin rămase la fel de tăcut şi în trăsura de la Curte care îi

purtă prin faţa vilelor aristocratice şi a Palatului Ekaterina, apoi dintr-o dată bătu cu bastonul în acoperişul trăsurii. Aceasta se opri, doi valeţi deschiseră uşa făcând plecăciuni adânci, iar Kurakin coborî în zăpadă. Luminile Palatului Alexandru erau încă departe, dar atenţia lui Kurakin fusese atrasă de un grup de torţe aflate la o oarecare distanţă de drum. Înfășurându-și mantaua neagră strâns în jurul umerilor, îi făcu semn lui Ash să vină după el.

— Unde vă duceţi?

— La mormântul lui Rasputin.

Prin zăpadă şi prin întuneric, Ash nu distinse decât o formă mică, iar când se apropiară mai mult văzu o capelă, încă în construcţie. Prinţul Kurakin porni pe o cărare acoperită cu scânduri.

— Nu va dura prea mult, spuse el cu vocea sa sepulcrală.

În faţa capelei era parcată o trăsură. Ash aşteptă explicaţiile.

— Rasputin a prezis că cenuşa lui va fi împrăştiată în vânt – trupul lui se va întoarce la Dumnezeu.

Câţiva valeţi stăteau lângă trăsură. Un majordom care lăsa impresia că nu mai ieşise afară de ani de zile dârdâia de frig în pantofi de piele şi capă roşie, brodată cu vulturul bicefal, stând de strajă la intrarea în capelă. Se înclină în faţa prinţului Kurakin care îi spuse:

— Transmite-i Maiestăţii sale împărăteasa că prietenul ei mi s-a arătat în şedinţa de astă seară.

Majordomul primi informaţia ca pe un raport de rutină şi se retrase în capelă. Kurakin se întoarse spre Ash care îl privea cu un aer sceptic:

— Eu nu inventez nimic.

— Bineînțeles… Înălţimea voastră.

Kurakin se posomorî şi îşi înfăşură mantaua destrămată şi mai strâns în jurul pieptului firav. Majordomul se întoarse.

— Maiestatea sa vă pofteşte să vă rugaţi împreună cu ea. Îi conduse pe amândoi în capelă, care mirosea a scânduri proaspăt tăiate şi a ceară fierbinte. Îngenuncheată în faţa unei candele de sub o icoană aşezată pe un altar plin de flori, ţarina Alexandra se ruga.

Ţinea capul plecat şi ochii închişi şi nu făcu nicio mişcare când majordomul luă florile din dreapta şi din stânga ei, ca să le facă loc lui Ash şi prinţului Kurakin. Ash îngenunche şi o

privi dintr-o parte. Purta o capă de samur cu gluga lăsată pe spate şi un şal de dantelă peste părul ei castaniu. Arăta foarte bine, îşi zise Ash, mult mai bine decât s-ar fi aşteptat judecând după zvonurile care circulau. Faţa îi era destinsă, expresia calmă, aproape placidă; în lumina tremurătoare a lumînărilor nu se vedeau ridurile săpate de durere şi suferinţă, ci numai chipul unei femei frumoase. Gândindu-se la ea, la Keesinska şi la Tamara, Ash trebui să recunoască faptul că ţarul se înconjurase întotdeauna numai de femei frumoase, indiferent ce alte păcate o fi avut.

Ţarina deschise ochii şi privi pe deasupra lui Kurakin la Ash. Pupilele i se dilatară brusc şi, timp de o secundă, Ash se temu să n-o audă ţipând din nou, aşa cum tăcuse ultima dată când îl văzuse împreună cu ţarul în sala de biliard.

— Iarăşi te strecori în viaţa mea, comandorule.

Ash nu spuse nimic, încercă să-i suporte privirea fixă, sperând ca prinţul s-o întrerupă. Acesta tăcea. Ash aştepta…

— Când am fost informată că îl însoţeşti pe prinţul Kurakin, m-am întrebat dacă o să ai tupeul să pângărești acest lăcaş sacru. Eşti un monstru!

Ash ştia că aceasta este ultima lui speranţă de a convinge familia imperială să plece. Romanovii erau terminaţi şi Rusia o dată cu ei, dar dezintegrarea armatei ruse ar fi fost un preţ prea scump pentru ca această singură familie să fie menţinută în splendida ei izolare la douăzeci de mile de capitală, fie şi numai o singură zi.

— Vă cer iertare, doamnă, dar vă comportaţi ca o proastă, se auzi Ash spunând, şi se grăbi să continue înainte să-i piară curajul. Dacă vreţi să salvaţi Rusia, ca să nu mai vorbim de vieţile copiilor dumneavoastră, dacă vreţi să învingeţi Germania, ar trebui să acceptaţi chiar acum oferta generoasă a regelui George. Pentru numele lui Dumnezeu, vor arde oraşul până la temelii şi pe urmă vor veni şi aici şi vor da foc şi palatului.

— *Ieşi afară…*

Ash se gândi la Tamara, hăituită ca o proscrisă în propriul ei oraş, la François Roland, mort pe malul Nevei, la Marele Duce Valeri prins sub gheaţa fluviului, la Lady Exeter, zăcând în cimitirul din mlaştină…

— Ticăloasă proastă şi egoistă!

Se ridică în picioare şi porni spre uşă.

— *Aşteaptă*.

Vocea ei sună ca o pocnitură de bici.

— Ce să aştept?

— Aşteaptă… Şi apoi adăugă blând, pe un ton deloc imperial: Te rog.

Ash se opri lângă uşă.

— Îţi dai oare seama că aceasta este una din ultimele dumitale porunci în calitate de împărăteasă?

Ţarina se ridică în picioare şi-i făcu semn să se apropie. Când veni lângă ea, Ash văzu lacrimi în ochii ei de culoarea violetelor.

— Nu mă părăsi, spuse ea cu ceea ce s-ar fi putut descrie ca o voce înspăimântată.

La urma urmelor, împărăteasa era şi ea tot o femeie. Deşi, nu-i venea s-o considere fiinţă umană… Ţarina îi luă mâna şi începu să-i vorbească de parcă ar fi fost singuri, iar prinţul Kurakin ar fi plecat în întâmpinarea spiritului lui Rasputin.

— Am venit aici în seara aceasta pentru că mi s-au îmbolnăvit copiii, au pojar. Totdeauna când erau bolnavi, părintele Grigori îi alina. Băieţelul meu suferă de o boală a sângelui care îi cauzează cele mai cumplite dureri, dureri pe care nici eu, nici dumneata nu le-am cunoscut vreodată. Înainte de a leşina din cauza lor, când încă mai este în stare să plângă, rosteşte singurele vorbe pe care le poate spune un copil: „Mami, mă doare. Te rog, fă să înceteze durerea”… Ai copii, domnule comandor Ash?

Ash clătină din cap.

— Chiar dacă ai avea, tot n-ai putea înţelege, pentru că niciun copil nu se întoarce spre tatăl lui ca spre ultima speranţă, ci se adresează mamei sale. Nu făceai şi dumneata la fel pe vremea când erai copil?

— Eram foarte mic când a murit mama… presupun însă că da, deşi…

— Copilaşul meu m-a implorat să-i alin durerea, gemea şi plângea şi eu nu puteam face nimic altceva decât să veghez la căpătâiul lui până a leşinat, aşteptând toată noaptea să văd dacă a murit sau nu. Apoi a apărut părintele Grigori. Datorită lui Rasputin fiul meu este în viaţă şi datorită lui Rasputin, atunci când fiul meu gemea şi mă implora să-i iau durerea,

puteam s-o fac… până când l-au ucis… Rudele mele mi-au omorât singurul prieten. Acum, singură, trebuie să-mi sprijin soţul. Ţarul are nevoie de mine. Dragostea noastră este singura rază de soare în viaţa lui… Dar acum, când nu mai există Rasputin, mi-a mai rămas foarte puţin să-i ofer în afara dragostei… Părintele Grigori avea puterea să facă distincţia între credinţă şi perfidie când era vorba de cei din anturajul nostru, mă ajuta să-i aleg pe cei mai potriviţi să-i slujească soţului meu. Fără Rasputin suntem pierduţi.

Ei, îşi spuse Ash, acum e momentul. Aruncă o privire spre prinţul Kurakin, care, în mod clar, era copleşit de prezenţa ţarinei. Ash se ridică în picioare şi îndreptă spre Kurakin o privire plină de înţeles.

Se pare că mecanismul funcţiona. Strângându-şi mantaua în jurul pieptului, cu o voce sepulcrală, bătrânul prinţ îşi luă inima în dinţi şi zise:

— Rasputin ştie, Maiestate. Rasputin a spus că trebuie să părăsiţi aceste locuri frământate…

Împărăteasa îi zâmbi slab lui Kurakin.

— Dumneata eşti mesagerul lui. Apoi se întoarse spre Ash: Iar dumneata instrumentul lui.

— Copiii pot să călătorească?

— Da.

— Atunci trebuie să plecăm, înainte de a fi prea târziu.

— Numai pentru un timp, bineînţeles… în Anglia, numai pentru un timp.

— Evident, până se liniştesc lucrurile.

Reluate de ecou, vocile lor răsunau în capelă, deşi vorbeau în şoaptă. Kurakin păru să înţeleagă că îşi făcuse treaba şi, înclinându-se ceremonios, se retrase spre uşă.

— Cât de curând se întoarce ţarul? întrebă Ash.

— E pe drum.

— Maiestatea sa a plecat de la Moghilev? întrebă Ash brusc alarmat.

— Puţin după miezul nopţii. Ce nu e-n regulă, domnule comandor? S-a întâmplat ceva?

Ash se gândea la Von Basel. La Stavka, persoana ţarului era intangibilă, la fel ca şi la Ţarskoe Selo, fiind protejată de o uriaşă gardă imperială, dar situaţia se schimba în trenul imperial. În ciuda protecţiei oferite de convoiul de gardă şi de

batalioanele feroviare, drumul dintre Moghilev şi Petrograd străbătea întinderi uriaşe, pustii, ale pământului Rusiei – treizeci până la patruzeci de mile între oraşe. Şi ce era mai uşor de depistat decât un tren care nu putea să meargă decât pe propriile şine?

51

— Un spion german va încerca să-l răpească pe soţul dumneavoastră din trenul imperial, Maiestate.

Împărăteasa înălţă sprâncenele ca şi când ar fi încercat să-şi facă o părere despre un ofiţer pare tocmai spusese o mare prostie.

— Este adevărat… S-a infiltrat deja în mai multe secţii ale Ohranei. Are un birou la închisoarea Litovski şi un asistent rus pe numele de locotenent Orlov, asta e tot ce ştiu, dar este purul adevăr. Trebuie să mă credeţi.

— Ajută-mă să mă ridic, se răsti ţarina şi porni şchiopătând la braţul lui Ash. Ieşiră din capela lui Rasputin şi trăsura îi duse repede de-a curmezişul parcului imperial. Câteva minute mai târziu, împărăteasa vorbea cu Ohrana şi peste alte câteva minute primea răspunsul.

— A folosit numele de Moskolenko, Căpitanul Moskolenko. A dispărut. Ohrana îmi dă toate asigurările că îl vor prinde curând şi că nu reprezintă nicio primejdie pentru soţul meu.

Aceeaşi Ohrana, îşi spuse Ash, pe care Von Basel a împânzit-o cu agenţii săi; aceeaşi Ohrana care, aşa cum îl informase ambasadorul francez, redacta scrisori de apreciere adresate, chipurile, ţarinei de către supuşii ei credincioşi.

— Puteţi să-mi daţi un *laissez-passer,* Maiestate? Trebuie să mă întâlnesc cu el în tren.

Ţarina îi completă documentul cu scrisul ei mare şi spuse că îi va telegrafia ţarului pentru a-l avertiza în privinţa întâlnirii cu Ash.

— Doamnă, v-aş sugera să n-o faceţi…

— Nu te nelinişti, domnule comandor, telegrafiem într-un cod. Cum Ash continua s-o privească neîncrezător, ţarina adăugă: Le dăm oamenilor alte nume… chiar şi dumitale. Nimrod – vânătorul – aşa îţi spuneam când vorbeam despre

vizitele dumitale.

Ash luă documentul şi ceru să i se pună la dispoziţie un avion.

Aeroportul se afla la nord de Petrograd. Din ordinul ţarinei, un tren special l-a dus pe Ash înapoi în oraş şi un convoi de poliţie l-a escortat prin noapte. Dar, deşi luminile avionului erau aprinse şi un pilot se afla deja lângă aparatul britanic B.E.2C, gata încălzit, zăpada neîndurătoare nu lăsa nicio speranţă.

Cerul începuse să se lumineze la răsărit, dar zorile promiteau altă ninsoare. Ash scrută cerul; aparatul B.E.2C era un avion cu multă stabilitate, dar, pe de altă parte, ştia că la trei sute de metri deasupra pământului pilotul nu va mai putea distinge absolut nimic.

Poliţia îl aduse înapoi în oraş ca să-l urce în expresul de dimineaţă de la gara Varşovia. Dar în Petrograd fura întâmpinaţi de zece mii de bărbaţi şi femei care mărşăluiau pe Liteinîi Prospekt cu steaguri roşii, ignorând atât căderea zăpezii, cât şi pe poliţişti. Cuprinşi de voie bună, glumeau cu soldaţii şi cazacii care îi flancau din ambele părţi.

Poliţiştii din escortă îl informară că tramvaiele nu mai circulau şi o altă grevă imobilizase taxiurile, caii, trăsurile şi săniile. O mitralieră începu să ţăcăne subit, trăgând împotriva demonstranţilor de pe un acoperiş. Mulţimea fugi, gemând şi ţipând, dar spre uimirea lui Ash, soldaţii şi cazacii traseră spre acoperiş. Câteva secunde mai târziu, un ofiţer de poliţie se prăbuşi mort în stradă.

Ash mulţumi escortei, sări din maşină şi se îndreptă spre gara Varşovia. Nevski Prospekt era negru în acea dimineaţă cenuşie, căci zeci de mii de muncitori mărşăluiau pe bulevardul larg umăr la umăr, iar coloana lor se întindea de la un trotuar la altul. Veneau dinspre Liteinîi Prospekt şi dinspre Podul Alexandru, ceea ce însemna că ajunseseră mărşăluind în centrul oraşului tocmai din cartierul fabricilor, Vîborg, peşte Neva, pe lângă vila Tamarei; Ash avea impresia că sunt mai multe femei.

— *Hleba, hleba, hleha*.

Gara era ticsită de lume. Cozile la casele de bilete ajungeau până în Ismailovski Prospekt. Ash îşi făcu loc printre oameni, îl

găsi pe şeful staţiei şi îi prezentă documentul emis de ţarină. Se găsi pentru el un compartiment liber într-un tren care mergea spre sud. I se promise că se va servi dejunul în tren, în ciuda zvonurilor pe care s-ar putea ca „onorabilul comandor” să le fi auzit. Nu existau niciun fel de dificultăţi cu trenurile în afara acestui oraş pestilenţial şi corupt care era Petrogradul, aşa i se promisese.

Un tren special? Imposibil. Nu numai că nu mai existau echipaje pentru trenuri, asta din cauza grevei, dar nu mai era niciun tren, literalmente nici o locomotivă. Spera că domnul comandor va înţelege.

Dar când şeful de staţie plecă, tânărul lui asistent refuză un bacşiş şi îl privi pe Ash în ochi.

— Eu aş fi mai prudent cu acest document special de călătorie. Nu l-aş arăta oricui, domnule comandor. Dacă îl vede cine nu trebuie se transformă în condamnarea dumneavoastră la moarte.

Ash prezentă permisul conductorului şef, apoi ceru o hartă a căilor ferate dintre Petrograd şi Moghilev.

— Lucrul acesta, ca şi tot ceea ce îţi voi mai spune de acum înainte trebuie păstrat în cel mai strict secret. Te rog să mă ţii la curent cu tot ceea ce se întâmplă cu trenul imperial.

— Trenul imperial a părăsit linia principală, domnule comandor.

— Ce?

— Maiestatea sa trece adesea pe linii secundare ca să nu se interfereze cu trenurile militare.

Liniile secundare traversau regiuni mai izolate, dezolante şi îndepărtate. Ash îl puse pe conductor să-i arate liniile pe hartă.

— În fiecare gară, îi spuse Ash, trebuie să ceri confirmarea telegrafică a poziţiei trenului imperial.

Conductorul spuse că aşa va face, bineînţeles… Ash privea posomorât mestecenii – umbre albe fantomatice pe zăpadă. Nu-i era greu să şi-l imagineze pe Von Basel angajat într-o conversaţie similară cu un alt oficial al căilor ferate, în ciuda asigurărilor Ohranei, iar Von Basel avea un avantaj de câteva mile faţă de el. Ash se aplecă din nou asupra hărţii, scuturându-se ca să-şi alunge somnul şi încercând să ghicească unde va lovi neamţul.

În sfârşit, expresul prinse ceva viteză, după ce pornise foarte

lent, strecurându-se, probabil, după cum îşi închipuia Ash, printre trenurile de aprovizionare din spate şi din faţă. Acestea treceau mugind prin gările locale şi ignorau expresul, oprindu-se numai ca să ia apă şi cărbuni şi să mai încarce alţi pasageri înnebuniţi de furie. Ash moţăi între gări, unde se ducea să verifice mesajele telegrafice. La prânz ajunseră la Dno – gară de răscruce între linia Petrograd-Moghilev şi calea ferată vest-est, Pskov-Bologoe – şi aici i se comunică prin telegraf că trenul imperial ajunsese la Smolensk.

Ţarul deviase pe linia Moscova-Petrograd. Privind pe hartă, Ash constată că trenul lui care mergea spre sud, spre Moghilev, şi trenul imperial, care se îndrepta spre nord, aveau să treacă unul pe lângă altul pe linii separate, la o distanţă de cincizeci de mile între ele.

Ash coborî în gară la Dno, îi telegrafie ţarinei pentru a-i comunica intenţiile sale şi luă un tren spre est, în aşa fel încât să întâlnească trenul imperial la Bologoe. Dar, după ce parcursese o sută de mile – la numai şaizeci de mile de Bologoe – trenul său se opri în dreptul satului Dolmatova. Un frison de spaimă străbătu pasagerii din vagoanele de clasa întâi – se spunea că trupele rebelilor blocaseră linia.

Conductorul decise să ţină trenul pe loc până la venirea trupelor de la Dno. Întrucât nu sosiră niciun fel de ajutoare şi începea să se lase întunericul, omul luă hotărârea să se întoarcă cu trenul la Dno. Ash coborî din trenul care se pusese în mişcare. Luminile lui deveniră tot mai mici, întâi ca nişte lumânări, apoi dispărură complet. Nu mai rămăsese decât el pe şine, în zăpadă, acolo unde mlaştinile întinse şi îngheţate se întâlneau cu linia unor dealuri blânde. Se îndreptă în direcţia localităţii şi în curând văzu luminile Dolmatovei. Orăşelul arăta paşnic, singurul lucru neobişnuit fiind focul mare aprins în aer liber, lângă gară. Câţiva soldaţi care beau şi cântau în jurul acestuia priviră cu curiozitate spre Ash. Dezertori, după toate aparenţele, dar care nu făceau rău nimănui şi, în mod sigur, nu blocau niciun fel de şine, deşi liniile telegrafice fuseseră rupte.

Ash îi arătă şefului de staţie documentul semnat de țarină şi îi ceru un tren până la Bologoe, gândindu-se că dacă ar fi fost în locul lui Von Basel, ar fi telegrafiat ce avea de comunicat după care ar fi tăiat firele, pentru a perturba circulaţia feroviară şi a-l forţa pe ţar să schimbe ruta. Dar în ce direcţie?

Spre vest, spre front, mai aproape de teritoriul german…

Şeful de staţie reuşi să facă rost de o locomotivă amărâtă de manevră cu un mecanic şi un fochist, iar Ash porni cu toată viteza spre Bologoe. La treizeci de mile de localitatea de joncţiune, fură deviaţi pe o linie laterală pentru a permite trecerea unui şir nesfârşit de trenuri cu alimente şi muniţii care se chinuiau să ajungă în vest, pe frontul de dincolo de Pskov. Mecanicul şi fochistul chibzuiau asupra măsurilor ce se impuneau în acea situaţie.

Ash luă cleme şi o cheie de telegraf şi se urcă pe unul din stâlpi. Tocmai reuşise să se conecteze, când un pufăit din triajul gării îi dădu de veste că cei doi ajunseseră la un consens: locomotiva dădu cu spatele, ieşi de pe linia moartă şi porni înapoi, în direcţia din care venise.

Ninsoarea îi înghiţi curând luminile. Ash constată că telegraful continua să tacă. Coborî de pe stâlp şi încercă să citească harta la lumina chibriturilor pe care i le stingea mereu vântul. Terenul era deluros, drumurile jalnice, dar, dacă o lua de-a curmezişul câmpului spre nord, ar fi putut să-l intercepteze pe ţar la treizeci de mile de linia principală de la Bologoe. Alternativa ar fi fost să oprească un tren cu destinaţia est, dar era foarte posibil ca acesta să nu sosească niciodată.

Se făcuse ora şase. Potrivit ultimului raport primit de Ash în legătură cu trenul ţarului, acesta mergea cu o viteză care i-ar fi permis să ajungă la Bologoe la ora nouă şi la Lihoslavl, o oră mai târziu. Până la Lihoslavl erau douăzeci de mile de-a curmezişul câmpiei.

Porni în pas de marş forţat pe terasamentul de cale ferată, căutând cu privirile luminile vreunei aşezări. Într-un târziu zări câteva colibe îngrămădite în jurul unui triaj. Nu se vedeau niciun fel de maşini, nici camioane, însă îşi făcu apariţia un ţăran într-o sanie trasă de un cal pe jumătate mort de foame. Când Ash îi flutură un teanc de ruble în faţa ochilor, acesta îl duse câteva mile până la satul cel mai apropiat, unde se vedeau lumini la ferestre dar, nici de astă dată nu zări vreo maşină pe străzile pustii şi îngheţate.

— Lihoslavl? întrebă Ash, arătând cu degetul spre harta lui.

Ţăranul făcu un gest spre zăpadă şi spre cal, dându-i de înţeles că acesta nu era în stare de un asemenea efort. Sania se urni din loc, iar Ash rămase din nou singur, între două şiruri

lungi de căsuţe construite din buşteni groşi şi văruite în alb. Din coşurile caselor ieşea fum, iar după mirosul acestuia, se pare că ardeau bălegar. Ash îşi spuse că dacă ajunsese la capătul drumului său, apoi era un loc potrivit… şi o aromă pe măsură.

Niciuna dintre case nu semăna nici pe departe cu o cârciumă sau alt gen de instituţie publică. Se gândea să bată la una din ferestrele la care vedea licărind lumina. Dar la care? Se îndoia că ar exista cineva în tot satul care să priceapă vreo boabă englezeşte. Se apropiase de o asemenea aşezare doar atunci când mersese într-o iarnă la vânătoare, împreună cu Skobelev, înainte de război… ceea ce îi dădu o idee…

Avea deja o hartă şi numele oraşului în care dorea să ajungă – Lihoslavl. Nu mai trebuia decât să găsească o sanie cu care să străbată rapid câmpul, prin viscolul care se anunţa. Aşa că, în loc să bată la ferestre, Ash începu să se uite în spatele caselor, la săniile pe care le aveau oamenii. În faţa unei gospodării mai înstărite văzu câteva sănii uşoare şi una pe jumătate acoperită. Dar până şi cea mai prăpădită colibă avea un *rozvalnî*, o sanie primitivă, alcătuită din două tălpici legate cu un cadru de sfoară. Tocmai pe acestea le privea Ash cu cea mai mare atenţie. De regulă, erau folosite la ţară pentru transportul lemnelor. *Rozvalnî* nu avea nici spătar, nici capră, iar vizitiul şedea în genunchi pe încărcătura sa. La a douăsprezecea casă, Ash găsi o sanie cu o capră suficient de mare pentru două persoane. Bătu la fereastră. Era o sanie de vânătoare, destinată să urmărească ursul adânc în pădure, până la bârlogul lui îndepărtat, unde se încumetau să-l hăituiască vânătorii înstăriţi. Din câte îşi amintea Ash, sania se plătea în funcţie de greutatea ursului.

Îi deschise uşa un bătrân cu o căciulă înaltă de lână. Alături de el stătea un tânăr robust. Ash îi salută în rusă, apoi spuse „Lihoslavl” de mai multe ori, întinse harta şi un teanc de ruble. Oamenii îi făcură semn să intre în casă şi, abia după ce trecură printr-un coridor rece şi pătrunseră într-o încăpere cu o sobă uriaşă de teracotă, Ash îşi dădu seama cât era de înfrigurat, întreaga familie era adunată în jurul sobei şi bea ceai, privindu-l plină de curiozitate. În lumina lumânărilor din jurul icoanei, Ash îi arătă bătrânului harta şi banii. Acesta luă banii şi îi spuse ceva fiului său, care îmbrăcă şuba pusă la uscat lângă sobă şi

ieşi afară să înhame caii. O femeie îi turnă lui Ash un pahar de ceai şi îi arătă cu mâna zahărul cubic din care Ash luă recunoscător o bucăţică, şi-o puse în dinţi aşa cum îl învăţase cândva Tamara râzând de el, şi sorbi ceaiul prin ea, în timp ce toată familia, inclusiv copiii, înghesuiţi pe nişte priciuri deasupra sobei, continuau să-l privească cu atenţie. Ash le mulţumi, apoi îşi scoase ceasul şi i-l arătă bătrânului, punând degetul pe ora nouă.

Tatăl şi fiul şedeau în faţă, pe banchetă. Ash se întinse pe un strat de paie pus deasupra cadrului de funii şi îşi acoperi faţa cu mantaua. Cei doi cai trăgeau cu uşurinţă sania prin pădure. Tălpile acesteia fâşâiau, zăpada atenua zgomotul copitelor cailor, vizitiii discutau între ei, cinstindu-se dintr-o sticlă și vorbind când şi când cu caii. Ash aţipi, apoi se trezi brusc, presimţind apropierea unei primejdii. *Rozvalnî* traversa un câmp deschis şi viscolul se înteţise. Auzea vocile îngrijorate ale vizitiilor care căutau *vîșki*, tufe mai înalte special plantate pentru a indica drumul… apoi reintrară în pădure, la adăpost de vânt.

Ash aţipi din nou şi, când se trezi, îşi dădu mantaua la o parte de pe faţă. Băiatul pocnea din bici, în timp ce bătrânul îşi pregătea arma de vânătoare. Ash privi într-o parte. Lupii îi priveau şi alergau în pas cu ei printre copaci, ca nişte pete negre printre trunchiurile subţiri şi albe ale mestecenilor. Bătrânul apăsă pe trăgaci. Nu nimeri. Încarcă din nou arma. Încă o lovitură în gol, şi lupii se apropiară şi mai mult. Ash îşi scoase Lugerul de sub manta şi trase de două ori. Când reuşi să vadă din nou prin perdeaua de fum şi zăpadă, lupii dispăruseră. Nu se mai auzea decât un urlet prelung care îi însoţi vreo câteva mile. Ninsoarea încetă şi, treptat, o mantie de stele se aşternu deasupra vârfurilor subţiri ale mestecenilor.

Luminile oraşului Lihoslavl păreau puţine şi sărăcăcioase în comparaţie cu şiragul splendid iluminat al ferestrelor trenului care ieşea încet din gară.

— *Mai repede*, strigă Ash spre cei, doi vizitii. Mai repede, la naiba.

Oamenii înţeleseră din tonul vocii lui, biciuiră caii din nou, şi *rozvalnî* o luă rapid în josul pantei spre oraş. Dar era prea târziu. Locomotiva pufăia şi prindea viteză. Trenul atingea douăzeci de mile pe oră şi pornise în noapte.

Ash simţea că îi vine să omoare pe cineva.

— *Sir, sir*... băiatul arătă cu mâna. Un al doilea tren apăru din spatele gării..

— Da, răcni Ash, dă-i drumul.

Îşi aminti ceea ce îi spusese conductorul – că trenul imperial era întotdeauna precedat de un tren special.

— Mai repede.

Rozvalnî ajunse la intrarea în oraş şi trecu ca fulgerul printre locuitorii săi uimiţi care se adunaseră să-l salute pe ţar la trecerea prin gara lor. Pufăitul maiestuos al locomotivei era din ce în ce mai accelerat şi trenul prindea viteză. Ash sări din *rozvalnî* şi o luă la fugă, ţinând strâns în mână permisul eliberat de ţarină. Se agăţă de ultimul vagon, flutură hârtia spre un soldat care stătea de pază la uşă şi reuşi să se urce în tren.

Fu înconjurat în aceeaşi clipă. Doi oameni îi ţintuiau pieptul cu baionetele, în timp ce un ofiţer prelua comanda. Citi mesajul ţarinei şi îi ură bun venit lui Ash. Cel puţin, îşi spuse Ash, Von Basel nu putea executa un asemenea asalt direct fără o invitaţie. Direct, da. Dar indirect?

— Care sunt veştile de la Petrograd, domnule?

— Nu sunt prea bune, nu, chiar deloc.

Ash dădu din cap şi ceru să fie condus la ţar.

Oraşul ardea.

Locuinţa prăpădită a prinţului Kurakin se afla într-un bloc cu o reputaţie nu prea grozavă din apropierea gării Moscova, la capătul bulevardului Nevski. Salonul apartamentului era în întregime mobilat în negru, căci aici îşi ţinea prinţul şedinţele. În ziua când Tamara Tişkova şi Vera Sedovina veniseră să se ascundă în apartamentul lui Kurakin, lumea spiritelor sugerată de camerele mohorâte fusese definitiv alungată de strigătele şi cântecele demonstranţilor de jos, din stradă, de focurile de armă, de ţipete şi apoi din nou de cântece – cântece de victorie.

Sedovina voia să coboare în stradă şi să se alăture demonstranţilor, dar Tamara o convinse să rămână pe loc. Când izbucniră incendiile după lăsarea întunericului, Tamara fu cea care plecă prima. Sedovina n-avea decât să coboare în stradă, dacă insista... dar Tamara era mult prea îngrijorată de soarta casei sale ca să mai rămână pe loc. În plus, devenea din ce în ce mai clar că poliţia avea altceva de făcut, decât să

aresteze balerine evadate. Încerca să nu se gândească la inversul situaţiei – că s-ar putea să fie prea ocupaţi şi pentru a asigura protecţia balerinelor sau a caselor lor dragi…

Tamara aruncă una din mantalele vechi, negre ale prinţului peste blana ei pe care Kennet o lăsase la Clubul de Iahting. Apucă pistolul cu care trăsese în paznicul fortăreţei atunci când îl atacase pe Kennet. Avea de străbătut o milă de-a lungul bulevardului Liteinîi. Mulţimea pătrunsese în Arsenalul de pe Liteinîi, aşa că acum erau cu toţii înarmaţi. Tamara se îndreptă spre Podul Alexandru, traversă Neva şi ajunse acasă. Din seră, privea flăcările care înroşiseră cerul nopţii… Visul ei cu focul, în sfârşit. „Kennet, pentru numele lui Dumnezeu, unde eşti…?”

Tribunalul era în flăcări. La fel şi Arsenalul de pe Liteinîi şi închisoarea Litovski – se ruga ca Von Basel să fi fost prins de flăcări înăuntru. În cartierele întunecoase ale oraşului unde locuiau nevoiaşii străluceau din loc în loc puncte roşii, marcând posturile de poliţie.

Dar pe măsură ce incendiile luau amploare, Tamara îşi dădea seama că gloatele pătrundeau şi în casele particulare. Vedea chiar oamenii care se urcau pe cheiuri, pentru că acum focurile reflectate de zăpadă făceau ca Petrogradul să fie luminat ca ziua… Ceva mai devreme, prinţul Kurakin se întorsese dintr-una din escapadele sale timide pe Nevski Prospekt şi le spusese că ceva care se autointitula Sovietul Petrogradului se întrunea lângă Duma, în Palatul Turid. Sedovina era încântată de aceste veşti… Părea fascinată şi în acelaşi timp uluită de numărul imens de oameni care defilau pe străzile oraşului, traversând râul pe gheaţă atunci când poliţia blocase podurile. Tamara privi ore întregi de la geam. Asta până când văzu o gloată care traversa gheaţa făcând joncţiune cu alta care izbutise să treacă Podul Alexandru, dând la o parte poliţiştii şi repezindu-se direct la salba de vile de pe malul râului, între care cea a Tamarei era cea mai frumoasă, o adevărată bijuterie.

Sună imediat să vină camerista.

— Adu-mi cerneală roşie şi o foaie de hârtie. *Repede*.

Vera Sedovina se repezise în stradă, ieşind din locuinţa lui Kurakin în momentul în care văzuse un grup de muncitori care veneau dinspre Liteinîi fraternizând cu un regiment de gardă ce mărşăluia pe Nevski. Soldaţii n-au tras niciun foc, iar

muncitorii n-au aruncat nicio piatră. Soldat şi muncitor, recrut şi ţăran, mergeau împreună prin oraş. Poliţia dispăruse. Nu mai avea cine s-o aresteze. Nu mai exista nicio închisoare în care să fie întemniţată. Se gândi la Anton, prietenul ei mort în Siberia cu doi ani în urmă, fără să fi apucat să-şi vadă visul împlinit. Se alătură demonstranţilor şi prinse de mână un bătrân care îi spuse că fusese în închisoare din 1905, de la Revoluţie, şi o fostă servitoare ce intenționa să se ducă înapoi, în satul ei, încredinţată fiind că acum familia ei va avea cel puţin o bucăţică de pământ. Cântau *Marseieza* şi *Internaţionala* şi mărşăluiau pe Nevski.

Amiralitatea rămăsese, totuşi, în mâinile ţariştilor. Soldaţii revoluţionari o asediau cu carabine şi mitraliere. Chiar atunci Vera văzu un palat cuprins de flăcări pe Moika şi se temu să nu fie splendidul Teatru Mariinski. Când marşul se încheie în faţa Amiralităţii asediate, Vera o luă la fugă, trecu în goană pe lângă hotelul lui Kenneth, Astoria, din Piaţa Sf. Isaac, temându-se să nu vadă cumva flăcări şi fum din direcţia teatrului…

În piaţa Teatrului nu se afla decât un tramvai rămas în pană din cauza firelor rupte. Teatrul era intact. Se duse la intrarea actorilor şi bătu la uşă. Bătrâna care stătea de pază îi deschise şi o lăsă să intre. Auzi voci care vorbeau tare pe scenă şi intră repede în culise.

În centrul scenei, Valentinov gesticula violent în timp ce răcnea textul lui Cehov în faţa unui public absent. Soţia lui şi copiii şedeau în primul rând de fotolii şi priveau cu gura căscată avanscena albastră şi aurie.

Sedovina se urcă pe scenă.

Valentinov lăsă să-i scape un strigăt:

— Suntem liberi, au ars închisoarea până-n temelii, încercă să-i înlănţuie gâtul cu braţele. Vera se dădu înapoi.

Valentinov făcu un gest amplu spre teatru.

— Acum, teatrul este accesibil tuturor, acum oameni ca mine pot să joace într-un asemenea loc.

Vera îi dădu o palmă peste faţă. Valentinov n-avea ce căuta aici. Era un actor groaznic.

Când soldaţii beţi care trăseseră focuri de armă în faţa ambasadei aduseseră trei tunuri la colţul bulevardului Liteinîi, ambasadorul Hazzard porunci ca steagul american să fie

arborat la loc vizibil, afară, şi bine luminat. Ceva mai înainte, când schimburile de focuri se mai potoliseră întrucâtva, ieşise la o plimbare cu Catherine ca să vadă ce se întâmplă, înainte de a fi goniţi din nou înăuntru de focurile de carabină, ambasadorul ajunsese la concluzia că studenţii păreau a fi aceia care îi instigau pe soldaţi…

Hazzard stătea în picioare lângă fereastra biroului împreună cu fiica sa când, spre surprinderea tuturor, ambasadorul Page reuşi să obţină legătura telefonică de la Londra.

— Ce se întâmplă la voi?

— În oraş a izbucnit insurecţia, îi spuse Hazzard ambasadorului Page. Revoluţionarii au ocupat străzile, mi s-a spus că aduc prizonieri la Duma, iar Duma i-a arestat pe miniștri ţarului.

— Unde este ţarul?

— Ultima dată când am auzit de el se afla la cartierul general al armatei.

— Şi unde e comandorul Ash?

Hazzard aruncă o privire spre fiica sa.

— N-am nici cea mai mică idee, răspunse el rece. Nu cunoştea povestea, dar, la naiba, nepotul său Andrew fusese descoperit mort în pivniţa iubitei lui Ash…

— Vreţi, vă rog să vă interesaţi?

— Voi încerca, domnule ambasador.

Urmă o pauză mai lungă. Ambasadorul Hazzard îşi închipui că legătura se întrerupsese. Apoi Page întrebă:

— Aveţi idee ce se va întâmplă cu Rusia?

Hazzard oftă. Page era o vulpe bătrână care i-ar fi putut întinde o mână de ajutor dacă îşi făcea o părere bună despre el. Ar fi dorit să-i dea un răspuns cât mai potrivit, dar nu prea ştia ce anume ar trebui să spună.

Catherine se aplecă peste biroul lui şi scrise ceva pe o bucăţică de hârtie, cu scrisul ei clar, citeţ. Hazzard citi notiţa, dădu recunoscător din cap şi spuse:

— După părerea mea, domnule ambasador, tot ceea ce se va întâmpla aici va depinde de ţar.

— Minunat, spuse Page. Vă rog, găsiţi-l pe Ash, adăugă el sperând că poate Ash ştie ce se întâmplă.

Un general de stat major, unul din numeroşii ofiţeri aplecaţi

deasupra hărţilor întinse pe masa mare îi explică lui Ash, în timp ce chelnerii îi urmăreau cu privirea din bucătărie, că nu-l va putea vedea pe ţar decât mâine dimineaţă. Dar el fu întrerupt de însuşi ţarul care îl căuta pe Ash. Purta o tunică simplă, cu trese de colonel pe umăr şi un A-3 brodat cu fir de aur, în amintirea tatălui său, Alexandru al III-lea.

Generalii luară imediat poziţie de drepţi. Ţarul părea să fie persoana cea mai calmă din acel tren.

— Bună seara, Kenneth, spuse ţarul, în timp ce generalii îl împingeau pe comandor în faţă ca pe o pradă de război.

Ţarul insistă să-i ţină uşa lui Ash, apoi îl conduse pe platforma dintre vagonul restaurant şi vagonul său, printr-un vestibul, într-un birou lambrisat cu lemn. Aici nu erau niciun fel de zgomote, nici vibraţii şi nici curenţi de aer, astfel că nu-ţi venea să crezi că trenul străbate noaptea geroasă cu o viteză de cincizeci de mile pe oră.

În biroul ţarului se afla o masă pentru hărţi, câteva fotolii de piele cu aspect confortabil şi un birou de scris. Fotografiile de pe pereţi îl înfăţişau la bordul unui iaht de întreceri, pe bicicletă, călare în faţa Casei Balmachan din Munţii Scoţiei cu un Westbley pe braţ, cu o căciulă rusească de blană pe cap, îmbrăcat într-o jachetă specială de vânătoare cu falduri largi, spre a-i înlesni mişcările şi cu buzunare mari pentru cartuşe de rezervă.

Se duse la masă şi privi în jos, spre hărţi.

— Se pare că destinele noastre sunt strâns legate, comandorule… Ţarina mi-a telegrafiat în legătură cu spionul acela german şi m-a sfătuit să te ascult cu luare-aminte… ai venit cu altă ofertă din partea regelui George?

— Cu aceeaşi ofertă, Maiestate.

Ţarul ridică din umeri.

— N-o să ne neliniştim atât din cauza unui singur neamţ… ce doreşte?

— Vrea să vă răpească şi să vă ducă la împăratul Wilhelm în calitate de prizonier de război.

— Willy?… Ţarul clătină uşor din cap. Întotdeauna mi-am închipuit că voi avea parte de o moarte violentă. Răpus de o bombă, poate, ca bunicul meu, Ţarul Eliberator. Eram convins că voi muri scăldat în sânge. Dar iată că-mi este dat să mor de o boală lungă şi înceată, ca tatăl meu, numai că nu este o boală

a trupului. Insurecţie, comandorule. Răspândită de pleava dezertorilor, trădătorilor şi laşilor.

Aruncă din nou o privire vagă în direcţia hărţilor, iar când ridică mâna ca să se frece la ochi, Ash văzu în faţa sa un om extrem de obosit, plictisit de moarte…

Harta înfăţişa triunghiul de căi ferate pe care călătorise Ash încercând să intercepteze trenul imperial înaintea lui Von Basel – Petrograd şi Ţarskoe Selo în nord, Pskov şi Frontul de Vest, linia Moscova-Petrograd pe care mergea, de regulă, trenul imperial când se deplasa spre est.

— Sunt asaltat de zvonuri, spuse brusc ţarul. Luă un creion roşu şi încercui oraşul Tosno de lângă Ţarskoe Selo şi Bologoe în spate, apoi Pskov spre vest.

— Circulă zvonuri că o monstruozitate care îşi spune guvern provizoriu îmi va opri trenul într-una din aceste localităţi.

— Unde ne aflăm acum, Maiestate?

Țarul ridică din umeri.

— La aproximativ zece mile sud de Malaia Vişera – situaţia nu e prea bună, dar mai există încă o speranţă. Ţarina a telegrafiat că la Petrograd situaţia s-a mai ameliorat şi că tulburările par să se fi limitat numai la capitală.

Ţarul îşi făcu cruce.

— Sunt nişte veşti excelente, Maiestate.

— Trupele care mi-au mai rămas credincioase se îndreaptă spre noi chiar în momentul de faţă.

În clipa următoare trenul se opri brusc. Se auzi o bătaie în uşă şi, cu permisiunea ţarului, un general pătrunse în încăpere şi salută.

— Ne apropiem de Malaia Vişera, Maiestate.

— Eram deci mai aproape decât îmi închipuiam eu. S-a semnalizat primirea vreunei telegrame în gară?

— Nu, Maiestate.

— Atunci, de ce ne-am oprit?

— Trenul special din faţa noastră nu mai poate înainta, Maiestate.

— De ce?

— Trenul special a primit un raport potrivit căruia batalioanele rebele au blocat şinele cu mitraliere, Maiestate.

Von Basel, îşi spuse Ash, în timp ce statul major al ţarului se strânsese în jurul hărţii întinse pe masă şi delibera asupra măsurilor ce trebuiau adoptate. Se presupunea că unităţile rebele se află la Liuban, următoarea gară în susul liniei, dar, pentru Ash, raportarea existenţei unor mitraliere pe care nimeni nu le văzuse suna exact la fel ca Dolmatova – o mică diversiune pusă la cale de agenţii germani ai lui Von Basel menită să provoace o ripostă exagerată din partea personalului trenului şi a suitei imperiale cuprinsă de panică. Un truc menit să-l împingă pe ţar mai aproape de front. Şi se pare că funcţiona.

Nici unul din membrii statului major al ţarului nu avea chef să treacă prin furcile caudine ale unei mitraliere, chiar cu trenul special în faţă. Unii ar fi dorit să se retragă la Moghilev, deşi cei mai mulţi erau de părere că trenul imperial trebuie îndreptat din nou spre vest, spre Pskov. Pskovul, susţineau ei, este mai aproape de trupele loiale ţarului care nu dezertaseră. Ash ştia că nu are nicio putere să-i întrerupă, cu atât mai mult cu cât ţarul Nikolai, confruntat cu eventualitatea dezintegrării întregului său imperiu, uitase cu desăvârşire de Von Basel. Starea armatei lui îl preocupa mult mai mult, aşa cum spunea chiar el, decât un singur spion german. Totuşi, de fiecare dată când ţarul afirma: „Trebuie să ştiu unde sunt armatele mele”, generalii lui porneau târşâindu-şi papucii spre ferestrele vagonului şi priveau afară, prin geamurile duble al trenului înţepenit, la aburul dens. Aghiotanţii intrau şi ieşeau din vagonul restaurant cu mesaje telegrafice.

Ţarul privea cu atenţie hărţile, în timp ce statul major continua discuţiile în contradictoriu.

— Se pare că e vorba de un caz izolat, Maiestate.

— Moscova?

— Rapoartele sunt neconcludente…

— Veşti din armată?

— Nu, Maiestate.

— Şi revoluţionarii? întrebă el arătând spre harta căilor ferate.

— Se pare că au ocupat Liubanul şi poate şi Tosno, Maiestate.

— Suntem siguri?
Ţarul ridică ochii spre membrii statului major, iar aceştia începură să vorbească cu toţii deodată. Pe deasupra gălăgiei, Ash îl auzi pe ţar murmurând:
— Vreau să mă duc acasă.
— Maiestate, îndrăzni Ash să intervină; *acasă* era exact unde voia să-l ştie el pe ţar, departe de Von Basel şi aproape de Golful Finic.
Ţarul Nikolai se întoarse spre Ash, care rămăsese în spatele lui de când statul major pătrunsese înăuntru şi umpluse încăperea.
— Da, comandorule, ce părere ai despre toate acestea? Generalii şi nobilii întoarseră spre el priviri îngrijorate, neştiind ce avea să spună străinul.
— Ţarskoe Selo va rămâne Curtea Centrală, Maiestate, atâta timp cât dumneavoastră, veţi fi acolo.
— Da, încuviinţă ţarul dând din cap.
— Şi ce faceţi cu armatele Maiestăţii voastre? îl întrebă un general. Trebuie să ştiţi mai mult despre armată.
— Da...?
— Nu ar fi mai bine să vă reuniţi în primul rând cu familia, Maiestate?
Ash îşi propunea să-l ţină cât mai departe de generali ca să-şi poată da seama de pericolul despărţirii de ţarină, ceea ce sporea dificultatea refugierii întregii familii în Anglia.
— Da, presupun că da, spuse Nikolai, dar evident încă nu era gata să se predea şi nici nu voia să recunoască gravitatea pericolului.
— Armatele Maiestăţii voastre, repetă generalul. Trebuie să luaţi legătura cu armata, Sire. Ce contează câţiva trădători din Petrograd, în comparaţie cu cei cincisprezece milioane de soldaţi aflaţi sub comanda Maiestăţii voastre?
— Da, bineînţeles.
Iar un alt general adăugă:
— Trebuie să stabilim legătura cu regimentele loiale, Maiestate.
— Da, bineînţeles, spuse ţarul şi apoi întrebă, cu ochii aţintiţi spre hartă: Unde este cel mai apropiat terminal Hughes?
Se referea la imprimatorul telegrafic de tip Hughes, proiectat de americani, care, după câte ştia Ash, era folosit de armata

rusă pentru comunicaţiile în interiorul ţării.

— La Pskov, Maiestate, spuseră aproape în cor cei din suita lui, şi Ash înţelese că Von Basel câştigase.

Ţarul atinse harta cu mâna.

— Atunci spre Pskov, până când vom prelua controlul asupra situaţiei.

Trenul imperial intră cu spatele în gara Bologoe la ora nouă dimineaţa şi rămase acolo o jumătate de zi, bombardat de ştirile potrivit cărora Duma plănuia să instituie monarhia constituţională. Dar până după-amiază nu apăru niciun mesager din partea Dumei şi trenul albastru-argintiu se îndreptă spre vest.

În ultimul vagon, cuplat pentru un nou grup de soldaţi de gardă, un tânăr ofiţer din suita personală a Maiestăţii sale se chinuia să-şi tragă cizmele din picioare în cuşeta strâmtă în care dormea. Se simţea mai bătrân decât însuşi Dumnezeu. Niciunul din colegii lui de la clasa de cădeţi care plecaseră în regimentele de linie nu mai erau în viaţă. Se întreba care fuseseră mai norocoşi – cei care îşi dăduseră viaţa în mod glorios pentru ţar şi pentru Rusia sau cei câţiva ca el care aşteptau să fie striviţi de lumea nouă a unor străini neciopliţi. Chelnerul bătu la uşă şi aduse ceai.

— Pune-l acolo.

Chelnerul închise uşa şi se rezemă de ea; abia dacă era loc în compartimentul acela pentru două persoane. Ofiţerul ridică privirea şi rămase cu gura căscată.

— *Dmitri Dan*? Ce faci…? Fu aruncat în sus înainte să-şi fi terminat gândul… Dmitri Dan… colegul lui ofiţer, dispărut, cu câteva săptămâni în urmă. Un asasin, aşa se spunea. Şi se pare că aşa era. Dmitri Dan avea în mână un cuţit.

După ce aruncă trupul vechiului său prieten pe fereastră, Dmitri Dan îşi puse uniforma de ofiţer din suită peste costumul de chelner pe care îl împrumutase ca să se poată urca în trenul imperial, îşi şterse pumnalul şi se aşeză pe pat, aşteptând. Era calm. Mintea i se golise de gânduri – rămăsese numai unul singur: că el şi revoluţia erau singurele vagoane aflate în spatele celor ocupate de ţar.

Ash căută câţiva ofiţeri din suită şi se lăsă invitat la ceai.

Oamenii erau nervoşi, ştiind că nu puteau face mare lucru în cazul minării şinelor sau dacă rebelii reuşeau să pună mâna pe artilerie. Marea lor majoritate asigurau paza de corp a suveranului, fără a avea nimic comun cu unităţile militare tactice. Pentru a-şi îndeplini misiunea, trebuiau să presupună că tot restul lumii era în ordine, ceea ce – după cum se dovedise în trenul care tocmai se apropia de Dno – infirma realitatea.

Se răspândi din nou zvonul că nişte delegaţi ai Dumei veneau cu trenul de la Petrograd. Întrucât ţarul nu-l mai invitase pe Ash în vagonul său, acesta ştia la fel de puţin ca toţi ceilalţi. Ofiţerii din suită recunoscură că urmăresc un spion german, dar nu păreau să-l ia prea în serios, având în vedere faptul că era în joc soarta Imperiului Rus. Ash nu fu surprins când trenul o luă din nou spre vest, căci, potrivit unui alt zvon, ţarul avea să fie întâmpinat de membrii Dumei la Pskov.

Ash îşi puse mantaua şi ieşi din vagon, îndreptându-se spre capătul trenului. Soldaţii îl opriră la vagonul-restaurant din spatele locomotivei. Ash pretinse că vrea să ia o gură de aer şi îi convinse să-l lase să stea pe platforma descoperită. Rămas singur în gerul muşcător, Ash se caţără imediat pe acoperiş.

Trenul mergea cu vreo patruzeci de mile pe oră şi vântul îi tăia respiraţia. Adăpostindu-se în spatele ventilatorului de pe acoperiş, Ash scruta cu privirea peisajul alb, pustiu, căutând vreo urmă de-a lui Von Basel.

Gardul nesfârşit de lângă şine se desfăşura sub un şir la fel de nesfârşit de stâlpi de telegraf. Câmpiile acoperite de zăpadă dispăreau la orizont, unde se întrezăreau pâlcuri de copaci. Cerul era limpede şi înstelat, cu excepţia unei linii de nori denşi care anunţau un nou viscol ce pornea din Golful Finic, de la o distanţă de o sută cincizeci de mile îndreptându-se spre Petrograd. Cam la cinci mile înaintea locomotivei, învăluite de un nor de aburi şi fum, se vedeau luminile roşii din spate ale trenului special care preceda trenul imperial.

În faţă apărură luminile unui oraş, Porkov. Trenul special trecu de lumini şi se opri mai încolo, urmat de trenul imperial, care îşi încetini mersul şi opri în gară. Un feroviar sări din tren și le puse câteva întrebări oficialilor în uniformă aliniaţi pe platforma gării, aşa cum se întâmplase în toate gările prin care trecuseră în cursul zilei. Petrogradul putea să ardă, însă, aici,

la ţară, sosirea trenului imperial era întâmpinată cu un salut respectuos.

Feroviarul se urcă în tren, şi acesta se puse în mişcare, ceea ce însemna că nu existau niciun fel de mesaje telegrafice de la Petrograd. În faţa lor se întindeau cincisprezece mile de câmpuri dezolante, mlaştini, păduri de mesteacăn şi, din loc în loc, câte un sat cufundat în întuneric. Ash privi înapoi. Ofiţerii din orăşel şi oficialităţile de la căile ferate rămăseseră în poziţie de drepţi. Cupolele graţioase ale bisericii străluceau în lumina stelelor.

Următorul oraş de pe hartă era Podsevi şi, dincolo de el, alte treizeci de mile de pustietate până la Pskov. În această ultimă porţiune întinsă se aştepta Ash la atacul lui Von Basel. Trenurile vor rămâne în câmp aproape o oră, timp mai mult decât suficient pentru a fi oprite printr-o baricadă şi câteva mitraliere, poate şi câteva blindate. Era aşa de simplu – opreşti trenul, faci o demonstraţie de forţă, îl iei pe ţar şi apoi dispari. Dar o sută cincizeci de mile de-a lungul câmpiei reprezenta totuşi un drum destul de lung.

Ash scrută cerul. I se păru că aude muzică, îşi lipi urechea de acoperiş, şi muzica se auzi mai tare. Îşi aminti că ofiţerii aveau un gramofon în vagonul-salon. Apoi se auzi un alt zgomot care acoperi ţăcănitul roţilor, vuietul-vântului şi şuieratul locomotivei, un bâzâit continuu ce venea din spate şi creştea mereu, transformându-se într-un muget. Un avion se apropie de tren şi zbură deasupra locomotivei ca un uriaș liliac. În momentul în care îl văzu ţâşnind în faţa locomotivei, luminat de farurile acesteia, îşi spuse că arată ca un bombardier DeHavilland britanic, pentru două persoane.

Probabil că oamenii lui Von Basel luaseră avionul de la Serviciul imperial aerian rus, şi Ash îşi imagină rapid cum avea să-l răpească pe ţar – un foc pe şine, sau poate trenul special va fi minat şi aruncat în aer, acţiunea fiind menită să-l oprească pe ţar la mijlocul drumului între Podsevi şi Pskov. Apoi câteva care blindate venind din ambele părţi cu ofiţeri de la unităţile unde acţionau agenţii lui Von Basel, proiectoare şi mitraliere îndreptate spre trenul imperial... Ţarul azvârlit în avionul care aştepta pe zăpada îngheţată, legat pe scaunul din spate. În două ore, Nikolai al II-lea avea să se afle pe teritoriul german. Şi douăsprezece ore mai târziu, Von Basel urma să-şi prezinte

prizonierul de război în faţa împăratului…

Luminile localităţii Podsevi apărură în faţă. Trenul special încetini şi trecu prin oraş, iar Ash zări siluetele cupolelor în formă de ceapă ale bisericii. Aproape toate luminile oraşului se concentraseră pe platforma gării. Cele patru oficialităţi care aşteptau acolo luară poziţie de drepţi când se apropie trenul ţarului. Aveau un telegraf. Ce gândiseră oare când auziseră noutăţile de la Petrograd – bătrânul şef de staţie gârbovit de ani de muncă în slujba tarului, impiegatul care văzuse cum materialul rulant i se dezintegra în faţa ochilor telegrafistul a cărui cheie probabil că ţăcănise toată ziua fără încetare, bătrânul veteran de război rănit care se sprijinea anevoie în baston…? La ce se gândiseră oare.. Dacă în general, mai îndrăzneau să gândească…?

53

Contele Von Basel se aşezase la o oarecare distanţă de civili, aşa se cuvenea unui veteran în serviciul ţarului şi nimănui nu-i trecuse prin minte să-l întrebe ce caută pe peron. O locomotivă neagră strălucitoare trecu pe lângă el şi Von Basel duse mâna la chipiu, într-un salut reverenţios. Era suficient de aproape de vagoanele albastru-argintii ale trenului ca să atingă vulturul bicefal imperial de pe laturile lui.

Un feroviar sări din tren pe când acesta mai era încă în mers şi întrebă dacă erau telegrame. Telegrafistul făcu un pas înainte, salută şi îi dădu mai multe foi de hârtie. Omul dispăru înapoi în tren exact în momentul în care acesta se oprea.

Von Basel urmări cu privirea traseul telegramelor. Acestea apărură în mâinile unui subaltern din gardă, care le duse prin două vagoane şi i le înmână unui căpitan în vagonul restaurant din faţa vagonului personal al ţarului. Un grup de generali începu să le frunzărească.

Apoi apăru şi ţarul din vagonul lui, aflat între vagonul servitorilor lui şi cel al unităţii de gardă. Von Basel îşi spuse că arăta îngrijorat, dar calm. Ţarul luă telegramele şi se adânci în lectura lor.

Von Basel ştia conţinutul fiecăreia dintre acele telegrame, evident, cu excepţia celor trimise de ţarină care îl bombarda pe

ţar cu referiri imposibil de descifrat la Nimrod, vânătorul; avea un agent în vârful unui stâlp de telegraf la o distanţă de o milă de aici. Situaţia se înrăutăţise însă atât de mult la Petrograd, că nu mai trebuia să-şi introducă telegramele lui false; dictase ultimul mesaj fals în urmă cu optsprezece ore, pentru a-l avertiza pe ţar asupra trupelor rebele inexistente, de la Tosno şi asupra şinelor blocate de la Malaia Vişera.

Trenul imperial se întorsese din drum, atunci când se afla la numai câteva ore de Palatul Ţarului şi de atunci gloatele şi nebunii din Dumă care să băteau între ei îl făcuseră pe ţar să alerge dintr-o parte în alta. Dar, în momentul în care trenul părăsise Bologoe, ruta lui era absolut previzibilă. Pskov. Ţarul încerca să caute scăpare la armata sa. Prea târziu, Maiestate, prea târziu… Von Basel se strecură prin umbră şi, când sună fluierul locomotivei, se afla deja ascuns în zăpadă, de partea cealaltă, neluminată, a trenului.

Ash văzuse prea multă şovăială şi indecizie în trenul imperial ca să mai încerce să-l convingă pe ţar sau pe ofiţerii din garda acestuia că un agent german avea să oprească trenul ceva mai încolo, la cincisprezece mile de oraş. I se părea mai simplu s-o facă el mai întâi, urmând ca explicaţiile să le dea ulterior. Când trenul porni din staţie, fugi înainte pe acoperişuri. O să-i arate mecanicului Lugerul lui cu ţeava retezată şi o să-l lase să tragă singur concluziile.

Cu locomotiva înţepenită în zăpadă, lui Ash îi va veni mult mai uşor să-l convingă pe ţar şi garda acestuia să aştepte întăriri pentru curăţarea liniei. Pregătindu-se să sară peste legăturile dintre două vagoane, Ash aruncă o privire în urmă, spre gară, ca să se asigure că nu este văzut… ar fi tras imediat dacă ar fi văzut vreo umbră furişându-se spre locomotivă. Nu se vedea niciun soldat din gardă. Cei trei oficiali de la căile ferate continuau să stea în poziţie de drepţi şi să dea onorul reglementar, ca nişte statui, dar bătrânul soldat dispăruse. Ash se întoarse cu faţa spre curentul de aer, sări peste prima legătură şi fugi înainte.

Se târa în tăcere pe acoperişul ultimului vagon înainte de tender – era un vagon-cazarmă pentru unităţile de gardă – când privi din nou înapoi… ceva nu-i dădea pace. Remarcă faptul că staţia Podsevi era acum singura pată de lumină. Ca şi în oraşele

precedente, siluetele turnurilor în formă de ceapă ale bisericilor erau ultimele imagini care se mai zăreau în câmpia nesfârşită, înălţându-se răbdătoare de veghe aşa cum stăteau şi ultimii oameni rămaşi credincioşi ţarului în fiecare gară… Dar de ce plecase soldatul, unde se dusese…? Von Basel.

Niciun fel de blindate. Niciun fel de mitraliere.

Ash fugi spre spatele trenului, blestemându-se în gând pentru prostia sa, luptându-se cu vântul din spate care îi umfla mantaua ca pe o velă.

Bineînţeles… Von Basel intenţiona să-l răpească pe ţar de unul singur, să-l oblige să sară din mersul trenului, riscând să cadă în zăpadă şi apoi să-l urce la bordul bombardierului cu două locuri, după ce-l va înjunghia pe pilot.

Ash sări peste spaţiul dintre două vagoane şi porni în goană spre coada trenului, străbătând cele două vagoane de dormit ocupate de ofiţeri, apoi acoperişul vagonului-salon. Tocmai ajunsese pe acoperişul vagonului-restaurant când calcă pe o pată de grăsime de lângă ventilatorul de la bucătărie şi alunecă.

Vântul îi suflă mantaua ca pe un balon. În clipa următoare începu să alunece în jos. Încercă să-şi fixeze umărul de ceva, dar mantaua umflată de vânt îl ridica de pe suprafaţa acoperişului, ţinându-l aproape suspendat în aer. Vedea deja zăpada de lângă şine şi simţea că e pe punctul să plonjeze.

Brusc, vântul încetă, şi Ash se izbi cu putere de acoperiş, întinzând mâinile şi picioarele, se târî pe suprafaţa acestuia până când îşi găsi o poziţie sigură. Apoi se ridică din nou în picioare, o luă la fugă şi sări peste spaţiul dintre vagonul-restaurant şi vagonul personal al ţarului. Tocmai voia să coboare în vestibulul din faţă când văzu că ultimele două vagoane în care se aflau servitorii ţarului şi unitatea suplimentară de pază fuseseră desprinse de restul trenului. Acum se aflau deja la treizeci de metri depărtare şi dispăreau rapid în întuneric.

Von Basel… decuplase vagoanele şi se ascunsese pe platforma din spate. Ash traversă vagonul ţarului făcând cât mai puţin zgomot cu putinţă şi se lăsă în jos, coborând în vestibul. Uşa era întredeschisă. Ash o deschise, se strecură înăuntru şi o închise. Îşi scoase Lugerul de la spate şi se mişcă silenţios prin vestibul. Deschise şi uşa interioară. Vagonul se

clătina puternic, căci îşi pierduse vagoanele din urmă care îi asigurau stabilitatea.

Revăzu rapid în minte configuraţia vagonului imperial – un dormitor mare, o baie şi două saloane, unul în mov şi gri, care trebuie să fi aparţinut ţarinei înainte de război şi cel al ţarului, biroul lui, în faţă.

Cu arma în mână, Ash pătrunse în camera din spate, descoperi că este goală şi intră în dormitor. Un servitor zăcea întins pe pat, leşinat, cu sângele curgându-i dintr-o rană de la tâmplă.

Ash deschise ultima uşă.

Von Basel i-o luase înainte. Neamţul aştepta la uşa vestibulului din faţă, la celălalt capăt al biroului ţarului. Ţinea într-o mână bastonul-spadă şi un ceas de buzunar din aur în cealaltă. Trebuia să calculeze exact timpul când trenul va ajunge în dreptul avionului. Ţarul nu se întorsese încă din vagonul restaurant, unde, de regulă, mai stătea de vorbă cu generalii şi aghiotanţii lui atunci dând soseau telegrame.

Von Basel ascunsese mantaua plină de medalii pe care o purtase în gară şi îşi pusese o jachetă de piele neagră şi o pălărie potrivită. Cu o mişcare uşoară, Von Basel închise capacul ceasului şi porni spre Ash, ridicând bastonul într-un arc strâns. Reuşise să străbată jumătate din lungimea biroului înainte ca Ash să-şi desprindă mantaua de pe braţ ca să-i arate arma. Von Basel se opri scurt, încercând să contrabalanseze mişcarea bruscă a trenului, la doi metri în faţa lui Ash.

Ash făcu un gest cu Lugerul.

— Nu ştiam că ne-am pus de acord asupra altor arme pentru mult amânatul nostru duel, zise Von Basel, încercând să lase impresia că cedase mai mult decât se cuvenea.

— Altă dată, acum lasă naibii arma aia din mână.

Von Basel ridică mâinile şi ceasul i se clătina în stânga, bastonul de promenadă în dreapta.

— Dă-i drumul.

Ochii cenuşii ai lui Von Basel priviră la ceas. Bastonul căzu din cealaltă mână. Pentru o clipă totul fu în mişcare – bastonul, ceasul, ochii lui, ambele mâini. Prinse bastonul, acesta străluci ca un şarpe în întuneric şi muşcă din oasele mâinii lui Ash, din dosul palmei.

Înainte ca Ash să scoată vreun sunet sau ca Lugerul lui să se

lovească surd de covor, Von Basel făcuse să strălucească oţelul spadei: Roland îl avertizase în legătură cu omul acesta şi îi spusese că este mai bun decât îşi închipuiseră ei. Evident că avea în vedere viteza de reacţie a neamţului.

Ash vru să se aplece după armă, dar Von Basel era prea aproape. Fentă o lovitură spre podea. Von Basel replică cu o lovitură la câţiva centimetri de ţeava pistolului, dar, cel puţin, Ash apucă să-şi scoată sabia.

— E mult mai bine, spuse Von Basel. Îşi băgă ceasul în buzunar, apucă bastonul în mâna stânga, îşi aduse spada în dreptul nasului cu vârful în sus ca un salut vertical, apoi şfichiui cu lama în jos şi înaintă.

Ash ştia că are nevoie de mai mult spaţiu. Intră cu spatele în dormitorul mare, care avea aproximativ şapte metri lungime. Trenurile ruseşti erau mai late, iar camera semăna destul de bine cu o planşetă de scrimă, dacă n-ar fi existat patul amplasat chiar pe mijloc şi plafonul înalt. Acesta din urmă putea constitui un avantaj, căci ar fi redus anvergura loviturilor la care Ash se putea aştepta din partea lui Von Basel. Servitorul zăcea leşinat de-a curmezişul patului. Se părea că Von Basel îl ameţise cu o lovitură de baston, pe care continua să-l ţină în mâna stânga pentru cazul în care Ash ar fi intenţionat să înceapă un alt fel de luptă. Avea oare şi un pumnal în sacou, asemenea acelui *poignard* înfipt în pieptul lui Roland?

Von Basel urmă cu privirea tăişul spadei al cărui vârf părea un deget întins spre Ash. Lama părea mai uşoară, îşi spuse Ash, aşadar şi mai flexibilă decât a lui. O lovitură în orice direcţie ar fi fost mortală. Un set ingenios de dinţi ieşise din teacă o dată cu spada, formând o cupă protectoare în jurul mâinii lui Von Basel, apărată şi de o mănuşă groasă de piele.

Ochii lui Ash erau aţintiţi asupra tăişului lamei lungi şi subţiri. Omul acesta îl învinsese pe François Roland, profesorul lui Ash. Cu sau fără *poignard,* Von Basel trebuise să străpungă garda lui Roland ca să se apropie suficient de mult pentru a-l putea utiliza. Tăişul lamei aproape că îl vrăjea. El era scrimer, nu duelist şi nici măcar un scrimer profesionist, ci numai un sportiv foarte bun. Iar omul acesta în negru, subţire şi flexibil ca şi lama armei lui, cu faţa lui albă ca o lovitură de bici, trecea drept cel mai bun spadasin din Europa.

Ash era înfricoşat. Aş fi nebun să nu-mi fie frică, îşi zise el.

Von Basel înainta, în vreme ce Ash se retrăgea. Mai avea trei metri în spate, apoi patul care putea fi ocolit sau escaladat, încă doi metri până la o uşă îngustă, cinci metri în salonul ţarinei, vestibulul micuţ – şi apoi nimic altceva decât şinele care ţăcăneau sub trenul ce gonea cu patruzeci de mile pe oră.

Von Basel părea să-i fi citit gândurile…

— Servitorul ţarului îl aştepta ca să-l ajute să se îmbrace pentru cină, ceea ce însemna că urma să vină aici singur. Aşa că, vezi, dacă te ocupi numai de mine, nu faci mare lucru. Dacă vrei să-l avertizezi pe ţar, trebuie s-o faci înainte ca el să intre în acest vagon. Dar pentru asta va trebui mai întâi să mă dobori pe mine… ceea ce înseamnă că o apărare înţeleaptă nu va fi suficientă. Deşi presupun că ai putea să te întorci pur şi simplu cu spatele şi să te arunci din tren. Zăpada o să-ţi amortizeze căzătura.

Ash nu spuse nimic. Trebuia cumva să-i ţină piept lui Von Basel şi să rămână şi el în viaţă.

— Ai la dispoziţie zece minute, spuse Von Basel. După aceea voi fi nevoit să termin cu dumneata. Am promis să-l iau pe Maiestatea sa cu avionul… De fapt, cred că aş prefera să ne distrăm puţin până vine Maiestatea sa.

Lovi cu piciorul pistolul lui Ash, aruncându-l sub un fotoliu şi înaintă. Ash îl urmărea cum se apropie, fascinat de vârful spadei lui care părea un punct fix. Spada înainta şi ea, de parcă ar fi avut o viaţă proprie.

Foarte bine, îşi spuse Ash, ţinându-şi o predică, ceva mai puţină admiraţie şi mai multă acţiune, băiete. Omul acesta intenţionează să te ucidă… Încercă să testeze mâna lui Von Basel cu câteva lovituri dure. Von Basel replică cu lovituri la fel de dure. Vagonul răsună de zgomotul oţelului pe oţel. Ash încercă o aruncare. Von Basel pară şi atacă la rândul lui. Pe chipul lui se citi surpriza. Viteza de reacţie îl scăpase pe Ash atunci când Von Basel fusese sigur că-l va atinge. Un zâmbet satisfăcut luă locul surprizei de pe chipul lui. Ash scăpase de lovitură, dar, pentru a o para, fusese nevoit să se retragă.

Moralul lui Ash se ridică uşor, apoi se prăbuşi din nou, văzând că Von Basel pătrunsese pe uşa dormitorului. Neamţul atacă din nou, Ash se retrase ca să pareze, dar atacul lui Von Basel fusese numai o fentă ca să câştige spaţiu pentru a lovi uşa cu piciorul ca să se închidă. În felul acesta, când ţarul va

intra în vagon, nu va vedea nimic anormal în biroul său.

Von Basel îl manipulase ca pe un novice, îşi dădu seama Ash. Simţi marginea patului în spatele său. Von Basel atacă din nou. Ash ripostă şi Von Basel se retrase spre uşă până când o atinse cu călcâiul stâng. Ash iuţi atacul. Spatele lui Von Basel se lipi şi mai mult de uşă, până când nu-i mai rămase unde să se retragă.

Îngrijorat la gândul că acesta s-ar putea să fie numai un truc ca să-l ademenească periculos de aproape, Ash atacă cu prudenţă, căci încă nu-l „simţea” şi încerca să-l testeze, să vadă de ce e în stare neamţul. Asalt, lovitură, parat, ripostă – parat, Ash ataca şi se ferea de loviturile lui Von Basel, căutându-i vreun punct nevralgic. Descoperi o forţă înspăimântătoare.

Graţie unui impecabil simţ al distanţei, Von Basel îşi permitea să pareze târziu – aştepta până când vârful spadei lui Ash ajungea la doi centimetri de ţintă şi atunci riposta – în momentul în care corpul lui Ash era prea în extensie pentru a-i da posibilitatea să pareze eficient.

Tocmai printr-o asemenea parare întârziată reuşi Von Basel să-şi rănească adversarul.

Sângele ţâşni purpuriu prin mânecă, şi Ash simţi în antebraţ o împunsătură ca de seringă hipodermică. Von Basel atacă din nou. Şocul şi furia îl ajutară pe Ash să-şi revină rapid, să pareze şi să contraatace. Von Basel pară din nou cu întârziere şi repetă riposta. Din nou îl dezechilibră pe Ash, aflat în extensie, ceea ce nu-i permitea să pareze. Atunci Ash făcu un gest neregulamentar – dar nici Von Basel însuşi nu era regulamentar – aruncă mantaua din mâna stângă peste spada lui Von Basel. Folosi avantajul obţinut brusc, dar Von Basel îl lăsă să se apropie suficient de mult pentru a-l putea lovi cu teaca dură, de lemn. Ash căzu pe pat văzând stele verzi şi vârful spadei lui Von Basel înaintând ameninţător spre ochii lui. Încercă să se rostogolească ca să iasă din traiectoria spadei lui Von Basel, se încurcă în manta şi se lovi de servitorul leşinat. Von Basel atacă din nou. Ash se răsturnă peste cap, lovi orbeşte cu spada, se rostogoli peste servitor şi ateriză pe podea.

Von Basel câştiga teren şi ştia lucrul acesta. Ash îşi stoarse mâneca tunicii ca să absoarbă sângele, care, dacă i s-ar fi scurs pe mână, i-ar fi stricat priza.

Se depărtase cu zece paşi de posibilitatea de a-l avertiza pe ţar. Dar ticălosul acesta era *chiar aşa de bun*? Era perfect? Ash

trebuia să găsească un punct vulnerabil. Poate că Von Basel arbora o siguranţă de sine exagerată. Ei bine, îşi spuse Ash cinstit, avea toate motivele să procedeze astfel. Dar refuzul acesta al lui de a nu-şi lăsa faţa marcată deriva oare din frică? Ochii cenuşii ai bărbatului din faţa lui nu exprimau nimic. Poate că loviturile, ample trădau un antrenament mai susţinut la spadă în comparaţie cu floreta, care cere mai multă precizie. Te agăţi de un fir de pai, domnule comandor. *Este mai bun decât ne-am închipuit* – aşa spusese Roland şi avusese dreptate.

Acum nu mai conta. Nu mai existau opţiuni. Ash atacă.

Von Basel era de-a dreptul impresionat. Admira modul în care îşi calcula Ash timpul, viteza lui de reacţie, controlul vârfului şi simţul distanţei. Găsea precizia mâinii lui remarcabilă – aproape la fel ca şi cea a cavalerului Roland – căci Von Basel studiase în secret cu un profesionist italian atunci când mama îl trimisese rapid la doctorii aceia evrei din Viena, după ce se sinucisese tatăl lui. De asemenea, era înzestrat cu darul de a-și reveni dintr-un dezastru – o flexibilitate care deriva – Von Basel ştia bine – din capacitatea lui de a se relaxa. Americanul ştia să se autocontroleze, atunci când era vorba de abilităţile sale. Mai descoperi la Ash combativitatea lui excepţională – talentul şi capacitatea de a o lua de la început de fiecare dată. Atunci de ce oare, se întrebă el în timp ce Ash venea alunecând în jurul patului şi iniţie un nou atac cu o lovitură puternică, de ce oare nu se angaja într-un asalt convingător? Îl respinse parând cu uşurinţă. Apărarea strălucită – se pare că acesta era singurul atu al lui Ash. Nu ştia să atace. Şi, pe termen lung, apărarea strălucită era drumul cel mai sigur spre cimitir…

Iată-l că vine din nou, vârful ca un punct fix, control admirabil, lovitură ca fulgerul. Scurtă. Încă una, tot scurtă. Von Basel pară şi contră. Ash pară admirabil, atacă. Scurt. Oare să-şi fi pierdut simţul distanţei? Von Basel atacă. Ash pară în ultima clipă şi ripostă. Tot scurt.

Von Basel executa fel de fel de lovituri pregătindu-se să-l ia pe Ash prin surprindere. Comandorul începuse să imite felul de a para loviturile al lui Von Basel – cu întârziere, ceea ce era o trăsătură caracteristică a unui mare sabreur: să ştie să înveţe în acţiune. Le executa admirabil, demonstrând un excelent simţ

al distanţei. Totuşi, ripostele lui continuau să fie scurte. Oare ce se întâmplă cu omul ăsta? Nu crezuse niciodată că Ash e laş, dar acum lupta ca un om speriat. De ce oare? Era o întrebare la care Von Basel trebuia să răspundă înainte de a iniţia atacul final şi ucigător.

Totuşi, nu mai putea întârzia prea mult. Ţarul urma să intre în încăpere dintr-o clipă în alta, şi acest element – îşi dădea seama Von Basel – îi afecta propria capacitate de concentrare, întrucât trebuia să fie în stare să-l doboare pe ţar la pământ şi să-l lichideze şi pe Ash. Şi avionul care aştepta la câteva mile distanţă, lângă calea ferată. Cinci minute. Nu mai mult.

Von Basel atacă, plesni lama lui Ash într-o parte şi şfichiui sălbatic cu spada sa, ca să-l enerveze pe american…

Spadele se izbiră, scăpărară scântei în lumina electrică slabă, părând că vor să se înfăşoare una în jurul alteia într-o posibilă îmbrăţişare… Ash simţea că i se întăreşte încheietura mâinii, ceea ce făcea ca priza să-i devină rigidă şi îi reducea capacitatea de control. *Relaxează-te*, îi cerea Roland. Relaxează-te. La Paris, îl punea uneori pe Ash în gardă şi apoi străbătea toată sala de arme dând instrucţiuni celorlalţi elevi şi, dacă la întoarcere îl găsea pe Ash cu încheietura întărită, îi spunea: „N-ai să fii niciodată un scrimer adevărat” şi îl trimitea la plimbare pentru tot restul zilei.

Oţelul se izbi de oţel.

Von Basel se repezi asupra lui cu o îndemânare şi o forţă înspăimântătoare, iar Ash continua să se retragă, încercând să-şi refacă forţele pe care le irosise zadarnic în atacul lui nereuşit şi aşteptând ca Von Basel să facă o greşeala. Căuta deschideri printre loviturile lui ample, şi îi privea mereu chipul sperând să zărească un semn de teamă să nu fie crestat, dar nu se vedea decât încredere în sine. Asta se vedea cel mai bine, fu silit el să recunoască nemulţumit.

Nişte clopoţei începură să cânte o melodie de Brahms.

Von Basel îşi scoase ceasul din buzunar cu mâna în care ţinea teaca. Ceasul era cel care cânta melodia. Von Basel i-l arătă lui Ash şi îl puse la loc în buzunar; totul se petrecu atât de repede, încât Ash nu avu timp să reacţioneze.

— Timpul dumitale s-a scurs, comandorule, zise Von Basel. Te-ai descurcat foarte bine, pentru un sportiv…

Şi Von Basel atacă. Acum îl ghicise, ştia ce-l sâcâia pe Ash.

Cavalerul Roland. Ash se gândea că Von Basel îi învinsese maestrul. Aşadar, cum ar fi putut el să-l învingă pe Von Basel?

Dar ceea ce nu înţelegeau nici Roland, nici Ash era faptul că pentru un duel era nevoie de ceva mai mult, nu numai de îndemânare. Roland, cu toată reputaţia lui, se dovedise a fi un suflet blând, un tehnician desăvârşit, dar, chiar şi într-o luptă pe viaţă şi pe moarte, fusese interesat mai mult de tehnică decât de uciderea adversarului... O dată cu moartea lui Roland, Ash îşi pierduse încrederea în propriile forţe. Atacurile şi asalturile lui, care poate fuseseră întotdeauna punctul lui cel mai slab, cădeau acum mult prea scurt pentru că nu mai *credea* că poate iniţia un atac reuşit. Iar acum era prea târziu, pentru că Von Basel ştia tot ce trebuia ca să-l poată ucide.

Von Basel avea şi capacitatea de a se adapta adversarului şi situaţiei. Când parările lui Ash şi plafonul vagonului îi demonstrară că spaţiul era prea îngust pentru loviturile lui ample, Von Basel începu să mânuiască spada ca pe o floretă.

Luat prin surprindere, Ash se retrase rapid, încercând să se adapteze noului stil. Şi după ce realiză acest lucru, lăsându-se în schimb mânat în jurul patului până la jumătatea distanţei de uşa din spate, Von Basel fentă cu spada şi îl lovi peste faţă cu teaca.

Ash se strădui să nu scoată niciun sunet care să-i trădeze durerea şi, fără să vrea, Von Basel îşi spuse că, dacă ar fi simţit vreodată nevoia să aibă un prieten, în afară de împărat, apoi acela ar fi trebuit să fie un om ca bărbatul din faţa lui – apoi alungă repede acest gând. Creierul încerca uneori să-ţi joace feste în timpul luptei.

Ash lansă un atac furios, îmboldit de durere. Von Basel încercă să profite de izbucnirea temperamentală a lui Ash, dar nu făcuse decât să-l incite şi mai mult pe american... furia îl ajuta să compenseze lipsa încrederii în propriile forţe. Von Basel îşi dădu seama că s-ar putea ca Ash să reuşească, totuşi, să lanseze un atac în forţă. Se retrase în căutarea unui punct favorabil pentru a recâştiga iniţiativa.

Ash îi străpunse apărarea, izbi în teacă şi o tăie în două. Până să-şi dea seama Von Basel că nu era decât o fentă, spada lui Ash se ridicase din lovitura dată în jos. Tăişul se îndrepta periculos spre obrazul lui. Cu o răsucire uimitoare a întregului trup, Von Basel îşi smuci faţa din traiectoria lamei lui Ash, ceea

ce îl dezechilibră – trupul îi era într-un plan, arma în altul. Se aruncă cu spatele în pat, încercând să câştige spaţiu şi timp ca să-şi restabilească echilibrul. Ateriză dur peste servitorul pe care tot el îl adusese în stare de inconştienţă. Acesta gemu şi se rostogoli, în timp ce Von Basel se sprijinea de el ca să-şi recâştige echilibrul, aşezându-se de partea cealaltă a patului, în gardă.

Ash simţea că pierde controlul asupra situaţiei. Von Basel îi respinsese cel mai bun atac. Servitorul gemu din nou şi încercă să se mişte. În momentul acela dădu la iveală un cuţit lung, care se aflase sub el. În timp ce Ash se străduia să înţeleagă cum ajunsese cuţitul acolo, Von Basel, aflat mai, aproape, puse mâna pe el şi se îndreptă spre Ash cu câte o armă în fiecare mână.

Ash puse capăt tăcerii.

— Mă simt flatat. Şi pentru Roland ai avut nevoie tot de două arme.

— N-ai de ce să te simţi flatat. Roland a alunecat pe gheaţă. Nu-şi putea menţine bine echilibrul cu un singur braţ…

Ticălos nenorocit – Ash se repezi spre Von Basel, pe pat, peste pat, izbind mereu cu sabia. Acesta îl lăsă să se apropie, apoi izbi cu cuţitul servitorului. Ash eră pregătit… o lovitură îndrăzneaţă şi sabia lui străpunse încheietura mâinii stângi a lui Von Basel, trecu printre oase şi ieşi ca un fior de gheaţă.

Gheaţa lăsă o urmă de foc. Von Basel scăpă pumnalul din mână. Ash încercă să-l izbească peste faţă. Von Basel pară, în timp ce sângele lui picura de pe lama lui Ash. Ash porni la atac, înainte, apoi făcu un ocol… şi dintr-o dată, Von Basel îl ghici: voia să-şi facă drum spre birou, unde se afla pistolul lui şi să-l avertizeze pe ţar.

Entuziasmat că reuşise în sfârşit să-l facă pe Von Basel să sângereze, Ash lovea nebuneşte, menţinând un control ferm asupra vârfului spadei. Îl manevrase în aşa fel pe Von Basel, încât străbătuse jumătate din drum şi tocmai se pregătea să se năpustească pe uşă spre biroul ţarului, când neamțul îi sesiză intenţia.

— *Nein*! Luptă. Pentru asta. Scutură braţul stâng şi sângele ţâşni din rană. *Luptă*!

Şi Von Basel iniţie un atac ingenios mânându-l pe Ash spre perete şi barându-i trecerea spre uşa de la biroul ţarului. Îl

împinse apoi încet, cu mişcări calculate înapoi, spre pat, în jurul patului, dincolo de pat. Loviturile lui erau lungi şi rapide, parările, un adevărat scut rezultat din învârtirea rapidă a armei, la fel cu scutul pe care îl ridica Roland în faţa lui Ash atunci când dorea să-i amintească cine e elevul şi cine profesorul.

Ash încercă să întrerupă atacul. Ripostă cu o lovitură de stopare şi plăti imediat pentru ea. O ploaie de lovituri cumplite străbătură mantaua lui Ash şi îi străpunseră umărul. Sângele cald i se răspândi pe piept. Von Basel continuă să atace.

Ash se retrase, sperând că Von Basel îşi va epuiza resursele. Acum îi era clar că neamţul intenţiona să-l împingă prin salonul din fundul vagonului, pe platformă şi apoi să-l arunce din trenul în plină viteză. Ash se retrase pentru că altfel ar fi fost străpuns din nou. Von Basel se lupta din răsputeri. Ash îşi dădea seama că pierduse iniţiativa. Intră cu spatele în salon şi trânti uşa peste sabia lui Von Basel. Von Basel anticipase această mişcare, aşa că înaintă rapid şi izbi uşa peste Ash, silindu-l să dea înapoi.

Uşa din spate se deschidea cu un arc hidraulic. Von Basel îl împinse pe Ash prin ea cu lovituri ca nişte jeturi de flacără. Arcul îl împiedica pe Ash să-i trântească uşa peste lama sabiei. Von Basel ţinea uşa deschisă cu piciorul şi trecu apoi prin ea. Prins pe platforma îngustă ca într-o capcană, Ash înainta cu spatele spre ultima uşă.

Se simţea un curent de aer rece. Ash încercă fără succes să-şi menţină poziţia. Loviturile lui Von Basel erau prea precise şi prea rapide ca să le poată para cu spatele ţintuit în uşă. Ash se retrase până pe platforma descoperită. Vântul îi smulgea mantaua.

Von Basel părea să se fi înţepenit în uşă. Ash crezu că ăsta îi era norocul. Se cățără repede pe scara din spatele vagonului care ducea pe acoperiş, vrând să fugă în faţa trenului şi să-l prevină pe ţar.

Von Basel îl lovi în picior, îi străpunse mantaua grea, cizma. Şi pantalonul de lână. Ash simţi o împunsătură în partea de jos a gambei la câţiva centimetri de tendonul lui Ahile. Von Basel lovi din nou, căutând tendonul.

Înspăimântat la gândul că s-ar putea să primească o lovitură mutilantă, Ash sări înapoi pe platformă, parând un nou atac.

Von Basel ripostă şi Ash primi lovitura în plin, în partea de sus a braţului.

Degetele i se deschiseră convulsiv. Spada începu să-i alunece din mănuşă. Ash apucă mâna dreaptă cu stânga, strânse puternic degetele pe mâner şi reuşi să pareze următoare lovitură a lui Von Basel, încercând să-şi facă loc pe platforma îngustă. Nu avea suficient spaţiu… Von Basel îl mânase pe toată lungimea vagonului ţarului, de la biroul din faţă, prin dormitorul mare, prin salonul din spate, prin vestibul şi acum afară, pe platforma deschisă. Ash încercă să-şi păstreze o parte de spaţiu, în timp ce Von Basel lovea nebuneşte, ca să-l facă să parcurgă şi cei doi metri până la marginea vagonului, să-l arunce apoi peste balustradă, pe traversele care fugeau sub ei, jos…

Ţarul Nikolai deschise uşa şi privi afară, spre spaţiul negru unde fusese cândva vagonul personalului său. Strigă ceva și încercă să-şi obişnuiască ochii cu întunericul. Von Basel întinse mâna stânga şi îl apucă pe ţar de tunică, în timp ce cu dreapta încerca să-i smulgă lui Ash spada dintre degetele înţepenite.

Ash rezistă, pară lovitura lui Von Basel şi îl împinse pe ţar înapoi, spre uşă. Se repezi din nou asupra lui Von Basel. Acesta îl stopă scurt, la o lungime de lamă. Se încleştară mâner în mâner când un ţipăt le sfredeli auzul făcându-i să se gândească amândoi la acelaşi lucru – nu cumva în timp ce se luptau, îl loviseră pe ţar?

Ţarul stătea cu spatele în uşă, dar ţipătul îl făcuse şi pe el să întoarcă capul.

Dueliştii căzuseră de două ori deasupra lui şi a doua oară Dmitri Dan reuşise să-şi revină din leşin. Ultimul lucru de care îşi amintea era că îl aştepta pe ţar în dormitor, unde Nikolai trebuia să vină în mod sigur ca să se îmbrace pentru masa de seară. Apoi auzise un zgomot puternic şi vagonul începuse să se balanseze ca şi când ar fi fost ultimul. Tocmai voia să vadă ce se întâmplă, când un bărbat cu un baston în mână apăruse brusc din salonul din spatele dormitorului.

Dmitri se înclinase rapid, jucându-şi rolul de servitor şi bastonul, precedat de un vâjâit puternic, îl lovise în cap. Căzuse pe pat, semiconștient, trăsese pumnalul din tunică şi se

pregătise de contraatac, când probabil că o mişcare îl alertase pe omul cu bastonul. A doua lovitură îl cufundase în întuneric.

Acum avea senzaţia că îi crapă capul. Simţea ceva cald pe faţă, puse mâna și duse apoi degetele la buze. Sărat, sânge? Al lui? Deschise ochii. Cineva îl scutura.

Era ţarul Nikolai. Incredibil.

Ţarul se îndepărta deja de pat, mergând grăbit spre salonul din spate care ducea spre capătul trenului. Dmitri pipăi cuţitul. Dispăruse. Fusese sub el, îşi amintea foarte bine. Ţarul ieşise pe uşa ce ducea spre salon. Dmitri mai pipăi o dată în căutarea cuţitului. Era prea slăbit ca să-l poată strangula pe ţar. Cuţitul nu se vedea pe nicăieri. Se ridică încet în picioare, cuprins de o uşoară ameţeală. Lama strălucea în lumina lămpii. Era pe covor, cu picături de sânge pe ea.

Dmitri se aplecă să-l ridice. Sângele îi năvăli în cap şi Dan căzu. Reuşi totuşi să pună mâna pe cuţit, își încordă voinţa ca să se scoale în picioare şi se îndreptă spre uşa din spate, pe urmele ţarului. Nikolai străbătuse deja salonul din spate şi deschidea uşa de la vestibul, strigându-şi servitorii. Dmitri se repezi după el, câştigând puteri cu fiecare pas, cu ochii aţintiţi asupra siluetei ţarului. Din uşa vestibulului îl văzu pe ţar cum se apleacă în afară, privind în noapte, acolo unde fuseseră ultimele două vagoane.

Afară, pe platforma din spate, Dmitri îl văzu pe bărbatul care îl lovise cu bastonul, apoi îl zări pe Kenneth Ash. Se luptau cu spadele, şi era limpede că duelul lor îi captase atenţia ţarului. Năpustindu-se în vestibul, Dmitri Dan scoase un strigăt… de triumf, – un strigăt pentru toţi ruşii care muriseră de foame sau în torturi, un strigăt pentru fratele lui şi tovarăşii lor de luptă şi, mai ales, un strigăt pentru ultimul Romanov – ridică cuţitul şi îl îndreptă spre spatele ţarului Nikolai exact în clipa în care tiranul întorcea capul ca să privească moartea-n faţă.

Nein şi *nu* ţâşniră simultan de pe buzele lui Von Basel şi ale lui Ash. Obiectul interesului lor comun era pe punctul de a fi distrus, şi ambele lor misiuni iremediabil compromise. Îşi retraseră spadele şi se repeziră ca fulgerul asupra lui Dmitri. Ţarul era imobilizat de lamele spadelor lor. Ash îi răni asasinului mâna în care ţinea arma, Von Basel îi străpunse umărul stâng. Dmitri Dan căzu peste ţar, apoi se prăbuşi cu spatele în jos pe platformă unde, deşi fusese rănit pentru a doua oară, apucă cuţitul care îi scăpase din mână şi încercă să se năpustească din nou asupra ţarului.

Ash lovi cu piciorul pumnalul şi îl făcu să zboare din mâna omului, apoi calcă pe ea. Von Basel duse mâna în buzunarul interior al tunicii, şi atunci Ash îşi dădu seama că pumnalul acela nu era al lui Von Basel, ci al asasinului de pe pat... Dar acum, *poignard*-ul neamţului îi strălucea în mână.

În clipa aceea Ash dădu lovitura pe care o cunoştea, într-adevăr, cel mai bine: un croşeu de stânga, pentru care i se dusese vestea în Academie. Von Basel se dezechilibră, căzu peste balustrada de la marginea platformei şi se rostogoli apoi peste ea. Ash îl văzu cum se prăbuşeşte pe rambleu, în zăpada groasă. Dar, înainte ca trenul să se îndepărteze prea mult, Ash apucă să zărească avionul, o siluetă întunecată, ca o cioară care făcea plajă la lumina lunii. Nu vedea foarte clar din cauza distanţei, dar ar fi putut jura că îl văzuse pe Von Basel şchiopătând spre el...

— Spionul german? întrebă ţarul Nikolai cu un calm impresionant.

— Da.

— Şi acesta? Ţarul Nikolai privi în jos, la Dmitri Dan, care zăcea la picioarele lor. Ash lovi cu piciorul cuţitul din mâna lui.

— Un rus.

Ash îşi auzea propria voce venind de undeva, de departe... încă îl mai urmărea pe Von Basel?

— Eşti rănit, spuse ţarul.

— N-am nimic, Maiestate, răspunse Ash şi leşină deasupra lui Dmitri Dan.

Se trezi cu un ţipăt pe care ţarul îl întrerupse punând o mână

care mirosea a săpun scump peste gura lui Ash. Un al doilea bărbat, doctor, judecând după haina lui, ştergea cu iod rana pe care o avea în partea de sus a braţului şi, o dată cu durerea, îi reveniră şi amintirile, la fel de arzătoare şi hidoase.

Țarul îi porunci să tacă, ducându-şi degetul la buze. Ash scrâșni din dinţi şi încercă să privească în jur. Dincolo de storurile trase se întrevedea lumina zilei; trenul se oprise. Stătea rezemat de un teanc de pături şi perne în cada mare albă – Dumnezeule mare – chiar în baia vagonului personal al ţarului. Doctorul desfăcea un bandaj de pe un antebraţ, lăsând să se vadă o tăietură lungă, colorată deja în oranj de tinctura de iod şi cu crustă pe margini. Ash îşi aminti că rănile îi fuseseră tratate în noaptea precedentă, auzea parcă aievea şi zăngănitul făcut de cuplarea vagoanelor – al servitorilor şi al gărzii, pe care Von Basel le decuplase. Apoi o altă smucitură anunţă intrarea trenului într-o gară. Pskov?

Ţarul îl apucă strâns de mână pe Ash, iar doctorul turnă tinctură de iod pe toată lungimea antebraţului. Durerea îl făcu pe Ash să-şi arcuiască spinarea, şi lacrimile îi ţâşniră din ochi.

Ash se consolă la gândul că, dacă supravieţuise după căderea în zăpadă, Von Basel trecea acum prin momente similare. Doctorul îi bandajă din nou antebraţul, în timp ce Ash încerca să-şi mişte degetele. Nu era rău. Doctorul dădu aprobator din cap către ţar care îşi luă mâna de pe gura lui Ash, dar în loc să-i explice de ce se ascundeau, acesta îi spuse:

— Kenneth, te rog să te întorci, se pare că mai ai o rană şi la picior

Gamba îşi aminti Ash, Von Basel încercase să-l schilodească. Observă o fereastră mică sus, sub plafon şi un oberliht deschis şi îşi aminti că auzise zgomote de paşi în afara trenului pe peronul gării şi conversaţii purtate cu voce scăzută, repezită încă o doză de foc lichid, şi doctorul îşi termină treaba. Se spălă pe mâini în chiuvetă, deschise cu băgare de seamă uşa şi dispăru în spatele ei. Ash observă că spada şi hainele sale atârnau pe uşă. Tarul lăsă în jos capacul closetului şi se aşeză pe el. Dumnezeule mare, îşi zise Ash. Ţarul tuturor Rusiilor şezând pe closet în baie şi discutând cu el… Ce va spune istoria… gândul necuviincios fu repede alungat de tristeţea din vocea obosită a ţarului, care părea să facă un efort deosebit pentru a vorbi.

— Nu ştie nimeni de spionul german, în afară de dumneata şi de mine. Nici despre asasin n-am scos un cuvânt. Singurii avizaţi sunt doctorul şi ofiţerii care l-au transportat în secret la spitalul Pskov. Le-am spus că ai fost rănit în timp ce încercai să mă aperi de el.

— Dar de ce?

— Nu am reuşit să iau legătura cu ţarina. N-aş vrea să întâmpini vreo piedică atunci când o să te duci la Ţarskoe Selo ca să-i spui ce s-a întâmplat aici. Când am sosit noi ieri la Pskov, Petrogradul era în flăcări. Circumscripţiile de poliţie au fost devastate, miniştrii mei arestaţi, iar regimentele cărora li s-a ordonat să pornească împotriva rebelilor au fraternizat cu aceştia. Am luat masa cu generalii mei în tren şi am telegrafiat altora. După părerea lor, ar trebui să garantez o constituţie – să garantez puteri depline Dumei – altfel, Rusia se va prăbuşi în anarhie şi armatele mele se vor risipi.

Buuun, îşi spuse Ash. Poporul american va accepta o monarhie constituţională, ca aliat împotriva Germaniei împăratului. Ţarul rămase cu privirile pironite asupra plăcilor de faianţă de deasupra capului lui Ash. Şi ce se va întâmpla cu Tamara? se întreba Ash. Nu s-ar fi mirat dacă Tamara ar fi încercat un demers nebunesc ca să-şi apere preţioasa ei casă. Trebuia să se ducă mai întâi înapoi, la Petrograd şi abia după aceea la Ţarskoe Selo.

— Dar în dimineaţa asta, continuă ţarul, am aflat că situaţia politică s-a înrăutăţit considerabil. Mai ales în interiorul Dumei, care este dezbinată. Există două facţiuni – majoritatea au format un guvern provizoriu menit să conducă Rusia în aceste momente grele. Pe poziţii diametral opuse se situează Partidul revoluţionar social şi membrii comitetelor muncitorimii, sovietele, care nu vor ca eu să am vreun amestec în guvernare. În această situaţie, miniştrii Dumei sunt complet neajutoraţi, sovietele muncitorilor controlează deja Petrogradul, căile ferate şi telegraful. Dădu din cap spre geamul micuţ… Aşadar, vizita noastră la Pskov – în timp ce soţia mea este singură la Ţarskoe Selo…

L-au izolat, îşi spuse Ash, exact aşa cum am încercat să facem eu şi Marele Duce Valeri.

— Trebuie alcătuit un guvern puternic, care să reziste acestor soviete, să reinstaureze ordinea şi să continue lupta

împotriva Germaniei. Este absolut necesar să duci acest mesaj la Palatul Alexandru. Spune-i ţarinei că trebuie să-şi păstreze curajul, spune-i că este voinţa lui Dumnezeu ca eu să apăr tronul.

— Pot să vă întreb cum, Maiestate?

— Cum? Voi ordona trupelor mele loiale să ia cu asalt Petrogradul. Am cincisprezece milioane de oameni sub arme, nu pot fi toţi neloiali.

— Sire, ce va putea face ţarina când îi voi spune toate acestea?

— Să dea un exemplu, să încurajeze garnizoana.

— Garnizoana de la Ţarskoe Selo a rămas loială?

Ţarul şovăi.

— Nu ştiu, toate legăturile sunt tăiate, aici, în tren.

— Sire, îmi dau seama că ceea ce voi spune ar putea părea tendenţios, dar vă rog să vă reconsideraţi atitudinea. Dacă sovietele ameninţă însăşi existenţa guvernului provizoriu, nu vi se pare că vor opune rezistenţă și Maiestăţii voastre? Chiar şi dumneavoastră…

Mai ales dumneavoastră, adăugă el în sinea lui.

— Îi voi zdrobi cu cazacii, cu soldaţii lui Brusilov, cu cavaleria.

Ash îşi dădea seama de inutilitatea discuţiei cu ţarul. Tatăl lui obişnuia să spună că există momente când trebuie să-i spui omului adevărul şi altele când e mai bine să-i spui ceea ce doreşte să audă.

— Bineînţeles că aveţi regimente loiale, Maiestate…

— Atunci vei reuşi să-ţi croieşti drum până la Ţarskoe Selo, la soţia mea… nu trebuie să ne lăsăm copleşiţi de frică, să cedăm partida fără luptă.

Dar nici el nu părea convins de adevărul spuselor sale. Lenin îl avertizase pe Ash la Zürich să nu înţeleagă greşit patriotismul rus, să nu-l subestimeze. Privi în ochii ţarului.

— Dar ce se va întâmpla cu Rusia dacă Petrogradul va fi distrus?

Pentru o clipă, Ash se gândi că n-ar fi exclus ca ţarul să-l pălmuiască, la urma urmelor era un american care îi sugera – nu foarte subtil – să pună capăt celor trei sute de ani de domnie a Romanovilor şi celor o mie de ani de monarhie rusă pentru binele naţiunii sale.

Ţarul strânse pumnii, apoi întoarse privirile într-o parte. Mai purta încă uniforma lui gri de cazac. Ash se hotărî să mai insiste încă o dată, o singură dată ca să-i transmită lui Nicholas un adevăr pe care nu putea să i-l spună el însuşi.

— Cred că există o zicală, Maiestate… sunt multe modalităţi de a pune la încercare curajul unui soldat.

Şi s-a întâmplat. Îmboldit de Ash, ţarul luase o hotărâre de soldat. În aceeaşi noapte târziu, Ash urmărise cu privirea trenul imperial care se îndrepta spre sud, spre Moghilev, unde ţarul primise permisiunea – Dumnezeule, se gândi Ash, ce trebuia să fi însemnat asta pentru el, să primească permisiunea – guvernului provizoriu se a-şi lua rămas bun de la armată. Spera să se întâlnească cu mama sa şi să-i explice împărătesei-mamă de ce abdicase, aşa cum spunea el, „de la tronul tatălui meu”.

Îl rugase pe Ash să se ducă la ţarină, să-i spună că e sănătos şi că se vor vedea în curând.

— Pot să-i spun Maiestăţii sale că veţi merge în Anglia?

Ţarul se mulţumise să ridice din umeri. Proiectele lui de viitor îl priveau direct şi personal. În afară de acestea nu-i mai rămăsese mare lucru.

La gara Pskov, o mitralieră era instalată pe platformă. Trenul imperial se pierdu în noapte, iar Ash îşi strânse mai bine mantaua, îşi potrivi chipiul de uniformă şi se îndreptă încet spre casa de bilete.

Un grup de soldaţi zdrenţăroşi îl opri din drum, sergentul lor cu chipul plin de cicatrice avea privirea cenuşie a celui care luptase în tranşee şi o tunică de ofiţer cu epoleţii smulşi. Examină paşaportul lui Ash şi trimise apoi un om undeva, în fuga mare. Ash tocmai încerca să-i explice sergentului că este cetăţean american, când omul se întoarse, însoţit de Kiricenko.

Kiricenko răspunse la salutul politicos al sergentului. Arăta exact, la fel ca atunci când îl văzuse Ash pentru ultima oară, înainte de a arunca în aer calea ferată spre Ţarskoe Selo. Purta aceeaşi jachetă de piele, descheiată ca de obicei, de parcă n-ar fi simţit frigul, o căciulă cu moţ, îndesată până pe ochi şi o pereche de pistoale la brâu. Buzele lui groase şi nasul lung păreau şi mai proeminente pe chipul lui istovit. Făcuse rost de undeva de două ghetre, care erau însă desperecheate. Se uita

la Ash cu foarte puţin interes, ca şi când s-ar fi întâlnit cu un element neînsemnat pe parcursul unei zile, altminteri, importante.

— Ce faci la Pskov, domnule comandor Ash?

— Sunt în drum spre Petrograd.

— Dar de ce te afli aici?

— Călătoresc cu treburi ale guvernului american; actele mele au fost emise de guvernul provizoriu.

— Ah? Guvernul provizoriu! Kiricenko ridică documentul în lumină, examină cu atenţie semnăturile, apoi rupse hârtia în bucăţele mici care fură luate de vânt.

— Îţi trebuie un permis eliberat de Sovietul muncitorilor feroviari şi, bineînţeles, de Sovietul din Petrograd… Dar în cazul dumitale nu este nevoie. Oricum te trimit la Petrograd. Trenul dumitale pleacă dimineaţa. Şi camera dumitale te aşteaptă la fortăreaţa Petru şi Pavel.

— Mă arestezi?

— Bineînţeles.

— Sub ce acuzaţie?

Kiricenko îşi ridică puţin cozorocul chipiului, suficient pentru ca Ash să-l poată privi în ochi.

— Suspect de activităţi contrarevoluţionare. Legăturile dumitale monarhiste sunt bine cunoscute. Şi mai este și problema morţii câtorva dintre tovarăşii noştri în cadrul unei explozii pe care ai aranjat-o personal…

— Nu ai niciun fel de autoritate ca să mă arestezi.

— Am autoritatea cu care m-a investit Sovietul muncitorilor feroviari din întreaga Rusie. Şi autoritatea Sovietului din Petrograd.

Kiricenko făcu semn cu capul către sergent, şi doi soldaţi îl apucară pe Ash de braţ. Ash îşi înăbuşi un geamăt când unul dintre ei îl strânse, fără să vrea, de locul rănit din partea de sus a braţului. Kiricenko observă, dar un alt grup de soldaţi veni alergând pe peronul gării, cărând o targă şi strigând:

— *Tovarişci* Kiricenko.

Îl găsiseră pe Dmitri Dan. Liderul „Zăpezii Roşii” era înfăşurat în cearşafuri de spital şi în cuverturi groase. Arăta slăbit, dar când îl recunoscu pe Ash reuşi să ridice capul, pe măsură ce surpriza ceda locul furiei. Începu apoi să strige ceva spre Kiricenko, prezentându-se probabil. Ash recunoscu câteva

cuvinte pe care le repeta întruna: *krasnîi* care însemna şi „roşu” şi „frumos”, *sneg, ca*re însemna zăpadă, *vojd* – lider şi iarăşi şi iarăşi, *tovarişci*.

Kiricenko îl ascultă până când acesta termină ce avea de spus, apoi îşi scoase pistolul de la brâu şi îl împuşcă pe Dmitri Dan în cap. Glonţul trecu prin craniul lui Dmitri Dan, prin targă şi ricoşă apoi de cimentul peronului. Pocnetul fu reluat de ecou în triajul gării. Soldaţii care duceau targa se albiseră la faţă, cu ochii aţintiţi asupra corpului neînsufleţit. Cei care îl ţineau pe Ash îi dădură drumul, înlemniţi.

Kiricenko le spuse ceva. Soldaţii se uitară nesiguri unul la altul, apoi la Kiricenko care mai ţinea încă pistolul în mână şi schiţară un salut. Kiricenko le răspunse la salut şi se întoarse apoi spre Ash.

— A spus că l-ai împiedicat să-l ucidă pe ţar.

Ash se uită la pistolul lui Kiricenko.

— Şi acum vin eu la rând?

— A, nu. Sovieticii îţi sunt recunoscători. Ţarul trebuie să fie judecat. Ţarul nu va fi supus unei execuţii sumare şi rapide.

— Şi de ce l-ai împuşcat?

— Revoluţia bolşevică nu admite fanatismul. Kiricenko îşi băgă pistolul la loc, în bandulieră şi adăugă, aruncând o privire spre soldaţi:

— Şi nici pe dezertori.

Ash înţelese atunci, la Pskov, că nici abdicarea țarului nu va modifica cursul istoriei în Rusia. Având o vechime de numai câteva ore, revoluţia se rostogolea vertiginos spre haos, iar sovieticii intenţionau să se folosească de ţar ca să-l justifice, ca să-i dea legitimitate. Asta trebuia evitat cu orice preţ, dacă urma ca SUA să fie implicate şi Rusia să continue lupta ca adversar al Germaniei. Era mai necesar că oricând ca ţarul şi familia sa să ajungă în Anglia.

CARTEA A CINCEA

MOARTEA REGILOR

55

Ash se numărase printre primii deţinuţi încarceraţi de reprezentanţii noii puteri în fortăreaţa Petru şi Pavel. În următoarele zile i se alăturară mulţi alţii – foşti miniştri, recunoscători, de fapt, Gărzilor Roşii pentru că îi salvaseră de gloate; aristocraţi înspăimântaţi, cu hainele sfâşiate şi murdare sau travestiţi la repezeală şi fără prea multă îndemânare; ofiţeri ai Regimentului de gardă, cu tecile săbiilor goale şi cu însemnele rupte; chiar şi cetăţeni înspăimântaţi care lucraseră odinioară ca funcţionari în cadrul aparatului birocratic al ţarului. Erau mânaţi cu toţii în celule mari, comune.

Ash încercă să facă rost de dezinfectant şi de bandaje pentru a le putea da un prim ajutor noilor veniţi, profitând de ocazie ca să afle cele mai recente ştiri. Se pare că existau acum în Rusia două guverne – guvernul provizoriu, ca expresie a ordinii anterioare, minus ţarul, despre care se zvonea că ar fi fost arestat; şi sovietele, care îi reprezentau pe muncitori. În vreme ce guvernul provizoriu vorbea în numele naţiunii, sovietele controlau principalele oraşe şi canalele de comunicaţie dintre acestea şi tot ele erau acelea – după cum auzise Ash – care cereau ca țarul să fie arestat şi judecat. Un singur nume se detaşa din acest haos, promiţând o oarecare stabilitate – era vorba de acel membru al Dumei care fusese atât de energic apărat de Serghei Gladişev: Aleksandr Kerenski. Numit ministru al justiţiei de către guvernul provizoriu, Kerenski preluase conducerea, încercând să acopere prăpastia dintre vechea orânduire şi soviete. Kerenski promisese că va continua războiul împotriva Germaniei.

Persoana ţarului stârnea dispute înverşunate. Ash reuşise să pună mâna pe un ziar în engleză pe care un deţinut recent adus îl ţinuse peste o rană de la piept. Ash citi cu greu printre petele

de sânge. Ziarul era plin de relatări obscene ale unor aşa-zişi martori oculari ai scenelor erotice dintre Rasputin şi ţarină, de reportaje mistice pe marginea profanărilor religioase şi de referiri la relaţiile ţarinei cu spionii germani.

Rezultatul dezbaterilor era prezentat pe două coloane puse faţă în faţă sub titlul: CE SĂ FACEM CU ŢARUL?

Un ministru al guvernului provizoriu sugera ca ţarul să compară în faţa unui tribunal căruia trebuia să-i răspundă pentru toate nelegiuirile comise, urmând ca, după pronunţarea sentinţei să se retragă sau să plece în exil. Ce bine ar fi fost! Evident însă, capcana se ascundea în cuvintele „după ce se va proceda la o anchetă convenabilă”. Al doilea articol era semnat de un membru radical al Sovietului din Petrograd şi prezenta ideile lui Kiricenko. Nikolai cei Sângeros trebuie să plătească pentru fărădelegile lui. Autorul mai adăuga că un fost ţar aflat în exil va concentra în jurul lui toate forţele contrarevoluţionare. Guvernul provizoriu nu avea nici curajul, nici puterea să-l lase să plece, iar revoluţionarii îl considerau prea periculos pentru a-i da drumul, un răufăcător mult prea vinovat ca să scape nepedepsit.

Problema centrală o constituia ţarul. Rusia putea să facă explozie din cauza lui. Ash trebuia să-l scoată din ţară…

Patru zile mai târziu fu adus şi Lordul Exeter. Ash văzu cum englezul se lupta cu disperare să-şi apere demnitatea. Fusese lovit de mai multe ori peste faţă, era plin de sânge şi de vânătăi. Ţinea ochii închişi şi îi curgea sânge din nas. Un temnicer revoluţionar îl îmbrânci în celulă cu patul carabinei care îl lovi puternic în rinichi. Exeter se clătină pe picioare, gemând de durere. Ash îl apucă de braţ şi îl conduse într-un colţ mai îndepărtat, unde încerca să acorde un prim-ajutor noilor veniţi. Când plămânii lui Exeter încetară să mai şuiere, Ash îl întrebă:

— Cum te-au prins?

— Aveau numele meu pe o listă…

— Ambasada dumitale nu poate să te ajute? A mea nici nu ştie că sunt aici.

— Vor face tot posibilul.

— Trebuie să-l scot pe ţar din Rusia înainte să izbucnească războiul civil…

— Reprezentanţii sovietelor nici nu vor s-audă de plecarea

lui.

— Ştiu. Trebuie să facem în aşa fel încât să pară că regele George şi-a retras oferta de azil, pentru ca Gărzile Roşii să creadă că țarul n-ar avea unde să plece chiar dacă ar vrea. Şi apoi nu ne rămâne decât să-l scoatem în secret.

— Se pare că uiţi un amănunt: eşti la închisoare, Ash.

— Trimite-i vorbă lui Gladişev să mă scoată de aici. E prieten cu Kerenski.

— Kerenski abia se mai menţine la putere, agăţat de un fir de păr.

○

Tocmai mâncau o zeamă scârboasă când temnicerii veniră după amândoi şi îi încuiară împreună, într-o celulă mai mică. După câteva ore îşi făcură din nou apariţia în compania unui ataşat de la ambasada britanică.

— O să transmit salutări din partea dumitale prietenilor noştri din Anglia, îi spuse Exeter.

Ash arboră un aer indiferent. Temnicerii plecară şi se întoarseră ceva mai târziu după Ash. Comandorul aştepta să fie împuşcat. Îl duseră în curte. Acolo aştepta ambasadorul Hazzard, într-o maşină de închiriat.

— Să nu-mi mulţumeşti mie, domnule comandor. Mulţumeşte Statelor Unite. Sovietul Petrogradului era gata să arunce cheia celulei dumitale în apă, însă guvernul provizoriu, care conduce restul ţării, a susţinut că este mai important să menţină relaţiile de prietenie cu Statele Unite. Cert este însă faptul că ţi-ai făcut duşmani foarte puternici, Ash.

— Credeţi că vom declara război Germaniei?

— Preşedintele Wilson va lua cuvântul în faţa camerelor reunite ale Congresului în ziua de 2 aprilie. Ne apropiem tot mai mult de momentul intrării noastre în război. Numai dacă nu sare în aer toată ţara asta nenorocită până atunci.

— Domnule ambasador, voi avea nevoie de nişte paşapoarte ca să scot din ţară… zece persoane..

— *Zece*? Dar pentru ce naiba?

Ash îl apucă pe ambasadorul Hazzard de braţ. Mişcarea îi reactivă durerea provocată de rănile suferite în duelul cu Von Basel.

— Vă rog să-i telegrafiaţi ambasadorului Page, domnule. Codificat şi fără să folosiţi numele meu. Ambasadorul Page va

ști despre ce este vorba.

— Cred şi eu… Ash, cu ce naiba te ocupi?

— Aşteptaţi mesajul ambasadorului Page, Excelenţă…

— Mai las-o-ncolo de „Excelenţă”, Ash. Nu stai de vorbă cu unul din europenii tăi cu sânge albastru… Zece?

Zece, îşi spuse Ash. Ţarul, ţarina, patru Mari Ducese, băiatul, Sedovina, căci aşa îi promisese bătrânului Vadim şi le-ar putea fi de mare folos dacă ar reuşi s-o convingă să plece… asta făcea opt. El era al nouălea. Şi cu Tamara – zece.

— Ei, bine, un lucru e sigur, rupse Hazzard tăcerea în timp ce maşina străbătea Podul Palatului. Dacă vom intra în război, o să-l terminăm al naibii de repede.

— Nu, dacă nu participă şi Rusia, spuse Ash.

— Bineînţeles că nu fără Rusia, Dumnezeule mare… ce nenorocire ar fi dacă s-ar retrage. Să te las la hotelul dumitale Ash?

— La Palatul de Iarnă.

Ash fu condus prin mai multe holuri şi camere atât de elegante, încât, prin comparaţie, palatele din Europa şi Anglia păreau numai nişte imitaţii palide ale splendorii regale. Impresia artistică produsă de proporţiile lor clasice, perfecte în planul înălţimii şi al lăţimii era amplificată de ornamentele rococo aurite.

— Sunt o mie de încăperi ca aceasta, spuse Serghei Gladişev, ieşindu-i în întâmpinare. Stătea la o masă de biliard într-o cameră cu pereţi de lapislazuli.

— Ce doreşti, comandorule?

În timp ce Ash îi făcea cunoscut motivul vizitei sale, Gladişev se plimba cu tacul în jurul mesei de biliard, rata loviturile una după alta şi împingea apoi bila cu dosul palmei.

— Totul este aranjat, preciză Ash, grăbindu-se să-i împărtăşească lui Gladişev ceea ce-i spusese lui Exeter.

— Am pus la punct planul scoaterii ţarului din Rusia. Oferta regelui George este încă valabilă, indiferent de zvonurile pe care le-ai auzit. Sunt gata de plecare.

— Numai că Sovietul Petrogradului nu-i va da voie să părăsească Palatul Alexandru. Kerenski în persoană îi interoghează pe membrii familiei imperiale…

— Pentru ce? Guvernul provizoriu nu vrea să-l aducă în faţa

tribunalului, nu-i aşa?

— Nu. De bună seamă, Kerenski speră să convingă sovietele că ţarul nu trebuie să compară în faţa justiţiei. Pledează pentru trimiterea lui în exil.

— Bolşevicii n-au să-l lase să plece.

Gladişev ridică din umeri

— Situaţia este foarte confuză. Dă-i timp lui Kerenski, o să te ajutăm dacă va fi necesar, dar a încerca să-l scoţi pe ţar din Rusia în momentul de faţă ar fi periculos pentru noi toţi… Mai aşteaptă.

— Nu cred c-o să-i faceţi pe bolşevici să-şi schimbe părerea. Şi, între timp, situaţia devine tot mai periculoasă…

— Mai aşteaptă.

Propria dumitale înmormântare, îşi zise Ash.

Generalul Ludendorff rechiziţionase o clepsidră. Aghiotantul lui delegase un secretar ca să completeze formularele şi, ca urmare, pe biroul generalului de stat major apăruse o clepsidră. Îşi făcuse obiceiul s-o întoarcă cu regularitate, uneori chiar înainte de termen. Nisipul care curgea îl fascina. Grăunţele de nisip reprezentate de morţii de pe fronturile de est şi de vest sporiseră în timpul iernii geroase, şi apropierea primăverii nu făcea decât să accelereze lucrurile.

Acum, pe front luptau copii cu cel puţin trei ani mai tineri în raport cu vârsta de recrutare. În afara lor mai erau şi bărbaţi în vârsta, flămânzi şi precauţi. Ludendorff culcă clepsidra pe o latură, şi nisipul rămase întemniţat în cele două încăperi, una mai mare, cealaltă mai mică. Ludendorff o privi o clipă, apoi orientă grămada mai mare spre est, spre Rusia, iar pe cea mică în partea cealaltă, spre Germania.

Aghiotantul bătu la uşă, smulgându-l din reveriile lui din ce în ce mai morbide.

— M-aţi chemat, domnule general?

— Ce se întâmplă în Rusia?

— În momentul de faţă există, practic, două guverne, domnule. Guvernul provizoriu pretinde că vorbeşte în numele statului. Insistă să continue războiul. Sovietele – consiliile muncitorilor – deţin controlul asupra oraşelor şi căilor ferate; politica lor e prin excelenţă pacifistă.

— Dumneata pe care din ei pariezi?

— Eu nu pun pariuri, domnule general, dar dacă vreuna din facţiunile rivale ar lua în stăpânire căile noastre ferate, aş face tot posibilul ca să-i dispersez.

— Guvernul provizoriu ar putea să-i disloce?

— Da. Dacă ar face apel doar la patriotism. Se spune că soldatul rus crede în Dumnezeu, în ţar şi în Rusia. Şi i-au mai rămas Dumnezeu şi Rusia.

— Asta este ceea ce mă nelinişteşte, zise Ludendorff. Sunt prea mulţi şi prea viteji. Trebuie să-i subminăm din interior… ce crezi despre situaţia în care se află Von Basel?

Aghiotantul lui şovăi. Nu era prea edificat în această privinţă.

— Foarte bine, zise Ludendorff. Iată cum văd eu lucrurile: numărul unu – Von Basel a ajuns la concluzia că Wilhelm nu are nicio speranţă… şi din acest motiv a reînnoit legăturile cu Grupa III b; numărul doi – indiferent cât de ţicnit ar fi, este un patriot; numărul trei – deşi a fost silit să treacă în ilegalitate în momentul abdicării ţarului, reprezintă încă o forţă considerabilă în Rusia. Eşti de acord?

— Da, domnule general. Rapoartele lui indică faptul că mai lucrează pentru Germania, în condiţii foarte dificile.

— Şi care este sfatul contelui Von Basel?

— Să dezbinăm Rusia creând un conflict între soviete şi guvernul provizoriu.

— Îi împărtăşesc întru totul punctul de vedere, replică Ludendorff. Cred că e momentul să adunăm pleava de ticăloşi de la Zürich şi să modificăm echilibrul puterii.

— Bolşevicii, domnule?

— Da, bolşevicii, „Zăpada roşie”, menşevicii, toţi nemernicii pe care îi poţi găsi. Oferă-le liberă trecere spre Rusia.

Ridică clepsidra cu despărţitura mai mare în sus, de unde nisipul începu să se scurgă lent.

— Să nu le permiţi să coboare din tren pe teritoriul Germaniei nici măcar ca să-şi întindă picioarele. Ne contaminează poporul… şi transmite-i lui Von Basel să-i ajute cum poate.

Lenin primi entuziasmat vestea în momentul în care tocmai scria o scrisoare despre rolul revoluţionar al sovietelor, un subiect pe marginea căruia ştia foarte puţin. Veştile din Rusia îi parveneau întotdeauna trunchiate, dar un lucru era sigur.

Sovietele puteau să-şi adjudece cuceririle revoluţiei cu condiţia să fie înarmate. Iar bolşevicii aveau toate şansele să ajungă în fruntea sovietelor.

Deasupra Amiralităţii şi a fortăreţei Petru şi Pavel fluturau steaguri roşii. Anarhişti îmbrăcaţi în negru mişunau pe străzile Petrogradului, transportând mitraliere. Ash încercă să-i telefoneze Tamarei de la Palatul de Iarnă, dar liniile fuseseră tăiate. Pe cheiul de dincolo de râu, unde se afla şi casa ei, se vedeau o mulţime de gropi negre în locul vilelor strălucitoare ale aristocraţilor. Casa ei nu se zărea. Nu existau niciun fel de maşini de închiriat. Luă un tramvai şi străbătu în fugă restul distanţei până la casa ei. Dar pe măsură ce se apropia de chei, încetinea pasul… Privite de aproape, ruinele negre arătau de parcă ar fi fost bombardate cu obuze. Aici se vedea un zid rămas stingher în picioare, colo un coş de casă, alături o grădină plină cu mobilă prea mare şi prea grea pentru ca tâlharii s-o fi putut lua cu ei. Mai dădu o raită şi descoperi casa Tamarei – intactă, cu ferestrele cufundate în întuneric.

Un afiş de pe uşă îi explica motivul.

PROPRIETĂŢILE SOVIETULUI PETROGRAD JEFUITORII VOR FI ÎMPUŞCAŢI!

Ash împinse poarta, străbătu poteca de la intrare care nu mai fusese curăţată de zăpadă şi lovi cu ciocănelul în uşă. Cel puţin, poate că ticăloşii ştiau unde se dusese ea… poate fusese luată, ridicată… Dar nu veni nimeni să deschidă uşa. Cu toate acestea, avusese impresia că auzise o oarecare mişcare în interiorul casei. Mai bătu o dată. O perdea se dădu puţin la o parte la una din ferestrele laterale, un chip privi afară. Uşa se deschise larg.

— *Kennet*!

În timp ce Tamara îi înlănţuia gâtul cu braţele, Ash reuşi să prindă într-o singură privire cizmuliţele ei negre, blana neagră, pălăria neagră, obrajii palizi şi părul negru la fel de frumos ca întotdeauna.

— Înăuntru! Repede!

Şi în casa era foarte frig. Ash o îmbrăţişă.

— Dumnezeule, mi-a fost aşa de frică să nu fi păţit ceva.

— Încă nu, răspunse ea cu o voce în care vibra o coardă de oţel aşa cum Ash auzise numai la repetiţii. Eşti teafăr? întrebă

ea. Ai dispărut atâta vreme.
— Ce e cu afişul ăsta?
Un zâmbet rapid.
— L-am scris eu singură. Nu m-a deranjat nimeni. Au rechiziţionat casa Keesinskăi. Acum locuieşte în ea o gloată de mitocani. Alte case au fost incendiate.
— Nu poţi să rămâi aici.
— Nici n-am intenţia. Mă duc la Paris.
— La Paris? Cum?
Tamara întoarse privirile.
— Am făcut un aranjament.
— Tamara, nu poţi să traversezi oraşul fără un paşaport eliberat de revoluţionari.
— Am unul.
— Tu?
— Acum, ascultă. Este cineva aici cu care aş vrea să faci cunoştinţă şi aş aprecia în mod deosebit dacă te-ai purta cum se cuvine.
— Cine este?
Porni grăbită spre seră, fără să răspundă. Ash o urmă. Toate plantele erau moarte. Pe malul celălalt al râului, deasupra multor case fluturau drapele roşii.
Un ofiţer rus din Regimentul de gardă şedea şi îşi încălzea mâinile în faţa unui foc mic, în care ardea un scaun rupt. Purta şi el şubă şi căciulă, ca să se apere de frig. Avea o cocardă mare, roşie, pe căciulă şi pe umăr, acolo unde fuseseră însemnele ţarului arborase o fundă roşie.
— Un prieten, draga mea? îi zâmbi Tamarei şi se întoarse spre Ash:
— Am fost îngrijoraţi când v-am auzit bătând la uşă.
— El este prinţul André. Are paşaport de trecere spre Crimeea. Mă va duce la Paris.
— Sunt deosebit de onorat să vă fac acest serviciu.
— Iar el este prietenul meu, comandorul Ash.
— Mă simt onorat, domnule comandor.
— Vreţi să ne scuzaţi o clipă? zise Ash.
— Poftim? Ce-aţi spus?
— Tamara, spuse el repede, scoate-l de aici…
— André, Kennet şi cu mine trebuie să discutăm ceva între patru ochi.

Prinţul Andre se ridică în picioare zâmbind.

— Aştept afară. Nu uita, plecăm foarte curând. Tamara închise uşa şi se întoarse spre Ash.

— Kennet… înţelege-mă… ştii prea bine ce o să-mi facă revoluţionarii când mă vor descoperi aici. Au ars deja toate casele vecinilor mei. Sedovina m-a avertizat să plec. Eu sunt monarhistă, am fost amanta Marelui Duce Valeri Romanov. *Tu* ai paşaport diplomatic american. Dar eu cum aş putea să plec de vreme ce ţarul a abdicat şi aceşti blestemaţi de sovietici şi membri ai guvernului provizoriu şi Dumnezeu mai ştie cine or să preia puterea?

— Dar nu în felul acesta, Tamara, nu cu idiotul ăsta…

— Este liberal. Revoluţionarii au nevoie de el.

— Pentru moment. Dar de ce are *el* nevoie de tine?

— Este un gentleman, o să mă respecte, o să-mi respecte durerea pentru pierderea lui Valeri.

— O să respecte pe dracu’ Tamara, te păcăleşti singură. Nu e bun de nimic…

— Poţi tu să faci ceva mai mult pentru mine, Kennet?

Ash ezită.

— Da, dar va dura un timp, o săptămână sau…

— O săptămână? O, Kennet, dar tu nu vezi ce se întâmplă aici? Într-o săptămână am să ajung din nou în închisoare. Sau poate şi mai rău… André are paşaport. Pentru două persoane. A spus că putem mitui autorităţile cu bijuteriile mele. Şi nu mai trebuie să aştept până când vreun blestemat de sovietic sau de soviet va decide arestarea mea din cauza lui Valeri.

Privi, în sfârşit, pentru prima oară la Ash, şi renunţă la atitudinea sa sfidătoare.

— Ce pot să fac, Kennet?

Ash înţelese… Poliţia ţarului o închisese ca pe un animal. Acum revoluţionarii aveau de gând să procedeze la fel. Îşi deschise braţele ca s-o cuprindă. Tamara veni mai aproape, apoi se retrase şi ridică privirile spre el.

— O, Dumnezeule, Kennet, nu-i aşa că mă consideri laşă? Dar sunt atât de înspăimântată. Sedovina… Cred că a încercat să-mi ia apărarea, dar nu e decât o fetiţă… Tamara se lipi de pieptul lui. Sedovina organizează spectacole de binefacere, pentru trupe, şopti ea.

— Oh?

— Mulţi artişti s-au decis să-şi aducă contribuţia.

— Dansează şi ea?

— Spunea că ar dori, dar este prea ocupată cu evenimentele… Kennet? Ce-ar fi să dansez eu?…

— La un spectacol de binefacere?

— Pentru mine însămi. Ca să obţin un paşaport. Ai să vii să mă vezi dacă dansez pentru paşaport?

Ash zâmbi.

— Sigur că o să vin. Şi nici nu va fi nevoie să mă mituieşti cu bijuterii.

Tamara ridică din umeri.

— Dumnezeule, să dansez pentru o gloată de revoluţionari.

— Sunt bărbaţi, atât şi nimic mai mult, Tamara. N-ai avut niciodată dificultăţi cu rasa asta.

Tamara se apropie şi mai mult de el.

— Dar cei mai mulţi dintre ei nici nu ştiu ce înseamnă baletul.

— Nimeni n-a ştiut până nu te-a văzut pe tine dansând. Tamara îl strânse de mână şi începu se măsoare cu paşi mari încăperea. Plantele moarte foşneau ca nişte şerpi din frunzele lor cafenii.

— Mă tot gândesc la bărbatul acela din tramvai care m-a văzut dansând…

— Şi de ce să nu dansezi la Mariinski?

— Exact la asta mă gândeam şi eu. Dacă fac un lucru, n-am de gând să-l fac pe jumătate… Dumnezeule mare, Kennet, două mii de revoluţionari?

— Fă-l să fie Jubileul tău!

— Kennet…

— Vorbesc serios. Fii la înălţime!

Tamara privi afară, pe fereastră. Dincolo de Neva, un steag roşu flutura pe clădirea Palatului de Iarnă. Acum stătea aproape drept, umflat de un vânt puternic dinspre Golf. Vârtejuri de zăpadă dansau pe gheaţa râului. Nu avea de ales. Trebuia să se ducă, fie că-i plăcea, fie că nu. Oare asta voia să spună Kennet, când o îndemna să fie cea pe care o admirase el, ceea ce *fusese…*

— Mă întreb oare ce să dansez?… *Lacul Lebedelor*, presupun. L-am şi repetat. Este drăguţ şi uşor de înţeles… ce părere ai?

Ash îi aruncă o privire stranie.

— Ce-ar fi dansezi *Pasărea de Foc*?

56

Din ce în ce mai nerăbdători să scape de prezenţa supărătoare a ţarului, dar, în acelaşi timp, nedorind să-i irite pe sovietici care ţineau morţiş să-l aducă pe ţar în faţa unui tribunal, ceea ce le-ar fi permis să atace nu numai persoana acestuia, dar şi elementele aristocratice şi burgheze din cadrul Dumei şi al guvernului provizoriu, Serghei Gladişev şi ministrul de justiţie Kerenski se lăsară convinşi de Ash să accepte o soluţie aparent excelentă pentru dilema lor. Kerenski îi porunci căpitanului gărzii care îl păzea pe ţar să-i acorde tot sprijinul lui Ash pentru a-l ascunde pe Nikolai şi familia acestuia în decorurile de la *Pasărea de Foc*, ce fuseseră depozitate de mai mult timp în lăzi mari, de transport, în Palatul Alexandru.

După aceea, Ash avea să se descurce cum va şti. Lăzile urmau să fie trimise la Teatrul Mariinski, unde Tamara va dansa *Pasărea de Foc* în cinstea revoluţiei. De la teatru Ash avea să răpească familia regală, deghizată şi cu paşapoarte americane şi s-o ducă până la gara Finlanda, şi de acolo cu trenul până la frontiera fino-suedeză.

Ash îl convinsese pe Rodney Skelton, care primise un imbold indirect şi din partea regelui George, să aştepte cu submarinul Marinei Regale la marginea gheţii, pe coasta de vest a Golfului Finic, pentru a asigura o rută de evacuare în caz de necesitate, dacă se întâmplă ceva neprevăzut cu trenul.

Cel mai dificil tronson avea să fie prima parte a călătoriei – cele douăzeci de mile de la Ţarskoe Selo. Sovietul local, Sovietul căilor ferate şi noile autorităţi de la Petrograd păzeau cu străşnicie drumul dintre Palatul Alexandru şi Teatrul Mariinski. Şi mai mult ca sigur că gărzile revoluţionare aveau intenţia să inspecteze toate lăzile care ar fi trecut pe teritoriul lor…

Vera Sedovina era singura legătură a lui Ash printre sovietici. Kiricenko nu fusese deloc încântat când guvernul provizoriu îl eliberase pe Ash din fortăreaţa Petru şi Pavel, însă curajul Sedovinei, misiunile ei de curier al bolşevicilor şi

spectacolele date pentru mulţime erau foarte bine cunoscute, la fel ca şi eforturile pe care le făcuse după izbucnirea Revoluţiei pentru a apropia dansul, muzica şi teatrul de „mase”.

Ash o găsi într-o friguroasă sală de repetiţii din apropierea Teatrului Mariinski, supervizând spectacolele care urmau să fie prezentate în faţa soldaţilor revoluţionari. Valentinov, actorul de provincie pe care Ash îl văzuse jucând rolul ţarului atunci când Sedovina dansase în cartierul Moscova, o implora să-i dea un rol.

— Acesta este *balet*, îi explica ea pe un ton categoric.

Valentinov ridică dispreţuitor din umeri.

— Eşti o tânără cam dură, Vera. Ajuns la uşă, îşi lipi de bărbie barba care îl făcea să semene cu ţarul şi strigă: Eu, Nikolai Abdicatul, ordon ca Valentinov să joace la Petrograd. Ce zici de asta, Vera Vadimovna?

— Spun: ieşi afară!

— E chiar aşa de slab? întrebă Ash după plecarea lui Valentinov.

— Vrea să profite de situaţie, spuse ea brusc. Nu e corect. Ash o privi mai atent. Părul ei blond era legat strâns într-o basma cafenie. Purta ochelari de citit cu ramă groasă şi un pulover gros de lână, peste costumul de repetiţie. Dansatoarele exersau la bară, scoţând aburi pe gură şi pe nas în aerul îngheţat din încăpere. Vera se aşeză la un birou acoperit cu hârtii aranjate în ordine. Ash îşi spuse că nu avea o mină prea fericită.

— Pari tristă. Ce nu merge?

— Sunt doar obosită, au mai rămas atâtea de făcut, şi peste tot domneşte confuzia…

— Credeam că ai să fii fericită, adică, vreau să spun, acum când revoluţia a triumfat…

— Dar bineînţeles… numai că vorbele ei nu sunau prea convingător.

— Vera… n-ai vrea să iei masa cu mine? Trebuie să vorbesc ceva cu tine.

Vera era pe punctul să-l refuze, apoi se răzgândi, dădu câteva instrucţiuni şi îşi luă paltonul. Porniră de-a lungul Canalului Ekaterina.

— Mai întâi, zise Ash, trebuie să-ţi spun că ai convins-o pe Tamara. Va dansa *Pasărea de Foc*, la Teatrul Mariinski, pentru

orice fel de public.

— Tamara Petrovna? Ochii ei de păpuşă se lărgiră.

— Doreşte în schimb un paşaport. Vrea să plece la Paris…

— Da, cred că o înţeleg. Lucrurile trebuie să pară foarte stranii acum pentru o femeie cu poziţia ei… ei bine, dacă dansează, cred că sovietul o să-i dea permisiunea… Dar de ce *Pasărea de Foc*?

În acel moment, o limuzină uriaşă trecu mugind pe lângă ei, distrăgându-le atenţia. Soldaţi înarmaţi scoteau capetele pe geamul limuzinei, pe lângă ţevile mitralierei. Văzând-o pe Sedovina, o salutară cu strigăte admirative. Fata se trase mai aproape de Ash. Acesta îi aşeză mâna sub braţul lui.

— Patrulează în căutarea contrarevoluţionarilor…

— Le place să se plimbe cu maşina, spuse Ash. Când o să li se termine benzina au să fure altă maşină. Numai că ei susţin că şi-o însuşesc. Lucrurile scapă de sub control, Vera. Oraşul o să sară din nou în aer.

Vocea Sedovinei suna foarte obosită.

— Oamenii aceia din maşină sunt tot cei săraci, în vreme ce guvernul provizoriu e alcătuit tot din oameni bogaţi…

— Indiferent cum ar fi, vă apropiaţi vertiginos de un război civil dacă o să continuaţi să gândiţi în felul acesta. Asta este Rusia pe care ți-ai imaginat-o?

Ash se uită la ea şi văzu că ochii ei erau plini de lacrimi. Lăsase garda în jos. Pentru o clipă, revăzu fetiţa înfricoşată.

— Tatăl dumitale m-a rugat să te iau în America…

— Nu, la naiba. Aceasta este ţara mea. Trebuie să ne mişcăm cumva înainte…

— Rusia nu se va mişca în nicio direcţie atâta timp cât sovietele încearcă să distrugă guvernul provizoriu.

— Dar eu sunt bolşevică, domnule comandor… sovietele *trebuie* să distrugă guvernul provizoriu…

— L-am văzut pe Kiricenko omorând un om cu sânge rece numai pentru simplul motiv că făcea parte din alt partid.

— Pe fanaticul acela, Dmitri Dan? Am auzit.

— Nu te deranjează treaba asta?

— Ba da… bineînţeles… dar, aşa cum spun ţăranii, când tai lemne sar aşchii…

— Ei bine, aşchiile acestea au să ia foc, Vera. În Rusia domneşte haosul. Vreţi un război civil? Tatăl meu a luptat într-

un război civil. Au murit un milion de oameni. Şi pe atunci eram o ţară mică. Cel puţin guvernul provizoriu se interpune între voi şi anarhie. Sigur… să câştige bolşevicii, să preia puterea, dar cu timpul, Vera. Să preia puterea în mod paşnic; dacă reprezintă cu adevărat poporul, s-o facă fără vărsare de sânge.

Sedovina scutură din cap.

— Sunt dezorientată. Nu înţeleg ce spui. Ştiu că situaţia ne scapă de sub control. E ca şi când am fi descoperit un nou asupritor, propria noastră prostie – nu mai vreau să vorbesc despre asta… De ce a ales Tamara Petrovna *Pasărea de Foc*? Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Pentru că am rugat-o eu.

— Dumneata? De ce?

Ash trase adânc aer în piept.

— Ai auzit povestea potrivit căreia Tamara trebuia să danseze *Pasărea de Foc* pentru ţar?

— Am auzit-o de la tatăl meu…

— Decorurile şi costumele au fost trimise direct de la Paris la Palatul Alexandru.

— Dar de ce?

Ash trebuia să aibă încredere în ea, n-avea încotro.

— Vera, ţarul face obiectul disputei dintre guvernul provizoriu şi soviete. Şi din cauza acestei dispute, întreaga ţară va fi distrusă. Adevărata problemă este ţarul… Poţi să mă ajuţi să-l scot din ţara şi s-o salvez în felul acesta… Înlăturarea ţarului echivalează cu înăbuşirea unui incendiu. Rusia va avea răgazul necesar ca să-şi revină.

— Să te ajut? Dar cum?

— Sovieticii nu-i vor da drumul să plece. Poţi să mă ajuţi să-l scot pe furiş din Palatul Alexandru.

— Cu decorurile pentru *Pasărea de Foc*?

— Da. Întocmai.

— Ai vorbit cu Tamara Petrovna?

— Va avea prea multe pe cap cu pregătirea spectacolului ei jubiliar pentru două mii de revoluţionari, ca să se mai gândească şi la un ţar închis în beci…

— Ai mare încredere în mine, nu-i aşa?

— Vera, sunt trei persoane în Rusia în care am încredere: dumneata, Tamara şi eu însumi.

Ochii ei se umplură din nou de lacrimi.

— Cred că tocmai de asta plâng, murmură ea. Nici lista mea nu este mai mare. Toţi oamenii parcă şi-au pierdut busola…

57

Scena imensă ca o cavernă era goală de la un capăt la celălalt, de la avanscenă până la peretele din fund. Tamara arăta mai mult tristă decât furioasă; totuşi, ochii ei scăpărau scântei în timp ce trasa cercuri din ce în ce mai strânse.

„Spectacolul va avea loc peste treizeci şi şase de ore şi nu se văd niciun fel de decoruri. Nimic, nici costume, nici recuzită!” Îşi strânse la piept puloverul de antrenament. „Şi cine ştie dacă gentlemanul nostru îşi va ţine promisiunea!”

Prietenul ei, fostul director al defunctelor teatre imperiale, arunca priviri rugătoare spre Ash, care avea şi el motivele lui cu totul speciale să fie îngrijorat din cauza acestei întârzieri în livrarea costumelor şi a decorului.

— Sunt convins că toate vor ajunge la timp, aşa fel încât tâmplarii să poată asambla decorurile pentru mâine seară.

— Eşti *tu convins*!

— Sedovina a intervenit pe lângă Kiricenko să elibereze noi paşapoarte pentru echipă. De data aceasta va trece de garda Palatului. Sunt sigur.

Tamara îşi trecu mâinile prin părul negru, bogat.

— De ce m-am lăsat eu convinsă de tine să dansez *Pasărea de Foc*? Aş fi putut dansa foarte bine *Lacul Lebedelor*. Orice teatru din oraş are decoruri şi costume pentru *Lacul Lebedelor*. Naiba s-o ia de treabă, de ce nu m-ai lăsat să plec la Paris cu prinţul ăla, cum Dumnezeu îl chema?

Ash îi masă umerii.

— Eşti prea încordată. Ai repetat nebuneşte. Toată lumea îţi admiră măiestria…

— Absolut, interveni şi directorul.

— Încordată? Cum te-ai simţi tu dacă ai fi trimis pe mare fără vapor?

Exact asta era senzaţia pe care o avea Ash. Ieri şi alaltăieri sovieticii îi întorseseră din drum pe hamalii de la Teatrul Mariinski porniţi spre Ţarskoe Selo, în pofida reputaţiei şi a documentelor de care dispunea Vera Sedovina. Motivele erau

mai puţin de ordin politic şi mai mult de natură birocratică… responsabilităţile fuseseră atât de mult divizate între sovietele orăşeneşti din Petrograd, cele ale căilor ferate şi cele de la Ţarskoe Selo, încât haosul se înstăpânise pe deplin. Totdeauna se ivea în ultimul moment o nouă persoană oficială care mai pretindea un document pe lângă cele prezentate de Sedovina.

— Diseară, le promise Ash.

— Dar tu unde te duci?

— La ambasadă, minţi Ash.

— Nu poţi să mă laşi singură tocmai azi.

— Tamara, eu lucrez pentru guvernul Statelor Unite ale Americii şi ambasadorul acestei ţări mi-a spus să mă prezint… noroc şi succes la repetiţie.

— Eşti un ticălos nesuferit.

Ash vru s-o ia în braţe, dar ea se retrase. Abia la a treia încercare se lăsă îmbrăţişată.

— În curând se va termina totul.

— Întoarce-te cât poţi de repede. O să am nevoie de tine în seara asta. Vorbesc serios, Kennet, o să-mi fie greu fără tine.

Ash nu vedea cum i-ar fi putut spune că se îndrepta spre Palatul Alexandru. Tamara îşi va dobândi paşaportul dansând, ceea ce reprezenta o modalitate mult mai sigură de a ieşi teafără din ţară decât dacă ar fi ştiut de planul lui de a-l salva pe ţar…

Tamara nu era singura persoană cu nervii întinşi la maximum. Serghei Gladişev îl întâmpină pe Ash cu o izbucnire nervoasă.

— Este pentru ultima oară, domnule comandor. Până acum te-am trimis de două ori la Palatul Alexandru sub pretext că trebuie să-l interoghezi pe țar în numele ministrului de justiţie Kerenski. Colegii mei se întreabă oare de câte ori o să-l mai rog pe ţar să ne spună de ce s-a înconjurat de miniştri proşti. I-am pus pe ţar şi pe membrii familiei lui de două ori în lăzile de expediţie, dar nu s-a prezentat nimeni din partea teatrului să ridice lăzile.

— Este ultima şansă, consimţi Ash. Mâine are loc spectacolul.

Fură opriţi, ca de obicei, de mai multe ori în drum spre Ţarskoe Selo şi, la un moment dat, oamenii lui Gladişev făcură schimb de focuri cu nişte puşcaşi ascunşi în copaci.

Paznicii le dădură anevoie drumul în incinta Palatului.

Căpitanul gărzii guvernului provizoriu, un ofiţer taciturn întors din linia întâi, îi conduse în beciurile palatului; numai el şi încă vreo câţiva ofiţeri loiali şi doamne de onoare ştiau de plan.

Familia regală aştepta. Trecuse aproape o lună din ziua în care ţarul abdicase, renunţând la dreptul de moştenitor al fiului său; timpul şi evenimentele îi marcaseră în mod diferit pe el şi pe ţarină. Nikolai arăta ca un om bătrân; riduri adânci adăugaseră cel puţin douăzeci de ani chipului său, însă era calm şi, dacă Ash ar fi trebuit să descrie starea de spirit dominantă în cazul lui ar fi spus: mâhnirea. Spre deosebire de el, ţarina Alexandra înflorise. Arăta foarte bine, era de-a dreptul frumoasă, stăpână pe situaţie. Îl întâmpină pe Ash cordial când acesta se aplecă deasupra mâinii ei… o schimbare considerabilă faţă de întâlnirile precedente. Poate pentru că fantoma lui Rasputin îi sugerase ţarului să se resemneze, iar acum, întreaga ei familie era pe punctul de a îndeplini destinul prezis de mentorul ei.

— O să avem mai mult noroc de astă dată, domnule comandor? Ţarina era chiar veselă.

— Puteţi fi sigură, doamnă. Un public de două mii de revoluţionari trebuie să confere greutate ideii că spectacolul *trebuie* să aibă loc.

Copiii ei erau nişte străini pentru Ash. Patru fete între şaisprezece şi douăzeci de ani. Olga, cea mai mare, destul de drăguţă şi cu o alură foarte serioasă. Maria, o adolescentă drăgălaşă, cam de vârsta Catherinei Hazzard; Anastasia, un copil fericit şi Tatiana, o adevărată frumuseţe, la fel ca şi mama ei. Ţareviciul sau, mai bine zis fostul ţarevici, îşi aminti Ash, se ţinea mai aproape de ţarul Nikolai, de parcă ar fi fost mai sensibil la durerea tatălui său. Îi strânse serios mâna lui Ash, aşa cum făcuse şi Nikolai. Amândoi îl salutară pe Serghei Gladişev cu cuvintele: „domnul membru al Dumei”.

Căpitanul gărzii guvernului provizoriu apăru în scurt timp.

— Se pare că au reuşit să treacă de baraj. Sovietul din Ţarskoe Selo le-a dat voie să pătrundă în parcul imperial. Se află la mai puţin de o milă de porţi.

Ţarina îşi îmbrăţişa copiii, apoi îl sărută scurt pe ţar.

Lăzile de ambalaj fuseseră confecţionate la Paris cu şapte ani în urmă, în aşa fel încât să se potrivească cu vagoanele de cale ferată. Erau o duzină de lăzi înalte de peste doi metri şi lungi

de cinci metri, pe lângă alte cufere pentru costume şi recuzită. Toţi membrii familiei, cu excepţia ţarinei şi a ţareviciului, intraseră câte unul singur într-o ladă. Alexandra se temea ca băiatul să nu se lovească dacă ar fi rămas singur; nici ea nu putea sta în picioare mult timp din cauza sciaticii, astfel că în mijlocul uneia din lăzile pentru decor amenajaseră un fel de pat, acoperit cu pături, pe care avea să stea culcată ţinându-l pe ţarevici în braţe.

Nu era nimeni de la care să-şi ia rămas-bun. Prietenii mai apropiaţi fuseseră deja îndepărtaţi din palat. Puţinii care mai rămăseseră se aflau în apartamentele oficiale de la etaj, amăgindu-se la gândul că familia imperială se afla acolo.

Ash şi căpitanul din gardă bătură în cuie capacul fiecărei lăzi. Ash o lăsă pe ţarină la urmă. Aceasta îi mulţumi când el îi ură noroc. Tocmai bătea ultimele cuie când uşa se izbi de perete şi în beci pătrunse un grup de muncitori jerpeliţi, conduşi de Sedovina. În calitatea ei de lider al recent înfiinţatului Soviet al lucrătorilor din teatre, Sedovina încropise o echipă de hamali de la diverse teatre, oameni care nu se cunoşteau unul pe altul şi care nu-i dădură prea mare atenţie lui Ash, acesta fiind îmbrăcat ca şi ei cu o şubă de oaie, căciulă şi *volanka*, cizme ţărăneşti din pâslă îmbibată cu ulei până la genunchi. Se alătură şi el celor care ridicau lăzile cu scripeţi şi le duceau apoi afară, urcându-se pe rampă spre săniile de marfa care aşteptau pe zăpada îngheţată. Nu observară nici faptul că unul din cărăuşi – actorul Valentinov – rămase în beci până când căpitanul din gardă îl escortă înapoi, în apartamentele regale…

În faţa Palatului Alexandru, trupele guvernului provizoriu se strânseseră în jurul unui foc la care se rumenea un cerb vânat în parc. După ce săniile fură încărcate, caii porniră spre porţile care duceau spre parcul imperial. Trupele guvernului provizoriu le făcură semn cu mâna şi îi lăsară să treacă prin poarta mare cu grilaj. Trupele Sovietului din Ţarskoe Selo îi opriră în partea cealaltă. Ash şedea pe lada cu recuzite în care se aflau ţarina şi ţareviciul Alexei şi încerca să pară la fel de nepăsător ca şi ceilalţi hamali ai teatrului. Gărzile Roşii se adunară în jurul săniilor, în timp ce Vera Sedovina prezenta documentele ofiţerilor.

Vera încerca din răsputeri să-şi păstreze calmul.

— Am trecut pe aici acum o oră, îi aminti ea ofiţerului.

— Exact, tovarăşă, dar acum aveţi o încărcătură.

— Despre care am discutat în urmă cu o oră, dumneata şi cu mine, tovarăşe, când ţi-am arătat permisele şi te-am informat că eşti invitat la baletul poporului de mâine seară, cu condiţia ca aceste decoruri şi costume să ajungă acolo la timp.

— Ar însemna să-mi neglijez îndatoririle faţă de Sovietul din Ţarskoe Selo dacă nu aş inspecta conţinutul acestor lăzi…

— Ar însemna să-mi nesocotesc obligaţiile faţă de tovarăşii din Sovietul teatrelor din Petrograd dacă nu te-aş informa că două mii de soldaţi ruşi, gărzi roşii, marinari ai Kronstadt-ului Roşu, bolşevici şi membri ai sovietelor muncitorilor sunt invitaţi la Teatrul Mariinski ca să asiste la un spectacol oferit de tovarăşa Tişkova cu aceste decoruri şi costume.

— Eu sunt răspunzător de…

— Atunci daţi-i drumul. Sedovina arătă spre una din lăzi. Deschideţi-o pe aceasta.

— De ce pe aceasta?

— Pentru că este singura pe care nu am avut timp s-o verific eu însămi.

Făcu un gest cu capul şi oamenii din echipa ei deschiseră lada în care se aflau nişte pârghii încrucişate.

— Cu grijă, strigă Sedovina, când soldatul băgă mâna înăuntru, sunt rechizite foarte fragile. Inspectează dumneata singur, tovarăşe ofiţer.

Ofiţerul se uită înăuntru, apoi observă altă ladă pe o sanie care tocmai se apropia, în timp ce muncitorii băteau din nou în cuie capacul de la prima ladă.

— Tovarăşe, te rog, zău că suntem în întârziere.

Omul aruncă o privire spre hârtii.

— Sunt semnate de tovarăşul Kiricenko? întrebă el.

— Tovarăşul Kiricenko mi-a spus că este foarte curios să vadă cu ochii lui de ce o fi fost Tişkova favorita ţarului. Înţelegi?

— Daţi-i drumul.

Arborând stegulețe roşii, o locomotivă mică neagră fluieră în momentul în care intră în gara de mărfuri de la Ţarskoe Selo. Echipa Sedovinei deschise uşile vagonului de bagaje şi începu să ridice lăzile din sănii şi să le urce în vagon. Membrii unei

delegaţii a Sovietului muncitorilor de la căile ferate se agitau plini de importanţă printre cai, lăzi şi sănii, strigând, fluturând hârtii şi, în general, încurcându-se printre picioarele oamenilor. Hamalii de la Teatrul Mariinski le spuseră că Sedovina era şefa. Balerina dădu să-şi scoată documentele, dar delegaţia muncitorilor feroviari o recunoscu, iar şeful acesteia îşi scoase cuşma de pe cap şi încercă să-i sărute mâna.

— Măicuţă, îi spuse el, adresându-se cu această expresie aproape mistică a respectului ţărănesc. Îi spuse că o văzuse dansând în cartierul Moscova, împreună cu Valentinov, că ea fusese aceea care îi dăduse curaj să înfrunte poliţia, în loc să fugă. Ordonă apoi delegaţiei sale să ajute la încărcatul lăzilor.

Pământul era alunecos sub uşa vagonului de marfa şi un om căzu în noroi şi gheaţă, încercând să ajute la ridicarea lăzii. Aceasta începu să se clatine ameninţător. Ash porni într-acolo ca să ajute, dar în acelaşi moment cei şase oameni hotărâră toţi ca unul că lada avea să cadă şi se împrăştiară. Lada se izbi de pământ, căzând de la o înălţime de doi metri. Ash se întreba dacă şi ceilalţi auziseră geamătul care venise dinăuntru, atunci când o scândură mai îngustă a lăzii se desprinse şi căzu, iar cizma ţarului ieşi pe jumătate afară din ladă, pe gheaţă.

Ash ridică imediat latura căzută şi încercă să astupe cu trupul lui gaura, ca să-i dea ţarului timp să-şi tragă piciorul. Dar Nikolai era ameţit şi cizma rămase acolo o veşnicie.

Sedovina îşi făcu loc printre oamenii care rămaseră cu gura căscată, ţipă la Ash supărată şi făcu în general mare tărăboi uitându-se înăuntru, astupând şi ea deschizătura cu trupul ei. Împinse cizma în interiorul întunecat al lăzii, îndoind genunchiul ţarului ameţit. Nikolai îşi reveni în simţiri cu un zâmbet slab şi şopti: „Mulţumesc”, şi, fără să vrea, Vera zâmbi şi ea.

Ash stătea lângă latura căzută, în timp ce Vera ieşea cu spatele din ladă şi îi prevenea pe lucrători că, dacă o singură piesă de recuzită se pierde, baletul poate fi ratat. Un muncitor bătu imediat în cuie scândura pe care o ţinea Ash şi asigură lada cu mai multe frânghii.

Călătoriră şi ei în vagonul de marfa. Ash se aşeză pe lada în care erau ţarina şi fiul ei, în timp ce locomotiva se mişca încet spre Petrograd. Bărbatul care şedea alături, pe cealaltă ladă, încerca să facă conversaţie cu el şi, nereuşind, îi întinse o

sticlă. Ash bău cât mai puţin cu putinţă ca să nu trezească suspiciuni, astfel că era încă suficient de treaz în momentul în care trenul ajunse la Petrograd.

Se pare că lucrurile se aranjau, în sfârşit, îşi zicea Ash în timp ce cobora cu spatele pe platformă, ținând un colţ al lăzii în care se afla ţarina şi îi şopti asta şi Verei când trecu pe lângă el.

În clipa aceea îl zări pe Kiricenko.

Liderul escadronului de luptă şi reprezentant al mai multor soviete feroviare, cobora platforma de marfă, urmat de oamenii săi. Ash lăsă capul în jos şi încercă să se întoarcă cu spatele; lada de recuzită era îngrozitor de grea şi nu putea să dea drumul colţului pe care îl sprijinea fără să provoace strigăte disperate din partea oamenilor care le ţineau pe celelalte trei.

Sedovina încremeni. Putea să-i repeadă şi să-i manevreze pe muncitori; putea să accepte omagiile celor care vedeau în ea o tânără revoluţionară înflăcărată. Dar cu Kiricenko nu-i mergea. Vera se uită la Ash implorând ajutor. Kiricenko se afla la numai câţiva metri de ea. Ash trebuia să continue să meargă cu lada în spate.

— Te place, îi şopti el. Foloseşte-te de asta.

Sedovinei nu-i venea să creadă.

— Kiricenko…?

Ash îşi târî greoi paşii mai departe, încercând să-şi ţină capul cât mai jos.

— Închipuie-ţi că eşti Tamara, fă ceva să-i distragi atenţia…

— *Tovarişci* Kiricenko, strigă ea vesel. Acesta o privi surprins… Nu era de mirare. Niciodată numele lui nu fusese legat de vreo aventură galantă, nu exista nici măcar un zvon despre vreo amantă. Kiricenko personifica latura dură, puritană a Revoluţiei. Ochii lui se îndreptară spre lada transportată de Ash şi ceilalţi trei oameni – lada în care erau ascunşi ţarina şi ţareviciul. Vera Sedovina se apropie rapid, intrând în teritoriul pe care atunci îl privise numai de la distanţă… îşi strecură mâna sub braţul lui Kiricenko, zâmbi şi simţi că i se face greaţă de ea însăşi când rosti:

— N-am fi reuşit niciodată să ne descurcăm cu decorurile acestea în absenţa hârtiilor semnate de dumneavoastră.

Kiricenko se uita la ea ca la o persoană ieşită din minţi. Vera făcu semn cu mâna spre celelalte lăzi şi îl întoarse cu spatele

spre lada lui Ash.

— În rândurile sovietelor domneşte confuzia, spuse ea. Numele dumneavoastră a reprezentat peste tot parola de intrare. Baletul poporului va dansa la Teatrul Mariinski datorită dumneavoastră, tovarăşe Kiricenko.

Vera îl strânse uşor de braţ. Kiricenko abia dacă reacționă în vreun fel. Sedovina avea impresia că stă de vorbă cu un lup în cuşcă. Conducătorul escadronului de luptă nu era amabil cu nimeni şi, în mod clar, nu părea sensibil la farmecele ei. Cu toate acestea reuşise să-i distragă atenţia. Ash dispăru în direcţia camioanelor care transportau lăzile prin tot Petrogradul, până la teatru. Vera lăsă braţul lui Kiricenko.

— Sper că o să vă placă baletul, spuse ea, ceva mai rece.

— Voi fi acolo. Nu te-am văzut niciodată dansând pe o scenă adevărată..

Aşadar, era totuşi uman.

— Eu dansez numai rolul prinţesei. *Pasărea de Foc* va fi Tamara Petrovna, spectacolul ei jubiliar.

Văzuse cumva o licărire de umor în privirile lui Kiricenko? Tocmai se uita la lada legată cu funii, instalată acum pe platforma înaltă a unui camion. Se întoarse spre Vera, care îşi îndesa o şuviţă blondă sub căciulă.

— Sunt sigur că va fi o experienţă interesantă să cunosc plăcerile ţarilor – dar în ce mă priveşte sunt bucuros să te pot vedea dansând fără să fiu silit să-l înghit şi pe cabotinul acela de Valentinov. În unele seri mă gândeam să-l dau pe mâna Ohranei din dorinţa de a face un serviciu societăţii…

Kiricenko mai aruncă o privire de jur-împrejur, apoi dădu din cap satisfăcut către oamenii lui.

— Bravo, tovarăşă Sedovina. Şi baftă pentru mâine seară.

Mai rămânea ca ţarul şi familia lui să fie scoşi din lăzile cu decoruri fără ca acest lucru să fie observat de tâmplarii care alergau mânaţi din spate de un director de culise aproape ieşit din minţi. Ash ajunse la teatru înaintea camioanelor cu decoruri, îşi schimbă hainele, se îmbrăcă cu uniforma în cabina Tamarei şi se aşeză în sala întunecată, în primul rând, aşteptând până când Tamara şi prinţul Ivan terminară de repetat *pas de deux* şi făcură o pauză.

Tamara veni în faţă cu un prosop în jurul gâtului şi îi zâmbi.

— Îţi mulţumesc că ai venit aşa de devreme.

— A trebuit să-l încui pe ambasador în dulap… Arăţi minunat.

— Venind încoace… mi s-a spus că decorurile sunt pe drum.

— Vera Vadimovna zice că ar fi un gest frumos dacă le-ai spune câteva cuvinte tâmplarilor. Vor lucra toată noaptea ca să monteze decorurile.

— Spune-i Verei că eu am crescut într-un circ şi n-am desconsiderat niciodată pe niciun membru al companiei, chiar şi înainte de a fi fost nevoită să le spun „tovarăşe”.

— Vera e tânără…

— Şi mai spune-i că, pe când eram de vârsta ei, la Teatrul Imperial, dansatoarele care întrerupeau repetiţia cu o zi înainte de spectacol se duceau să danseze în Turkestan.

Acustica Teatrului Mariinski era perfectă, ducând vocea, Tamarei şi a lui Ash până sus, la galerie, unde contele Von Basel şedea şi asculta pe întuneric. Imediat ce afişele au anunţat marele spectacol-jubileu al Tişkovei, lipite alături de lozincile revoluţionare care acoperiseră toţi pereţii clădirilor din oraş, Von Basel îşi spuse că la Teatrul Mariinski avea toate şansele să-l găsească pe Ash şi să afle ce punea la cale.

Se gândise să se ducă în cabina Tamarei, să-i pună sabia sub bărbie şi s-o întrebe pe ea, dar tonul conversaţiei care ajungea până la galerie dovedea că Tamara nu era implicată în planurile lui Ash, indiferent care ar fi fost acelea. Subiectul conversaţiei îl constituia spectacolul ei, şi nu făcea decât s-o încurajeze, aşa cum ar fi procedat oricine în relaţie cu o persoană la care ţinea atât de mult…

Dar de ce rămăsese oare Ash la Petrograd? Cu o săptămână în urmă, Statele Unite declaraseră în mod formal război Germaniei, aşa cum era de aşteptat după detronarea ţarului. Îi veni să zâmbească. Da, ţarul abdicase şi acum nu mai exista nicio piedică în calea alianţei Statelor Unite cu Rusia… Dar ce fel de aliat mai putea fi Rusia? Ţara era dezbinată între sovietici şi guvernul provizoriu. Bolşevicii voiau să-l judece pe ţar, în timp ce opozanţii lor nu doreau acest lucru. Ţarul continua să fie mărul discordiei şi atâta timp cât avea să rămână în Rusia, ţara va fi sfâşiată între tendinţe contrare. Ce mai aliat! Totuşi, contele Von Basel continua să se întrebe de ce nu fusese Ash convocat imediat pentru a-şi face datoria de

marinar? Statele Unite erau foarte prost pregătite de război. Vor avea nevoie de un an întreg ca să mobilizeze o armată ca lumea în Franţa. Nu ar fi fost firesc să-i cheme acasă pe toţi ofiţerii cu experienţă?

Era o enigmă care îl nelinişteа pe Von Basel, un motiv de îngrijorare chiar mai mare decât furia lui împotriva lui Ash fiindcă îi zădărnicise planul de a-l captura pe ţar pentru împăratul Wilhelm. Singurul termen de comparaţie îl putea constitui datoria de onoare pe care o avea Ash faţă de el pentru că îi dăduse un pumn ca să pună capăt duelului…

Ash şi Tişkova nu mai vorbeau. Von Basel se aplecă peste balustrada galeriei şi privi în jos. Tot teatrul era cufundat în întuneric, cu excepţia luminilor de pe scenă. Tişkova era întinsă cu faţa în jos pe o pătură. Ash se urcase şi el pe scenă, şedea în genunchi lângă ea şi îi masa umerii.

Capul osos al lui Von Basel îl făcea să semene cu o bufniţă sinistră. Guvernul lui Ash nu-l rechemase, hotărî el, pentru că acesta continua să fie implicat în vreo intrigă în Rusia… şi aceasta nu putea să însemne decât necazuri pentru împărat şi pentru Germania.

Încercă să-şi mişte degetele mâinii stângi în timp ce privea în jos, la siluetele de pe scenă. Ash îi retezase tendoanele cu lovitura aceea a lui norocoasă. Două dintre degetele lui se chirciseră aproape la fel ca acelea ale împăratului… Erau în continuare duşmani, el şi Ash. Mai aprigi ca oricând.

Cu treizeci de ani în urmă, unul din directorii Teatrului Mariinski depozitase în pivniţa cea mai adâncă a teatrului lămpile cu gaz, atunci când teatrul fusese electrificat. Nimeni n-ar fi avut vreun motiv ca să intre în această încăpere, aşa că Ash ascunsese familia ţarului Nikolai acolo, printre lămpile rampei, ale culiselor şi alte ustensile asemănătoare.

În timpul călătoriei prin ger îi pătrunsese frigul şi, pentru că depozitul era amplasat cu spatele direct la un canal, igrasia nu dispăruse niciodată de pe pereţi. Ţarul insista că nu fusese rănit atunci când lada în care se afla căzuse din tren, atâta doar că îşi simţea spinarea puţin înţepenită. Stăteau înfăşuraţi în cuverturi. Ash făcuse rost de un samovar încins din atelierul teatrului. Făcură ceai şi băură, în timp ce Ash le prezenta hainele pe care le combinase împreună cu Sedovina ca să se

potrivească cu diferitele lor paşapoarte.

— Călugăriţe? întrebă ţarul, cu un zâmbet, arătând spre cele trei fiice mai mari.

— Un travesti excelent pentru a le ascunde feţele frumoase. Olga, Tatiana şi Maria au paşapoarte englezeşti din care reiese că au fost surori de caritate la spitalul anglo-rus.

— Şi faţa frumoasă a soţiei mele?

— O perucă cu păr cărunt pentru Maiestatea sa. Alexei şi Anastasia vor fi nepoţii dumneavoastră.

— Şi eu cine o să fiu?

— Un secretar american al organizaţiei YMCA. Aţi fost în vizită la *Maiak* „Farul”, organizaţia-soră din Rusia. Paşaportul ţarinei este britanic, pentru a explica accentul ei. În ceea ce vă priveşte, puteţi trece drept american.

Ţarul îl luă deoparte pe Ash.

— Vă suntem recunoscători, desigur, domnule comandor, dar chiar credeţi că…

— Că pot să vă garantez că o să vă urc în tern şi o să vă trec frontiera suedeză? Nu, deşi vă promit că o să mă străduiesc din răsputeri… Dar dumneavoastră credeţi că puteţi salva viaţa familiei dumneavoastră dacă rămâneţi în Rusia?

— Nu fără protecţia guvernului provizoriu.

— Ei bine, nu le mai dau prea mult timp… mâine seară toţi conducătorii revoluţionari demni de acest nume se vor afla la teatru, privind-o pe Tişkova cum dansează.

— E un divertisment, zâmbi ţarul.

— Pentru mine înseamnă mai mult decât atât, zise Ash pe un ton rece.

— N-am avut intenţia s-o ironizez, domnule comandor, o respect profund…

Ash rupse scurta tăcere care urmase:

— Mi-e teamă că va trebui să vă luaţi rămas bun şi de la barbă.

În după-amiaza următoare, în timp ce Tamara Tişkova şi prietenul ei, fostul director al teatrelor imperiale, conduceau repetiţia cu costume, doi caporali ai unităţii de automobile a corpului ingineresc puseră la cale ceea ce li se părea o idee strălucită, în timp ce se plimbau în sus şi în jos pe Nevski Prospekt, într-un car blindat rechiziţionat.

Marele lider bolşevic, Vladimir Lenin, urma să sosească în noaptea aceea de la Zürich. De ce să nu se ducă până la Ţarskoe Selo să-l aresteze pe ţar în numele tuturor sovietelor – fără să ţină seama de hotărârea guvernului provizoriu – şi apoi să-i prezinte prizonierul lui Lenin, atunci când acesta va coborî din tren în gara Finlanda? Ar fi un admirabil cadou de bun sosit.

Îşi treceau unul altuia o sticlă şi cel care băuse ultimul din ea le atrase atenţia că s-ar putea ca trupele guvernului provizoriu să reziste asaltului unui singur car blindat. Se duseră aşadar la Institutul Smolnîi, făcură rost de încă trei care blindate cu echipaje la fel de luminate la minte ca şi ei şi porniră în convoi spre Ţarskoe Selo. Unul dintre blindate se zdrobi pe drum, dar celelalte reuşiră să ajungă acolo într-o oră – performanţă remarcabilă dacă ţinem seama de calitatea drumului şi de gheaţa şi noroiul cu care era acoperit.

Strivind porţile din faţă şi împrăştiind santinelele înspăimântate peste tot, scrâşniră din roţi în faţa intrării principale unde se opriră, ridicară ţevile mitralierelor şi tunului şi anunţară că veniseră să-l aresteze pe ţar în numele Sovietului din Petrograd. Un căpitan al guvernului provizoriu veni furios pe scări şi îi ameninţă că îi va aresta.

Era pentru prima oară când li se opunea rezistenţă şi ar fi putut să tragă în el, însă nu avea nicidecum aerul unui dandy, ci, mai degrabă, părea un soldat la fel ca şi ei. În aceste clipe de reflecţie, unii dintre ei începură să se întrebe dacă nu cumva cei din guvernul provizoriu pregătesc vreo piesă de artilerie. Câţiva încercară să facă un compromis… „Lăsaţi-ne să-l vedem pe ţar, ca să putem spune Sovietului că se află în custodia dumneavoastră”.

Căpitanului nu-i plăcea deloc ideea asta, dar afară erau trei care blindate şi printre ele două tunuri şi cel puţin şase mitraliere grele.

— Puteţi veni înăuntru… prizonierul Nikolai Romanov va fi adus în faţa dumneavoastră.

— Vrem să vedem apartamentele regale.

— Copiii sunt bolnavi…

— Vrem să-l vedem pe moştenitor.

— Nu se poate, replică ferm căpitanul. Recăpătase într-o oarecare măsură controlul asupra situaţiei, aşa că îi conduse în

interiorul palatului, unde îi puse să se alinieze, în sala de recepţii. Se duse apoi sus, în apartamentele regale, după ce le ceru câtorva soldaţi din garda guvernului provizoriu să stea cu ochii pe soldaţii care rămăseseră la blindate.

Actorul Valentinov nu intrase niciodată timid pe o scenă şi nu-şi propusese s-o facă nici acum. Căpitanul gărzii încercase să-l îmbărbăteze, spunându-i că garda lui se va afla între el şi soldaţii sovietici care cereau să-l vadă pe ţar, însă presupunea că nu va fi nevoie… purta hainele ţarului şi soldaţii nu văzuseră niciodată nimic altceva decât portrete ale acestuia. Acum se afla aici, în carne şi oase, strălucind în tunica purpurie, cu fireturi şi epoleţi aurii şi cu eşarfa albastră. Avea chiar şi o spadă, pe care însă căpitanul i-o luă, explicându-i că unui prizonier, în mod logic, nu i se putea permite să-şi păstreze arma. Căpitanul îi mai aminti că nu se putea avea încredere în servitori, întrucât mulţi dintre ei erau spioni sovietici.

— Joacă rolul unui prizonier, îi spusese căpitanul, să nu faci pe împăratul!

Valentinov îi promise, însă când intră în sala de recepţii şi îi văzu pe soldaţii care aşteptau, îşi pierdu cumpătul. În loc să meargă înainte şi înapoi ca să dea de înţeles că era sub pază, se duse direct la soldaţi şi se oferi să dea mâna cu ei.

Uluiţi, mulţi dintre ei îi strânseră mâna. Alţii stăteau cu gura căscată şi nu le venea să creadă. În cele din urmă, căpitanul îl apucă de braţ pe Valentinov cu o mână de fier şi îl scoase din încăpere.

— Cum a fost? întrebă Valentinov pe scări.

— Le vor povesti şi nepoţilor lor că au dat mâna cu Nikolai cel Sângeros, ţarul tuturor Rusiilor.

— Mulţumesc, domnule.

Căpitanul îl examină cu privirea.

— Valentinov, dumneata îţi dai seama în ce primejdie te vei afla în cazul în care va fi prins adevăratul ţar?

— Nu mai mare decât cea la care te-ai expus dumneata.

— Eu sunt soldat. Şi după plecarea ţarului, guvernul provizoriu îmi va mulţumi. Dar sovieticii te vor ucide dacă vor afla ce ai făcut astăzi…

— Cu trei ani înainte ca dumneata să devii tovarăş, eu şi trupa mea am jucat tot timpul sub nasul Ohranei…

— Da, dar acum revoluţia a triumfat, de ce să rişti?…

— Sunt de acord cu tovarăşa Sedovina. Acum că a triumfat revoluţia trebuie să ne riscăm viaţa ca s-o salvăm.

— Ei bine, cu puţin noroc, mâine vei putea fi înapoi, la Petrograd.

Cu puţin noroc sau printr-un miracol? se întreba Valentinov. Întruchipându-l pe ţar, jucase rolul vieţii lui.

58

Tamara Tişkova privea mulţimea străinilor care invadau Teatrul Mariinski. Dispăruseră uniformele colorate ale regimentului de gardă. Dispăruseră şi vechii prieteni care încercau să distreze înalta societate – nu se mai auzeau râsetele vesele de la primul rând de loji, de unde doamnele Petrogradului îi examinau cu privirile pe tinerii ofiţeri din staluri.

De regulă, atunci când urma să danseze, Tamarei îi plăcea să se relaxeze câteva minute, în pauza dinaintea apariţiei pe scenă, privind în gol, făcând câteva sărituri prin cabină sau fixându-şi coafura deosebit de complicată. În seara aceasta se simţea însă irezistibil de atrasă de ochiul de cortină prin care privea în sală regizorul de culise. Stătea lipită de cortină şi se uita la oamenii care năvăleau tropăind în sală.

Soldaţii purtau uniforme kaki, revoluţionarii costume de culoare ştearsă dacă erau moderaţi, sau jachete negre de piele, dacă făceau parte din rândul radicalilor, cum era cazul lui Kiricenko, care tocmai luase loc în loja imperială – loja personală a ţarului! Alături de el stăteau ministrul de justiţie Kerenski, care părea foarte îngrijorat şi Serghei Gladişev, membrul Dumei, nu mai puţin neliniştit.

Soldaţii şi revoluţionarii formau un public deosebit de silenţios căci se uitau în tăcere la dansatoarele pictate pe acoperişul în formă de cupolă, la ornamentele aurite şi la candelabrele de cristal de deasupra scaunelor tapiţate cu pluş albastru. Mulţi dintre ei păreau copleşiţi de această splendoare, în vreme ce alţii, la fel de numeroşi, erau furioşi.

Tamara se îndepărtă de cortină. În spatele scenei era un haos cum arareori îi fusese dat să vadă. Monştri, demoni şi

spiriduşi mişunau în fosele laterale. Dansatorii se temeau să nu se lovească unii de alţii, căci nu vedeau bine prin măştile care sosiseră abia cu o zi în urmă de la Palatul Alexandru. Şi pentru că muzica lui Igor Stravinski era aşa de neobişnuită, se temeau că n-au să-şi audă intrările. Şi ca şi când n-ar fi fost de ajuns faptul că decorurile ajunseseră târziu, că nu repetaseră suficient cu costumele, că publicul era cel puţin parţial ostil, toată lumea, inclusiv prinţesele îmbrăcate în auriu care stăteau neclintite pe treptele castelului fermecat al lui Kaşcei, ştiau că însăşi Pavlova refuzase să danseze rolul Păsării de Foc la Paris, pe motiv că muzica i se părea ininteligibilă.

Tamara mai privi o dată prin ochiul din cortină şi îşi dădu seama dintr-o dată că nu făcuse decât să se păcălească tot timpul, în această stagiune. Era prea bătrână. O tânără ca Vera Sedovina ar fi putut să-i farmece pe bărbaţi ca aceia care şedeau acum în sală. Nu Tamara Tişkova. Nu lucrase suficient anul acesta. Nu repetase îndeajuns. Nu mai studiase în plus faţă de ceea ce era obligată să facă la teatru. Lovitura de palat plănuită de Valeri îi răpise prea mult timp. Apoi venise şi Kennet… da, stăpânea toate trucurile coregrafice în virtutea bogatei sale experienţe – cea care îi permitea unei dansatoare să realizeze o mişcare cu mai puţin efort, dar oasele îmbătrânite impuneau, totuşi, anumite limite. Cum de se încumetase să…

— Cinci minute.

Trecu în fugă pe lângă directorul de scenă şi se duse în cabina ei. Aceasta era, evident, plină de oglinzi. Închise ochii şi se aşeză pe un scaun ascultând cum îi alerga sângele prin creier.

Cineva începu să bată la uşa cabinei.

— Pleacă.

— Cinci minute, *mademoiselle*.

— Nu sunt cal să mă mâni afară din grajd. Tăcere.

Pipăi cu ochii închişi în căutarea elefantului de fildeş pe care tatăl ei i-l dăruise când o luaseră de la circul Iusupov. Îl strânse tare, cu amândouă mâinile şi îşi adună puterile ca să poată deschide ochii… Oglinda… Tamara o privi uimită. Pasărea de Foc era un costum splendid – o coroană de pene aurii şi colorate, un pieptar purpuriu plin de paiete, praf de aur presărat pe umerii ei goi. Se ridică încet în picioare. Se apropie

de oglindă. Niciun fir de păr nu era deranjat de la locul lui. Prin machiaj nu se vedea niciun rid. Se întoarse. Picioarele erau oricum, în mod sigur, ale Tamarei Tişkova.

Tamara îşi lipi buzele de elefantul de fildeş, apoi îl puse jos. Repetase, totuşi, două săptămâni încheiate, cu ajutorul celor mai vechi prieteni ai ei din teatru. Eră pregătită, la fel ca întotdeauna. Zâmbi viclean spre Pasărea de Foc. Ce însemna o dansatoare fără oglinda care să-i amintească cine era şi ce putea face? Chiar aşa…

În vreme ce se îndrepta în grabă spre scenă, Tamara dădu peste partenerul ei, un băiat cu un aer foarte simplu, exact aşa cum trebuia să arate prinţul Ivan, pe care ea urma să-l vrăjească. Acesta părea înspăimântat. Tamara îl sărută pe obraz şi îi aminti că şi spectacolul original organizat de Diaghilev la Paris avusese parte tot de o singură repetiţie. Şi, întrucât băiatul nu părea foarte convins, Tamara adăugă că repetiţia de astăzi, cu costume, o convinsese că avusese mare noroc să găsească un partener de talia lui. Băiatul se topi de fericire.

Porni în jurul scenei, întinzându-şi mâinile şi picioarele, în împrejurări obişnuite, directorul de scenă i-ar fi spus să plece imediat de acolo, căci nu mai rămăseseră decât câteva clipe până la ridicarea cortinei. Dar asta nu era o seară obişnuită. De regulă, Marele Duce Valeri stătea în loja imperială, cu mâinile lui mari din care răzbătea adoraţia pentru ea, sentiment pe care Tamara îl sesiza pe deasupra aplauzelor tuturor celor prezenţi în sală.

Acum, n-avea altă preocupare decât să-şi liniştească colegii şi să-şi recapete ea însăşi calmul. Se opri de mai multe ori făcând turul scenei, ca să le zâmbească încurajator monştrilor, spiriduşilor şi demonilor. Făcu o reverenţă prinţeselor înspăimântate de la castelul lui Kaşcei şi le îndemnă să-i răspundă în acelaşi fel. O îmbrățișă pe Vera Sedovina, prima prinţesă, şi îi spuse că dansul ei rusesc fusese magnific la repetiţia cu costume. Sedovina însă fie că era crispată din cauza nervilor, fie că se remarca prin sânge rece, cert e că îi îndreptă Tamarei una din pene şi o asigură că arăta superb.

— Două minute, spuse directorul de scenă, dând din cap aprobator când Tamara veni să se uite prin ochiul de cortină de

lângă el. Mai privi o dată în sală.
Kennet şedea într-o lojă, împreună cu ambasadorul american şi frumoasa fiică a acestuia. Se numărau printre puţinii non-revoluţionari din sală, dar americanii erau consideraţi eroi de mulţi dintre cei prezenţi, căci se grăbiseră să recunoască imediat noul guvern. Privindu-l pe Kennet, Tamara îşi aminti de şocul pe care îl resimţise în urmă cu o oră în cabina ei, când Ash îi spusese că fusese convocat de urgenţă la Londra. Trenul lui pleca la noapte. O ţinuse în braţe şi îi spusese că o iubeşte. Îşi promiseseră să se reîntâlnească la Paris. Îşi aminti gândul care îi trecuse prin minte în secunda următoare – trăiau nişte vremuri teribile care nu le permiteau să-şi facă asemenea promisiuni…
O mişcare bruscă îi atrase atenţia asupra lojei imperiale, din centrul primului rând de loji. Kiricenko, ignorând încercarea lui Gladişev de a face conversaţie, se apleca înainte, ca să vadă de-a curmezişul sălii, în loja lui Kennet.
Kennet se uită la ceas.
Orchestra începu din nou să-şi acordeze instrumentele. Tamara mai aruncă o ultimă privire în direcţia publicului, apoi se retrase într-una din fose şi lumina scăzu în intensitate.
Muzica începu cu violoncelele şi contrabasurile care murmurau în registrele joase, ca nişte insistente *Dies Irae.* Cornul sună ameninţător, acoperind viorile. Pentru Tamara, aceasta era Rusia străveche, vibrând în ritmurile medievale de dinaintea lui Petru cel Mare, în ritmurile acelea orientale pe care ori le aveai în sânge, ori nu le simţeai deloc. Muzică rusă pentru un basm rusesc. O fiinţă vrăjită, jumătate femeie, jumătate pasăre – o pasăre de foc – încearcă să elibereze un prinţ frumos şi o prinţesă frumoasă din ghearele unui monstru oribil. Dar mai întâi trebuie să se elibereze pe sine.
Cortina se ridică deasupra unei păduri dense şi Tamara simţi cum publicul tresare, recunoscând peisajul familiar. Nu luptaseră oare şi ei în acest război, purtând cele mai cumplite bătălii în mlaştinile sumbre ale Pripetului? Ascunşi de poliţie în locuri sordide? Tamara începu să numere. Ritmul devenea tot mai accelerat. Zbor. Un cerc de lumină chihlimbarie se proiectă în mijlocul scenei, anunțând sosirea iminentă a păsării de foc, iar Tamara sări în mijlocul lui, într-o înlănţuire de partea publicului, îi prinse pulsul, se lăsă purtată de mirarea lor şi

prinse aripi…

Se mişca precum o lumină într-o oglindă, îşi spuse Ash, traversând scena în *grands jetés*-uri enorme. Se întorcea, executa un *tout en l'air* printre alte sărituri. Ricoşeu, salt, piruetă, înainte, înapoi, în permanentă mişcare, o flacără zburând prin pădurea deasă, la fel de frumoasă ca o pasăre, la fel de liberă ca şi ea.

Lumina sclipea pe costumul ei sângeriu, pe coroana aurie, dar ochii negri ai Tamarei străluceau şi mai puternic. Ash ajunsese la concluzia că Stravinski trebuia să fi scris baletul cu gândul la ea. Se aştepta ca Tamara să continue săriturile, dar ea schimbă brusc ritmul, dansând în forţă, în felul său specific care o deosebea de oricare altă balerină. Pasărea de Foc era frumoasă şi liberă, dar Pasărea de Foc era şi femeie, se numea Tamara Tişkova, iar dansul şi senzualitatea nu putea fi separate de persoana acesteia.

Sincronizarea ei era perfectă. Ash simţea cum publicul se lasă purtat pe aripile fanteziei…

Un instinct puternic, profund, din străfunduri îi spuse *acum*. Dansa ca şi când fiecare din cei două mii de bărbaţi ar fi venit în sfârşit acasă după trei ani de război. Dansa în semn de bun venit, imaginând o izbă ţărănească plină de copii şi bunici. Îşi închipui apoi cum arăta izba după ce toţi ai casei se duseseră la culcare. Dansă şi dansă mereu până când linişte deveni copleşitoare, până când toţi spectatorii înţeleseră că le dăruise tot ce avea de dat.

Şi după ce se eliberă de toate constrângerile pe care le suportase vreodată, explodă din nou în apariţia exuberantă de la începutul spectacolului. *Grands jetés*-uri – lumina centrală în mijlocul scenei unde biciuia aerul cu piruete *fouttées* – şi alte *grands jetés* în care îşi împleti piruetele aeriene. Apoi triplă piruetele, mirându-se singură de performanţa ei – trei răsuciri în aer înainte de a atinge scena pentru a se înălţa din nou.

Tamara le amintea revoluţionarilor că sunt ruşi. Stravinski nu prevăzuse niciun fel de pauze în partitura lui pentru dirijor, spre a-i permite să se oprească şi să facă o reverenţă. Soldaţii băteau din palme şi din picioare, deşi orchestra continua să cânte. Prinţul Ivan aştepta să intre în scenă, deşi ştia că oamenii vor urla furioşi. Tamara era foarte fericită, dar nu ştia ce se va întâmplă când se va lansa în pirueta înaltă în care Ivan

va trebui s-o prindă, acesta fiind punctul culminant al solo-ului ei. În sfârşit, la un semn al dirijorului, muzica se opri.

Tamara deschise pirueta într-o reverenţă adâncă. Auzi din nou tunetul de aplauze. Făcu reverenţă după reverenţă, exaltată şi mândră şi, în final, ridică fruntea să-i sufle un sărut lui Kennet.

Acesta plecase.

Bătrânul Vadim Mihailov, tatăl Verei, şedea acum pe scaunul de lângă fiica ambasadorului ca şi când bătrânul pianist ar fi ocupat locul ca să nu se vadă că acesta rămăsese gol, îşi spuse Tamara dezamăgită.

Kiricenko se aplecase din nou peste balustradă în timp ce aplauda, încercând evident să distingă ceva în întunericul din loja lui Kennet, iar Tamara simţi brusc un fior rece în spate… Kennet pusese ceva la cale… şi Kiricenko avea o bănuială. Bagheta dirijorului se ridică timid şi soldaţii se aşezară la loc, în timp ce orchestra reîncepu să cânte.

Kiricenko stătea acum pe jumătate ridicat în picioare, ţinându-şi capul cu mâinile. Tamara intră pe muzică, se ridică pe poante şi dansă restul solo-ului cu faţa spre loja imperială, căreia îi dedicase multe dansuri de-a lungul anilor, cu acelaşi rezultat ca şi acum – fu ea fericită să constate – căci Kiricenko se aşeză încet la loc, pe scaun.

Poate că dansul ei va însemna timp câştigat pentru Kennet… indiferent ce avea de gând să facă… aşa după cum îi conferea şi ei dreptul de liberă trecere spre Paris. Unde, dacă vor avea noroc, se vor întâlni într-o bună zi.

Orchestra de alămuri începu să cânte în momentul în care intrau în gara Finlanda, şi ţarul încremeni automat în poziţie de drepţi înainte de a-şi da seama că muzica nu mai era intonată în onoarea lui. Schimbă un zâmbet timid cu fiul său şi îl luă de mână. Pe jumătate chel şi fără barbă, căci îşi răsese şi ţăcălia, şi favoriţii, cu chipul marcat de calvarul prin care trecuse şi purtând nişte haine ieftine de care făcuse rost Ash de la ambasada americană, bărbatul al cărui portret se aflase în toate încăperile publice din Imperiul Rus părea de nerecunoscut.

În schimb, Nikolai al II-lea arăta exact aşa cum se specifica în paşaport – un funcţionar american al YMCA, prost plătit, care se întorcea acasă cu clasa a doua, împreună cu soţia sa căruntă – o femeie care şchiopăta când mergea, dar, dacă cineva s-ar fi obosit s-o privească mai atent, ar fi observat că are ochi neobişnuit de calmi şi senini. Cu ei veneau şi cei doi nepoţi ai lor, care păreau slăbuţi şi, fără îndoială, uşor înspăimântați de mulţimea exaltată ce se adunase în jurul gării ca să întâmpine un alt exilat – acesta se întorcea însă acasă, fără să fie deghizat.

Afară, proiectoarele de pe fortăreaţa Petru şi Pavel brăzdau cerul deasupra pieţei gării unde mulţimea flutura fanioane roşii şi aurii. Un car blindat era parcat în faţa intrării în sala de recepţii a ţarului, sfidând ordinul guvernului provizoriu, care interzicea accesul acestor vehicule în oraş. În timp ce Ash îi ajuta pe membrii familiei imperiale să coboare din tramvaiul pe care îl luaseră de la Teatrul Mariinski, văzu câteva sute de bolşevici care mărşăluiau în formaţie organizată, venind de la cartierul lor general, instalat în casa Keesinskăi pe care o rechiziţionaseră.

Îmbrăcate în costumele de călugăriţe ale spitalului de campanie anglo-rus, fiicele ţarului mergeau înaintea lor, spre gară. Mulţi dintre cei prezenţi se înclinau în faţa fetelor şi le făceau loc să treacă. Aşa după cum prevăzuse Sedovina, călugăriţele surori erau aproape singurii eroi necontestaţi ai războiului. Chiar şi Gărzile Roşii de pe peron le tratară cu respect, aruncând o privire pe hârtii şi făcându-le semn să urce în vagon. Ash era următorul. Un funcţionar nebărbierit care

vorbea englezeşte şi purta o uniformă murdară îi verifică paşaportul şi îi spuse să se urce în tren. Întinse apoi mâna cerând documentele ţarului.

Nikolai păru derutat pe moment. Ţarina se grăbi să treacă înainte şi vorbi pentru amândoi pe un ton poruncitor, pe care nu voia sau uitase să şi-l domolească.

— Ne întoarcem acasă, în America, anunţă ea sec. Fiţi amabil şi urgentaţi verificarea documentelor.

Printr-o ironie a sorții, tonul ei poruncitor făcu impresie. Funcţionarul îi invită să se urce în tren şi înclină chiar puţin capul în semn de oarecare respect. Dar se produse tocmai atunci o busculadă pe peron, exact de partea cealaltă a uşii. Gărzile Roşii organizaseră o inspecţie inopinată şi voiau să verifice bagajele. Pe fiicele ţarul îmbrăcate în costumele lor de călugăriţe le lăsaseră deja să treacă şi Marile Ducese se îndreptau spre trenul garat la peron. Un şir de marinari ruşi stăteau în poziţie de drepţi pe peronul alăturat, unde o gardă de onoare se formase pentru întâmpinarea unor nou-sosiţi. Ash observă farurile unei locomotive aflate dincolo de triaj care se apropia încet de gară.

Gărzile Roşii arătară spre valiza lui. Ash le înmână documentele diplomatice, care-i asigurau inviolabilitatea. Îi făcură semn să aşeze valiza pe masa lor şi chemară pe cineva care vorbea englezeşte.

— Nu prea aveţi bagaje, domnule comandor!

— Aceasta este o valiză diplomatică, nu aveţi voie să o deschideţi.

Dar o privire rapidă îl convinse că nu avea de ales, dacă voia să mai ajungă la tren. Ţarul, ţarina, băiatul şi Anastasia erau înghesuiţi în spatele lui. Ash deschise valiza. Scormoniră prin haine, scoaseră apoi afară o cutie masivă de lemn şi o deschiseră.

— Ce este asta?

— Un sextant.

— La ce foloseşte?

— La determinarea poziţiei unui vas în funcţie de poziţia stelelor sau a soarelui.

— Dar călătoriţi cu trenul.

Dacă o să am noroc, îşi spuse Ash. Iar dacă nu, o să-mi fie al naibii de greu să-l localizez pe Rodney Skelton fără sextant.

— Este un cadou pentru comandantul meu.

Rusul răsuci obiectul în mâini, uitându-se la oglinzi şi lentile.

— Dar este fabricat în Germania, la Leipzig…

— L-am cumpărat pe Nevski Prospekt. Ieri. Bonul este acolo.

— Este un produs de origine germană. Există vreun magazin aici care vinde produse nemţeşti?

Ash puse mâna pe cutie.

— Rusia şi Statele Unite sunt aliați, *tovarişci*. Noi am recunoscut noul guvern. Ţarul a abdicat. Vreau să-mi daţi sextantul înapoi… cine ştie, poate că îi va folosi comandantului meu ca să scufunde un submarin german.

Rusul mormăi ceva, dădu din cap şi îl lăsă să treacă. Apoi se întoarse spre ţar.

Ash îşi aranjă cu cea mai mare meticulozitate valiza, în aşa fel încât să poată rămâne prin preajmă şi fu uşurat să constate că vameşii nu avură niciun fel de obiecţii în privinţa lui sau a copiilor. În schimb, atenţia le fu atrasă de ţarină, care păli în momentul în care i se ceru să-şi deschidă valiza.

Lui Ash i se opri inima-n loc. Expresia de pe chipul ei confirma că nu-i ascultase ordinul de a nu încerca să scoată din ţară bijuteriile. Gărzile Roşii îi porunciră să deschidă valiza. Alexandra luase încă un costum de călătorie, câteva perechi de pantofi decenţi, cu toc jos, şi lenjerie modestă, cu broderie.

Ţarul se făcu roşu la faţă când soldaţii începură să cotrobăiască prin lucrurile soţiei sale. Era cumva o umflătură în căptuşeala sacoşei, se întrebă Ash, auzise cumva un zornăit în momentul în care vameşul dăduse la o parte un obiect de îmbrăcăminte, deranjând probabil un colier cusut în tivul valizei, sau i se păruse lui?

Ash se apucă să-şi aranjeze din nou lucrurile din valiză. Trenul se afla la mai puţin de treizeci de metri distanţă, dar pentru el ar fi putut la fel de bine să fie la celălalt capăt al Europei. Soldatul vârî mâna mai adânc. Bătu cu palma fundul valizei. Aceasta suna a gol.

Podeaua începu să trepideze, căci celălalt tren intrase în gară şi se oprise alături de trenul lui Ash. Garda de onoare a marinarilor încremeni în poziţie de drepţi şi o secundă mai târziu, o mulţime de oameni se revărsa prin porţi, prin ambele puncte de control şi se repezea ovaţionând spre peron.

— *Lenin… Lenin…*

Sute de oameni se năpustiră pe peron, în timp ce strigătele lor răsunau în toată gara Finlanda, fiind reluate de ecou în piaţa din faţa acesteia. Ash, vameşii din Gărzile Roşii, copiii, ţarul şi ţarina erau presaţi din ambele părţi. Mulţimea începu apoi să se retragă, purtând pe umeri trupul mic cu capul chel şi faţa osoasă a lui Lenin. Garda dădu onorul, iar Vladimir Lenin, cam obosit după drum, fericit, dar şi oarecum surprins, răspunse la salut.

Cineva îi ieşi înainte şi îi puse în mâini un buchet de trandafiri roşii. Mulţimea continua să scandeze, îndemnându-l să ţină o cuvântare.

— Pot să trec? întrebă ţarina, profitând de ocazie.

Gărzile Roşii, preocupate acum de primul discurs ce avea să fie rostit de Lenin, dădură din mână:

— Da, da… şi spuneţi lumii întregi ce se întâmplă aici…

Ţarul o ajută să-şi închidă valiza. În timp ce se îndreptau spre tren, întrebă:

— Cine este omul acesta?

— Un bolşevic pe nume Lenin, spuse Ash. Unul din liderii lor.

Ţarul se opri, în ciuda rugăminţilor soţiei sale şi privi peste şina goală la omuleţul care ţinea un discurs, cocoţat pe umerii tovarăşilor lui. Oare Lenin îi simţise privirea? Când mulţimea îi întrerupse discursul cu aplauze, Lenin întoarse capul şi se uită în direcţia lor, spre Ash, şi pe chip i se citi uimirea, dându-şi seama probabil că era o figură cunoscută.

Ţarul dădu posomorât din cap.

— Le-a spus că va urma o revoluţie mondială. Rusia nu-i ajunge?

— Fiţi mulţumit că a sosit la momentul potrivit, spuse Ash, luându-l de braţ. Ne-a salvat vieţile. Vă rog, veniţi, ca nu cumva să se răzgândească. „Şi înainte ca Lenin să facă efortul de a-şi aminti unde ne-am mai văzut şi ce fac acum”, îşi spuse Ash în sinea lui.

Ţarina îl luă pe ţar de celălalt braţ şi îi şopti lui Ash:

— Îmi pare rău pentru bijuterii, domnule comandor… Pur şi simplu n-am putut să mă despart de ele… Trebuie să mai păstrăm câte ceva…

Lenin îşi amintise acum de chipul îngrijorat al ofiţerului care îl îndemna grăbit spre tren pe un bătrân, pe peronul celălalt,

dar nu reuşea să asocieze faţa lui Ash cu chipiul de marinar şi mantaua militară. Nici nu-şi amintea unde se mai întâlniseră, deşi asta se întâmplase nu de mult şi omul nu fusese atunci în uniformă… Ei bine, evenimentele luaseră o întorsătură neaşteptată şi fericită. Se întrebase dacă guvernul provizoriu nu avea de gând să-l bage în fortăreaţa Petru şi Pavel. Dar în loc de aşa ceva, pe peron se aliniase o gardă de onoare, ca şi când ar fi sosit ţarul. Oamenii îi umpleau mâinile cu flori, îl purtau pe umeri ca pe un erou învingător şi îi cereau să le vorbească. Peste capetele lor, Lenin văzu o formaţie de bolşevici, femei şi bărbaţi, care mărşăluiau spre gară. Disciplină. Poate că, într-adevăr, Rusia era pregătită pentru o revoluţie *reală*…

Ovaţiile se mai domoliseră. Preocupaţi de lupta împotriva guvernului provizoriu, sovieticii nu se gândiseră la eventualitatea extinderii dincolo de frontierele Rusiei. Examinându-le chipurile pentru a le ghici reacţia, Lenin îl remarcă pe bătrânul aflat în tovărăşia ofiţerului pe care nu era sigur că-l cunoaşte.

Bătrânul privea fix la el. Ofiţerul îl ţinea de un braţ, şi o femeie cu părul cărunt de celălalt, părând să-l îndemne să se urce mai repede în tren. Şi dintr-o dată, Lenin îşi aminti de o altă gară, alt tren… Zürich… un ofiţer al Marinei Militare a SUA… Ash, aşa se numea… plecase în Rusia ca să-l salveze pe ţar… prea târziu… Dar de ce se mai afla acest ofiţer naval tot la Petrograd? I se părea lui, sau omul era îngrijorat, neliniştit? Parcă nu… Uralele răsunară din nou în jurul lui, distrăgându-i atenţia… Şi atunci Lenin crezu că înţelege de ce era ofiţerul neliniştit. O femeie purtând o manta cu glugă de blană şi faţa acoperită cu un voal gros îşi făcea drum prin mulţime şi alerga după Ash. Totul părea delicat şi precis la această femeie, de la valiza mică pe care o ţinea în mâna înmănuşată până la ghetele elegante, cu toc înalt. Când îşi aruncă vălul peste cap şi îl trase pe ofiţer în jos ca să-l sărute pe gură, chipul lui Ash se metamorfoză ca prin farmec. Neliniştea şi grija se topiră într-o expresie de uimire, căreia îi luă imediat locul o imensă bucurie. Lenin întoarse capul, simţindu-se stânjenit de a fi privit atât de aproape un moment de intimitate din viaţa altcuiva.

— Acesta este paşaportul *meu*. Pot să călătoresc unde vreau.

Şi singura mea dorinţă e să călătoresc cu tine.

— Dar eu… Tamara, nu se poate, nu te las.

Nici nu se urcaseră măcar în tren. Tot planul putea fi dat peste cap.

— Am avut presimţirea că n-am să te mai văd niciodată dacă nu plec acum cu tine…

— Tamara, crede-mă, nu se poate, este prea periculos.

— Tocmai asta spun şi eu… Kennet, nu ştiu ce faci, dar trebuie să rămân alături de tine…

Îşi puse un deget înmănuşat la buze.

— Vin cu tine. Subiectul acesta este închis.

Şi atunci o văzu pe Vera Sedovina care venea grăbită spre ei.

— Ce caută Vera aici? E ceva în legătură cu ea ce ar trebui să ştiu şi eu?

Ash aruncă o privire spre tren. Ţarul şi ţarina tocmai se urcau. Lenin dispăruse purtat pe umerii admiratorilor săi. Peste tot mişunau Gărzile Roşii. Poate că exista o şansă s-o apere pe Tamara. Aruncă o privire, şi spre Sedovina, care purta o manta de muşama şi o basma ce-i ascundea părul şi o mare parte din faţă.

Tamara băgă mâna în poşetă.

— Cred că am s-o omor, spuse ea, scoţând revolverul pe care îl culesese de pe jos în faţa fortăreţei Petru şi Pavel.

— Pentru Dumnezeu, ascunde drăcia aia sau ne arestează –, pe toţi.

— Vera vine cu tine?

— Numai până la frontiera cu Suedia, are nişte prieteni în echipajul trenului… Tamara, ne întâlnim la Paris, pleacă singură, e mai sigur aşa…

— Te rog să mă crezi, Kennet, unul dintre noi nu va supravieţui dacă plecăm separat. Ştiu eu, simt eu.

Tamara îl luă de braţ şi îl conduse spre tren. Sedovina trecu pe lângă ei şi le şopti:

— Spionul lui Kiricenko de la Palatul Alexandru l-a descoperit pe Valentinov. Ascundeţi-vă în sala de bagaje de la capătul peronului. Tovarăşii vă vor ajuta să urcaţi în vagonul de marfă. Du-te cu ei, Tamara Petrovna, dacă te vede Kiricenko…

Se aflau într-o încăpere prost luminată, printre rafturi pline de colete ambalate în hârtie maro şi legate cu sfori. Ash se uită

în partea cealaltă, dar oamenii Sedovinei nu sosiseră încă.

— Kennet? Tamara îl striga de la uşă.

— Încă n-au venit…

— Kennet…

Ash ocoli grămada de bagaje din centrul încăperii şi încremeni. Tamara era lipită de uşă, cu vârful sabiei lui Von Basel la gât.

60

Mai întâi pistolul pe care îl porţi în buzunarul mic de la spate, comandorule… şi al dumitale, *mademoiselle,* din poşetă… *mademoiselle*, zăvorăşte uşa… mulţumesc şi acum vino aici – o, te-am rănit, îmi pare foarte rău. Poate că ar fi trebuit să te mişti o dată cu lama, ca şi când ar fi fost partenerul dumitale…

Ash se repezi spre el, dar se opri brusc, când Von Basel mută vârful sabiei de la gâtul ei, îl strecură sub văl şi-i plimbă tăişul pe obraz.

— Comandorule, m-ai lovit deja cu pumnul, ca şi când aş fi fost un ţărănoi… şi m-ai şi schilodit.

Ridică mâna stângă, cu cele două degete chircite, ca un ghem de sârmă ghimpată.

— Trage spada!

— Afară e plin de Roşii… începu Ash.

— Îmi va face o deosebită plăcere în calitatea mea de soldat să-i informez că încerci să-l răpeşti pe ţar. Procesul pe care vor să i-l intenteze bolşevicii va sfâșia Rusia, ceea ce e foarte bine pentru Germania. Dar mai întâi intenţionez să te lichidez pe dumneata, comandorul. Odată pentru totdeauna – *En gardé* – stai pe loc, *mademoiselle.* Ash, spune-i că dacă face vreo mişcare îi crestez obrazul.

Ash trase sabia şi îi spuse Tamarei că Von Basel nu glumeşte. Neamţul îi ceru să se retragă cu spatele într-un colţ, stând cu un ochi pe ea şi cu celălalt pe Ash. Prin vălul gros, Ash vedea o pată întunecată pe gâtul Tamarei, acolo unde vârful sabiei lui Von Basel îi zgâriase pielea.

Ash scutură mantaua de pe braţul cu sabia, fentă câteva lovituri puternice şi se repezi la chipul lui Von Basel.

Neamţul pară.

— Se pare că dragostea te face agresiv, comandorule.

Dumnezeule, cum ura Ash înfumurarea lui, infatuarea asta teutonică… Ash încercă o nouă lovitură înaltă, la faţă, încă două, atac. Von Basel, stopă cu uşurinţă toate trei încercările şi fu cât pe-aci să atingă mâna lui Ash, care parase cu întârziere. Dar acum în ochi i se aprinse o lumină stranie… era un scrimer mult prea experimentat ca să nu-şi dea seama că Ash pune ceva la cale…

De la prima lor întâlnire, Ash învăţase două lucruri importante: faptul că nu purta măşti de scrimă îl făcuse să fie mai precaut. Nu era obişnuit să-şi privească adversarul în ochi şi mai mult ca sigur fusese intimidat. Şi încă un lucru chiar mai important – că grija principală a lui Von Basel era să-şi protejeze faţa şi, în acelaşi timp, să-şi mutileze adversarul înainte de a-l omorî.

Ash ataca acum la figură cu lovituri înalte, largi, riscând, de fiecare dată când ridica braţul, ca Von Basel să-l lovească în abdomenul neprotejat. Luptau ca şi când ar fi continuat exact din momentul în care se întrerupseseră în trenul imperial. Niciunul dintre ei nu mai pierdea timp ca să tatoneze intenţiile celuilalt. O lună le fusese de ajuns ca să analizeze puterea şi capacităţile adversarului.

Pe neaşteptate, Von Basel lansă un atac. Ash se retrase, încercând să-l scoată din ritm, păcălindu-l, bazându-se pe propria viteză de reacţie şi capacitatea de apreciere a distanţei ca să-l descumpănească pe Von Basel. Încercă să limite, parând cât mai târziu. Preţul plătit fu inevitabil – *touché.* Dar chiar în momentul în care durerea îi ardea antebraţul, Ash îşi dădu seama că Von Basel este sclavul propriei sale cruzimi. Se repezea întotdeauna spre extremităţi, devenise previzibil…

Sabia lui Von Basel şuieră din nou, ca un şarpe. Rată fruntea lui Ash, aruncându-i pălăria de pe cap şi amintindu-i în felul acesta că a-i cunoaşte slăbiciunile lui Von Basel şi a te folosi de ele erau două lucruri diferite.

— *Înapoi*, strigă Ash care văzuse cu coada ochiului că Tamara se strecura spre uşă. Tamara încremeni la auzul asprimii din vocea lui, iar Ash fu fericit că, măcar o dată, făcuse şi ea ceea ce i se spusese.

Ash întrerupse următorul atac al lui Von Basel cu o mişcare

bruscă de stopare şi se repezi din nou la faţa lui. Neamţul se retrase, pregătindu-se să atace din nou. Ash încercă să-şi folosească abilitatea de a controla vârful sabiei şi simţul distanţei pentru a lovi tot mai aproape şi mai aproape de faţa lui Von Basel, fără a şi-o expune pe a sa.

— E un joc primejdios, Ash. Nimeni nu m-a însemnat vreodată. Nici măcar iubitul dumitale Roland.

Ash ridică braţul ca să lovească în faţă. Lama lui von Basel se ridică să-i protejeze chipul şi să contraatace, dar Ash lăsă rapid mâna în jos şi înfipse spada pe toată lungimea în pântecul lui Von Basel…

— *Nein*, spuse Von Basel. Vocea lui era şoapta morţii. Ochii lui cenuşii se deschiseseră larg. Privi fix, mai întâi în ochii lui Ash, apoi la mânerul spadei apăsat pe abdomenul lui. Sabia îi căzu din mână. Apucă cu mâinile mâna lui Ash, încercând să scoată metalul din trup. Ash se retrase cu spatele. Sabia lui părea că n-o să mai iasă niciodată afară.

Von Basel se luptă să rămână în picioare, dar genunchii i se îndoiră. Ridică privirile spre Ash, cu ochii înceţoşaţi.

— Nu mi-ai însemnat faţa…

— Nu, dar Roland ar fi făcut-o şi de aceea l-ai ucis cu pumnalul.

Tamara tampona cu batiste antebraţul lui rănit când se auzi o bătaie în uşă. Afară, doi hamali speriaţi pregătiseră deja un cărucior pentru bagaje cu un mic spaţiu lăsat între lăzi şi sacii poştali pentru Ash şi Tamara. Tamara îi traduse:

— Sedovina i-a urcat pe toţi în tren.

În cărucior, în spaţiul îngust pe care hamalii îl acoperiră cu alţi saci poştali, Ash simţi că încep să i se înmoaie genunchii. Căruciorul cu roţi de metal se hurduca pe peron, spre tren. Se auzi şuieratul locomotivei. Îi răspunseră mai mulţi clopoţei.

— Te doare? întrebă Tamara.

— L-am simţit cum moare prin lama sabiei mele. Tamara se lipi mai strâns de el.

— O, Dumnezeule, nu-mi vine să cred că ceea ce ni se întâmplă este aievea. Nu se poate să ne încheiem vieţile în felul acesta.

— Lucrurile se repetă mereu, din 1914 încoace, zise Ash

reuşind anevoie să se dea jos din cărucior, când acesta fu urcat cu o bufnitură în tren, chiar în clipa în care locomotiva se punea în mişcare.

Von Basel încă nu murise. Podeaua porni să trepideze în momentul în care trenul de Finlanda ieşi din gară, scuturându-l până îşi reveni în simţiri. Nu simţea niciun fel de durere, numai o amorţeală masivă de la brâu în jos; îşi găsi sabia, îşi găsi şi bastonul de promenadă, ascunse lama în el. Când încercă să se târască spre uşă simţi un soi de oboseală şi lehamite. Se forţă totuşi să-şi continue mersul, ajunse până la uşă, reuşi cumva s-o deschidă şi să se târască pe peron. În faţa lui vedea luminile roşii din spate ale trenului – mai departe, în spate, era gara.

Ajuns acolo, aruncă o privire în urmă. Lăsase o dâră groasă şi întunecată de sânge, ca şi cum o insectă uriaşă, rănită s-ar fi târât de-a lungul şinelor. Von Basel îşi adună puterile, înfipse bastonul de promenadă în peron şi se ridică în picioare.

Lăsându-se greu în baston, reuşi să ajungă la gară. Avea nevoie de un uriaş efort de concentrare ca să-şi mişte picioarele. Fiecare pas era un act de voinţă în sine. Puţinii oameni care mai rămăseseră îl priveau uimiţi.

Apoi veniră Gărzile Roşii.

Câteva clipe mai târziu, Kiricenko se apleca deasupra tărgii pe care era transportat.

— Cine eşti?

Von Basel descoperi că îi este greu să vorbească. Kiricenko se aplecă mai mult şi îşi lipi urechea de buzele lui Von Basel.

— Trenul… reuşi să articuleze Von Basel. El este în tren.

— Cine?

Şi atunci Von Basel ştiu că acesta va fi ultimul cuvânt rostit de el pe acest pământ:

— Ţarul.

Ash şi Tamara descoperiseră familia ţarului, înghesuită într-un compartiment plin de aburi, când Sedovina veni în fugă pe coridor din capătul trenului.

— Tovarăşul meu din echipajul trenului spune că sovietul căilor ferate a semnalat ca trenul să se oprească la staţia imediat următoare.

— Kiricenko?

— Probabil. Vor percheziţiona trenul.

Ash intră în compartimentul ţarului. Toată familia se uită la el cu un soi de recunoştinţă şi de nefericire în priviri.

— Vor opri trenul. Mi-e teamă că va trebui să sărim din el.

— Acum? întrebă ţarul.

— Acum, zise ţarina. Copii!

Marile Ducese îşi luară valizele din plasa de bagaje.

— Dar tu nu poţi să sari, protestă ţarul. Fetele pot, dar tu şi Alexei…

— Pot să sar dacă domnul comandor Ash spune că trebuie. Numai Alexei mă îngrijorează.

— Şi eu pot să sar, insistă băiatul.

— O să sar împreună cu el, zise Ash.

— Nu, ai să-l loveşti dacă te prăbuşeşti peste el. Mai bine să-şi facă doar o zgârietură pe care s-o putem îngriji. Zăpada va atenua şocul căderii.

Ash îi conduse în vestibulul din spatele vagonului. Sedovina stătea de pază. Luna lumina un rambleu abrupt, care se termina în pădure. Era cum nu se putea mai rău, chiar dacă locomotiva rablagită nu reuşea să meargă decât cu treizeci de mile pe oră.

Dintr-o dată, copacii dispărură, şi în faţa lor se întinse un câmp larg deschis. Ash ridică bagajele. Ţarul sări primul, urmat de fiicele lui. Ţarina îi văzu alunecând în zăpadă, spre o crustă îngheţată.

Tamara îl luă pe băiat de mână.

— Va sări cu mine. Apoi se întoarse spre băiat: eu am fost la circ, nimeni nu ştie să sară ca mine. O să sărim şi pe urmă o să fugim. Poţi?

Alexei murmură că nu ştie dacă poate, cu ochii la pământul care fugea sub el, înapoi.

— Săriţi, îi spuse Ash ţarinei.

Aceasta sări pe o parte, în zăpadă.

— Ţine-te bine, îi zise el băiatului. Gata – acum!

Ash îi urmări cu privirea, două pete întunecate pe zăpada albă. Ajunseră la crusta de gheaţă alergând din răsputeri ca să-şi menţină echilibrul, străbătură rambleul şi porniră pe câmp, tot în goană, încă vreo treizeci de metri, când Tamara se împiedică şi căzu pe gheaţă. Băiatul se întinseşi el pe jos în secunda următoare.

Ash îi făcu semn Sedovinei şi sări. Alunecă în josul malului abrupt şi se izbi de gheaţă, se lovi la umăr şi se rostogoli, căzând peste sabie. Sedovina veni peste el. Trenul zăngănea mai departe, lăsând în urma lui linişte.

Pentru o clipă, Vera se lăsă moale în braţele lui şi el o întrebă de ce venise.

— Eşti mai convingător decât pari să ştii, domnule comandor. Dumneata… şi ei, încă n-aţi ieşit din ţară. Vreau să vă văd plecaţi…

Ash lăsă lucrurile aşa…

O găsiră pe Tamara frecându-şi glezna şi privind îngrijorată la surorile lui Alexei, care se adunaseră în jurul acestuia. Tatiana îi ţinea zăpadă la nas.

— Îi curge sânge din nas, şopti Tamara, iar când Sedovina făcu o figură uimită, căci nimeni în Rusia nu ştia de boala ţareviciului, în afară de cei apropiaţi familiei, Tamara adăugă:

— Are o boală a sângelui.

Aflase câte ceva de la Valeri, dar nici el nu cunoştea toate detaliile.

Şi aceasta fusese una din greşelile cele mai mari ale familiei – să ţină în secret boala copilului, anihilând astfel simpatia de care s-ar fi bucurat din partea supuşilor lor.

— Nu putem să rămânem aici, spuse Ash. Haideţi să căutăm bagajele şi să pornim…

— Unde?

— În jos, spre Golf, să ne pierdem urmele şi să găsim o ascunzătoare.

— Şi după aceea ce-o să facem? întrebă Olga, cea mai mare, în vârsta de douăzeci de ani.

— Ajut-o pe mama dumitale, îi spuse Ash. O să-l ducem pe băiat în braţe. Alexei, urcă-te în spinarea mea.

Şi după aceea ce-o să facem, îşi spuse el. Foarte bună întrebare!

Alexei, pacient cu experienţă, îşi lăsă capul pe spate şi se apucă cu degetele de nări.

— Şi dacă leşin? întrebă el.

— Sunt chiar lângă tine, spuse Tamara. Am să te ţin eu de nas dacă leşini. Nu e departe.

Îi aruncă o privire lui Ash şi scrutară apoi împreună panta

scăldată în lumina lunii. O jumătate de milă până la liziera pădurii, încă o milă printre copaci. Şi dincolo de pădure, pustietatea îngheţată a Golfului Finic.

Agravată de săritura din tren, sciatica ţarinei devenise atât de chinuitoare, încât fiecare pas înainte reprezenta o adevărată agonie. Se opriră în momentul în care atinseră liziera şi, împreună cu ţarul, găsiră câteva beţe, le legară cu fâşii rupte de îmbrăcăminte şi încropiră un fel de litieră rudimentară. O aşezară în ea pe Alexandra şi o lăsară să-l examineze pe băiat, a cărui hemoragie nu se oprise, apoi porniră din nou prin zăpada moale şi pufoasă, ieşind din pădure. Fetele, ţarul şi Sedovina duceau pe rând litiera, în perechi. Ash îl căra în spinare pe Alexei, în timp ce Tamara îi ţinea zăpadă la nas.

— Care circ? întrebă el pe neaşteptate. Vocea îi suna slab, ca şi când i-ar fi fost somn. Tamara se temu să nu leşine.

— Al tatălui meu. Pe atunci eram mai mică decât eşti tu acum, îi spuse ea.

— Al tatălui dumitale. Ai avut noroc… Părintele Grigori mi-a povestit o dată despre nişte cai dresaţi.

— O, aveam o mulţime, spuse Tamara, înlocuind zăpada şi luptându-se să ţină pasul cu Ash.

Dintr-o dată băiatul spuse:

— Am auzit un lup.

— Vrea să ne spună noapte bună, zise Ash, sperând să fie într-adevăr un lup, şi nu fluierul unui tren. Prima echipă de percheziţie.

Drumul se oprea într-o mlaştină îngheţată – era una din extremităţile nordice ale deltei Nevei. Ash îi puse să traverseze în şir indian, căci se temea ca nu cumva curenţii de primăvară să fi înmuiat gheaţa. Când ajunseră în Golful Finic era ora trei dimineaţa şi luna se apleca deja spre apus. Dezgheţul de la suprafaţă, gerurile şi o ploaie de după-amiază căzută cu câteva zile înainte, urmată de un ger aspru, făcuseră ca gheaţa să fie netedă şi plană. Din nord sufla un vânt tăios. Copacii îi apăraseră de vânt, dar aici, în câmp deschis, era muşcător.

— Aduceţi-mi-l pe Alexei, ceru ţarina. Ash se lăsă în jos, pe gheaţă, alături de ea şi îşi ţinu respiraţia în timp ce Alexandra îl examina pe băiat. Ţarul şi fiicele lor se strânseseră în jurul lor.

Tamara şi Sedovina cercetau din priviri panta, căutând luminile expediţiei pornite pe urmele lor.

— Hemoragia s-a mai oprit. Dar nu putem să-l zguduim aşa, spuse ţarina. Trebuie să stea întins, nemişcat.

Ash le arătă cu mâna spre vârful pantei. Un tren se mişca încet, scrutând întunericul cu proiectoarele.

— Ne vor descoperi urmele imediat. Trebuie să ne mişcăm. Ţarul privi spre ţarină.

— În acest caz, ar fi mai bine să ne predăm. Nu am de gând să-mi omor fiul de dragul libertăţii mele.

— Nici eu, adăugă ţarina. În fond, cât timp putem să ne ascundem?

— Cunoaşteţi zona aceasta, Maiestate?

— Am navigat cu iahtul în golf în fiecare vară de când ne-am căsătorit.

Ash îşi deschise valiza, scoase sextantul din cutia lui de lemn şi găsi hărţile maritime ale Golfului Finic, pe care le ascunsese sub instrument. Dar hărţile nu cuprindeau şi această extremitate estică… nu-şi imaginase că o să ajungă aici. Avea însă o hartă terestră care înfăţişa coasta Golfului Petrogradului, inclusiv zona unde se aflau acum. Vântul aproape că-i smulse harta din mână.

— În ce loc ne aflăm?

Ţarul îşi roti privirea, examinând peisajul şi linia orizontului. Ash ţinea harta în lumina lunii, şi ţarul puse degetul pe ea:

— Aici. De-a lungul malului sunt o mulţime de vile.

Ash privi panta. Fâşii de pădure alternau cu porţiuni de câmp deschis. Luminile scoteau din când în când la iveală şi câte o poiană. Ash se întoarse cu spatele spre pantă şi privi întinderea nesfârşită de gheaţă.

Golful Finic ocupa o suprafaţă de trei sute de mile spre vest, până la Marea Baltică. Ash îşi imagină că vede întreaga distanţă – luna şi stelele erau atât de strălucitoare, gheaţa atât de pustie. Undeva, în depărtare trebuia să fie submarinul lui Rodney Skelton…

— Maiestate, până la ce distanţă credeţi că este îngheţat Golful?

Ţarul, aşezat pe vine, alături de ţarină şi de Alexei, ridică privirile spre Ash.

— Îngheţat? La mijlocul lui aprilie? Încă vreo două sute de

mile.

Ash întinse harta.

— Nu cumva vila baronesei Balmont se află pe aici, prin apropiere?

— Câteva mile mai la nord, îi spuse ţarul, trecându-şi degetele peste linia coastei. Dacă vorbeşti despre terenurile de vânătoare ale baronesei.

— Asta este. Să mergem…

Tamara interveni.

— Kennet, simplul fapt că ai fost aici la vânătoare nu te îndreptăţeşte să presupui că o să ne ascundă.

— Sunt ascunzători mai bune în apropiere, interveni şi ţarul. O mulţime de moşii de-a lungul coastei, deşi mai mult ca sigur că le vor percheziţiona.

— Dar nu ne vom ascunde, zise Ash. Staţi să vedeţi iahtul de gheaţă al vecinului ei.

— Iaht de gheaţă?

Într-o după-amiază ninsese prea mult ca să mai poată vâna sau să facă iahting, aşa că se urcaseră în câteva troici şi vizitaseră moşia vecină, proprietate a unui nobil finlandez care avea două pasiuni în viaţă – vecina lui baroneasa, şi iahtingul.

— Un adevărat monstru, Maiestate. Două sute de metri pătraţi de velatură.

— Aţi mai condus vreodată o barcă pe gheaţă, domnule comandor?

— Nu aşa de mare ca aceasta.

— Dar ştiţi că a naviga pe gheaţă nu e acelaşi lucru cu a naviga pe mare.

— Şi încă cum…

Înaintau greu împotriva vântului dinspre nord. Picioarele le alunecau pe gheaţă, litiera cu ţarina şi cu Alexei devenise parcă mai grea. Mergeau pe mal, ca să nu fie văzuţi în lumina lunii. Alt tren scruta noaptea din vârful pantei.

Parcurseseră deja două mile când Ash observă o ruptură în linia malului – era canalul pe care îl săpase baroneasa prin mlaştinile ei până la Golful Finic. Mai aveau încă o milă până la moşia iubitului ei.

Kiricenko cerceta atent linia ferată, urcat în cabina unei

locomotive pe care erau instalate proiectoare puternice. Gărzile Roşii săreau jos la fiecare sută de metri ca să patruleze pe lângă linia ferată. Pe fiecare stâlp de telegraf erau urcaţi soldaţi pentru a cerceta câmpul până departe. La o jumătate de milă în susul pantei, escadroane de cavalerie şi vehicule motorizate percheziţionau casă cu casă.

— Tovarăşe Kiricenko – mecanicul locomotivei arătă cu mâna în faţă şi încetini motorul. Un om coborî de pe un stâlp de telegraf, făcând semn trenului să oprească.

— Urme pe zăpadă, tovarăşe Kiricenko. Până la câmpul de gheaţă.

61

Gheaţa netedă se întindea ca o limba uriaşă în gura întunecată a hangarului în care erau adăpostite iahturile. Hangarul semăna cu un şopron uriaş, căruia îi lipsea un perete. În spatele lui, la un sfert de milă în susul pantei, se vedea conacul principal al moşiei, o siluetă conturată vag în întunericul nopţii. Din căsuţele servitorilor care înconjurau conacul ieşeau şuviţe subţiri de fum, dar în hangar şi pe câmpia din apropierea lui nu se vedea nici ţipenie de om.

Cadrul principal al iahtului – o cruce cu tălpici de oţel de fiecare parte şi o cârmă în spate – era vopsită în alb. Smalţul lucea fantomatic în lumina lumii, reflectată de suprafaţa netedă a gheţii. Ash lovi cu piciorul în tălpici ca să le desţepenească şi împinse barca afară, cu ajutorul fetelor ţarului.

Iahtul de gheaţă avea doisprezece metri lungime şi şapte metri lăţime. Cele două părţi ale cadrului – carena lungă, îngustă şi braţul subţire al tălpicii aşezate de-a curmezișul ei – formau, practic, tot iahtul. Carena şi piesa în formă de cruce erau fixate cu ajutorul unui cablu de sârmă, dar nici acesta şi nici mica punte plană, netedă, din spate, nu sporeau prea mult greutatea ambarcaţiunii.

— Avem nevoie de catarg, spuse Ash. Straiuri, vela principală, vela prora, frânghii şi roata dinţată.

Ţarul rosti câteva cuvinte şi fiicele lui intrară repede în hangar de unde ieşiră aproape imediat, cărând catargul. Nikolai şi Alexandra schimbară rapid câteva priviri, apoi ţarul i

se adresă lui Ash:

— Aşa-i că n-am crescut nişte domnişoare neajutorate?

Catargul era enorm, strunjit în formă de pară ca să micşoreze rezistenţa vântului, dar mult mai greu decât un catarg obişnuit de iaht, pentru a rezista presiunii extraordinare care se crea în iahtul-sanie. Ash, ţarul, cele patru Mari Ducese, Tamara şi Vera abia reușiră, cu forţe unite, să-l fixeze în gaura lui, acolo unde se intersectau carena şi braţul tălpilor. Ash trase apoi frânghiile pentru velatură până în vârful catargului. Fixă straiurile de la proră şi de la pupă, velele laterale şi le strânse în cleme. Vela mare era un triunghi modern de mătase de Bermuda. Vela prora, mult mai mică, avea libertate de mişcare şi se putea umfla singură, ceea ce reprezenta un mare, avantaj având în vedere aglomeraţia de pe puntea mică.

— Nu avem loc cu toţii, spuse ţarul. Iahtul părea proiectat pentru un echipaj de cinci persoane… şi ei erau zece. Ash lungi puntea cu straiul de rezervă, întinzând pânza între cadrul ambarcaţiei şi cablurile de sârmă care ţineau fixate braţele crucii. Ţarul întinse câteva frânghii de siguranţă, de care să se poată ţine. Ciocanele de gheaţă, dălţile, pilele pentru ascuţit tălpile, piesele de rezervă şi alte ustensile erau deja fixate în spaţiile speciale din trupul carenei. Ţarul legă valizele în faţa catargului principal, lăsând spaţiu velei mici să se poată umfla. Suveranul detronat se dovedea de mare ajutor.

Anastasia izbucni în râs:

— O să arătăm ca nişte ţigani, *papà*.

— S-au aprins luminile în conacul mare, zise Tamara.

Se vedea ceva ce păreau a fi două camioane sau două maşini. Ash auzi uşi trântite, strigăte. Alte lumini se aprindeau acum în casa mare şi în colibele servitorilor.

— Tamara, urcă-i pe toţi la bord. Lasă loc la pupa pentru ţar şi pentru mine.

— Pupa?

— În *spate*.

Ash şi ţarul aranjau vela mare în unghi potrivit faţă de catarg şi începuseră să tragă deja de funii, în timp ce Marile Ducese o ajutau pe mama lor să se întindă pe pânza trasă pe punte, cu Alexei în braţe. Acesta încă mai ţinea o compresă pe nasul din care îi curgea sânge.

— Au aprins torţe, strigă Sedovina. Coboară spre noi. Lui Ash

îi înţepeniseră degetele de frig, în timp ce se chinuia să treacă ultimul inel al velei prin cârligul de pe catarg. Aruncă o privire în susul pantei. Câţiva soldaţi porniseră în goană în jos, spre ei, cu torţe aprinse în mâini.

— Ridică vela mare, eu o să trag de cea mică. Ash nu mai avea timp să se simtă stânjenit de faptul că dădea comenzi unui ţar ca şi când ar fi fost un simplu mus.

Ţarul şi fiicele lui învârtiră barca până când aceasta se orienta cu faţa spre vântul din nord, ridicară vela mare care sclipea în lumina lunii şi pârâia, imitând răpăitul unei mitraliere. Ash termină de fixat vela mică, o ridică şi întinse pânza. Va încerca să-şi dea seama cum trebuie s-o orienteze când se vor pune în mişcare.

— Toată lumea la bord, întindeţi vela mare.

— Poate că ar trebui să iau eu cârma, spuse ţarul, căci cunosc locurile pe aici.

— Îmi pare rău, sire, dar aici există un singur comandant şi acela sunt eu. Tamara…

Tamara veni alegând din spatele hangarului.

— Soldaţii!

— Urcă-te. Vera, aşază-te lângă ţar. Fă ce-ţi spune. Fiţi pregătit să întindeţi vela, sire.

Ash apucă de cârmă şi întinse piciorul peste marginea saniei, îşi fixă călcâiul în gheaţă şi împinse. Ţarul, Tamara şi Vera făcură acelaşi lucru, dar iahtul nu se clinti din loc. Tălpicile îngheţaseră şi se lipiseră de sol cât timp ambarcaţiunea stătuse pe loc.

Doi soldaţi cu torţe aprinse în mâini şi carabine coborau panta în goană.

— *Împingeţi*, ordonă Ash.

Soldaţii alunecară şi se întinseră pe gheaţă. Un al treilea soldat rămase cufundat în zăpadă, dar începu să tragă cu arma. Tamara şi Vera săriră jos din sanie, alergară la talpa din dreapta şi împinseră din răsputeri. În sfârşit, aceasta cedă şi se eliberă. Iahtul se răsuci aşezându-se în unghi corect faţă de direcţia vântului care le umflă vela mare.

— *Îmbarcarea*! Ash apucă bine cârma şi iahtul-sanie începu să se mişte încet. Sedovina sări pe punte şi îi întinse mâna Tamarei. În urma lor se auzeau focuri de armă. Tamara scăpă mâna Verei. Ash se întinse după ea şi n-o ajunse. Tamara apucă

funia de salvare şi iahtul o smuci brusc, făcând-o să-şi piardă echilibrul. Târâtă de funia pe care o ţinea în mână, Tamara încercă să-şi ridice picioarele în sanie. Fără să lase cârma din mână, Ash se întinse din nou, o apucă de mâna cealaltă, împinse cârma înainte ca să încetinească mersul iahtului şi reuşi s-o tragă la bord.

Tocmai atunci un camion cobora de la conac, scrâșnind din roţi pe gheaţă şi derapând în încercarea de a urmări sania cu pânze. Îi prinse în lumina farurilor şi oamenii începură să tragă.

— Jos, ordonă Ash. Trageţi de frânghie sire.

Ţarul întinse frânghia, vela se umflă. Iahtul lua viteză… dar camionul era tot mai aproape, câştigând teren.

— Vera, trage de frânghia asta, trage tare!

Era unul din straiuri şi efectul acţiunii ei se văzu imediat. Iahtul se smuci înainte, în vreme ce camionul rămase mult în urmă. În spatele lor continuau să răsune împuşcăturile, dar, câteva clipe mai târziu, rămaseră singuri în Golful Finic. Înaintau prin lumina lunii pe câmpia nesfârşită, acoperită de gheţuri lunecând cu o viteză de şaizeci de mile pe oră.

O jumătate de oră mai târziu, în timp ce Ash şi ţarul se mai luptau din greu cu velele, la orizont apăru fortăreaţa Kronstadt. Încărcătura vehiculului, care depăşea greutatea de şase sute de kilograme, încetinea vizibil lunecarea acestuia, ori de câte ori vântul slăbea în intensitate, ceea ce se întâmplă destul de frecvent, căci erau încă în gura strâmtă a Golfului. Lunecau acum numai cu cincisprezece sau douăzeci de mile pe oră şi Ash privea neliniştit spre punctul unde Golful Finic atingea adevărata lui lăţime de o sută cincizeci de kilometri când proiectoarele fortăreţei de pe insulă străluciră în noapte, despicând cerul negru.

Kronstadt-ul era principalul punct de apărare al Petrogradului dinspre mare, iar farurile uriaşe puteau mătura gheaţa până la o distanţă de câteva mile. Prinseră iahtul de două ori în lumina lor, dar se pare că operatorii nu puteau distinge albul saniei de albul gheţii care o înconjura. A treia oară focalizară mai bine, şi tunurile deschiseră focul.

Mugind ca un tren de marfă, un obuz trecu pe deasupra capetelor lor şi detona o clipă mai târziu la distanţa de o milă.

— Tun de 30 mm? se miră Ash, întorcându-se spre ţar.

— Bineînţeles, răspunse acesta, şi privindu-l în lumina proiectoarelor Ash avu impresia că era foarte mândru de sine. Un al doilea obuz trecu mugind prin aer atât de aproape, încât se lăsară cu toţii pe vine. Explodă la numai un sfert de milă de ei şi Ash îi simţea căldura în faţă. Al treilea obuz ateriza în faţa iahtului, făcând o gaură uriaşă în gheaţă. Ash înţelese că atacatorii adoptaseră o altă stratagemă – înecarea adversarilor era la fel de eficientă ca şi o lovitură directă.

Ash răsuci vehiculul, înconjură gaura şi porni direct spre bateria de tunuri, aflată la cinci sau şase mile spre sud. Chiar în faţa lui, tunul scapără din nou.

— Unde te duci?

— Pot să pun pariu că tunul acela nu poate trage decât la distanţă.

Mai conduse iahtul încă o milă prin lumină şi văzu cum tunul scuipă din nou o flacără.

— Uşor cu vela mare, nu-i place să stea sub vânt… foarte bine, acum înapoi, ne îndreptăm din nou spre vest.

Două obuze trecură cu mult pe deasupra capului lor. Se pare că din cauza distanţei, tunarii renunţaseră să mai tragă.

Fugarii ieşiră încet din raza de acţiune a proiectoarelor. După o oră, vântul se înteţi uşor, şi ambarcaţia părăsi golful îngust al Petrogradului, îndreptându-se spre Golful Finic. Iahtul-sanie luă viteză şi pânzele zbârnâiau scoţând un sunet metalic.

Kiricenko îl urmărea pe Ash într-un tren condus de sovietici – un tren special care mergea spre vest, paralel cu ţărmul, pe o linie eliberată până la Helsinki. Pe drum îl aşteptau apa, cărbunele şi veştile de la telegraf. Peste tot, telegrafiştii erau pe recepţie cu cheia deschisă în aşteptarea noutăţilor despre iahtul-sanie al lui Ash. La Vîborg, Kiricenko află că Ash reuşise să scape cumva de tunurile de la Kronstadt. La următoarea haltă pentru aprovizionarea cu cărbune, telegrafie veştile proaste comandamentului naval sovietic, de la Helsinki.

Zorii tiveau crestele gheţii cu o lumină roşie, translucidă. Aici, în largul mării, la cincizeci de mile de ţărmul cel mai apropiat, gheaţa se înălţa pe alocuri până la zece metri. Vântul sufla din plin, şi iahtul-sanie sculpta o dungă frumoasă în

gheaţă, împrăştiind o pulbere fină. Ash se simţea din ce în ce mai obosit. Pe când încerca să se strecoare printre două ridicături din gheaţă, din cauza vântului puternic, scăpă cârma. Velele se umflară la maximum şi sania cu pânze se răsuci în loc, descriind un cerc complet.

Tamara, Vera şi două dintre fete fură aruncate pe gheaţă, iar vehiculul se izbi de cea mai apropiată ridicătură. Ţarul se dusese lângă soţia şi fiul său imediat ce îşi dăduse seama că sania luase viteză prea mare şi risca să se răsucească pe loc.

— Trebuie să mai strângem din velatură, îi spuse Ash. Femeile se întoarseră în barcă în timp ce Ash examina tălpile, să vadă cât de mari sunt stricăciunile. Din fericire, acestea fuseseră prea puţin avariate. După ce ţarul îi legă pe fiul său şi pe ţarină la locul lor, Ash porni din nou la drum, virând spre nord, către coasta finlandeză, ca să evite denivelările.

Luă poziţia soarelui când acesta se înălţă ceva mai sus şi calculă apoi pe harta maritimă.

— În depărtare se vede fumul ce pluteşte deasupra oraşului Helsinki. Mai avem ceva drum de străbătut.

Norul care se zărea la orizont devenea tot mai închis la culoare, pe măsură ce se apropiau; acum avea şi un miez mai dur. Ash era uluit. Arăta ca un vapor, dar nu-şi explica existenţa unor vapoare aici, în gheţurile astea. Între timp, vasul ridicase ceva ce semăna cu cupola unei catedrale din oraş şi un far, şi în clipa aceea Ash nu mai avu nicio îndoială că era un vas în mişcare.

Spărgătorul de gheaţă scotea vălătuci negri de fum dintr-un coş uriaş şi săpa un canal îngust din port, spre ridicăturile din gheaţa mării aflate la câteva mile de ţărm.

— De ce face asta? întrebă ţarul. Oricum, vasele tot nu pot ieşi încă.

— Mi-e teamă că noi suntem ţinta. Ţineţi-vă bine toată lumea, trebuie să mărim viteza…

Dar când se uită în urmă, Ash văzu un grup de călăreţi care porniseră după ei, pe gheaţă, de pe un promontoriu aflat la est de Peninsula Helsinki. Aici, în apropierea ţărmului, vântul sufla ceva mai slab, şi Ash îşi dădea seama că nu va putea merge cu viteză mai mare decât călăreţii pe porţiunea aceea denivelată care-i despărţea de suprafaţa de gheaţă netedă. Trebuia să depăşească spărgătorul de gheaţă înainte ce acesta să-şi

croiască drum spre larg, unde erau ridicăturile în gheaţă.

Aşeză velatura în aşa fel încât să poată înainta cu maximum de viteză, prinzând vântul în unghiul cel mai favorabil. Când mai rămăsese doar o milă până la spărgătorul de gheaţă care înainta văzând cu ochii, începu să spere că vor reuşi.

— Lăsaţi capetele în jos, probabil că au armament la bord…

Aveau… un tun cu tragere lentă şi calibru de 2 centimetri, aproape inutilizabil, întrucât vasul se ridica şi cobora întruna, repezindu-se în gheaţă, apoi dând înapoi, pentru a se năpusti din nou înainte. Se aflau acum aproape în faţa spărgătorului de gheaţă. Acesta se retrăsese în cărarea pe care tocmai o deschisese şi se pregătea să năvălească iarăşi înainte, urlând şi scuipând fum. Muşcă din gheaţă şi fu azvârlit din nou înapoi, însă lovitura puternică îşi făcu efectul. O crăpătură largă de şapte metri se desenă în zigzag de la spărgătorul de gheaţă până la porţiunea cu gheaţă compactă din larg, aflată la şaptezeci de metri distanţă.

Ash îi ordonă ţarului să schimbe direcţia velei mari, şi Verei să strângă mult vela mică, în timp ce el se apropia ceva mai mult de vânt ca să mărească viteza, ceea ce îl aşeza însă pe o traiectorie de coliziune cu spărgătorul de gheaţă care înainta triumfător pe drumul de apă deschis. Ash viră în ultima clipă şi zbură peste apa neagră. Marile Ducese scoaseră un strigăt înspăimântat. Spărgătorul de gheaţă fu ridicat pe sus, apoi plesni apa şi se izbi de gheaţa din partea cealaltă.

Kiricenko porunci ca trei vagoane să fie încărcate cu soldaţi de cavalerie în momentul în care obţinu trenul special şi porni de-a lungul ţărmului, pe linia ferată ce deservea câteva oraşe mici, situate la vest de Helsinki. Câţiva finlandezi cam strâmbară din nas, refuzând să-i îndeplinească ordinele, iar unul din ei se încumetă chiar să-l întrebe:

— Şi, mă rog, cine este în sania aia cu pânze?

Kiricenko îi puse pistolul între ochi.

— Nu e treaba ta.

Chiar aşa, naiba să-l ia, îşi spuse Kiricenko, nu era deloc treaba lui. Nu trebuia ca toată Rusia să ştie că un american pe nume Ash încerca să fugă din ţară împreună cu familia imperială. Ultimele rapoarte arătau că se îndrepta spre vest, de-a lungul coastei finlandeze. Kiricenko nu ştia exact cum de

reuşise Ash să ajungă până aici… dar, un lucru era sigur – până la urmă gheaţa o să se termine.

Ash calculă poziţia soarelui din iahtul în mişcare şi stabili apoi coordonatele punctului în care se aflau.

— Cârma sud-vest, sire.

— Cred că văd marea…

— Încă puţin, o să vă spun eu când să vă opriţi.

Peste cincisprezece minute, calculă din nou poziţia soarelui. În aceeaşi clipă simţi cum sania cu pânze se mişca ciudat, se ridica şi se lăsa în jos ca o barcă pe valuri. Se uită la ceilalţi. Şi aceştia sesizaseră mişcarea. Se aflau în apropierea mării neîngheţate şi valurile de dedesubt unduiau gheaţa ca pe o învelitoare uriaşă de cauciuc.

— Cât de departe suntem de ţărm? întrebă Tamara.

Ash tocmai făcea nişte calcule cu busola de mână, fixând un anumit punct al peninsulei.

— Cam cinci mile… foarte bine, sire, ţineţi cârma sub vânt.

Ţarul întoarse iahtul, şi acesta se opri cu faţa spre vântul din nord şi spre coasta finlandeză. Era aproape ora amiezii. Soarele aflat acum sus, pe boltă, topise stratul superficial de gheaţă.

Ash luă un topor din lăcaşul lui şi începu să lovească în gheaţă. Ţarul îi urmă exemplul. Gheaţa avea o grosime de peste treizeci de centimetri.

— Aud zgomot de copite, spuse Alexei.

Ash se uită la el. Până atunci stătuse atât de cuminte în braţele mamei sale. Acum ridică uşor capul, mişcându-l cu grijă, ca să nu-şi provoace o nouă hemoragie.

— Se aude clar.

— Eu nu aud nimic, spuse Anastasia.

Ash scrută ţărmul cu binoclul pe care îl găsise în lada saniei. Un grup compact de puncte negre se îndrepta spre ei. Se lăsă în genunchi şi se agăţă de gheaţă.

— Ce este? întrebă ţarul.

— Cavaleria. Alexei a avut dreptate.

Apa mării umplu gaura. Ash îi lărgi marginile, vârându-şi mâna în apa rece. Alergă la valiză, scoase cutia de lemn a sextantului şi o sfărâmă în bucăţele cu ajutorul toporului pentru gheaţă. O pereche de grenade de mână se rostogoliră afară din ascunzătoarea lor – semnalul pentru submarinul lui Skelton.

— Faceţi loc.
Se depărtară cu toţii de gaură. Ash desfăcu capsula de siguranţă, aruncă o grenadă în gaură şi fugi de lângă ea. Nimic. Apoi, apa mării ţâşni ca o fântână arteziană din gaură şi gheaţa crăpă cu un bubuit surd. Ropotul copitelor cailor se auzea tot mai aproape.
Ash privi spre ţărm. Se apropiaseră atât de tare, încât îi putea distinge prin lentilele binoclului – erau bărbaţi călări cu steaguri roşii în vârful lăncilor. Aşteptă două minute, numără până la patruzeci, chiar cincizeci, şi aruncă şi cea de-a doua grenadă. Din nou apa ţâşni ca un gheizer. Dar atât şi nimic mai mult. Unde naiba era?
Ţarul şi ţarina priveau intimidaţi spre cavaleria care se apropia. Copiii se traseră instinctiv mai aproape de ei.
— Luaţi-vă lucrurile din sanie, spuse Ash.
— Ce rost mai are? spuse ţarul şi Ash ştia că întrebarea lui era justificată.

Submarinul lui Rodney Skelton ieşi spărgând gheaţa la treizeci de metri de ei. Tot mai avea dintele acelea mare pe turnul cârmei. În afara de acesta, totul era ruginit şi absurd de mic, dar Ash îşi spuse că arăta splendid.
Trapele se ridicară, apoi se deschiseră, şi primul care ieşi la suprafaţa fu însuşi Skelton.
— Nu poţi să te urci şi cu asta, spuse el, arătând spre sania cu pânze. Redeveni însă serios când văzu grupul de călăreţi care se apropiau şi începu să dea ordine cu o voce fermă. Marinarii aruncară o punte de la submarin până la marginea gheţii şi se aşezară la ambele capete, ca să-i ajute să se îmbarce, în timp ce o altă echipă asambla o mitralieră grea.
— Vezi cum umbli cu mitraliera aia, strigă Ash. Sunt totuşi, aliaţi… mai mult sau mai puţin…
— Ca totdeauna diplomat, Ash. Dar nu cred că şi ei văd lucrurile la fel în momentul de faţă; foarte bine, băieţi, trageţi o salvă pe deasupra capetelor lor, ca să aibă ce ţine minte. În clipa următoare Skelton se întoarse ca să dea onorul ţarului care se urca la bordul navei. Echipajul îi ajută pe ţar şi pe ţarină să treacă prin trapele submarinului. Tamara păşi pe punte, apoi mai privi o dată în urmă, spre est, la Rusia…
Mitraliera trase din nou. Călăreţii se împrăştiară în evantai

continuând să galopeze.

— Haide, Ash, n-avem toată ziua la dispoziţie. Unde naiba se duce fata aia?

Vera pornise să străbată gheaţa în întâmpinarea călăreţilor. Ash alergă după ea şi o prinse de braţ.

— Ce faci?

— Mă duc acasă, Kennet. Ai făcut exact ceea ce trebuia. Mă bucur că am putut să te ajut. Dar locul meu este acolo…

— Kiricenko o să te omoare. Merită să-ţi dai viaţa pentru o revoluţie care se duce de râpă?

Vera desprinse mâna lui Ash de pe braţul ei şi şi-o lipi de obraz, apoi pe neaşteptate îl sărută pe gură.

— Revoluţia de-abia începe. Trebuie să cred în asta…

62

Recepţia de la ambasada americană dată în onoarea generalului Blackjack Pershing şi a soldatului cu numărul 1 000 000 care urma să debarce în Franţa – din întâmplare fiul unui senator proeminent din vestul mijlociu – nu se deosebea cu nimic de toate celelalte petreceri organizate după-amiaza, la Paris, în anul 1918. Era luna lui cuptor, dar obiceiurile se respectau cu stricteţe; mulţimea cosmopolită de invitaţi se simţea mult prea fericită să petreacă pentru ca să se mai sinchisească de căldură.

Ofiţerii de Stat major ai SUA îi depăşeau numeric pe colegii lor britanici şi francezi. De asemenea, nu lipseau nici oamenii de afaceri americani. Majoritatea femeilor erau franţuzoaice, ceea ce nu strica niciodată la o petrecere, dar se vedea şi contingentul obişnuit de doamne americane înstărite care veniseră la Paris să facă pe surorile de caritate în spitalele cele mai elegante sau să se distreze împreună cu uriaşa Forţă expediţionară americană în cel mai frumos oraş din lume. Pictori, oameni de ştiinţă şi aşi ai văzduhului intrau şi ieşeau în permanenţă, şi corespondenţii de război făcuseră zid în jurul barului, unde discutau despre ultimele lor romane. Presăraţi printre oaspeţi ca nişte diamante pe un văl fin, se zăreau emigranţii ruşi ale căror maniere cizelate şi râsete uşoare ascundeau tuturor celor prezenţi – nu însă şi conaţionalilor –

identitatea lor înainte de revoluţie, precum şi măsura în care se simţeau dezrădăcinaţi sau numai transplantaţi într-un Petrograd mai mic, pe Sena. Ash sosi cu o mică întârziere şi se aşeză la coadă, pentru a-şi prezenta omagiile, îşi spuse că generalul Pershing arăta aşa cum ar fi arătat William S. Hart dacă şi-ar fi petrecut toată viaţa hăituindu-l pe Pancho Villa prin Mexic în loc să facă filme. Generalul avea o privire hotărâtă, gura mare, o mustaţă militară, riduri fine la coada ochilor, şi un nas lung, solid şi obrajii supţi ca rezultat al unei vieţi întregi petrecute în aer liber. Lafayatte, suntem aici.

— Iar aţi avut greutăţi cu expedierea navelor, domnule comandor?

— A trebuit să-l conving pe căpitanul unui port francez cât de important este ca soldaţii noştri şi piesele lor de artilerie să ajungă pe front împreună. Mă bucur să vă văd, domnule. Felicitări pentru cei un milion de soldaţi.

— Au de gând să-ţi dea vreodată un vas, domnule comandor?

— Vechea poveste, domnule. Sunt convinşi că ştiu mai bine să vorbesc decât să navighez, îndeosebi fiindcă presupun că îi cunosc mai bine pe europeni. Deocamdată mă ocup de coordonarea transporturilor… dar mi s-a promis comanda unui vas la Crăciun…

— Până la Crăciun, războiul se va termina.

Pentru prima oară din 1914, afirmaţia părea îndreptăţită. Guvernul provizoriu din Rusia rezistase până în noiembrie, când bolşevicii ajunseseră să aibă suficientă putere în cadrul sovietelor pentru a prelua puterea, iar în martie, anul următor, Rusia încheiase pace separată cu Germania. Intre timp, soldaţii americani veneau cu miile în Franţa.

Muzica se opri şi ambasadorul american se urcă pe podium.

— Doamnelor şi domnilor, *messieurs, mesdames*. Vă rog să-mi acordaţi câteva clipe de atenţie. Am primit ultimele ştiri prin telegraf, de la agenţia Reuter…

Oamenii tăceau.

— Ni se anunţă din Rusia că ţarul, ţarina şi toţi copiii lor au fost omorâţi de bolşevici în oraşul Ekaterinburg; din Munţii Urali.

Împăratul Wilhelm primise vestea în halat de baie. Deşi era

după-amiază târziu, i se întâmpla adesea – după moartea contelui Von Basel în Rusia – să nu mai catadicsească să-şi pună uniforma sau să-şi facă intrări spectaculoase în încăperile pustii. O dată cu moartea acelui nobil german, Von Basel, se spulberase şi ultimul vis al împăratului Wilhelm de a opri ascensiune generalului Ludendorff şi de a câştiga războiul.

Ludendorff cucerise Germania, dar mai mult ca sigur că aliaţii americani ai lui Georgie aveau să iasă victorioşi din război. Şi acum Alix şi Nicky, ucişi de revoluţionari. Încotro se îndrepta lumea asta?

Scotoci prin camerele goale până când descoperi o fotografie într-o ramă aurită, înfăţişându-i pe Nikolai şi pe Alexandra la nunta lor. Nici Dumnezeu însuşi nu ar fi putut realiza o legătură mai regească decât aceea dintre ei.

— Am încercat să te salvez, spuse împăratul fotografiei. Am încercat… dacă ne-ai fi urmat sfatul, Nicky… te-am avertizat că o să se întâmple ceva de genul ăsta.

Când ambasadorul termină de vorbit, generalul Pershing era uluit şi nedumerit:

— De ce naiba au trebuit să-i ucidă toată familia?

— Rusia este un loc sumbru, spuse Ash, şi devine din ce în ce mai sumbru.

— Dumneata l-ai cunoscut pe ţar; nu-i aşa, Ash?

— Da, domnule, l-am cunoscut…

Lordul Exeter veni spre el imediat ce Ash rămase singur. La braţul lui se simţea parcă locul gol lăsat de firava Lady Exeter.

— Tragice veşti în legătură cu țarul.

— Tragice, într-adevăr, spuse Ash, deşi mă cam îndoiesc că vor găsi vreun cadavru.

Exeter aruncă o privire furişată de jur-împrejur, înainte de a adăuga:

— Numai să nu-i ucidă pe amărâţii ăia de actori… Ai aflat ultimele ştiri?

Ash încuviinţă din cap.

— Am citit interviurile şi articolul acela scris de tutorele băiatului. Mă bucur că le-a dat prin cap să încheie toată discuţia înainte ca cineva să descopere că este un bluf.

— Ei bine, acum totul s-a terminat, deşi apele sunt încă foarte tulburi – apropo, regele George mi-a spus că aşteaptă cu

nerăbdare să vii la o vânătoare, imediat ce ai un drum prin Anglia. Şi am promis să-ţi înmânez asta.

Era un plic gros, cafeniu şi greu.

Ash ieşi pe terasa ca să rămână singur. Un batalion american mărşăluia în josul bulevardului, asemenea unor trupe de ocupaţie. În plic se aflau două cutii mici, una lungă şi alta pătrată, un pachet de tăieturi din ziare şi o scrisoare scrisă pe hârtie ce mirosea a parfum de narcise.

Ash frunzări mai întâi tăieturile din ziare. Erau articole despre viaţa ţarului în captivitate, despre faptul că fusese mutat de la Ţarskoe Selo la Tobolsk, în Siberia şi apoi la Ekaterinburg. Martori care îl cunoscuseră pe ţar înainte de Revoluţie relatau despre scurtele lor întâlniri în prezenţa paznicilor. Erau chiar şi câteva fotografii.

Valentinov, cu figura unui om hăituit, stătea pe un ciot de copac. Alte fotografii îl înfăţişau pe Valentinov în vreme ce muncea în grădină sau şedea laolaltă cu „familia” sub ochiul vigilent al gărzilor revoluţionare.

La început Kiricenko se descurcase foarte bine. Ash se aşteptase chiar ca omul să aibă o ascensiune rapidă în noul guvern, dar chiar cu două săptămâni în urmă fusese împuşcat, împreună cu alţi o mie cinci sute de revoluţionari socialişti de stânga, datorită radicalismului lor excesiv, chiar şi pentru bolşevici. O greşeală, îşi spunea Ash… era un om valoros, ar fi putut deveni flexibil…

Vera Sedovina sosise în Anglia înaintea submarinului lui Skelton, fiind trimisă de Kiricenko să încheie o înţelegere cu regele George. Dacă regele George îl va ţine pe ţar în ascunzătoare şi nu-i va permite niciodată să dezvăluie faptul că fugise din ţară, Kiricenko îi promitea că revoluţionarii ruşi nu-l vor hăitui şi nu vor încerca să-l ucidă.

— Poate să trăiască cu spaima în suflet şi să fie, în cele din urmă, ucis. Sau poate trăi liniştit în recluziune.

În schimb, revoluţionarii socialişti şi bolşevicii ar fi dorit să-l păstreze pe ţar în legendă. Să se ştie faptul că el şi familia lui muriseră de mâna poporului rus. Un ţar Nikolai mort nu va putea conduce niciodată o contrarevoluţie… Şi o trupă de actori îngroziţi, inclusiv ţarul „Valentinov”, n-aveau să se laude niciodată cu rolul pe care îl jucaseră în acest târg.

Regele George poruncise ca toţi pasagerii de pe submarinul lui Skelton să fie duşi în secret la castelul Balmoral, de îndată ce vor ajunge la Scapa Floe. Îl îndemnase pe ţar să accepte oferta. George al V-lea nu dorea câtuşi de puţin ca Anglia să devină locul de organizare a unei contrarevoluţii şi nici nu voia ca ţarul să fie ucis pe teritoriul ţării sale, căci nu încăpea nicio îndoială în privinţa intenţiei revoluţionarilor de a-şi traduce în faptă ameninţarea, chiar dacă ar fi trebuit să aştepte câţiva ani de zile. Îndemnat şi de soţia sa, ţarul acceptase.

Ash luă apoi scrisoarea, care îi fusese adresată de către ţarină. Era, evident, nesemnată, dar ţarina îi mai scrisese de câteva ori, şi Ash cunoştea de-acum liniile ferme, ascuţite şi buclele apăsate ale literelor din misivele pe care i le trimisese.

Dragul meu comandor,

Ne-am instalat într-un conac confortabil şi avem chiar şi o grădină de legume aici – deşi nu înseamnă mare lucru de vreme ce vara e atât de scurtă pe aceste meleaguri. Anul viitor vom merge în Finlanda sau poate în Polonia, ori poate că vom rămâne aici, dacă localnicii nu vor observa nimic neobişnuit. Fetele încearcă să se adapteze, deşi înţeleg că T., mai mult ca toate celelalte, arde de nerăbdare să frecventeze societatea, ceea ce, evident, nu putem îndrăzni să sperăm… A. se simte foarte bine şi începe să arate aşa cum au prezis doctorii, şi anume că va avea parte de o viaţă normală dacă va supravieţui până la vârsta maturităţii… A mai crescut, s-a împlinit şi vorbeşte uneori despre întoarcerea acasă… cândva. Am încercat să-i explic că nu se poate şi, dintr-o dată, mi-am dat seama că vorbea serios – poate că într-un fel va reuşi…

Soţul meu este – ezit să spun chiar fericit – mai degrabă împăcat cu sine. Eu însămi mă mir cât de bine mă simt – se pare că în vinele mele curge sângele simplu al bunicii şi asta mult mai mult decât mi-am imaginat. Dar, evident, mie îmi vine mai uşor decât soţului meu. Eu mi-am început viaţa ca o mică prinţesă, în timp ce el era… ei bine, dumneata ştii foarte bine ce era – şi ştiu ce spera că va fi.

Am crezut amândoi dintotdeauna că suntem nişte

oameni foarte fericiţi pentru că ne avem unul pe celălalt. Cele mai neplăcute momente erau cele pe care le petreceam despărţiţi, când el trebuia să fie la Sta… – iată, era cât pe-aci să folosesc un cuvânt interzis. Trebuie să arzi scrisoarea aceasta – dar eu şi soţul ne avem unul pe altul şi mai sunt copiii. Evident, ei au avut cel mai mult de pierdut – căci noi ne-am trăit deja viaţa. Dar, pe de altă parte, fiind tineri, se pot adapta mai uşor. Şi va trebui s-o facă… Iartă-mă pentru toată această pălăvrăgeală, dar am străbătut împreună un drum lung, foarte lung, nu-i aşa, în timpul căruia am pus capăt aproape tuturor litigiilor anterioare… Pachetul mai mic este de la soţul meu. El îşi dă seama că evenimentele recente diminuează valoare unui edict de înnobilare, dar doreşte să crezi că ţi-l dă din toată inima. Şi eu la fel.

Ash deschise cutia şi rămase mut de uimire. Era steaua Ordinului Imperial al Sf. Andrei.

Întrucât colanul şi insigna sunt oarecum stânjenitoare scria mai departe ţarina, *le-am trimis prietenului dumitale de vânătoare care le va păstra pentru dumneata.*

Stânjenitoare? Din câte îşi amintea, colanul era format din şaptesprezece medalioane de aur, bătute cu diamante.

… *Cât despre cutia mai lungă, sunt sigură că o recunoşti. A fost un dar frumos, dar eu n-am să mai port niciodată aşa ceva. Poate doamna inimii dumitale…*

Tamara Tişkova era înconjurată de un stol de admiratori dintre aşii Serviciului aerian al SUA când observă că Ash se retrăsese pe terasă. Despărţindu-se de luptătorii aerului cu un zâmbet care îi lăsă pe fiecare dintre ei cu convingerea că viaţa nu va mai fi aceeaşi când se vor întoarce în Statele Unite, porni spre Ash, însă chiar atunci îi tăie cale ambasadorul Walter Ines Page. Era clar că drumul de la Londra până la Paris îl epuizase pe sărmanul om, însă nimic, nici măcar boala care cu siguranţă avea să-l omoare înainte de încheierea anului, nu putea

ascunde bucuria pe care o simţea faţă de felul cum se desfăşuraseră evenimentele.

Manierele lui erau un amestec de graţie şi lipsă de formalism, ceea ce conferea multor americani cunoscuţi de Tamara o eleganţă aparte, pe care cândva o atribuise numai colegilor de breaslă, artiştilor. Şi Kennet va arăta la fel când va îmbătrâni…

Page îi sărută mâna şi îi declară cât de fericit se simţise atunci când făcuse cunoştinţă cu ea la castelul Balmoral. Schiţă apoi un gest cu capul spre Ash, care era tot pe terasă.

— Pe vremea când era curierul meu, obişnuia să spună că este un poştaş glorios. Acum se consideră un glorios poliţist de circulaţie, întrucât dirijează transporturile de trupe. Sper să nu fie prea nefericit. Cândva spunea că ar vrea să pună mâna pe istorie şi s-o facă, în loc să stea să o observe…

Page îşi roti privirea prin încăpere şi zâmbi la vederea generalului Pershing care se retrăgea în fruntea escortei pentru a se reîntoarce pe front.

— Ei bine, eu aş spune că domnul comandor s-a descurcat foarte bine – scuzaţi-mă, dă semne că ar vrea să se îndrepte spre noi şi nu cred că privirile lui au devenit atât de strălucitoare la vederea unui bătrân ca mine…

Ash o întoarse cu faţa spre o oglindă şi îi trecu pandantivul peste cap, prinzând lanţul la ceafa. Ea îi cuprinse mâinile în palmele sale în momentul în care vulturul bicefal încrustat cu perle se aşeza liniştit între sânii ei.

— L-am primit de la un vechi prieten spre a ţi-l dărui ţie.

— Este o splendoare, Dumnezeule. Aş putea deschide o şcoală de dans cu bijuteria aceasta.

— Poate că nu va fi nevoie, spuse Ash. Am primit şi eu una.

Ash îi arătă steaua cu opt colţuri care se odihnea pe pieptul lui.

— *Kennet*!

— Ce este, n-ai mai văzut niciun nobil rus până acuma?

— Dumnezeule mare, Kennet. Ordinul Sfântul Andrei este cea mai mare distincţie în Rusia.

— A fost… dar am sentimentul că ne va putea fi totuşi de folos.

Ash aruncă 0 privire de jur-împrejurul sălii de recepţie.

— Te iubesc, te-am iubit întotdeauna şi tu ştii asta. Şi mai cred şi că eşti cea mai frumoasă femeie din lume. La naiba, n-am niciun dubiu în privinţa asta. Spune-mi, te rog, dacă nu vrei să te măriţi cu un simplu marinar american, ce părere ai despre un nobil rus?

Tamara, eterna actriţă până şi în dragoste, ridică o sprânceană, atinse steaua cu opt colţuri şi ridică apoi ochii negri spre Ash:

— Da, bineînţeles, Excelenţă!